MANUSCRIPTA
INSTITUTI OSSOLINIANI
II. 210

210. Kodeks papierowy, pisany różnemi rękami w końcu wieku XVII i w początku XVIII; fol.; str. 334.

1) Notatki o zdarzeniach familijnych i innych przez właściciela rękopisu spisane w latach 1689—1708. str. 2.

2) Oddawanie JMci panny margrabianki de la Grange de Arguian, rodzoney królowey JMci Maryey Kazimiry, JMP. Janowi Wielopolskiemu, podkanclerzemu kor., przez JMP. Jabłonowskiego, wojewodę ruskiego, hetmana polnego koronnego, we Lwowie 19 Iunii a. d. 1678. str. 3—12.

3) Rozmowa ziemianina z statystą o pokoju zawartym z Turczynem y o przyszłych rzeczach. str. 12—19.

4) Furman wielki koronny. Satyra wierszem. str. 19—24.

5) Przetłumaczenie listu tureckiego na polski, pisanego od Ali Paszy. W Kamieńcu roku rachując od Machometa 1080 die 28 Augusti. str. 24—25.

6) Respons na instrukcyą województwa sendomirskiego z seymiku electionis deputatów pisaną, dany imieniem JKMci [Jana III] ex senatus consilio przez kancelaryą koronną urodzonym Stefanowi Smarzewskiemu y Hieronymowi Janickiemu, pomienionego województwa posłom, we Gdańsku die 27 mensis Octobris a. d. 1677. str. 25—29.

7) Kopia listu od Xiążęcia JMci do KJMci z Załoziec 27 Iulii 1678. str. 29—31.

8) Punkta do przejrzenia się Rzptey, w czym dotąd wykroczono przeciw prawu i przysiędze królewskiey y przez co prędka wolności zguba nastąpić musi. str. 31—33.

9) Epitaphium regis Sueciae Caroli. str. 33—35.

10) Oddawanie pieczęci przez JMX. Wyżgę, nominata arcybiskupa gnieźnieńskiego, w Grodnie die 24 Februarii 1679. str. 35—37.

11) Dyskurs KJMci [Jana III] albo raczey deklaracya in materia „bellum an pax", czytany w senacie na seymie grodzińskim die 1 Martii a. d. 1679. str. 37—42.

12) Mowa JW. JMP. Stanisława Lubomirskiego, marszałka w. nadwornego, dziękując za JMć pannę margrabiankę, siostrę królowey JMci, od JMP. podkanclerzego kor. [Jana Wielopolskiego] na weselnym akcie w Lwowie in a. d. 1678. str. 42—46.

13) Oddanie pieczęci wielkiej JMP. podkanclerzemu kor. [Wielopolskiemu] przez JMP. marszałka w. kor. [Stan. Lubomirskiego] w Grodnie die 7 mensis Martii 1679. str. 46—47.

14) Mowa JMP. Lubomirskiego, marszałka natenczas nadwornego, dziękując za laskę wielką koronną KJMci na seymie coronationis Jana Sobieskiego 1676 4 Martii. str. 47—48.

15) Lament nad oyczyzną, w którym się krótko pokazuje, co się z koroną polską od śmierci Władysława IV króla działo przez siedm lat; znaczny klimakteryk od r. 1648 aż do r. 1656. k. 48—55.

16) Instrumentum pacis fere ad verbum, paucis omissis, salva sensus integritate, inter dominum Ioannem Casimirum, regem Poloniae ac eiusdem et reipublicae Polonae principes confoederatos et belli socios ex una atque dominum Carolum Gustavum, Suecorum etc. regem ex altera parte. str. 55—60.

17) Punkta komisyi kozackiey cum republica postanowioney na seymie anni 1659 w Warszawie. str. 60—62.

18) Windycye związku woyska kwarcianego y dowód, że jest pożyteczny ten związek Rzptey. str. 62—67.

19) Trybunał skarbowy. str. 67—70.

20) Traktat dalszego procederu woyska w kole generalnym uchwalony w Kielcach die 21 Novembris a. d. 1661. str. 70—78.

21) Jurament JMPP. rewizorów dóbr królewskich y duchownych. str. 78. — Jurament JMP. marszałka woysku tak polskiemu jako y cudzoziemskiemu. str. 78—79. — Rota przysięgi JMP. substytuta z JMPP. konsyliarzami. str. 79—80. — Rota przysięgi JMPP. poruczników y pp. namiestników. str. 80—81.

22) Punkta podane na seym od związku. str. 81—91.

23) Kopia listu senatora jednego do konfidenta swego, pisanego 1665 29 Novembris. str. 91—109.

24) Praecepta Machiavelis de principe. str. 109—112.

25) Mowa marszałka poselskiego p. Sarnowskiego, witając króla JMci na seymie abdicationis 1668. str. 112—116. — Mowa tegoż do KJMci circa abdicationem, die 3 Septembris 1668. str. 120—122.

26) Deklaracya cum propositione abdicationis regni w senacie KJMci [Jana Kazimierza] przez JMX. Olszowskiego, podkanclerzego kor., 1668 22 Augusti. str. 116—117. — Proiecta formalia de verbo ad verbum. str. 117—120.

27) Mowa KJMci ostatnia przy abdykacyey. str. 123—124.

28) Epitaphium Ioannis Casimiri, regis Poloniae, civiliter et viriliter mortui a. d. 1668 die 16 Septembris Varzaviae. str. 125—129.

29) Confoederatio reipublicae nostrae Polonae inita in castris Lublinensibus a. d. 1672 in Octobri. str. 129—140.

30) Przysięga KJMci [Michała]. str. 140—141. — Przysięga JMP. marszałka koła rycerskiego. str. 141. — Przysięga generalna. str. 141—142. — Dyplomat KJMci [Michała]. Działo się w obozie pod Lublinem die 2 Novembris a. d. 1672. str. 142—143.

31) Niewolnik wolność polską opłakujący y żegnający do czytelnika łaskawego. str. 144—145.

32) Rada zdradziecka adwersarzów Rzptey in anno 1672. str. 146—147.

33) Niewolnik, wiersz polski satyryczny o ówczesnych osobistościach wpływowych str. 147—177. — Seymu tureckiego punktów 12; wiersz. str. 177—180.

34) Nova Ungarica lacrimabilia et mirabilia ex literis cuiusdam ad quendam desumpta a. d. 1681. str. 180—182.

35) Przestroga Rzptey życzliwa a. 1670 in Aprili. str. 182—185.

36) Copia requisitoriarum literarum ser. electoris [Friderici Vilhelmi] ad S. R. Mtem [Michaelem] de data 25 Iulii 1671. str. 185.

37) Exorbitantiae KJMci, oraz odpowiedź na nie. str. 186—190.

38) Kopia listu z Warszawy 1 Iulii 1672. str. 191.

39) Kopia listu X. arcybiskupa do Jezuity, spowiednika JKMci. str. 191—192.

40) Epitaphium ducis Longevilla, candidati eiusdem archiepiscopi in regnum Poloniae. str. 192. To samo. str. 331.

41) Puncta tractatuum inter ser. Michaelem, regem Poloniae, et ser. sultanum Machmet, imperatorem Turcarum, per ill. et magnif. dominos commissarios ab utraque parte destinatos agitata et conclusa a. 1672 die 17 Octobris. str. 193—194.

42) Versiculi de Hollandia. str. 194.

43) Epitaphium libertati Polonae. str. 195.

44) Mowa JMP. Leduchowskiego, marszałka konfederackiego, do JKMci [Augusta II] przy powitaniu w Warszawie r. 1717. str. 195—196.

45) Apographum sądów kwerelowych et querelae contra praesides querelarum. A. 1682 die 18 Novembris. str. 196—225.

46) Dział trzech braci rodzonych Śrzeniawów Adriani de Lubomirz filiorum. Ioachim Lubomirz, Jacek Lipie, Przecław Wieruszyec Adriani, vexilliferi Cracoviensis, filii fuerunt: Nos Setechus, palatinus Cracoviensis et exercitus dux etc. Actum in Cracovia in vigilia festi purificationis b. Mariae virg. a. d. 1088. Znajduje się

w akcie commissariorum a S. R. Mte ad revisionem scripturarum in archivo arcis Cracoviensis conservatarum deputatorum. Actum in arce Cracoviensi sabbato post festum visitationis b. Mariae virg. a. d. 1682. str. 225—226. — Ordinatio Iaroslaviana: Casimirus... rex Poloniae etc. Dat. Petricoviae feria V ante festum s. Valentini prox. a. d. 1470. W akcie commissariorum eorundem, qui in superiori copia. str. 226—229.

47) Kopia listu JMP. Lubomirskiego, kawalera maltańskiego, do rycerstwa województwa sandomirskiego na seymik relationis do Opatowa zgromadzonego. Dat. z Grodna die 5 Februarii a. 1679. str. 229.

48) Pewna przestroga przed seymem o xiążęciu Ludowiku, synu kurfirszta brandeburskiego. str. 230—232.

49) Mowa JKMci in consilio senatus po rozerwanym seymie warszawskim za dyrekcyey JMP. kawalera Lubomirskiego [Hieronyma 1681]. str. 232—233.

50) Przedtym był Beton a teraz Witry w legacyey publiczney na seym walny warszawski in a. d. 1683, który ile powtórny fakcye porobił na bankiecie jednym, takowe lemma ma przypisane na tymże seymie kawalerowym. str. 233.

51) Mowa JMX. Opalińskiego, biskupa chełmińskiego, dziękując od JMP. Franciszka Gałeckiego, kuchmistrza kor., za JMć pannę Dzieduszycką, kasztelankę kijowską. str. 234—235.

52) Przestroga na seymiku przedseymowym 1683 w Opatowie podana. str. 235—236. — Punkta na seymik. str. 236—238.

53) Proscenium Europae ad finem anni 1681. Wiersz łaciński. str. 238—248. Na końcu: Dabamus Veronae tempore miserabilis armisticii 8 Septembris 1682. F. Osualdus, Rauchensis nominatus et Felix Nemsrot.

54) Initium s. evangelii secundum veritatem. str. 248.

55) Votum JMX. arcybiskupa gnieźnieńskiego [Jana Stefana Wydżgi] na seym generalny warszawski a. 1683 przysłane. str. 248—258.

56) Copia literarum ad ser. Galliae regem [Ludovicum XIV] scriptarum a. 1683 de victoria Viennensi. str. 259.

57) Epitaphium JW. JMP. Stanislai a Potok in Stanisławów Potocki, Haliciensis Colomiensisque capitanei, colonelli S. R. Mtis. str. 259—260.

58) Projekt z Krakowa. str. 260. — Projekt z Warszawy. str. 260—262. [Paszkwile wierszem].

59) Fragment z listu pewnego senatora o szwedzkich y brandenburskich w sąsiedztwie naszym progresach. str. 262—266.

60) Powaga trybunału w duchownym senacie. str. 266—267.

61) Kopia listu do JMP. marszałka trybunału koronnego JMP. Borkowskiego, kasztelana połanieckiego, od JMX. Załuskiego, biskupa kijowskiego. str. 267—268.

62) Epitaphium JW. JMP. Kaspra Donhoffa, wojewody sieradzkiego. [1645]. str. 268—269.

63) Paszkwil na KJMci. str. 269—272.

64) Respons JMPP. posłom województwa sendomirskiego, przysłanym z seymiku relationis do JW. JMP. wojewody y generała ziem ruskich, hetmana w. kor., buskiego, święcickiego starosty [Stan. Jabłonowskiego], dany we Lwowie ultimis Iulii 1685. str. 272—276.

65) Instrukcya dana JMP. Stanisławowi Sawickiemu, chorążemu mielnickiemu, posłowi od teyże ziemie do JKMci z seymiku relacyalnego die 9 Iulii odprawionego. str. 276—277. — Protestacya ziemie mielnickiey. str. 278—279. — Protestacya druga de data 12 Iulii 1685. str. 287—288.

66) Kopia listu pisanego do KJMci od JMP. Czarneckiego, pisarza polnego kor., z Trzeszczan de data 3 Novembris a. 1685. str. 279—281. — Na który list tak JMPP. senatorowie do trybunału odpisali. str. 281—284.

67) Oratio JW. JMP. k[anclerza] w. kor., P. E. do króla francuskiego [Ludwika XIV]. str. 284—286. — Komplement tegoż od siebie samego do tegoż króla. str. 286.

68) Copia literarum caesarearum [Leopoldi I], ad credentiales regis Poloniae [Ioannis III] in principem Hieronymum Lubomirski. Viennae die 27 Augusti 1686. str. 288—289; — ad gratulatorias eiusdem regis de matrimonio archiducissae Mariae Antoniae. Viennae die 24 Septembris 1685. str. 289—290.

69) Wiersz o Anglikach i do Zoila. str. 290—291.

70) Kopia listu JW. JMP. generała wielkopolskiego Piotra Opaleńskiego, wojewody łęczyckiego, do trybunału skarbowego radomskiego. W Piotrkowie die 18 Martii 1686. str. 291—292.

71) Instrukcya JMPP. Kazimierzowi z Bobrku Ligęzie, kasztelanicowi czechowskiemu, sandomirskiego, Janowi Druzbiczowi, chorążemu horodelskiemu, bełzkiego województw deputatom, do JKMci od trybunału skarbowego radomskiego posłanym, dana w Radomiu dnia 2 miesiąca Kwietnia r. p. 1686. str. 292—294.

72) Versus de domo Versaliensi. str. 294.

73) Reskrypt na projekt Casimiri a Bobrek Ligęza. str. 294—297.

74) Kopia listu JW. JMP. Andrzeja z Potoka na Stanisławowie Potockiego, kasztelana krakowskiego, do xiążęcia JMX. Wyżgi, arcybiskupa gnieźnieńskiego, z Leżayska die 11 Iunii 1684 pisanego. str. 298—299. — Respons. Z Łowicza 19 Iulii 1684. str. 300—301.

75) Kopia listu od JMP. Jana Odrowąża Pieniążka, wojewody sieradzkiego, do JMP. Ligęzy, kasztelanica czechowskiego. Z Górki 13 Maii 1677. str. 301—302. — Kopia manifestacyi tegoż Pieniążka, starosty oświecimskiego. Actum in castro Radomiensi feria III post dominicam Misericordiae prox. a. d. 1677. str. 302—303.

76) Kopia listu od JMP. Marcina z Dębice Dębickiego, chorążego natenczas sandomirskiego, do JMP. Achacego Ligęzy, kaszte-

lana czechowskiego y do innych JMciów de data w Sandomierzu die 9 Decembris a. 1655. str. 304.

77) Kopia listu KJMci Jana III po powtórney audyencyey JMPP. posłów województwa sandomirskiego JMP. Kazimierza Ligęzy, kasztelanica czechowskiego y JMP. Benedykta Żórawskiego, do JMPP. senatorów. Dan w Jaworowie. str. 304—305. To samo. str. 334.

78) Kopia listu X. kardynała Radziejowskiego do JMP. starosty wyszogrodzkiego. str. 306—307.

79) Traktat wiecznego z Moskwą pokoju na stolicy zawartego 6 Maii poprzysiężony. Dane to utwierdzenie... w Moskwie roku od narodzenia pana naszego Jezusa Chrystusa 1686 miesiąca Maja 6 dnia etc. str. 307—321. — Przysięga JMPP. posłów JKMci y Rzptey. str. 328. — Przysięga bliźnych bojar y dumnych ludzi in praesentia JMPP. posłów wykonana. str. 328. — Przysięga Ich Car° W^a. str. 329. — Przysięga JKMci, którą za przybyciem Ich Car° W^a wielkich posłów wykonać ma. str. 329—330. — Upominki oddane KJMci od posłów moskiewskich. str. 330—331.

80) Epitaphium Hollandiae sepulcrale. str. 332—333.

81) Szczwacz potężny przybiera myśliwstwo różne. Wiersz satyryczny. str. 333—334.

I.

Manuale

MANUALE

INSTYTUT OSSOLIŃSKICH

210

Anno Dni 1689 Die 22da Decembris Rzeczą
Swiętym Tomaszu z tym się Swiatem rozstał Swiętey
pamięci Rodzic nasz o godzinie Jedynastey Kwadr
Roku dnia na Dwunasty.
Anno Dni 1690 to 27ma Juny wszym dzień S. Trui
Smierc zasta Jona Trzeciego Króla Polskiego
Wesele Xiężny Bawarski Krolewny Polski 1694
Zgnilemsie wroku 1695tym - Dnia 29 February.
Vrodził misie Syn wroku 1695tym 13 Octobris ktorgmu
Imie Alexander Daniel trzymali go Chrzcie J. Pan Konarz
ski z J. Panną Marianną Raczkowską.
Vrodiła mi sie Curka wroku 1699tym 25ta Septembris ogu
nie dziesiąty wnoc Ktorey Imię Fruzyna y Katarzyna Oiec Krzes
J. Pan Jakub nadwislianski Borowski z Imoscią swoią.
Vrodził misie Syn wroku 1700 Dnia 14. Grudnia ogulnocy
. zyatku na sobotę Ktorgmu Imię Antoni Jozew y Tomasz Oie
Krzesny J. Pan Myszkowski Woiski Sędziecki z Imoscią Pan
Mielicką Staroscinę Brzesnicką.
Vrodzielami sie Cu[illegible] wroku 1702. to Juny wsiliq S. Troic
Ktorey Imię było F[illegible]anna Oiec Krzesny J. Pan Maxim
Osolinski Matka [illegible] Krystyna Zorawska. Vmarła wro
1703. wdzion S: Stanisława Biskupa
Vrodził mi sie Syn [illegible] Wroku 1703 30 Obris nazaiu
po swiety Michale o godzinie 9my nadzien Ktorgmu Im
Michał Hieronim Ktorego trzymał Jegomość Pan
Kowski Krolna matka J. Pani Moszenska amart Ro
Vrodził misie syn 1ma May roku 1705 dnia 13 lutego
Imię Filipy Jakub Krzesni Franciszek Szembek Kasztel. Wis
matka Konstantia Morzstynowa Woiewodzina Pandomirs
Vrodziła misie Curka 2da Augusti 1706 Ktorey Imię Theof
Konstantia Oicowie Krzesni J. P. Władisław Borowski Anna Sien
nowska Chorazyna Sendomierska.
Vrodził misie Syn dnia 6 Stycznia Roku 1708 rowno z
Stanisław Oiec Krzesny Rafał Mielecki Starosta Brzes
[illegible] Pawna Bibiana Mamicka [illegible]
[illegible] Chrzcie Roku [illegible]

1. inw. 210

In Nomine Domini Amen

Ad Maiorem Dei Gloriam Beatæq V. M. Immaculatæ C. Honorem S. A. C. O. S. P. M. Cultum

Oddawanie

J. M. Panny Margrabianki de La Grange de Arquian Rodzoney Krolowey Jeymosci Mariey Casimiry JeMsci Panu Janowi Wielopolskiemu, Podkanclerzemu Koronnemu przez JmSci Pana Jabłonoskiego Woiewodę Ruskiego Hetmana Polnego Koronnego we Lwowie 19 Junij A. D. 1678uo.

W tych dniach słonce we Lwa wstępuie. Nayiasnieyszy Krolu Panie moy Miłosciwy, Nayiasnieysza Krolowa Pani moia Miłosciwa. Zgodnie wszyscy Krolom Panom ten tytuł daią że są Regnorum Soles. Wstępuiesz W. K. M. fortunatum nasze sidus cum benigno nieba influxu, w starożytne Lwa Ruskiego legowisko. Wsiadałesz W. K. M. po te czasy na tego Ruskiego niegdy indomitum Leonem, cum Armigera Aquila y pisanoc zaiste non uiduo uerbo W. K. M. to lemma meruitq timeri. Dzisiay stawasz W. K. M. na tymże mieyscu, iako coniugalis Deus, celebruiesz conuiualia festa; przyimuię cie Miłosciwy Krolu Lwow urbs fide clarum per sæcula nomen. Correspondujemy wszyscy Geniuszowi W. K. M. słuchamy nieba mowiącego, in multiplicatione iustorum lætabitur uulgus. Gdy twoia wesoła twarz nas z ozogami nieprzyiacielskiemi okopconych obiasnieła: lætior est dies et Soles melius nitent. Niedawnos tu był W. K. M. rediuiuus Leonides Spartanski Krol on sławny ktory w kilkuset wybranych Bohatyrow Trzykroc sto tysięcy Perskiego woyska ad Thermopilas wspierał y W. K. M. przed trzema laty tak małą garscią Rycerstwa swego ad has Lwoskich ciasnosci Thermopilas, Muraden Soltana w lisiowie-

ckiey przeprawie

kiey przeprawie iako in Bermis kapales, to na ten czas iako Leonides albo iako
waleczny Mars Vulcania tela fulminabas, Dzis iako wskrzewiciel narodu Ludzkiego
+ Jupiter, Lilia spargis Kiedy stanowisz małzenstwo; czym iakoby Barmacei
Swoie mortalitatis Twoie eterni żuieß homen y własne grunzuiesz Krolestwo. Nie
darmo wstarożytności małzenstwo Principes inter Deos bylo Supremum
men, bo iest fundamentem y Seminarium Każdey Rzeczy pospolitey. Już y
dzis non gladiorum sed radiorum wynika claritas a gdzie przedtym
arma micantesq; fulsêre gladij; albo stigata centum bella furoribus
teraz W. K. M. iako Apollo stigatus nympßis wesołe odnich odbiera
Celeuzma czynisz Sie nam adinstar Solis nam mitius celum et gra
ratum reddis seculo felicitatem Przyiął Sie twoiey Surculus
ue w Panach nieprzyiacielskich szczepiony; a iak Sie nie miał przy
Kiedy go narzio tuo sunectabas Sudore. Zprowadzasz nasz ab
ad otia, y to tu przedtym we Lwowie trepidare należało dzis tri
diare godzi Sie. Agamemnona Tarcza Lwem na gostrach obwaro
była; takiey y W. K. M. do tąd zawsze zażywales. Widzę dzisay
Tarczą na bramie Pałacu W. K. M. ozdobioną gwiazdami; domysla
Sie, że iako nie dawno na Lwow nasz mowiano: Ita interest bel
abij teraz za tą magnaminitatis W. K. M. dzisieyszey Tarczy czynoz
rzeczono: Konstrant nobis do stanij, do honorow y dobrego mienia
astra uiam. y przeto Miłosciwy Krolu iako słusznie na tym tu ni
sano marmorze, tak y my głęboko na sercach wyraźliżmy naszych wiek
mne te słowa — — — — dum sidera fascet

Semper honos nomenq tuum, laudesq manebunt

Znaczna tak symbolizati clypei J. K. M. na W. M. Panu Mości Pa
Podkanclerzy Koronny, claritudo, kiedy odbierasz ten laski nie go
nij Krolestwa Szczęściow complement, kiedy odbierasz wdom swo
Jasnie oswiecony Jeymość Panną Margrabiankę de la Grange de

guian iak by

quian iak by Samemu W.M. Panu dawno wrożyło niebo: Propter gratiam labiorum tuorum Labebit amicum Regem. Ku Iuliusza Agricolę kiedy Sie żenił Krol Goliti- Kow Tacitus tak powiedział: Dominam Decianam splendidis natalibus ortam sibi iunxit, matrimonium ad maiora nitenti decus et robur fuit. Wiem że teraz W.M. Pan nie żałuiesz, żes tak wiele lat życzliwie służył Krolestwu Ich Mościom, kiedy taką odbierasz nagrodę przez ktorą masz aditum mansurę in secula famæ. Wodził ty ciężar do tąd soluagum, dobrze Krolestwa Ich Mościow przyiaciel y towarzysz, abyś był tym prawdziwy Ianus. Wszakże małżenstwo iest duo corpora unius animæ y owegoż Ianum Sta- Prozżytnosc nie darmo że dwoma małowała twarzami. Koego to przed przeźwiskim Ianii reprezentowała Antiquitas, czego wyraźnie że pierwszey Archeontologiey żydowskiey Koncem y nowey początku był widzym. Widziałes W.M. Pan Swiat Wielku Krolow Ich- Mościow Antecessorow I.K.M. y tak wielu krolestw molem, Superasti procellas. Wi- dzisz y teraźnieyszego Szczęśliwie nam panuiącego Pana Słodkie Panowanie, a Zyiesz wnim iako dużorizatus Koe; bo iako onemu Bog dał wręce Iridem, ktorą de- linxit terras olympo, abiy to pieczęcią nowemu Swiatu pieczętował łask Boskich Przyimieie. Tak nasz I.K.M. dalci wiernego y Smiałego Orła swego Pieczęć Koronna, abiy pokazał prawdę mowy Swiętey ze accentis et Regi Minister intelligens. Zwiy cięzyła za miłosc y Bogow Salmyck, zwijcięzyła y osobę W.M. Pana kiedy Dimidium animæ Krolestwo Piękność W.M. Panu Ieymość Pannę Rodzoną Swoię daią, ut pulchra faci- at że prole Parentem. Pięknie iedenz familiane wielki, ktory Sie z cudzey ziemiey był urodził, nad Drzwonym Swym Herbownym takowe Sobie napisał Epigrafe: conditione cla- rior. Pięknie sie to Lemma Soboli W.M. Pana przyszła ktore dutie pacem inclito genere colorem. Egyptianie czego Domu iakiego rodowitosc pokazac, kuper papieru kładli, NB do wyrozumienia, że silabiy papieru wypisac potrzeba. Gdiy ia przystępuię o za- cnosci Domu tego Ieymości Pannij mowię tu biy to należało kuper papieru położyć, bo y pamietac tak sila, y mowic tak wiele nie godobna.

Ku czele Domu tego zacznego stoisz Kayiaśnieysza Miłosciwa Krolowa: Tu quod terris soror altera Augusti. Boginią Swiata Iunona była, a sobliwym tytułem Bogi- nią. Stawasz oraz y Matką iakoż nasz wszytkiey tak osobliwie Ieymości Pannij Margra- bianki Imoiey Mości Pannij. Jestes co bliższego niż soror Augusti kiedy cie dzisieyszy Kayiaśniey- szy Krol Francuski Sobie adoptauit za corke iakoby in Iunio iungis Miłosciwa Krolowa ze zaczną parę a nie dla tego zkładasz wesele in Iunio, ze zadawna monstratur Iunius Idus Vtiles, et nuptis utilis ese uiris; ale dlatego że Iunius a Iunone nazwany, aby temu zacznym małżeństwu Imię W.K.M. Junonij naszey dawało auspicium. Szczęśliwy Imiesłanie

Pod kanclerzy Koronny

#

Podkanclerzy Koronny zes auspice Helena dignus. Tac to iest Pani, ktorey nie tylko my poddani ex Seueritudine obserwanciey Krolewskey daiemy ten tytuł, ale go y cały Swiat daie: że iest fæmina ingentes animi gerens curas, animosq uiriles. Kto Sie wpatrzył w tak osobliwe y czcią nieba scigaiące Qualitates Krolowey Jeymosci Smiele ią Pomagranatem nazwać może mowiąc: Præstant interiora Coronæ. Takich to tu obyczaiow iest Palæstra, że nie tylko krew Krolowey Jeymosci brac w małzenstwo ale do Francymeru Krolowey Jeymosci po tę fortunę cisnąc Sie potrzeba. Francymer iest słowo niemieckie y wykłada Sie Izba płci Białogłowskiey, nazowie ia ią lepiey Francymer Krolowey Jeymosci kiedy go nazowię Templum Junonis; na ktorego podwoiach kazdy przeczyta Numy Rzymskiego Propagatora prawo że zadney nie obyczayny Białeygłowie do kosciola Junony wnisc Sie pod gardłem nie godziło. Pokazuie Krolowa Jeymosc Pani moia Miłosciwa na sobie, quid indoles possit nutrita faustis sub Penetralibus S: P: Krolowey Ludowiki Dobrodzieyki moiey.

Junonę po ziemi Jelenie ciągnęli, po niebie zas ciągnęły Pawy, tak ią maluią masz W. K. M. w Herbie swoim trzy Jelenie, Ceruos Palmatos, a takiemi Boginiey upalmowanemi a nie prostemi wozic Sie należy Jeleniami. Nie wyprzegam ia przecię y Pawow bo piękny kiedys nad pawem czytałem napis: proprios ostentat honores. Zazyię y ia do W. K. M. słow tego napisu y mowic będę Proprios ostentas honores. Jakowez to Swiatu prezentuiesz swoię decora Miłosciwa Pani? oto nayiasnieysze potomstwo swoie: Masculam vere Martiam Indolem. Nic nasz nie tworzy Szarpanę to à uulturibus ustawicznie przez lat Trzydziesci corpus Rzeczypospolitey kiedy patrzemy na nayiasnieyszego Krola Jeymsci P. N. M. Ten ci to iest antiquæ Sarmatiæ Sola iam fides, ten to tak wiele stupendis operibus fortunę swoię pod samo wynosi niebo, mamy nadzieię że iako sczęsliwie zaczął, że y skonczy: Pronus et in melius gaudens conuertere fata; a chociażby też w podeszłych leciech spracowany Geniusz Krola Jeymsci folgi y odpoczynienia potrzebował, nie będzie proznowała Kroluiącego Jeymsci Domus Bellatrix anima ktos zapatrzywszy Sie na Nayiasnieyszego Krolewica Jeymsci osobliwą Indolem, należytą educatią gust y umieiętnosc tractandorum armorum? ktoż mowię nie będzię wrozył sobie y przypominał onego wiersza Eritq templis ille Sacer ac felix dies, quo Trosci defensor Soli et vindex recidiua (day Boże Camenecia) ponat Pergama. Więcy ia iescze po fortunie Krolewica

Jeymsci obiecuię

Jemsci obiecuię iesliż to prawda że Iuueni non Sufficit orbis, bo ieżeli nie kiedys by:
ła Gallogræcya dlatego że Francuz Torennus Rzym wziąwszy, Dardanią prze:
szedszy, Francią obiąwszy, Græciey wszytkie w Aziey kraie osiadł, y od Imienia swe:
go Oyczystego Gallogræcyą nazwał. Czemuż mi nie ma wrożyć Oyczyste Krolewica Je:
Msci parturiens Thronum Vmbo: że też będzie za czasem Deo Duce, ferro comite
Polonogræcyą od Imienia Krolewica Jemosci, wszakże blisza ztąd do tego droga,
a ni zastąpiły do fortuny Solitudines maris et peracutæ Alpium Crustæ.
Nakogokolwiek Obraci naszey patrzę tak mi się zda iako każdy do Krolewi:
ca Jemsci mowił: En clypeum cape, quem dedit ipse inuictum omnipotens. Masz
czym wsławie swiat podzielić Miłosciwa Krolowa, bo maszy Trzeciego Krolewica
Jemosci wrożą y temu dziecinny twarzy iego lineamenta, że nie zadługo y temu
rzeką Scutisq attollitur ingens Situs y tak Miłosciwa krolowa dla tego twe:
go potomstwa o tobie mowią y mowic będą: Mulier gratiosa inuenit gloriam.
Alec nie tylko Miłosciwa krolowa tym Nayiasnieyszym Twoim masz się cieszyc
potomstwem wiedząc y to że gaudia sunt magnis magno de genere na:
sci. Pan Ociec W. K. M. Jasnie Oswiecony Jemosc Pan Margrabia De la Gran:
ge Montigy De Arguian, a zalisz urodzeniem swoim nie wszytkie decora Fran:
ciey, nayprzednieysze Familiie, Domy wiedno zebrał Corpus: uszłoby mi tu
Imienia tego Originem położyc od Imienia owego starożytney Monarchey As:
syryskiey Piątego Pana nazwiskiem Arkiana Uszło by mi y to prowadzic też
originem od owego Krola Argos Syna Arpidis, ktory panował Arguia:
nis albo Argiuis od Imienia swego nazwanym. Mam po sobie nomenclature
Domu tego od Hystorykow Francuskich, bo iedni piszą dom Jchmosciow Pa:
now Margrabiow De la Grange De Arguian a drudzy piszą de Arguia, a to
dlatego krol ten Argos pierwszy był ktory narodem dzikiem na tenczas
w Morei albo w Peloponezie Successu temporum Gallogræcyey ukazał sposob
robienia chleba, czego dzież ta przedtym niewidziała; czym tak wielką
osobie u poddanych uczynił æstimę, że nie tylko od Imienia iego Arguos
Arguiani zwac się poczęli ale mu między Bogami mieysce naznaczy:
wszy kosciołymu budowali, y Sacrificia oddawali. Co iest po Francusku
La Grange de Arguian ieżeli nie po łacinie Granarium Arguianum, po
Polsku spiklerz obfity ktożby temu przeczył: że z owey Gallogræciey,
ktora to Arguiana przedtym się zwała, nie przyszedł do starych Francu:
zow Arkiana ktory potomek y tam u narodu Francuskiego na tenczas

Jezeli nie nauką

Jezeli nie nauką chleba robienia, pewnie wielką Ludzkoscią na tę zasłużył sławę ze go Panem de la Grange De Arguian to iest Arguiani granarij to iest szpikle: klerza otwartego zwac poczęto, y podzisdzien zowią. Ale nie bawię sie tę: mi prawdziwemi Eruditiami opusczam dawnieysze deductie. Idę do swiez: szych a takich z ktorych kazdemu iawne, kazdemu drukiem wiadome są.

Burgundia było to krolestwo ktore Hunni et uandali za czasu Theodozego Młodego przeszedszy Rzen postanowili. Długo to Panstwo tytul krolewski no: siło, lecz uicissitudine czasu, a rozrodzeniem krwie krolewskey rozdzielone na: rozne Ducatus y Comitatus absoluti Dominij tytuł krolestwa straciwszy przyti: tulach sie Xiążecych felici Metamorphosi zostało bo postaremu dostawszy sie wsposagu po Clodycie Corce krola Burgundyskiego Kłodoweuszowi Krolowi Fracuskiemu przywolnosci zostało gdyz na nie włozony tytuł Liberi Comita: tus vulgo Trencke Lente liber Comitatus zowie sie dla tego ze od wszel= kich padatkow wolna ta Prouincia zostawac była powinna y przy Co: ronatiach swoich powinni to byli Krolowie Francuscy ztwierdzac przysiegą. Długo byli dziedzicznemi Successorami absoluti Dominij Duces Burgundiae wedłuk zwycaiow tamtych kraiow co y wnaszych Oyczystych obserwuiemy Kronikach ze Bracia rodzeni często rozne przezwisko miewaią zaczym tych tez Xiążąt Burgundskich Brat naymłodszy zwał sie Comes de Sal: uis dobr wielkich wzey Prowinciey y w Salisfodinach bogaty: do tego tedy idzie directe Dom Ichmosciow Panow Margrabiow Montigui de La Grange de Arguian; iezliz to podobna napamięc, powiedzieć co są za spowinowacenia Domu przedtym Krolow a teraz Xiążąt Burgundskich niech to kazdy sądzi Cesarze Krolowie Francuscy Hyspanscy y tot Supremi Principes do tey krwie Burgundskey maią relatią w samym krolestwie Francuskiem zadnego Domu nie nalasłby, ktoryby Barwy tey zacney na sobie nie nosił purpury kilku na przykład wspomnię a bę: dzie to Synopsis nayprzednieyszey Familiey. Co zeby wyrazniey y kroczey bydz mogło opuscmy iako krew krola Francuskiego Ludwika Szostego, ktory sze: snastym pokoleniem w Jasnie oswieconym Im Panu Margrabi de La Grange de Arguian wspiera sie per Comites de Dreux, Comites de Rochec, ktorego Domu Baba była po Oycu Jeymosci Panny. opuscmy iako y drugi raz

tegoz Krola Francuskiego

skey slachty miał colligatią.

Lubrica moribus ætas nie naruszyła wrodzony Domu tego Cnoty Pasnie oswiecony Pan Ociec krolowey Jeymosci wiek swoy torem przodkow tak prowadził, zeby sie nie samą sławą Antecessorow swoich zasczycał ale zeby własną pracą swoią życie przyozdobił wielka ozdoba z dzieł Rycerskich, kiedy przy tak wielu postrzałach wiek swoy od młodosci na woynach trawiąc, zasłuzył felicitate armorum bydz Strozem Krwie Krolewskey woysk Francuskich Generał Leytmantem co iest u nasz bydz Hetmanem Polnym.

Wielką ozdobę przyniosł Domowi swemu kiedy takie wypielęgnował potomstwo, z ktorych iedni berlem krolewskiem drudzy mieczem Rycerskiem rysuią wiekopomnosci immortale nomen. Zyie nam w Oyczyznie naszey z sławą dobrą Rodzoney krolowey Jeymosci Jegomosc Pan Comes de Maligni, nie będzie y tem wkrotce załował, ze w tym tu krolestwie Rycerską swoię plantuie ochotę; a wszakze plantæ melius fructificant, gdy è natiuo solo peregre transplantantur. doswiatczylizmy tego y na nayiasnieyszey krolowey Jeymosci Paniey naszey miłosciwey. Drugi Brat krolowey Jeymosci iuz był otrzymał dla zasług swoich post sera fata Rodzica krolowey Jeymosci aduitalitatem Vrzędow Oycowskich wszytkich ale pod Orsey obecz krola Francuskiego zabity to Panu swemu wyswiadczył; co ktos kiedys nad Trybularzem goraiącym napisał: Pereundo Numen adorat.

Starsza Rodzona krolowey Jeymosci Jeymosc Pani Margrabina de Betune Generis auiti zpowinowacona z krolami Sycylieyskiemi y krolami Francuskiemi przez Siestrzenicę krola Francuskiego Ludwika Swiętego, a Corkę krola Sycylijskiego Imieniem Blancze auiti generis zdobiącym sie ustawicznie to kapeluszami kardynalskiemi, to laskami Marszałkowskiemi to Buławami Hetmanskiemi to tytułami Baronum Franciæ Dawni to byli Flandriey Comites, Absoluti Dominij y swoim własnym woyskiem pomagali Godfridowi, pomagali krolom Francuskiem Angielskim, Cesarzom Rzymskiem, Oycu Swiętemu woyny clarescendo nie sumptem tylko znakomitym ale animi corporisq dotibus perennaturis post sera fata serisq utenda nepotibus, wosobie Jeymosci Pana Marquiza MM Pana.

Tych to Dziatek Ociec

Tych to Dziatek Ociec Iasnie oswiecony Ie M Pan Marchio De Arguian o ktorym powinno sie mowic: Multa viri uirtus animo, multusq; recursat gentis honos. Czym ze za koncze Domu tego zacnego splendorem patrząc na Herbowne Ceruorum Palmatorum Palmy, na Heroicznych Dzieł Laury, na bieleiące sie krolow Francuskich w Domu tym Lilie dosyc mi będzie powiedziec:

Hic Palmæ, hic Lauri, hic splendentia lilia crescunt,
Regnantis cingens est hic oliua caput.

Bierzesz dzisiay W M Pan Mosci Panie Podkanclerzy koronny z łaski Krolestwa Ich Mosciow y z łaski Iasnie Oswieconego I Mosci Pana Margrabi De Arguian Iey Mosc M Pannę bierzesz, bierzesz gratiam super gratiam quia Mulierem Sanctam et pudoratam. Bierzesz Pannę auitis editam Regibus, bierzes w Dom swoy fortunę bierzesz vxorem nobilissimam, co iest naywieksza, suffragium ad felicitatem uiri. Bierzesz beneficium Astrorum, aut horitate kosciola zaleconę, ktore ci do dalszey fortuny drogę zkazowac będzie. Sicut Sol oriens in mundo sic species mulieris bonæ in ornamentum Domus tuæ. Niewątp Mosci Panie Podkanclerzy Koronny ze Mulieris bonæ dowodzęc tego, ze w tym Domu Bonitas dobroc dziedziczy, Czytałem nie dawno priuilegiatum Historika Francuskiego, ktorey kazdey familiey Francuskiey gdy opisuie iako ktora cnota długie doswiadczeniem dziedzicąc meruit prouerbiale eloquium; gdy przychodzi do Domu tego zacznego piszę go bo nie de la Grange dobroc de la Grange de Arguian, a iuz zapędowitych ktorzy o domu tym zacznym Disertuis mowic y więcey pisac będą: Lampada trudo.

Buiał W M Pana Oyczysty kon po Wielopolach pascetur teraz inter Lilia kwiecia Palmami y Laurami Domu tego zacnego Iey Mosci Panny zarosłemi, ochotnie przymie z Ieleniami Iey Mosci Panny towarzystwo miłe. Stanie sie W M Panstwu Dom Argohippium owe to Krolestwo Argos nie dawno wspomniane albo Argiua zwał sie Argoshippium ze zniego

nayprzednieysze w swiecie

nayprzednieysze W Rzymie wyćwiczone konie. Nie będą stronily od konia
W MPana Herborne Ieyćhości Panny Jelenie Palmati cervi, gdyż ich zowią
tenże Autor Ulisses Aldobrandinus Palmatos cervos zowie oraz Equi-
cervos aut Hippelaphos. Niech nikt nie rozumie aby hominis antiqui Sta-
rzawa albo iako się zowie Stary Kon Wielkopolskich zlęknie miał do sta-
wy. Przydali mu pernicitatem orła Krolestwa naszego skrzydła
y prawdziwym go uczynily Pegazym: Alatis dicere caepteguis
Iako się tym Kon W MPana wyrazie ex Granario de la Grabage Dargui-
ano zaniesie da Pan Bog W MPan powierzonego rękom W MPana Orła
skrzydła maiącego Nido maiores w dalekie kraie, nie tak rozumiem
aby stare miał opuszczać Gniezna, ale żeby przestrzenysze sławie narodu
naszego ustał domicilium. Dopomoże zawsze takowey Imprezie Ryce-
stwo Polskie, poniesie za krolewskiem Orłym kopie swoie iako Martia
gloriae Astra. Wróżę ich Władysławskie za Bonadyskie y inne Glebas z pewną
nadzieią niesmiertelnych sławy żniwa: to takie wozum Orłowi Polskiemu
oddaią Rycerstwo koronne W Państwu obojgu: ponieważ tedy mnie
tu wotowne przychodzi takież z Rycerstwem oddaię wozum: niosę
W Państwu Darczą Serc Kawalerskich y pisze na niey: Hic murus
aheneus esto. Ta naiiaśnieyśza Darcza ktora profligabat
Nieprzyiacioły zamowała Lunatam Tyrannidem iuż cie teraz pro-
tegit: Hoc rege habent magnificum et ingens quod rupit dies pro-
desset et fido lare protegerit. A żeby W Panu fiducia sit in Domi-
no unde et ostendo tibi eam todie Ieyćhość Panne Darguian.

Już tedy Jnsci Panie Podkanclerzy koronny fatis accede dijs
et cole felices. Bierztak urodzona y urodzoną Panne, ktorey niewy powiedzia-
ney Cnotie forma addidit suffragium. bierz ozdobnie ubrana: fortitudo
et decor indumentum eius. bierz przy bogatym posagu Semul Heroum
Laudes et facta Parentum iam legere, et quia sit proteris cognoscere
virtus. Zapisuy przyiaśn in amoribus non in marmoribus, zamieżay
na to że arma armis irritantur, amor amore provocatur. Przeto
ztąd a Geniali lecto zła Bogini Alecto (tu się Smig mores et amores)

niemasz tu sprawy

Nie masz tu sprawy iakoz tu nitk nie wątpi, ze należytą u WMPana Jey Mosc Panna będzie miała obserwancyą, ani o tym nie wątpiemy, zo w Sercu iey pamięci WMPana owe zostawa dogma, y zostawac będzie Amor perennis coniugis castæ manet.

Idze iuz idz Miłosciwa Panno, I Deus I nostrum felicibus utere fatis. Fiat Fiat Viuat viuat. Dixi.

Rozmowa Ziemianina z Satystą o pokoiu zawartym z Turczynem y o przyszłych rzeczach

Ziemianin Dziękuię Panu Bogu, zem sie ia tak głęboko nie uczył iako to WMMPanowie Statystowie boc to widzę, ze to sie z mądrymi dzieie, co z pierszemi Rodzicami naszemi, ktorzy co tylko szkosztowali owocu Umieiętnosci, Raj zaraz y spokoyne pozycie stracili, bo day sie nasza prostota swięciła. A to y teraz ze pokoy z Turczynem mamy, ia sie cieszę a WMMPan nozopuściwszy dumasz y gorszą w WMMPanu widzę fantazyą, nizeli gdy woyna trwała.

Statysta Zgadzam sie z WMcią ze częstokroc Scientia boni et mali Raj człowiekowi odbiera y dlatego to lubo kazdy znasz wie, ze mu umrzec trzeba nie turbuie sie, iednak czyli w ten czas kiedy by go kto nauczył, ktorego Roku, w ktory dzień, iaką smiercią, z tey bo z owey okazyey umrze, tak y winszych okazyach szczęsliwy, kto oczywiscie swego nieszczęscia nie widzi, bo przynaymniey spokoynie pozwolonego przed nie fortuną zażyie frysztu, ieżeli WMC to tylko uważasz, ze pax optima rerum, a rostrząsnąc nie chcesz ze to aliud in Titulo aliud in pixide, toz WMC na ten czas iaki szczęsliwy Ja zas tem pokoy biorąc, tak iako Zeglarz nader ucisnione morze, abo medik sorosos w ktorym affectus nie mogę bydz wesoły, bo szturmy y naufragia widzę nie spokoyny sen, ale smiertelny le targ.

Ziemianin Moy Panie Bracie, wszak to sami madrzy ludzie przyznawacie ze komu wezwoni pozwolono czasu, pozwolono y zycia, Experientia tesz uczy, ze kto z gorącego prawa umknie, iuz nie bespieczenstwa uszedł.

Statysta To prawda ze gdzie indzey umieią zazyc pozwolonego nie szczęsciu czasu, nie u nas, w dalekie hystorie nie chodząc, a zasz nie mielizmy dwoie Armistycia, na Szwedow sie gotowac, y zalizmy y Moskiewskich zazyli, a zasz kozackie woyny nie miały swoię interualla, ktorych kiebyzmy byli dobrze zazyli, nie przyszło by by gdy do Tureckey woyny przez uspokoienie ukrainy. Czy y o Tureckiey woynie nie

było wczesnych przestrog

było wczesnych przestrog. Zaden nieprzyiaciel na nas niespodzianie nie nastąpiła przecię nas każdy nie gotowych zastał. Darmo tedy rozumiec inaczey, tylko że sie Turczyn pod zasłoną pokoiu w nas wpatrzy, głowy nasze policzy, y przygotuie sie bez ten czas dobrze, a ieżeli za sto mil, za rzekami, za przeprawami nas szukaiąc nie gotowych zastał iako sie nam pozwoli przygotowac, gdy mil kilkanascie od Lwowa usiadł.

Ziemianin

Mądrze WMć diszkuruie y prawdziwie, boc to tak sie u nas zwyczaynie dzieie, ale przecię ia mam w Bogu nadzieię, że temu krolestwu, w ktorym tak wiele dobrych katolikow tak piękne nabożenstwo, tak wiele kosciołow y zakonow znayduie sie, nie dla zginąc ani w poganską wpadac niewolą pokaże sposob y wesprze upadaiącą Polskę.

Statysta

Day Boże żeby tak każdy z nas Chrzescianin Politykę swoię na fundamencie Miłosierdzia Boskiego zasadzac powinien. Ia gdy naturaliter diszkuruię nie uwłacam nic łasce y wszechmocznosci Boskey, tylko to przecię pewna, że Bog daie pomoc pracuiącym, wspira dzwigaiących, błogosławi koło siebie chodzących, dlatego rzeczono cum Ioue manus moue. Iac w łasce Boskey nie desperowałem ale też weyzrawszy w postępki nasze y występki, nie smiem narodowi memu tego przyznawac, żeby był fauorytem Boskim, nie tylko widząc że grzechow naszych brzemię nie może nam tego obiecowac u Pana, ktory y Synowi swemu nie przepuscił lubo tylko cudze noszącemu grzechy. A kto uważy gdzie sie one ziemie swięte podziały? gdzie Syonskie y Grobu Christusowego swiątnice? gdzie one ziemi krwią Syna Bożego poswięcone? Taiemnicami zbawienia naszego ozdobione gdzie Chrzescianskey wiary Prymitiie, gdzie Antiochenskie Carogrodzkie Bazyliki, Omsdziesiąt krolestw Chrzescianskich z Przyma Cesarskiemi koronami? i żali to wszytko nasze kosciołу nie przechodziło? a przecię słusznym y niedoscignionym sądem Boskim w Poganską wpadło profanatią nie dla tego sie to mowi żeby iuż o miłosierdziu Panskim desperowac, ale żeby sie tylko na to tak snadnie nie spuszczac et cum timore operari salutem.

Ziemianin

Strasnemi rzeczy WMMPan przypomniał, ia iednak w Bogu o extra ordinarilnym succursie nie tracąc nadzieie tak diszkuruię, dał nam Pan Bog Oyca Swiętego wielkiego, wiary Swiętey y Conseruatiey Polskiey zelanta, dał walecznego Pana ktorego wielkie u nieprzyiaciela Imię po tak wielu męstwach dzielnosci iego dowodach: przydaię do tego wiadomosci o prętkim między Chrzescianstwem uspokoieniu: kiedy tedy Ociec Swięty za grzeie PP. Chrzescianskich, aby chcieli wierze Swiętey dopomoc Heroicos Pana naszego ardores secundare, to my z łaskiey Boskiey wziąwszy sie za ręce

Statysta

wszyć się za ręce ztym wszytkim y za Dunay zagędzimy Turczyna.

A to widzę iakimi dyskursami y siebie y oyczyznę łudzicie y zawodzicie. Żaden ci nie wątpi o Cycowskim hay wyższego Pasterza pieczołowaniu, żeby y krwie nie tylko powagi swoiey wierze Swiętey nie żałował. Ale się tylko na to nim reflectuy, że to ieszcze wtym czas kiedy dopiero coalescebat z Arrepcykow Saraczeniami nazwanych y z Turkow, iuż teraz adulta potentia całe Chrześciaństwo nie raz ani dwiesięć malum in herba oppremere usiłowało, y aby było znicdorostych ieszcze zgłokow z młodocianych szpikow Palestine Egit y Libią wyswobodziło y succrescentem potentiam wykorzeniło, kielkanaście lat y Swiat Chrześciański na to się porywał, Trąbity na gołabky kaznodzieyskie y Spowiednicze do uszu trosby, nie raz Summus Pater rad ale skarbnice zupełnyć odpustow otwirał, nie osacowany zodt [illegible] Rycerzom Christusowym. Ili cesarze Zachodni y wschodni Ili krolowie Angelscy y Francuscy Portugalscy Polscy y inni na tę woyne. Zbywali bogate Patrimonia Francuskie Angelskie y Wołoskie Xięzęta, na tęż woyne szedł y Sam Pastor haywyższy pod znakiem krzyżowym odważnych Biskupow y Duchowieństw za sobą pociągaiąc. Cosz tego wszytkiego za korzyść zał wyliczać nie dopuszcza. nie doścignie sądy Boskie kto zgruntuie, Czemu blisko milliona Bellatorum woyny one bez skutku spraniły Ociec Swiętij wodrodze cesarz w Rzymie Ikrol Francuski raz w Nieprzyiaźni drugi raz w Powietrzu po nim Krol. Portugalski wtymże zarazie został. Una tempestate czterdzieści tysięcy ludzi morze pogrzebło. Tu należą. Varnenscy nasi Władysławowie. Cunizadesowie, Skanderbekowie co się wszystko po fortunnych z początku Successach tristi exitu skończyło. Cosz nam teraz rzeczesz ten verum Stanu kiedy ostatnich wiekow Chrześciańskie tak wiele krolow Xiążąt narodow z owczarnie Christusowey, ab obedientia Pontificia wyprowadziły, kiedy zarliwosc ona gorąca nie intepuit a Christiana sorbi bella. geri placuit nullos habitura triumphos, bosz rilia mocarstwa Turecka we trzech częściach Swiata zamocniona una imperantium Domus, cateri seruii et potentiae auctae gravibus quot Christianitati decessit. Jako się nam możesz spodziewać, żeby Christianitas divicta et dilacerata miała słuchać głosu Pasterza Haywyższego y nam succurere tak snadno? Nasz nam: pro oculis experiment dawnieyszych y teraźnieyszych czasow, kto dał succurs przeszłey Chocimskiey woynie, kto teraźnieyszych czasow A zas Sam siedzi y przyiaciele nasi nie oddalili się od nas gdzie indziey, siły swoie posiłaią, Ten czas kiedy my subicta fatorum stali zinszey tu beczki iako mowią trzeba za

czyć co tu trzeba uczynić

czoc. Sor eu trzeba uczynic skuteczneyszego złonnemi sie nie u-wodzoc nadzieia-
mi, ze rzeczy za fundament położywszy, ze to pozwolone od Turka Vaziriun ieżeli sie
nie postrzeżemy będzie nostrum exitium.

Bo wie go Pan Bog iakoto z nami mowic kiedy to nim tak wiele zamietasz y wiesz ia- Zygmanin
ko to o rzeczi anstwo z tym honarzem wskorac nigdy nie mogło a ieszcze wczas kiedy zgo-
dne y bogoboyne było. Sor to iuż trzeba rzec opuscic takq rzeczq y o wszytkiem desze-
rowac po tak strasznych przykładach. Statista

Nie trzeba rosk opuscac wiemy ze czesto Bog elegit infirma, ut confundantur fortia
na tom ia to przytoczył ze historie aby w nim to wiedział, ze Turecka woyna tak iako
y sąsiedztwo nie mogą sie comparowac z woyny y sąsiadami innemi, iest to ignis con-
sumens Regna et Prouincias, nie spusci sie tym sąsiad na Przyiaciela a ni sie ciuilibus mediis
umie z sąsiadem obchodzic. Czego sie naprzod trzeba mu oddac, o pokoy nie trakcuie, a ni o kon-
dicie uciera, ale quod vult zoz iubet, bo mu tak potega y wrodzona duma iego każe, czyta-
tes nim w dyariusu P. Rody Stelmińskiego iako fabrice rzeczy tam nasze tractowano, iakoran
de pari disputowac sie nie pozwolono ale każano przyiąc tylko pokoy iako narodowi nasze-
mu łaska cesarska darowała iuż przez żardosci snadno nim uważysz, iako tam lekko rzeczy na-
sze ważą, iak dopiero teraz żal sie Boże iuż nie Szariusa niegdy przykładem ale w własnym
przyznac experimentem ze zły a potężny sąsiad bardziey boli niż rana.

A iuż ci wszyscy widziemy co sie z nami dzieie, ale co potym będzie wie Pan Bog. Zygmanin

Snadnoz dociec co sie z nami dzieie, imaginuy nim ze tym incubus Polski iako ho buża l: Statista
bo Iaszczoł wpodolu iak na berle nad kuropatwami usiadł ktore przypadszy do ziemie
głowy iuż podniesc nie mogą, pod tak strasznym inspectorem. Iuż ze nim konduduy czy będzie
sie godziło na Seymikach woiennych mowic o parramentach albo one na Seymie konkludowac
ieszli sie tu będzie godziło nie tylko głowy całe ale y głosu pozaniesc ieśli będzie wolno w sol-
legacie z postronnemi wchodzic, kiedy ieszcze imminente bello Turcico w Wiedniu do tego ko-
rzi Polskiemu powiedziano, nie możem y z wami de societate belli mowic, bo przy Dunaiu
iuż będący Turczyn prętko by sie otym dowiedział ile kiedy u nas sekretu nie masz.
Ieszcze y to widzisz nim iako pogranicznie Prouincia nasze koło niczego tak anxie
nie chodzą, iako zeby sąsiadom swoim chociaż nie strasznym y woynami za trudnio-
nym do gustu y upodobania żyli nimio pacis amore an innani terrore tego sie
spodziewac potamtych kraiach, ktorych ulica cura będzie deprecari bellum non pro-
curari, nie rozpominaym Strzes Boże tego czego boday dobry człowiek nie doczekał
gdy by za dzierżawy Pruteckiey w Podolu miała nas orbitas potkac co by było znami
snadno uważyc, bo ieżeli rownie nasi wnasze sie na ten czas interesuią
rzeczy tym protextem zeby zobranego Pana dobrego mieli sąsiada. o nim rozu-
miesz ieżeli by nam wolno było statuere o rzeczach naszych bez consensu Porty, ktora

sie nauczyła albo occupare

Sie nauczyła albo occupare Thronos, albo swoich imponere Clientes.

Ziemianin Juz sie przyznam zem mędrszy zdyskursu WMC ale mniey spokoyny a zginięnic my to prawie ludzie dla Boga proszę czy iest ta choroba nasza bez lekarstwa, dał Pan Bog WMC wiadomosc rzeczy iako widzę nie podobna zebys nie miał iescze sposobu iakiego deportowania rzeczy naszych.

Statista Dawno powiedziano że kto spirat speret nie iest iescze Oyczyzna nasza tak obrana wgodnych y rozumnych ludzi ale widząc że naylepsze rady szpeci albo złosc albo zazdrosc albo wrodzona w ludziach suspicia, trudno ma rostropny człowiek zdanie swoie powiedzieć, poki nie iest certus, że mu sie zyczliwosc iego wnienawisc nie obroci, ile kiedy od kilkunastu lat ktorzykolwiek widzic wtey Rzeczy pospolitey opowiadali, to wszystko co sie znami teraz dzieie media podawali wszystko sie im to złym nagrodziło częscich nie mała inuidia nakryta zalem na karmiona contemptami strawiona została, drudzy iuz płyną z Rzyką gdzie uis fatorum et Aura vulgi niesie, zaczym poki nie wrocięmy libertatem seruiendi wielkiem tey Rzeczy pospolitey ludziom czasu tracic nie trzeba poki walecznego Pana naszego ætas actiuitas te pollet, poki tem wnowosiedlinach nierozgosci sie sąmsiad poki w Ukrainie Domicilium swoie nie ugrontuie, w nas sie y w niedoli naszey nie przeyzre y sąmsiadami naszemi o nasze nie pogodzi sie rzeczy, Ale quomodo fiet istud? kiedy tego wszystkiego anima iest sekret. Imperandi facultas, et obsequandi necessitas. Czego wszystkiego iuz unas niemasz ob secretum in paucis imperium zas iako to codziennie patet zniedosyc czynienia prawu nec penes Regem nec penes legem obsequium. gdzieby znalesc niewiem.

Ziemianin Juz widze WMC chce skonczyc ale proszę o słowko iescze, bo tem ostatni discurs WMC zda sie ad absolutum naciągac Imperium, co WMCi inuidiosum nobis periculosum proszę explikuy mi WMC mentem suam.

Statista Tak WMC omnie trzymay że y z Przodkow moich urodziwszy sie wolnym wolę umrzeć in libertate niżeli zyc in seruitute, absit lubo to Monarhistæ allequią że Statym monarhicus iest tantæ Actiuitatis w Turczynie iż mu nitk resistere nie maże, tylko kieby mu była par oponowana Monarhica potestas y dla tego do tych czas sanciuus sensus ludzie że poki Christianitas pod iednym nie będzie Monarhą potym im par będzie resistendo Turczynowi ia iednak gustum libertatis maiąc zapatruię sie na te narody

truię się na te narody ktore wszędzie miały kiedy tego była potrzeba Summa in periculis remedia, ktoremi mogły intendere actiuitatem, zaczym rekolligowszy się nad tym, że przez trzydzieści lat na trzysta mil ziemie straciliśmy, tak wiele klęsk ponoszszy a to wszystko z tego że laxatis per Summa libertatem nervis tego tota vinas elanguit a corpus Reipublicæ ceu exanimis in littore truncus zostaiąc cadit in prædam, myślic serio potrzeba, żebyśmy salua libertate mogli miec et secretum. Imperandi facultatem et obsequendi necessitatem przyznamniey na czas iaki to tak namienionszy a Sensum meum de modo saluandarum rerum opportuniori tempori zostawiwszy proszę żebyś nie pozwalał candori meo sinistra zyczliwych slow interpretatione inuidiam zadrzeć wszak sensus mei libertas est documentum non nocumentum libertatis.

Ziemianin

Nieczciałbym iuż dłużey WMć pytaniem moim fatygować że iednak chcę się nauczyć od godnego człowieka y Bracia też przed Seymikiem opowiedzieć ponieważ Turczyn nie iest do tego przymuszony pokoiu złoży że tedy ta łaska pokoiu przeciwko nam boć to dana sed do na teventes widzieć iest rzecz godna wielkiey uwagi.

Szlachta

Iuż WMć namienił przynaymniey Generalnemi terminami że lubo Turczyn nie iest przymuszony Armis nostris ale utilitatibus suis do tego pokoiu ponieważ musi się ta mowa przydać na gorsze nasze a na dobre iego więc teraz przydaią ieszcze particularia.

Imo Że rozumieią iż Moskwa na tey stronie Dniepru oppugnować się nie będzie pozlikowku przeszłego pod Szczerbin gdzie resistentia znatasiły nad spodziewanie woyny zaczęli znowoż ktorą dla tego kończyć im iuż potrzeba nas trochę opuściwszy aby się z nowoż pogodziwszy iuż się niczego zey strony nie obawiali gdy na nas się potym obrocą.

Zdo. A by sobie iuż dominium w Ukrainie ufundowali a nam nadzieię odięli że kiedy kolwiek kozacka potęga będzie przy nas, iako przedtym przeciwko nim była.

Zfio. A by ekonomią ufundowawszy tak w Ukrainie iako y w Podolu o naszym nas na potym uczuali chlebie, naszemi ludźmi nam byli straszneми, ktorych część pewnie nie miała łagodnego nad człowiekami panowania przyczęgiona dulcedine od nas tam poydzie tak przez te kilka lat przez ktore mogą nam dotrzymać pokoiu Wołoska Multańska ziemie, to większą klęskę wezmą Tatarowie iuż będą mieć tym obsequentiores y w Polu numerosiores y mocnieyszemi w bliskości iuż będą ktorzy ieżeli pod Żuławem prawie bez przykładu wyżyscy a wszyscy byli na Tureckiey usłudze ex quo kozacy na Armisticium pozwoliwszy absoluerunt iuż metu wpadnienia do krymu, dopiero teraz kiedy za poroża ujmą od Zadnieprza pokoiem Moskiewskiem securi zostaną, Iuż się do Powiewrza naszego przyłożą Podolskie konie trwatsze nad Tureckie osiadać będą Iuż dział, prowiantow, Zza Dunaiu sprowadzać nie będą. Dobre sobie Krymy y Nagaiszyny wszoich kraiów pozbawiwszy Iuż Asyatycki y Egipski żołnierz poydzie złotego na woyne bo.

zak do domu

#

iak do domu y do własnego Gumna, głodu y niewcasow nie obawiaiąc sie iuż teraz zi=
mowac będą pod iednym z nami niebem, iako wswoim dobrze opatrzeni tak od Węgier
począwszy Ocałym aż ku kiiowu Tractem opasze nasz ledwo nie wpuł ta potęga
od ktorey nas iuż Dunaie Pruty y Dniestry dzielic y bronic nie będą a Europeyskim
siłami by Asiey Affriki do nas nie trudziły sciskac nas mogą od Węgier z Ukra:
iny y Podola kto zas uważy dobroc y żyznosc ziemie, na ktorey y ten sąsiad wkoło
nas usiadł, przyznac musi że nam Terram melle et lacte fluentem odebrał, a to
tylko zostawił co nas ledwie wpokoiu pożywi, Te tedy są commoda na ktore sie
Turczyn zapatrował gdy nam pięknij pokoiu Tytuł na papierze darowawszy, tym
strasznieyszą wrzeczy samey im nie każdemu wiadomo, wypowiedział woynę. Tom iuż
WMć powiedział co Turczynowi tym pokoiem przybędzie. Co zas nam ubyło iescze
ubędzie nie smiem wymowic, wszak snadno uważnemu przyidzie na myst Ia to
tylko przypominam że cozmy sie przed lat kilką onych napierali Seymow na kto=
rych by per uerbum Quare scrutari sie nam godziło Publica consilia intentiones et
Actus, to teraz przyidzie do tego, że co miesiąc ieżeli nie częsci od Porty z kamienia,
z Ukrany, będą biegac Causowie Agonie Posłowie cum Verbo Quare od tych Inspectorow,
ktorych nam grzechy nasze czy też imminentis fati necessitas przybrała. Trzeba
sie będzie sprawowac z każdego procederu metu termini facti będziemy też
y my posyłac często y skarb Publiczny tym nisczyc, skarżąc sie to na Tatarow
to na Turkow, to na Kozakow, allegując papiry nasze ale iako to przyimą Spytac
by Pana Woiewody Chelminskiego, wszak iuż tego wszytkiego co mowię mamy po:
czątki y zadatki: Więc tym powtornie konczę że ceu fatidica uoce dobrze mo=
wiemy communiter iż mamy Turecki pokoy Polskie go zas kto by szukał pewnie
go nie znaydzie, bo tu postaremu trzeba będzie woysku przeszły y przyszły
zodł zapłacic, Hyberny dawac a prawie wszytkie onera belli ponosic wty powsze=
chniey nędzy y niedostatku naszym wktorym tak nam będzie cięszka o dwa:
nascie Tysięcy ludzi trzymac iako przedtym pięcdziesiat. Na te wszytkie zas
nieszczęscia et imminentia mala, żebyzmy mogli miec promptum consilium
in hac forma naszych rad in hac multitudine Consulentium, dispantate Voto=
rum, diuersitate Sensuum, wtey nie pewnosci Seymowych Senatorow ktore
znozmy pro libitu ani widzę ani widziec mogę wszak to experientia
mowi że zmy sie nigdy nie saluouali tali rerum statu Wiele y przedtym
Ministrowie Status gdy in rem Reipublicae pozwalali sobie ultra solitum,
mawiali więc, malo Rempublicam deprecari quam perdere ale że te smiałosci

iuż teraz

iuż teraz zganiona boię sie zeby nie była conuersyą propositionis malo Rempublicam perdere quam deprecari miey że sie WMć z tym dobrze a bądz WMć łaskaw na człowieka kochaiącego sie w wolnosci swoiey ale nie wzgubie.

Ziemianin

Dziękuię WMć za tę informatią.

Furman wielki Koronny

Satyra

Niech kto chce wozy zwycięskiego Rzymu,
Ozdobnym sławi szladem swego Rymu.
Chinskie Egipskie y Perskie powozy
I te co kosą siekli stuczne wozy
Więc y wspaniałą straszną więzą słonie
I Bucefała co był w Macedonie
I cznych Rycerzow co sie ich wezbroi
Kula nie imie y woiennik boi
Ja tych pominę a nitk mi niezgani
Że powiem Polscy co mogą. Furmani
Był tak rok Posłem na Seym Zopatowa
Ktos co bez zysku nie wyrzecze słowa
Złego sumnienia lecz dobrey urody
Tak rzadkiey cnoty własnie iak y brody.
Łysy na głowie zelba mu sie kurzy
Jak sie upoci bo sie wnim mogz burzy
Znozykiem wszyku iak Szarletan chodzi,
A gdy blaznuie wtęn czas ludziom szkodzi
Wyborny natręt Małpa do wszytkiego
Kazdemu służy okpitez kozdego
Gdy iest u krola nitk go nie odsadzi
A gdy odeydzie przeciw niemu radzi
Gdy przed pokoiem stoi za drabanta
Gdy u Biskupa to za Ministranta.
Commissarz wszędy aiesli u wdowy
Opiekon Rządca y ochmistrz gotowy

w Izbie Poselskiey

#

W Izbie Poselskiey nay cnotliwszy wierze,
Do tego łaie od kogo nie bierze
Kto by go nie znał nie masz y dziecięcia
Mogł by go nazwac gęba do naięcia
Ten tedy takie maiący przymioty
Okpiwał szlachtę pod płasczykiem cnoty
Bo o wolnosci dobrze diszkurował
A ludzkie mieszki lepiey polerował
Wstydu nic wocząc bo brał od każdego,
Rownie od franta, iak y od dobrego
Wziąwszy za part sie y ani sie przyznał,
Okpiwszy kogo mowił że go nieznał,
Wszytkich rad uczył wszytkich miał na probie
Bakalarz cnoty co iey nie miał wsobie
I tak szalbiersko trwaiąc czas nie mały,
Widząc że mu sie szelągi szypały
Kozdego sczypał pasczekuiąc Pany
Aż tęż na koniec trafił na furmany
A to wten sposob widział że iuż Panow
Wszytkich był okpił wziął też od furmanow
Ktorzy mu na to corruptią dali
By im do pomogł aby odebrali
Pewny dłuk z skarbu gdzie on naznaczony
Był commissarzem do oboiey strony
I tak sie stało iako sobie życzył
Naprzod furmanom poki nie wziął przeczył
A skoro szarpnął wnet oniczże prawi
Twierdzi że wszytko u skarbu im sprawi
Assecuruie ręke daie na to
Ledwie nie duszę zapisuię za to
Furman nadzieię, broda ma pieniądze
Ktoli chciwego pohamuie żądze
Wie że nie sprawi przecie mu sie niechce
Oddac pieniędzy bo go chciwosc lechce

Ale furmani

Ale furmani ni oczym nie wiedzą
Spraw nie pilnuią Smiele piią iedzą
Ubespieczeni Swem Procuratorem
Co go wprzod Sobie ułowili worem
Nie wierz nie ufay furmanie nieboże
Okpi cie broda ani też wspomoże
Rzekł by był im kto nie słusznie scie dali
Boby wnet byli szałbierza poznali
Ale nie było kto by ich był przestrzegł
Iescze był franta wtęm czas nich nie postrzegł
Przyszedł nakoniec czas gdy naznaczeni
I na rachonek spolnie wysadzeni
Cni Commissarze zasiedli swe koło
Gdzie Siedział broda między niemi czoło.
Lecz godzili Sie Swieckie zrownac sprawy
Z Swiętemi nigdy nie zrownawey sławy
Tak mu przystało między niemi sztucznie
Własnie iak Iudasz gdy wszedł między ucznie
Stali furmani słuchaiąc z daleka
Pilnie na swego patrzali człowieka
Snadz rozumieiąc ze iusz wpuł wygrali
Bo iescze byli zdrayce nie poznali
Poci Sie broda raz furmanow broni
Druga raz milczy bo Sie wydac chroni
A furmon wradosc y zal przerastały
Nic nie wskorawszy omdlewa dzien cały
Nie masz nadzieie Sprawa iego idzie
Trudne rachunki odwlec pono przyidzie
I tak Sie stało bo sądy przestały
A me pieniądze kędy Sie podziały
Pomysli furmon a broda po[illegible] Izbie
Zwiia Chorągiew y umyka wcizbie
Szaleie furmon y szuka go wszędy
Ale daremnie nie znaydzie nikędy
Wtęm czas był wdomu poki brał od ciebie
Ale skoro wziął nie masz go u siebie
Nie tak więc Diabał zporwaną do piekła
Ucieka duszą by mu nie uciekła
Iak on furmanom wyłusczywszy mieszek
Leciał z Warszawy nie tykaiąc Scieszek

Aty wolnosci

A ty wolnosci co mi rzeczesz na to
Bo by cie był zdrayca przedał za co za to
Co rok wisiec niepohamowany
Jak pięknie cnoty handluie z furmany
Kto mu pieniądzmi to on cnotą brząknie
I kpki y bierze y łze y niekrząknie
Ale obaczmy co li z niem furmani
Poczną chudzięta prze zęn oszukani
Jescze nie wiedział zadęn doskonale
Co sie z furmany stało y ze cale
Przegrawszy darmo brodzie zapłacili
Az sie obecznie każdemu skarzyli
Więc kto go nie znał każdy sie zadziwi
Drugi nie wierzy lecz swiatkowie zywi
Trudno nie wierzyc bo iesli obrodę
Idzie poważną szędziwą urodę
Kto nie wie tego że y kozioł w brodzie
Nie zawsze mieszka cnota przy urodzie
Juz był swiat pełen y wszyscy wiedzieli
Jakiego zdrayce między sobą mieli
Wydac potrzeba każdy sarka na to
Pozwi furmanie ia zapłacę za to
A furmon z żalem tylko sie obroci
Niechay przynaymniey me pieniądze wroci
A was iako chce y z głową przedaie
Jak mu wierzycie niech sie wam tak staie
Nie klni furmanie niech tam wisi zdrayca
Wezmi z pieniądzmi a obies za iayca
To tak z furmanem każdy diszkurował
Lecz nie tu koniec bo iuz następował
Trybunał prętko w Radomiu skarbowy
Gdzie sie furmanom odkrył sposob nowy
Aby pieniądze swoie odyskali
I tak mu pozew na Trybunał dali
Tym czasem broda głasząc w norze kota
Ziechał na seymik zwykły łgac nie cnota
Jak Pharizeusz usiadłszy w kosciele
By w syna u godzie poszczekiwał smiele
Każdego tykał nikt sie nie wybiegał
Ledwie pasczeką Diabła nie dosiegał

Nicował cnoty

Nicował cnoty y taxował mitry
Sam wisiec Szalbierz y nie cnota chytry
Kłamca obłudny łakomy fałszywy
Brzydki przemierzły Belzebub prawdziwy
Bo był nie cnotę własną zafantował
Kozdego ganił kozdego szkałował
Wszetecznym pyskiem wyuzdawszy wściekle
Ze nie iest gorszy y sam Diabał wpiekle
Słuchali wszyscy a co nie wiedzieli
Iego nie cnoty tylko sie zdumieli
Ale na koniec był ktos tak cnotliwy
Co wiedząc iego postępek zdradliwy
Dłuzey nie cierpiąc wydał go im iawnie
I obiecał mu dowiesc tego prawnie
Słucha co zywo azy słuchac brzytko
A broda trawi y połyka wszytko.
I smiele swieci nie wstydliwym czołem
Iak by dopiero rozmawiał z Aniołem
Przecię mu naprzod humoru upadło
Ze hazdy poznac mogł ze ziadł pies sadło
Bo wie pies kiedy ogon pod się kryie
Zedrwiał iak gdy więc ukropem go zmyie
I tak tem ktory drugim pasczekował
Sam siebie wtem czas słusnie confundował
Bo go co zywo okrzyknęło zgoła
Ze musiał uciec iak zły duch zkosciola
Patrzcies Panowie wkim wasza nadzieia
Do tych czas była czemuscie złodzieia
Bo go tak Seymik pięknie przyozdobił
A my obaczmy co furmon porobił
Czas Trybunału nadszedł według prawa
A iuz sie brodzie zgotowała sprawa
Ktorey furmani wyglądali pilnie
Chcąc choc pieniądze odzyskac usilnie
Przyiezda wisiec zapiera sie zwawie
Furmon dowodzi wnet będzie posprawie.

Nie obiesili nie było postronka
Obiesic było zasznurek u dzwonka

A broda

#

A broda przecię nic się nie przyznaie
Mowi niech formon przysięgą zeznaie
Obrotny iedęn był między furmany
Z Szweciey rodem szwedęm iest nazwany
Ktory naymocniey przy tey sprawie stawał
Tęn mu naywiększe nie cnoty zadawał
Jak im przysięgał iako palce szkładał
Jako ich od dnia do de dnia odkładał
Jak brał pieniądze iak się krył przed nimi
Jako uchodził mieyscy pokątnemi
Nawet iakiemi ich okpiwał słowy
Mowiąc że wszytko poprzysiąc gotowy
Jasne dowody szalbierskiey chytrosci
Coż więcy trzeba przecię dla pewnosci
Przysiąc formanom każe sąd nie cnoty
A furmon klęka y przysięga z cnoty
Każdy się dziwi y niemęm się staie.

Przetłamaczenie listu Tureckiego na Polski pisanego od Ali Paszy

Wielkiego y sławnego Monarchy w Narodzie Jezusowym, między Chrzescianstwem Imie słynące, przez ktorey naszęmu nawet Panstwu zyczliwym się staiesz, nasz nay zyczliwszy sąsiedzie y Przyiacielu nayiasnieyszy Krolu Koronny Polskey Janie Sobieski niech twoie sprawy Pan Bog błogosławi, zyczliwosc naszę iako Bogu nay wyszęmu z serca zasełamy WMMci. Nayiasnieyszęmu tęż Cesarzowi Jemci naszęmu spolnie aby Pan Bog błogosławił y szczęscił zyczęmy. Donosząc też WMMci iako woyska nasze nie zliczone tak potężnęmu nie przyiacielowi odpor dali y Czechryn ze wszytkich czterech stron obstąpili, tęn że z wielkięm impetem wziąć usiłowali. Potym Krola Moskiewskiego Hetman wielki Romadanowski wedwuch kroc sto tysięcy chcąc nasz ułowic y podieysc fortelem, przyszedł, Dnierpr przebywszy, swiże wszechrinski zamek wprowadził praesidium, to iest 20000 wierochuiąc dawnych po ktorego osadzeniu na zad się reiterował, nad rzękę Jasmin gdzie się y okopał, siodmego dnia po odstąpieniu Romadanowskiego, za Bozą pomocą dwie

pomocą dale miny od przedmieścia podsadziliżmy y szkuty swoy szczesliwy wzięły, a zoym
Sergendestowie, to iest ludzie ochotniy, zwielkiem impetem naniasto wpadli y wielko szkody
w nie przyiacielu vczynili, tak iż do nie tylko do zamku retirować się, ale też iakimkolwiek
sposobem saluować się nie mogli, a ta utarczka trwała poczowszy przed południem aż do
pamey nocy, y zaraz woyska nasze miasto opanowały, postrzegłszy tedy ludzie tak wza-
rym iako y w nowym zamku takowy woysk naszych resolucią od wszytkiego uciekać
poczęli y właśnie rzecz przed niebezpieczeństwem uchodząc topili się, postrzegłszy
woysko że się ludzie do ucieczki maią, z wielką serca zarliwością wszedłszy wpadli
y ludzie wpięm wycinali. Pegoż wieczora z taborem Romadanowski między Dnieper y
Jasmin umknąć się, nazaiutrz Wezyr Imość Pana Jmści że wszytko ordo y część woy-
ska Tureckiego wpogoni za niemi posłał oczym do wiedziawszy się nieprzyiaciel rzuciw-
szy swoie ciężary porzuciwszy do okopu nad Dnieper udał się tamże ich wiele od Bisur-
manskiey szabli nagięło, po ktorey utarczce gdy żmyj ludzi żywcem pobranych py-
tali wiele by ich w tey okazyey zginęło, odpowiedzieli że na 20000. Takowey nowiny
aby się Jmści dostało słyszeć pisał do mnie Wezyr Imość abym dał otym znać Wm
iako woyska nasze szczęśliwie gościły przy szczęściu cesarza Jemści, y iako każdego z przeci-
wiącego się zwykł Pan Bog karać y głowę iego pod nogi uniżać swoy kochany Kayąsniey
szy Sąsiedzie y Przyiacielu te nowiny dla przyiaźni y sąsiedztwa między nami Wmścią
o nosze, ktore y samemu Jmści wiadome, a te posyłaią się przez Achmet Agę z między
woich Panow ktoremu niech Pan Bog szczęści aby tym list rok z mcą Pana doszedł daj Panie
Boże. A iako stanęło słowo między nami przysięgą związane dla zgody ze Baryszmi między bosz
niat bydź oddany y z tamtąd ludzie nasi zprowadzeni ktore do tąd cudzymi naszymi miasty
bydź osadzone, potym szachownica y drugi Radziąga oddany Zastawa też Lwowska ieże u przy
nasz zostaie pyta cesarz Jmść y Wezyr swoy kochany przyiacielu wszakes się przez pierwe-
go Posła swego deklarowali słowem swym że nie tylko pomienione mieysca y ludzie nasi u
was zostaiące, iako-ni przedtym byli bydź oddani aż tego ieszcze do tąd nic nie masz pyta się Wezyr,
co tego za przyczyna, a teraz dla przyiaźni dalszey znami pisze do Wmści abyś Wmść wszy-
cko podług przysięgi y słowa swego ziścił a tak prędko z listu tego naszego Wmć
wyrozumieiesz zgodnie tak zaraz postania tego Chiebawięc do nas Wmć odsyłay do Ka-
mieńca Roku raczuiąc od Machometa 1080 dnia 28 Augusti.

Respons na Instructią Woiewodztwa Sendomirskiego z Sejmiku Electionis Deputatom sie-
kang Danym Imięniem Je K Mci ex Senatus consilio przez Kancellarią Koronną Vrodzo-
nym Stefanowi Smarzewskiemu y Hieronimowi Ganieckiemu pomienionego Woiewod-
ztwa Posłom we Gdansku Die 27 mensis Octobris Anno Dni 1624.

Nieustaiące Koło Dobra Pospolitego Cyconskie Je K Mci pieczołowanie Ktore ab
oriente ad Occidentem extendens, ab orbe barbarico domito, ad
pacandam Gedanensium Urbem, ciuilibus concussam dissidiis, a Zygd Pericliantem przenosi tym

milsze bydz musi: im rzetelnieysze od wiernych Poddanych nie ustoiącey Ku Sobie życzliwości o
biera dowody. Temi iako wszytkie Regiarum curarum całkuie Sobie przykrości; tak wdzię
cznie od Prodzonych Posłow Woiewodztwa Sendomirskiego przyimuie cokolwiek in eo
Synowskiey przeciwko Dobrotliwemu Oycu Miłości publico Seymiku swego nomine wyrie
wyrażonego słyszał, ciorem wypisanego czytał. Pretium na wniesione przez życzę Prodzo
nych Posłow y Instructią onych desiderią Woiewodztwa Sendomirskiego, y przez Can
cellaryą swoią koronną Je: Kr: Mci daie declaracią.

Quoad primum Jakoby nad powszechną Seymu przeszłego Zgodę miano despotica potestate na
Stan Szlachecki to generalne wodne y Lądowe włożyć Accizy, Gabellę, et eis similia
onera. Wiadomy dobrze Je: Kr: Mci, iako wrzey oyczyźnie y Wolności Prodzonemu y wyćz
wanemu Panu; tey Rzpltey Status: że nie mogą, tylko za powszechną wszytkich Stanow
zgodą, przy podpisie Ex Senatorio et Equestri Ordine Commisarzow deputowanych, Con
stitucie Seymowe wprzod in Publicum prodire; potym Volumini Legum inserta; Stan Szla
checki do exekucyey Sanctorum obowiązywać. Zaczym gdy by Sie były wtey o postą
nowieniu et Constitucyey powszechney Zgody nie znaydowały requisita; pewnie by J: K: M
iako Supremus Libertatis Protector et Conseruator niedopuścił priwatnemu tantum
audere podmiotowi. A iako ipsis planè Cobucus moribus szedł wtoczy y na czoło Kozdo
mu Nieprzyiacielowi, który apetytem skarbu y Oyczyzny Prosić usiłował; tak kto by arte,
a prawie podkopem miał Euersionem status et Libertatis moliri, znalazł by w Osobie J: K: M
publicæ Piniuriæ Vindicem. Iako tedy insze Woiewodztwa y Ziemie de realitate tey Con
stitucyey przywodzą; cżemu nie powat pisząc, one do exekucyey przywodzą; ile kiedy
Commissia Sendomirska widząc Tego Supremam necessitatem tak Jego aprobowała, że na
Gnieznę Dziewiąty Million, który Sie z liquidacyey z Woyskiem nad obmyślone od Rzpltey Oms
Millianow do zapłaty pokazał, asecurowała; żym Woysko in spe zapłaty, a Rzeplta in
tranquillo zachowała: Tak czoby Je Ki Mość życzył Sobie iako nayBarziey Complacen
wtym Obywatelom Woiewodztwa Sendomirskiego per instituta iednak tey Rzpltey
Znayduie vem impracticabilem, aby to co Rzeplta na Seymie postanowiła miała So
la autoritas J: K: Mci rozwiązać. Zaczym przyszłemu da Pan Bog Seymowi J: K: Mci rem
decidendam relinquit.

Ad Secundum o Sucżedniowey Soli, to J: K: Mci declaruie że Lubo Mazowieckie y inny
wiele Woiewodztw małoc respekt na dwuletnią Sucżość, skodę Lustrationis defectus
na ciężkie Soli z Statkami wtaufragia; na wielkie wpodzwignieniu Gospodarstwa Zu
pnego expensa, servabant Zac z Skarbem J: K: Mci generositate, że iednoroczną Sol onym

Sarowaty

darowały gdy iednak w tym Woiewodztwa Sendomirskiego od innych zachodzi dissensus, Roskazał J.K. Mość Uniwersały wydać do Administratorow Zupnych, aby należyta pomienionemu Woiewodztwu quota oddana była.

Ad tertium de fama, ktora spargit o nieiakich abdankowanego Zołnierza za Granicę przechodach to declarować raczy J.K. Mci Iż iako na Seymie Szczęśliwey Coronaciey swoiey reausumpcią starych Praw y postanowieniem nowey Constituciey zabronił wszelkich do Postronnych narodow, Zaciągow; iako na przeszłem Seymie tego wszytkiego ponowić raczył, ostremi Uniwersałami podobne zabronił ausus, antiqua cum vicinis Principibus Pacta zwierdził; y cokolwiek do ugruntowania nie podeyzranego Sąsiectwa należy, wypełnił: tak własnym Cesarzowi Jeo Mci declarował pisaniem że Indigenas Regni tot vinculis Legum ligatos, pacatos w swoich zatrzyma Panstwach. Jezliby zas abdankowany Cudzoziemiec, ktory żołdem zyie, y w Polsce zostawać nie mogąc, w tę abo wowę udał się stronę; za tych J.K. Mość ani Rzeplta respondere niepowinna. Bo iako cześć tego do Cara Jmci Moskiewskiego część wielka do Kurfirszta Jmci, bo ich kilka tysięcy przez Pilawę do Skandiey zasłano odeszła: tak iezeliby część iaka gdzie indziey się udała to bonae vicinitati szkodzić nie może. ile kiedy wielmożny Woiewoda Bełzki iako Hetman nasz wielki Koronny Uniwersały y Ordinanse wydał do wielmożnego Woiewody Ruskiego Hetmana Polnego Koronnego na znoszenie takowych Ludzi.

Ad Quartum na głosy ktore dochodzą, iako by Gwardie J.K. Mci pieniądze na zapłatę woysku destinowane rozebrać miały y Zołnierzowi zasłużonemu emeritam w zapłacie y w Hybernie praeripere palmam, tak declarować raczy J.Kr. Mci Iż mieć raczy informacią zupełną od wielmożnego Xcia Woiewody Bełskiego Hetmana Wielkiego Koronnego, że defekt pieniędzy na Commissiey Sendomirskiey był ex contumaci absentia Poborow, przeciwko ktorym Commissia prawnie postąpić musiała, zaczym nie zrozebranych, iako perperam nie chętna udaie impostura przez Gwardie J.K. Mci pieniędzy. Interim mieli się byli informować z ust wielmożnych, Woiewody Bełzkiego y Podskarbiego Wielkiego Koronnego na Seymie przeszłym Urodzeni Posłowie Woiewodztwa Sendomirskiego iako J.K. Mość nie obrał z Skarbu Koronnego na Zołnierzow, ale dawał z priwatnego zaciągaiąc u ludzi rożnego stanu na credit swoy, kiedy go publicum mieć nie mogło. A lubo J.K. Mość płacił interes od zaciągnionych pieniędzy; nie obligował iednak ad refusionem onego Rempublicam. Tych zas pieniędzy nie rozdawał J.K. Mci między wybrane tylko Regimenty albo chorągwie ale całemu oraz woysku ad rationem zasłużonych y winnych Czwierci. na Artylerią samę Koronną z szkatuły

J.K. Mci

+

J. Kr. Mci wydanych pod dwa Kroc sto tysięcy znayduie sie expens, tak dalece ze sie Smie
le rzecz może, ze wprzod Pan Bog, podięte prace J. K. Mci, nie porownaną odwagą, a potym do
tnie na zastąpienie defektow publicznych wydane pieniądze ztak niebespieczney toni, Kosci
ły Panskie, y całą Rzeplta wyprowadziły. Co zas do Gwardiey y Nadwornych Chorągwi
są y były: nomine non re. Boc iako całe woysko toż Imię Krola Imci gerit, tak Re
gimenty, Chorągwie, lubo titulo Gwardiey, albo nadwornych Chorągwi insigniuntur,
maią iednak swoich Obersztérow osobnych y Rotmistrzow dobrze zasłużonych Rzeplte
Kawalerow, zadney potrzeby y usługi Rzepltey nie omieszkiwaiących, y zpomienionych
titułow, ten tylko maiących honor że im pierszego do boiu placu y niebespieczenstwa inni och
tnie ustępuią. Zaczym nie mogą tak zacni y zasłużeni Ludzie protekcią J. K. Mci y Tyt
łem Nadwornym w skarbie Rzeplty sobie deregowac. ile kiedy dla pomienionego honoru
w lidzbie zupełne, w Akciey sprawne, w Munderunku y Rynsztunku celnieysze Ludzie y Poczty wystawu
ią, y przy Boku Panskim wten czas tylko bywaią, kiedy całe woysko pro publica securitate na
zasczyt całego Chrzescianstwa excubat. Caeterum J. K. Mosc miarkuie sie szczupłoscią Dobr O
konomicznych tot calamitatibus, partim nieprzyiacielem w Ruskich Kraiach partim inun
datione w Pruskich wzupach defectu defluitationis, utopionemi statkami, in Uniuersum wiel
kiemi Krolowey Jey Mci Eleonory pensiami grauatorum. y dla tego nad iedno sto Raytarie
drugie Semenow, trzecie Piechoty Węgierskiey przy Boku swoim nie chowa. Tych zas Dobr
potior pars ze w rękach wielkich Ludzi ktorzy z osob swoich y z zacnych Przodkow optime
de Replta sunt meriti zostaie tytułem y Kontraktem Arendownym, nie mniey gloriae
J. K. Mci cedit, iako y meritis onych tertio non praeiudicans. Interea liberalem Dexter
in his prouentuum Angustijs nie kurcząc J. K. M. poczesci supplementuie tych abo owych
Rotmistrzow, ktorzy za dostoienstwo Jego Panskie y Rzeplta ochotnie krew y zdrowie
in pericula niosąc, pinguiori destituti fortuna, małym Rzepltey żołdem sustentowac
sie nie mogąc, Dobrotliwego Pana, Dzielnosci swoich testem et arbitrum respiciunt. Nie
wspomina J. K. Mci w tychże Dobrach Ekonomicznych danych receptacula Hospodarowi Wo
łoskiemu, tota cum familia; Hetmana Zaporoskiego Małżonce y Potomstwu; Assignatas
Ludziom Rycerskiem de publico zasłużonym Pensiones, y tym podobnych Libertates. Te z
rzeczy eo tylko fine commemorat, y tym poufaley in sinum woiewodztwa Sendomirskiego
effundit (do ktorego, Domu swego uelut ad proprium centrum reuocat Originem) aby
pokazał, quam inaequali mensura odwagi Jego Panskie, pieczołowania Oycowskie, zdro
wia substanciey pro bono publico ochotne impendia, nieprzyiazna czynom iego Oycowskim
takowych Ludzi rependit niewdzięcznosc ktorzy uenerato halitu populares auras e

aures

aures inficiunt: na to tylko aby Prac y fatig Panskich iedyne condimentum, do dał-
szych tey Oyczyzny zasczytow incitamentum, Subtrahere mogli powinną Wiernych
Poddanych wdzięczność Alec J. K. Mosc nie kładąc malignos rumores ante Salutem,
w Oycowskim koło Dobra Pospolitego staraniu ustawac nie będzie, et rectitudine fa-
ctorum, iako za pomocą Boską foris hostem, tak Domi oblaterantem vincet inuidiam.
Zdrowia przytym dobrego y pomyslnych szczesliwości życzy J. K. Mcia Wielmo-
znym y Urodzonym Obywatelom Woiewodztwa Sendomirskiego.

locus Sigilli

Z własnego J. K. Mci ex Senatus Consilio roska-
zania

Jan Stanisław Witwicky Opat Płocki Infu-
lat Olicki Regent Kancel: Koronny

Copia Listu od Xcia Jmci do Krola Jmci z Załoziec 27. Julij 1678.

Erubescit litera ciepło iescze oppressi per inuidiam Ciuis Patriae Krwią ktorą y Sam ex Dei
officii mei debitum amorem in Conciues, zelum in Patriam, do W. K. Mci P. Mmscigo podpisowac
muszę a nie tylko pericula hostium iakom zwładziey moiey y czuley ku Rzeplitey usługi
powinien, ale y caedes Ciuium ostatnią wszytkich Krolestw ruinę z cięskiem zalem donosic,
uox sanguinis clamat, ktora nie in hostico albo do Nieprzyiacioł, ale od spolnych niecno-
tą prawdzie, lecz samym tylko urodzeniem Synow Koronnych rozlana, serce nasze krwawic,
a zatym y oczy słusznie rzewnic musi. Wziąłem pewną wiadomosc et nuntium mortis zwła-
snego Domu Jmci Pana Podkomorzego Łęczyckiego, iako od swawolnych zaciągow kupy tem
wielki człowiek dobrze Oyczyznie zasłużony y W. K. Mci P. Mmscigo nie mniey znaiomy
niewinnie poległ y do tegoż to nie gdy szczęsliwe Krolestwo nasze przyszło zeby ktore przed-
tym głowy tylko nieprzyiacielskie rachowac umiało, teraz za opłakane tributum w nie-
szczęsciu swym głowy własnych Obywatelow odbierało. Jescześ mało ruiny ab extra ze
sie ab intra ruinowac odważemy. Aby ktorym na odciętych iuż schodzi Prowinci-
ach y na godnych ludziach zeszło. Wierz mi W. K. Mosc P. Moy Mwy: ze to są nie o-
mylne ostatniey zguby naszey znaki. Coż bowiem dobrego obiecowac sobie daley będzie-
my mogli kiedy y w własnych Domach ktoregozmy sie szablą dobiiali pokoiu pewni nie
iestezmy. Tasz in Libero Regno Securitas ze y bez prawa bez winy same odia na
smierc okrutną skazowac y onę exequowac będą. Sczycilizmy sie tym Kleynotem
Przodkow naszych ad inuidiam postronnych narodow zezmy przy iakich kolwiek for-
tunach naszych securi zdrowia zostawac mogli a teraz in Domiciliis na usta-

wiczney

+

wiczney iako in medio armorum strepitu strazy zostaiący nie wczesney iakiey imprezy wy:
glądac potrzeba coz gdy iescze to factum in viros consilij poda coz gdy ex zelo boni pri:
uati, kto sie proszę odwazy przy takim procederze consilia swoie ku dobru pospolitemu for
mowac a nie raczey będzie na to patrzał aby gdy communi bono inseruit ipse non con:
sumatur. Przyslizmy podobno na takie czasy ktorych niewolną wedle prawdy y prawa sentire
quae uelis dicere quae sentias. Idzie tu o integritatem Nominis W.K.Mci Pana MMwego idzie
o securitatem bo ieżeli Monarchowie Polscy tym sie przedtym zasczycali iz na łonach pod:
danych swoich smiele bespiecznie zasypiac mogli, teraz nie wiem czy takiego spodziewac by
sie wczasu kiedy sami między sobą pokoiu miec niechcemy. Aggrauat y to iako by sie
do niego przyłozyc miał Pan Kawaler Lubomirski a to podobno urazony wolnym głosem
S.P. Imci Pana Podkomorzego Leczyczkiego, przeciwko niesłusnym pretensiom swoim na:
przeszłym Seymie y miał wtym zażyc omnium malorum instrumentum y nie go:
dnegoz swego Imienia Grudzienskiego Woiewodzica Rawskiego, ktory iako przedtym
wpograniczne woyny Rzeptą wprowadzac umiał, tak y teraz wdomowe niepokoie
wuczaiąc ciuium sanguine onesz maze. A dla Boga coz iuz zostaie kiedy tak pie
sczoną pupillam oculi wolnosc naszę ktora na naymnnieyszy obicem zawierac sie
musi laeditur nic inszego tylko przy zawarciu iey extrama status nostri. Ja na
to osobliwie boleię ze zokaziey prywat moich Dobro pospolite szwankuie ale
sie tez cieszę ze wiedney sforze zwolnoscią Rzeptey chodzą y tak nec perire nec saluari
nisi una possunt. Donioszy tedy do Tronu W.K.Mci Pana MMwego tęn ostatni prawie Krole:
stwa naszego paroxims abys mu W.K.Moc mederi Oycowską ręką raczył exoluendo consci:
entiam meam wtym W.K.M.Pan MMwy iako Pater Patriae unizenie requiro prosząc abys oppre:
sae innocentiae liberati securitati funere nieprzyiaznych uitam dac chciał. Vczynisz W.K
M.Pan MMwy perpetuam nomini suo gloriam, kiedy hac dextera, ktorąz męznie nie:
przyiaciela odpędzał ciues tuos proteges, y tey opieki umykac nie będziesz ktorey
od nayiasnieyszych Antecessorow swoich W.K.Mc choc nam ich tulit externa telusta
Rzeptta doznawała sentiat tey swywolney kupy Author iustas manus W.K.Mci ktory
eo audaciae deuenit ze iniquè naiasnieyszego W.K.Mci Imienia Tarcze nie cnoty swoiey
protegit y sobie securitatem W.K.Mci inuidiam conciliare praesumit. Chciey W.K.Mc
P.MMciwy iako iuz y postronnym Nayiasnieyszym Sąsiadom słowo Panskie dał, te swa
wolne kupy nie tylko pograniczu ale y nam cięszkie powagą Maiestatu swego uskro:
mic a te nebulam ktora by Imię dobrze W.K.Mci u samych teyze Korony Obywatelow o mie
miała dissoluere. Amoueat W.K.Mc sanguinem innocentem od spolney znami Oyczyzny

wktorey

wktorey wszytkiem iey fortunom iusto Dei iudicio dla tego samego zatonąc przyszło Nie tedy nie
watpię ze W.K.Mć P. Mćiwy ad iusta postulata Paterne szklonisz sie. Inaczey czego iednak sobie
nie obiecuię gdy by słusznego resentimenta na to nie tylko dla nas szczegulności ale y całey Rzpltey
nie było simille factum czoż naywyrzlitszemu Synowi Oyczyznie spolzniewac by sie przyszło, Sub
Patriis legibus immori. Żebym też zas yia nieżdał sie wtey sprawie mało czynię roskasz
W.K.Mci Pana Mćiwego na wydanie zmoiey stronỹ z Cancellariey Koronnỹ na przyszły
szły Seym przeciwko Panu Kawalerowi Lubomirskiemu ỹ Grudzienskiemu woiewodzi-
cowi Rakoskiemu mandatu choc iuż infamem abym znimi pro Republica coram Republica
agere mogł uniżenie proszę.

Puncta do przeyrzenia sie Rzpltey wczym dotąd wykroczono przeciw Prawu, ỹ przysiędze Krolowskiey ỹ przes
co prędka wolności zguba nastąpic musi.

1 Przeslat przydziesci woynami zmordowaney Polszcze pokoiu całe by potrzebą a dopiroż z Chrzesciańskiemi Pany nie
wadzic sie ỹ wnowe Rzpltey niewdawac woyny. Tu zas przeciwnym sposobem dzieie sie przeciwko prawu które
kazało trzymac sacrowancte Przymierza z Pany Pogranicznymi, bo dla interesow Francuzkich pozwolił Krol Jmć za-
ciągi Posłowi Francuzkiemu czynic po Polsce ỹ inaudito Exempło przeciwko wyraznej woli Rzpltey posłano
Ludzi do Węgier przeciwko Cesarzowi, ỹ tych ktorychsmỹ nie mogli na woyny Suwerską miec znaleźli sie in
Elusionem prawa pospolitego, aby Francia zguba Polską, ỹ bellorum iey diuturnitate Krolestwo sobie nabywała.

2 Przeto stało sie przeciwko punctum ỹ prawu po przysiężonemu ze Krol Jmość nie życząc się Rzpltey Koronowat
Krolowa Jeymość nie podawszy tego w Instructiie na Seymiki ỹ absoluta potestate postąpił sobie Lubo okolo mat-
zenstwa ỹ koronowania Jeymć Eleonory nie takie czyniono przeszkody. Wszytek Dom Swiątobliwey niegdy Jagiel-
lonski, lubo zantis beneficiis, ỹ tak wiela lat panowania swego sławny niewazył sie nigdy upominac Rzpltey
wzym aby wzgledem Koronatcy Krolowey Jmć nie miał się iey dokładac iakie pierwey bywały oto zamieszania
kiedy cokolwiek inscia Regina stało sie. A teraz kiedyżmy sobie ex aqualitate Krola wzięli, aby integerime prawa
iako a concine wprzod nasze znane i zachowane były, a lisci gorzey dzieie sie ỹ większy contemptus legum pu-
blicarum odkrywa się, niż gdybyśmy byli sobie obcego obrali.

3 Jest się na co ỹ wtym zrzecim punctie Rzpltey obeyrzyc ze dawnym Krolom lenno pewne dobra z pozwoleniem Rze-
czypospolitey godziło się trzymac, zwłaszcznieyszy zas Krol Jmć, nie tylko że oprocz Economiey trzyma Dzie-
ażyctwa dle nawet y Starostwa ỹ dziedziczne dobra kupuie. A insuper nie poczyta to sobie ỹ za wyższy-
sek przeciwko prawu, lubo to iest inter cardinalia puncta. Pactorum miedzy Krolem Jmcią a Rzpltą
Bo coż będzie za wolność y pokoy obywatelow wdomach swoich kiedy Krol Jmć na przesie dziedzictwu ie-
dnego ỹ drugiego Szlachcica ỹ części metu części authoritate et respectu wymusi na nim maietnosc,
ktorey by nie rad pozbył. O za wolność. Kiedy wykupować szlachtę Krol Jmć będzie ỹ principatus et
Dominia priuata Domowi swemu skupować pocznie. Jezeli tym absoluta potestas et hereditarium Do-
minium nie znacznie sie nie utwierdzi nieć każdy uważy.

4 Ale to iescze gorsza ỹ straszniejsza że krol Jmć nigdy nie słyczanym przykładem do zgod wdaie sie in lites
et processus z Szlachtą w Trybunałach dobywszy zastarzałych szpargałow po Babkach Prababkach cioteczkach
obsolutą iura Marszałkowi Czemienniki, ỹ rożne Familiy dobrze in Republica zasłużonych wolności nie practiko-
wanymi do tąd od Krolow Antecessorow swoich onerat pretensyami. A za to nie straszna kiedy Krol będzie
się prawować z Szlachtą kiedy z formuie sobie na Electiach Deputackich Subiecta kiedy nami samemi

nas gnębić

nas gnebic będzie kiedy iedni ob Reuerentiam ustępować znaiemności drudzy figlami scołebnych Patronow przyczyńi a potym mocą exui z Dobr musza. Rzalizo kiedy uel Tiberia nis remporibus audirum.

§ Ale nie tylko in ciuilibus wszytkie wzgore nogami wywrocone prawa dzieie sie tez y w woyskowey Ordinacyey, pierwey Rzeplita tak zelozne tego przestrzegata, aby Krolowie wiecey ludzi nie chowali nad dwanascie set Gwardiey. A krol Jmć teraznieyszy nie tylko sam absolute mieszka sie w Sterman skie rzady ale inscia Rzepca po Prusiech y Maley y Wielki Polsczę ludzi priwatnych na kilka Tysięcy zaciągnionych trzyma pod Gdanskiem Starogardzie Brodnicy, Tucku, y innych mieyscach, Krzepice y Czestochowa praesidijs osadzona, zkąd te frena Rzepca nie znacznie gotuio. na iako zamiotke albo intencyą.

Co Władisławowi tak zasłużonemu nefas było oto teraz milczec musiemy.

Jest y to przeciwko prawu y na oppressią stanu Slacheckiego ze ex dispositione Krola Jmć za nowe ja, postanowione ktore od zboz Slacheckich bez konca extorquentur y albo Seymiki o znies ienie ich do Krola Jmć posyłaią ustawicznie y Rzeplita tego zadnego subsidium nie ma. Krol Jmć oto nic iednak niedba, y sub specie prawa, samosz prawo violatur, a scues eneruantur.

Ciężka przytym y nieznosna zda sie woydz Rzepltey Krolowey Jeymć dictatura, ktora Krol Jmć nie tylko zeby miał pokromic, ale y owszem conniuet y fauores y odia za promocią albo auersią Krolowey Jeymć Familiey poczyna tu nad miarę swoię szerzyć się ~~przy sobie przez Kuczarza, Lokaiow Praczki~~ circumscribowano Krolowe Jmć Eleonore aby nie miała niemcow przy sobie procz Kuczarza, Lokaiow Praczki, zaszkodziło Reiburczykowi, że miał siedmi synow y z koszem pełnym dzieci malowano go. A tu teraz rod woszytek krolowey Jeymć inuiscerue się y Polskę to mnostwem swoim, to quasitis connubiis subiectam sobie czynią. Podeyzrana y to y słusznie metum incutiens rzecz iest, ze Szwagier Krolestwa Jmć Posłem iest Francuskim y nie tylko perpetuus na dworze Polskim legatus, ale Pokoie woyny iako cześć concluduie, sambia przez Gdansk y Polskę do Węgier prowadzi, Uzbroie Munderunki, Artyleryę, Baru y na ludzi w Miastach Polskich sporządza, po Seymikach Deputatyi na Trybunat, na Seym Posły obiera. Puncta do promowowania na Seymiki spisuie a sq nawet tak bez wstydu interesues co iezdzą do niego po informatią y z nim consilia Oyczyznę qubioce formuią. Nad to sonton, Darkien Kredencyk Krolowey Jmć coraz więcey przybywa. Accedit do tego y znaczny ambitus Krolowey Jmć in honoranda prole y iako non uana fama fert że secretis machinationibus laborat, aby Syna Swego widziała na Panstwie perpetuo capita ciuium zywota swego, o co dawne Krolowe ustępować musiały z Polski Rzym wypędzono bona sforcia musiała wyiechać constantia tego dokazać nie mogła Ludouika wtąż podobnych nie skończyła intencyey Tu zasc teraznieyszey Krolowey Jmć iakie do tego uia parantur iakie federa cum externis co za pretia in conclusionem libertatis proponuntur y naczym Regnatricis domus absoluta potestas fundatur, wszytko to chor ieszcze immaturum ale non ignotum.

§ Ostatnia ieszcze nadzieia wspomnieniu się y odmowieniu Krolom wolnosci y praw swoich na Seymach iako zawsze zwyczaiu był y ten nawet odiety iest ciuibus bo za panowania teraznieyszego Krola Jmć ani Seymy idą swym trybem, ani rady swym zwyczaiem czy Senator ma swoy respekt czy audientią słuszną y czas do przestrogi z krolem. Posłowie od woiewodztw kiedy przyiadą, ledwo audiencyey doprosic się mogą, na Seymach zas głos Poselski iako ludibrio habetur, chor wyndzie Poseł z protestacią continuantur sessiones iednych y przez gwałt przyprowadzą, drugich z Zamku nie wypuszczaią

y prot.

ÿ pod warta nie mal trzymaią, iako sie Panu Granowskiemu Posłowi Wielkopolskiemu na przeszłym Seymie
dostało tego doświadczyć. Po skończeniu Seymu wszystkie constitucie które ieno stanął. W pokoiu Krola Jmśi spoko-
wione ÿ często ÿ nowe przydane bywaią, iako sie stało przeszłego Seymu za Pana Skoraszowskiego Marszał-
ka Poselskiego, z drogi na zad gwałtem wrocono, constitucie sto odmieniano cum scandalo et detrimento pu-
blico. Senatusconsulta ÿ te niemaią swego walorv ani respectu, bo nitk nie może ścisnie powiedzieć metu
obij principis, które Krol Jmć et vultu et re ipsa pokazuie tym. Ktorzy dissentiunt z tego intentią, abo
nie umieią zgadnąć co sie temu podoba.

9 Cosz tedy nazwać może całego z praw ieszcze nie złamanych wszystko uiolatum. Naprzod stało sie wolno Kro-
lestwo, inuictimam obcych narodow, bo pozwolono sine scitu Reipcą łamać federa. W Trybunale Sta-
chcia nie iest bespieczny a Maiestatek Dobr Swoich nie będzie żaden pewien Possessor bo cede Maiori.
Krolowi wolno skupić, wolno wyiedzić nitk pewnego prawa nie może mieć na Maiestatu, bo nie będzie
żadnego Domu Ktorego by ex arbore stirpis per ramum nie dosiągł Krol Jmć podatki na szlachtę nie ustaią
ce bydź muszą, bo od Seymu do Seymu, chcz by sie tesz ÿ zerwał per Executionem sub specie prze-
wa wyciskać ie będą, od wszythkich Krol Jmć nie będzie nigdy circumscriptio wprzędze zodeyzwanej. Rzeczpty
bo mu wolno zaciągi czynić ÿ kilkanaście tysięcy ludzi mieć potrzebne rozdawnych ÿ fortice prasidio-
wane. woysko nie będzie nigdy płatne, bo chcz by nawięcy podatkow uczwalonych nie dowodzie to żołnirza
bo pierwey za mnieysze podatki trzymano trzydzieści tysięcy ludzi, a teraz za większe tylko dziesięć. Sey
my nie będą tylko in Ludibrium Prawa in Illusionem kiedy to co na Seymie stanie w pokoiu priuatnym
reformowane będzie. O takie tedy exorbitantie chcz nigdy tak wielkich nie było, godziło sie zawsze ÿ go-
dzi upomnić Krolowi wedle Statutu de non prastanda obedientia, ÿ nie iest to nouum ani insolitum alias po-
towiu contra Maiestatem wszak świeże ÿ dawne tego extant Exempla ÿ notabilissimum nad inne
że Władisławowi kilkakrotnego Pruscy woyska zrzucić sili ad extremum finem zebranego exercitiamine nie
dawno Rzeczpta kładła ÿ (iako iey de iure competit) wymowiła związek kazała prawem obwarzyła. Nie
uważyło by nam nie Principem Aquitanum Oyczystego prawa dobrze wiadomego Nisc ani Zygmunta
ani Kazimierza, wtak wielu okkazyach kiedy im Rzeczpta iednemu wymawiała co sie iey chcie zda-
fo drugiemu domawiała sie Prawa swego, to iest albowiem Fundamentum et cardo libertatis, aby wolno
było priuilegiis uponniec sie praw ÿ swobod Krolom swoim. Ktorych dla samey tylko conservacie własnej obie
raią sobie a nie dla iey ambicie własnych ani priuat ÿ dla tego primum Ordinem nazywaią
Krola, aby cum aliis ordinibus to iest z Swemi Senatorami wszystko czynił a bez nich nic nie
mogł poczynać, czyby był chciał scindere et dilacerare to in dispolubile corpus Rzeczypospolitey.

Epitaphium Regis Suecia

Hic
Siste Viator
Ludris causam
Audies.
Hic Jacet
Carolus
Quondam.

Dux Bremæ Verdæ Stetini Pomeraniæ
Cassubiæ et Vandaliæ
Princeps Rugiæ
Dux Vismariæ
Rex Suecorum Gothorum et Vandalorum.

Princeps Flandriæ Athoniæ et Carliæ.
Morti Proximus didici primum Impersonalia illa.
Interest, refert, miseret, piget, pænitet, pudet, tædet, oportet, decet, et licet.
Non sine periculo, non sine incommodo.
Iam et tu Viator; iterum, sed caute à me
Hæc dices omnia
Interesse mea putabam
Consiliis et Machinationibus Bellicis Ludouici Galli. Interesse.
Sed interest mea et minime qui intersit nouissimè illud.
Tua quod nihil refert percunctori desinas.
Iam scio et refero tibi Viator.
Iniqua bellantem bella. Saluum haud redire.
Dixit hoc
Insignis ille tragicus Ego
Carolus
Vita et Facto illud Factum Comprobo.
Cum
Mei nemo miseret
Miseret me mei
Piget me
Non solum meæ stultitiæ sed etiam pudet.
Licet uero me mei Facti pæniteat.
Pænitere tum hoc nimis serum et triste est.
Cum damno Irreparabili didici
Nihil Faciendum esse, cuius non pænitere possit
Pænitet me
Comisisse Teloniam atq; Periurium.
In
Leopoldum et Imperium Romanum.
Tædet me
Iniustis irritasse armis
Herculem illum Machicum
Fridericum Wilchelmum
Inuictum Magnum Victoriosum
Tu quis quis es meo exemplo disce
Perfidiam Deo inuitam esse eamq; euentu in exspectato conuertere
Splendorem Gloriæ in funeris mæsti dolorem
Disce
Consilia Callida et audacia nimis priua
Serio læta esse tractatu dura
Euentu tristitia

Oportet me nunc
Præter omnem spem cedere hæreditati
Cui
Licet me adhuc uiuo et inuicto possessione acqui
Præstare fidelitatem et obsequium
Vos
Pomerani mei olim fideles iam decet
mei uero
Licet Regno hæreditatibusq; meis mihi ex hoc hæreditate dare legare præter hæc
Impersonalia
Miseret, piget pœnitet, pudet, tædet
Tu Interim Viator
Viue memor mei Iam, Iam, in Sueciam redeuntis et altius contemplare illud.
Non minor est uirtus quam quærere parta tueri
Sæpe dum quis aliena affectat amittit propria
Contentus mei Diadematibus
Perdito Grzisko
Intra Scopulos placide quiescam.

W Grodnie

Oddawanie Pieczęci d. 24 Februarij 1679no
przes Imci Xiędza Wyzgę Nominata Arcybiskupa Gnieznińskiego

Trzebaby desperowac człowieku gdy by nasi Ziemscy Panowie tak od nas odbierali urzędy iako ow Pan w Euangeliey. M. N. K. Dobroczynny Pan rozdawał sypał między ludzie uni-cuiq; iuxta propriam uirtutem ale kiedy odbierał nie dosyc było oddac mu urząd Inuenta-rza trzeba było cum fænore ukazac mu altretanto prouentu, Quinq; talenta tradidisti mihi ecce alia quinq; superlucratus sum. A ktos to tak wystarczy dosyc ze to dotrzymac wcale kapitału; plus est seruasse repertum quam quæsisse nouum. Widywałem tu od wielu lat iako antecedanei moi schodzili z Urzędu iako ludzie wielcy mieli oczym mowic, rachowali lata, zasługi, rady &: (tak ze ledwie czasem nie byli o fortunatam natam me Consule Romam) Ia zas nie tylko to seruus inutilis fui, wymysły to (rzecze kto) iest to Singularita affectata iest to cos chciec nad ludzie iest to tu Atk kiedy sie trzeba nadstawiac koniecznie extendere dictis boc to kazdemu Urzędnikowi rzeczono quæsitam meritis Sume superbiam więc iezeli nie moze bydz inaczy toc y ia sumo superbiam et si licet gloriari in Domino gloriabor.

A naprzod przypominam sobie słowa owego Zołdata Veterana kiedy drudzy wyliczali

swoie expedicie, zasługi, okazyie, pozwoby, stratý &: On tylko mowił ego żyvo sub Tabió maxi
mo militaui, jezeli kto po moiey Smierci zeczie mie dignaré honore sepulturá za wielki favor
niech to na pisze zem był minister status u takiego Pana quo minor est quisquis maximus
est Dominum. Rospostrzeymy oczy po wszytkich mapach przyznac trzeba że non surrexit ma-
ior Ioanne Vzdrygałem sie ia na tę wielkoc przed ktora trudno co utaić ale ille omniscias,
ille tam magnus factus est mihi agnus et quem sciebam Argum ut observaret delicta
inueni Agnum ut conseruaret delinquentem

Wypolerowane dowcipy ztego wielce delectuię sie czytaniem owego Hyszpana Prety był to
z familiey Senekow Lucanus iest gust uważać owo iego pondus verum et uerborum owe
iego powage y uwage owe apiuntamenta dowcipu wiązania &: iest tey tam generosus
impetus iaki Cæsaris kiedy uraziwszy sie na kogo nie godnego albo nie wygodnego mo-
wi dignum te Cæsaris an nullus honor faciet. Tys nikczemny stogie ladaco ni do czego
iest sie oco gniewać ale nie mogm na kogo mogło by to bych kiedy bys sie docisnął kiedy
do honoru. Urzędu iakiego albo ztego nie będzie nic tak to gospodu człowi honor et Cæ-
saris ira: Junas ci ludzi prywatnyjch tak nayprzedzy Panu przypadnie na frazyk słuszka
co ma iaki urzędzik Oto ia tak szczesliwy zem miał honor sine Cæsaris ira nie znaiąc
tylko wesołe oko zaczym Jumo Superbiam y ztego sie chełpię że sub maximo militaui iescze
y ztąd sie chełpię że sczodrę łaskę Gratia Dei Panow Collegow Urzędnikow Obuyga
narodow, Starałem ci sie zawsze abym naymnieyszy okazyey wdawał, nikomu oddaiąc
Superioribus Venerationem æqualibus amicitiam inferioribus obedientiam omnibus æqui
tatem. Nie urazyłem nigdy nikogo sciens uolens a mowiąc to in facie solis in facie Rzeczypty
nie detrahowałem, nie zazdrościłem, nie zastawiałem, nie obmawiałem, nie psowałem (Domine
tu nosti) nihil mihi conscius sum. sed non in hoc iustificatus sum. Boć przecie tak idzie
czy na Swiecie iak namienia owo stare symbolum malowało dwuch ludzi gonicho
bo odprawuią ludum Pet Zaurium libramini. ieden siedzi na iednym Koncu drzazka była a drugi na
drugim kołysza sie kto kogo przewazy a natym napisano sie toto luditur orbe Libran-
tur et vibrantur ludzie publico wystawiaią Si ego mowie wielki y Swiety człowiek
non quidam lucens sed latens et fumigans sub medio procellas euitare non potui
quid ponius supra montem et Supra candelabrum Stary zakonny Jozef tylko bez
sen wydział Swoie honori nie mogł się wypłacic. z Braterskiey mu
dzy Adeo periculosa est et somniata felicitas a kiedysz nie maią Emulacyey zwła
szcza gdy przystoi chciwość o niezbedna fuvia nu potes unanimes armare in gratia
fratres atq odiis euersare domos Tu uerbera tetras funereasq inferre faces
tibi nomina mille mille nocendi artes Moie to szczescie zem na gad na Jezdzców Ludzi
wielkich Quorum magnitudo iuncta innocentiæ Karty znicz omni cupiditate aut in-
tactus, aut maior, umieli raczey compati niedołężnemu niż Emulari. Z tąd tedy Su-

mo superbiam

mo Superbiam ze bez naruszenia łaski Jeżonsiw szkodze za co dziękuię Ka owarek y z tod małym wiel-
Ko consolacio ze za czasu mego non defuere decora ingenia u Dworu W.K.M.P. z Ktorych mia-
łem solatium et auxilium, gdzie ludzi wielkich zacznych. Jak cito componitur orbis Regis ad
exemplum nec sic componere sensus humanos edicta ualent quam uita Regentis do Pieśni by
zu mowiła Dawanie Dwa zaczna w Rzymie czoba co mowiła Pertio Trzeciemu Krolowi Izyonskie-
mu Beati Serui tui qui audiunt sapientiam de ore tuo Nie godzymuię się delineować Kazde-
go iego colorami satis laudo dum nomino, tytz nie potrzeby boicz grzecznosc y zasługi
talecaią ale ex consuetudine oddaię łaszcze y milosciwemu respektowi oddaię siebie samego. Od-
daię y ten Koszowny Kleynot niegodnemu powierzony zuniżonym podziękowaniem W.K.M.P.K.
Panu y całey Rzeczy. wszystkim Jeżonsim dziękuię za łaskawą incompatibilitatis dispensę przy-
szło by desperować iakom namienił Kiedy by to oddawac według Euangelicy tot talenta tra-
didisti mihi ecce alia superlucratus sum A Kto tak wystarczy Si infirmitates observaueris
Domine quis sustinebit Resolwuie Zaprawdę in teneritudinem uważaiąc iako nie doskonałosci
moie raczyles nie tylko ignoscere ale nec agnoscere Raczyles uważac ze trudno Kto mąbyć
Argonautą na zbutwiałym y nie raz łatany łodce szczescie ze sam dobieże sie do Brzegu troc
Kaliczoe fracta rate naufragus assem gratulat et picta se tempestate tuetur Trudno ią mia-
łem ufnie na tey łatany frzecie ualetudinis et fragilis carnis wielkie szczescie ze sie dobiorę
do brzegu bo raczyłes mi dodac milosciwie wiosł Swiętego Woyciecha Gnieznieńskiey
Inueni portum et anchora iacta mihi est nie wymowna dobrodz nadgradzac imperfectie promoci:
ami Raczyles y to uważyc ze ia conscius tenuitatis mee nie cisnąłem sie ad hoc ministerium
Ministerij y oprzem deprecabar facie tuam in confessione wyznaiąc nie sposobnosc ale
tak sie to stało iako ma ow stary wierszyk Dum ora Sanora Silent strepunt Crepitacula
rauca Bywaią nie wesołe czasy owe, tyzy dni wielkonocne Kiedy ustaią dzwony a naicz
miejsce dzierzą sie grzegotki zamilkły ustały tubalne dzwony Swiecicy oni Pieczętarze
Et in omnem terram exibit sonus eorum nastąpiły ieiuna nie nocie ale wambicią tempora Ato
ża grzegotałem przez trzy lata y dla tego nabrałem sem wziął pieczę W.K.Mcie w dzień Swię
tego Grzegorza Kiedy iuż gotowały sie grzegotki Dziękowac za Dobrodzieystwa słow nie
mam ale tota uita med ratio erit tibi gratiarum Actio a co nie dostaie wymowie nadstaie
woię szczerą usługą. Dixi.

Discurs Krola Je. Mci albo raczey Declaratia In materia Belluman Pace Czyz:
nij W Senacie na Seymie Grodzieńskim d. 16 Martij A. Dni 1629

Prawdziwa czyiaś przypowieść, gdzie słow y dishursow sila tam Rzeczy y skutku mało. Vi-
tus etiam in multis laudanda, a vgruniec sie może ze et imitanda Tuczy Kiedy radzą mało
y krotko mowią, a wiele maią y sila bioią. Nie zgrzeszy sie tedy Kiedy y bez Arty
do Samey sie przystąpi Ktora teraz iest in deliberatione materiey, od ktorey pendet
Salus Rzeczypltey a podobno y całego Chrześciaństwa proponowane iusz tu rożne zdzo:
bią bity zdania iedne pro pace drugie pro bello czy zawrzeć woyne na przyszły Rok.
Jedni sie obawiali zak dobrey przy Generalnym teraźnieyszym w Chrześciaństwie Pokoy
u Coniunctiey Moskiewskiey Gdzieśc Coniunctory drudzy chcą zym gorszym do iakie
go sobie

#

gor sobie wyiścienia Kontentowac sie życzyli, nayrzeczy iednak ad hunc collimabant Segnum, aby Con uocatia albo Seym złożyc in Julio y na ten czas dopiero de fatis Rzeczypospoli tey decernere zdanie zas Jego K. Mci iest. Naprzod ysz ani Conuocatiia ani Seym, nic pożytecz go Rzeczypospolitey przyniesc nie mogą Conuocatiia bo tam nulla actiuitas Posłow Ziemskich bez tey zas żadne podatki, ktosz tedy będzie radził o woynie, sine primo do Woyny Neces sario Seym zas in Julio na coby sie przydac miał, do przeszłe żadney słuszney nie Wi dzi ratiey a Wielkie Inconuenientia, naprzod a primatis poznawszy ktorych publica constant O iakie by było in Consiliis fastidium, przyszłe zaraz Assistentiami iakie szkody Wsianach Wzbożach, ubogiem uczynic mogą Ludziam bo to oboie kiedy Wpolu nie zniesione ieszcze stoi, y za grzech Wziąc to, u siebie nie maią, pod tenze czas y miesiąc Własnie Wezwą Woyska z Turechie Ukraine na rozgraniczenie to musz PP. Hermanow Koronnych, przesentes miec nie będziemy mogli, bo temu tam muszą przy Woysku attendere rozgraniczeniu Turcy przytym, stanąwszy w Ukrainie armati, musz sie nas spytaiz o: czem my to tak często Seymuiemy, a zasz to można sekret, Wstu y długimo zatrzymac ludzi a wetrzech go byc nie może, a zas tu trudno będzie okazyie, w ktorych stat pro ratione Voluntas. Seym zas ten lub Imię będzie miał dwu Niedzielnego, quia Consor że sie nie powlecze przez, dwanascie. A zas tego ieden mamy przykład. Nie solennitates cito, przestu gaią Seymy, nie ale studia rozrosnione Lunium, Soc by musz ta Companiia uplynęła na kuora iako constat z Relacyey Pana Posła y teraz z swierzey od Pana Rezydenta, nie przy gotował sie Nieprzyiaciel na przyszłą rozrzuc. Zas sam sie Cesars wybiera swoią osobą Wazac tedy żebysmy nie nadziekali, kiedy musz będzie po czasie. V. Irrevocabile tempus Pospolite ruszenie było do tad y iest u Duchowo, w Wielkiey Consideratey. Nic lepszego prze szego y skuteczneyszego, nad nie, ale ad defensiuum bellum, non ad offensiuum Nam zas iezeli sie na to resolwuie, Rzeczpospolita, szukac Nieprzyiaciela trzeba, nie czekac go pod Lwo wem, Okazki chwalebne popisy y gotowosc po Woiewodztwach, y powiatach nadev po trzebna, dla samych niedozrzanych nadzieyi Szmsiadow, exempla domowe a swieze przykłady straconych Inflant, i inszych miast y Prowincy. Pod czas własnie taki, gdy Rzecz pospolita inszymi była implicata Woynami, A ile teraz gdy im y okazyey szukac nie potrzeba. do nas bos my ią sami dali, ale nadewszytko że sie z sobą zgadzaią a day Boże aby nie na nasze głowę, ale wyprzedzac Pospolite ruszenie, w Ukraine albo do Wołoch, to ostat nie Oyczyzny decus, et præsidium, nie day tego Boże ani tego żaden, radzic nie może kiedy tedy wszytko, to złe coz tedy, obrac dobrego K. Mci, nic u siebie nad to nie znayduie. Na: posod Seymten skonczyc, iako nayprzedszey, ex Mille rationibus. Comissarow naznaczyc do tractatow Moskiewskich Commendentonibus instructią złożyc powac, gradus winno wyiaśc

do sta:

do stateczne, to iest ieśli ta Komissyia zastanie nas in conjuratione, tak atak sobie postrzec y tego się trzymać in decus żeby Conjunctiia dosc nie miała, y na to im to resolutionem, dać Xawa potrzeba ale ieszcze y czas W moc consilio, ktore Rzecz pospolita naznaczy Cżeżeli tu na to stanie zgoda do boku Krola Jegomci. in quantumby Xżay Jgomć Termin ta naznowiony, poprzedzić chciał, do tegoż Xżaia Jegomci wyprawić allegatum iako nay prędzey z punctami, temi ktore się tu z Panami Posłami do trzec nie mogły. A ci xa Panowie Posłowie Pozadaney tey Allegacyi, na stolicy obiecuią skutek Y prawić długiego do Oyca Swiętego, aby na te trzy Puncta pro ponowane Jgomć Krolewi Runcyuszowi. Categoricam dał Declarationem Quantum quando et quamdiu trzeciego do Cesarza Jgomci Ponieważ że ta Poseł iego żadnego sobie in hoc negocio nie miał zlecenia A to na ten czas kiedy go Vecano wyprawiono żadney ieszcze do pokoiu nie był appasencyey Teraz zaś gdy odbieramy szczęśliwą o skonczonym W Węgrzech Expedicyi tractacie nowine Za co Panu Bogu niech będzie cześć y chwała Wiec tedy Cesarza Jgomci do spolney Zaprzaz conjunctiey Wszak wszą iedna Interes ieden, Sąsiedztwo Nieprzyiacielskie tak Wiednowi, iako y naszemu Lwowi bliskie czas y okazyia pogodna Conjunctura Moskiewska złączenia odwiekowe, pogodzenia, nie potrzebować od Xżęcia Jgomci, ani ludzi ani pieniędzy, ale tylko iak nay potężnieyszey W Węgrzech, diuersyey, podalegie do tego okazyia nader dobra Zrucać musz abo pewnie Zrucić chce Perta A paszego Xiążęcia Siedmiogrodzkiego: niechcego Cesarz Jgomć wezmie W swoią protectiią a Baczność W Imie Boże Was Wszytkim żeby nam das Conjunctionem ciężey nie było, postać Zatym y do innych Monarchow, iako do Krola Jegomci Francuskiego ktory posiłkować nas może y pieniędzmi y dobremi do Armaty municyi Woiennych Officyerami Do Krola Jgomci Hiszpanskiego aby posworonych od Oyca Swiętego, do nas W Państwach swoich Włoskich negare nam nie chciał W Wtorey Materyey y Cesarza Jegomci o listy et amica Officia uprzasać będzie potrzeba) a ieśli może aby Xżęcia Galerami Krol Jegomci Hiszpanski u Oyca Swiętego y Xiążęcia Jegomci Florenskiego z Multanskiemi y innych Panow y Xiążąt chciał iakąż znaczną In Archipelago uczynić diuersyią, do czego że starania, y Wszelkiey swey Oyciec Swięty, przytoczy Applicatu, Wzgędzie potrzeba, Wszakże y otych, pomienionych zamych, idzie interes Kiedy Ragusa, niby musz przemuc ardet Calegon, owo Zgoła y iednym słowem, na Posłancow albo Allegatow zgrzechcie nie potrzeba, y nil intactum W tey relinquere negotiatiey. To tak co ad Christianitatem y do Nieprzyiaciol czas do Nieprzyiaciol y tam wyprawić a niemieszkaiąc A naprzod do Hana oznaymuiąc mu że Rzecz pospolita tractat poczyniony przez Pana Woiewodę Kelminskiego z Porty Otomanską approbuie, że iednak posyłamy do Rezydenta, swego u Porti Gostaiącego aby się dosyć stało niektorym Punctom, na ktore Pan Poseł nie mogł się do czekać responsu, żądaiąc przytym ponimo aby ray on włożył się swoią interpositią, abyśmy do wieczna Krol Jegomć et Reipublicæ pomyślony swoy Odniosł skutek posłać nam upominkow, iako y innemi Stawianie za Kilkanaście Tysięcy Talerow

placent

Hominesq Deosq Wszak tesz dosyc iego dyscretiey ze do tąd nie posielu, upominaiąc sie swych ktore przy=
chodzą sto Tysięcy Zwyczaynych upominkow, a ktore y wteraznieyszymze porta warowanie są Tractacie
do Porty zas nie posyłaiąc nikogo umyslnego, bo by to był, daremny koszt, tych tylko expediiowac kto=
rych tu teras, przysłał Pan Resident, napisawszy do Cesarza y Woysera, Ze Rzecz pospolita zgro=
madzona na tym tu Seymie, przyimuie traktat Komisarzow, do rozgraniczenia Ukrainy naznacza
ale żąda aby mogła miec rezolutiią, na te Punkta. Na ktore Pan Poseł Wielki, zupełney niemogł
odebrac ani sie doczekac declaratiey, sam tak radzi Pan Rezydent, y zatymi listami spodziewa sie
czegos dobrego, a ktowie iezeli ten pokoy generalny w Chrzescianstwie, y ogłos naszey z Moskwą
coniunctiey, non reducet ad meliorem tego tak hardego, narodu sensum, to iuszy do Nieprzyiacioł co
do domowych zas interesow naszych, na ktorych sie naybardziey fundowac zyczy Iego K. Mć bo ktory sz to
narod, tak sie w drugim kocha Narodzie zeby nie bardziey kochał swoię Conseruatiią, y swoy Interes
kiedy niedawno triplex Aliansa niedotrzymana sobie y ta teras tak scisła Colligatorum coniun=
ctiia cosz tedy na swiecie firmum et stabile fundament zas rzeczy naszych domowych Naprzod w mi=
łosci Oyczyzny, ktora omnes in se powinna complecti, charitates, iesli sie znią obesc zechcemy iako
z Matką wszytkiego dobrego, spodziewac sie trzeba, Inak zas tey miłosci iest ten aby wszyscy chcieli
contribuere do tego, co nas saluare moze, Każdy według swoiey proportiey, nie iedni wszytko brac
a drudzy wszytko dac, salua Respublica wszytkim będzie, sobie et e contra, czego nie day Boze.
Zgoda przytym, y iednosc inter Ciues oco Iego K. Mć starac sie nieprzestawa, y sam z siebie dobry
daie przykład, gdy swoie lubo słuszne zaleca wprzod Panu Bogu, a potym æternæ tradet obliuioni
Następuie zatym sama rzecz to iest pieniądze, Niewspomina tu Iego K. Mć, tych wszytkich sposobow
y tego cokolwiek niektorzy, in publicum ofiaruią y declaruią. Ale do tego tylko, co iest w gotowiznie y
co moze byc z podatkow. Mamy naprzod dwa miliony Moskiewskich pieniedzy, tesz rozdac miedzy
Woysko realiter w służbie zostaiące ad rationem zasług ostatek podzielic aby sobie oraz Rzecz pospo=
lita, cieszko nie uczyniela bez czego sie obesc niepodobna ale zas według onego dac dla wszytkie=
go, y wdzięczną rzecz sie godzi przytym tesz Parsimonia magnus Vectigal zaczym sie strzedz po=
trzeba Rzeczy pospolitey mniey potrzebnych in futurum, osobliwie na Comissyiach Wydatkow
y innych Kwitow Na tę zas Impresę o ktorą deliberatiia teraznieysza potrzeba była hic et nunc
namienione podatki, y ad propositionem ubiega tych Na ktorych PP. Hetmani, oboyga Narodow
miedzy sobą sie zgodzą a Rzecz pospolita na nie pozwoli Podatki zas ieseli nie mozna oraz
więc przynamni, na dwie Cwierci, Sposob przytym dalszego podatkowania, in tractu tey Woyny
bo zacząwszy tę Impresę a in ipso æstu belli składac Seym, to sie ta Impreza tak własnie nada
iako owe wszytkie przed laty w Ukrainie expedycyie, opanowawszy multo sudore et sanguine

ukrainę

u Kraine, a PP. Hetmani na Seym, od Woyska zniemi Postonie Janiemi Pułkownicy Rotmi-
strze Pomocnicy Za tymi y Towarzystwo, Jandem PP Namiestnicy W związek, albo in Viscera Regni
rzekne Kto y niedziwo Że to cieszko nanas będzie, Prawda y JKMć wtym sie zkorzym Zgadza bo
mu iasnie patent Wszythie defecta, tey Rzeczy pospolitey, ale na to dobrze tam kto kiedys pome-
dziat Że Imminentium periculorum, remedium ipsa pericula, toc ten bardziey to co a periculis sal:
uare mose. Mile są obszerne substancyie, Wczasy y Wygody ale milsze maią być Religio Wd:
nosc y Zdrowie iesli zas zdrowia, y Życia nie Zatrzemy, y Zalowac my nie powinni dla wrzay
swey y wolnosci: Otoc y tego co stym obojgzno wzadną nie Wchodzi Comparatiq Deducuiąc
to tedy teras in unum, day to Że in Junio powroca sie Wszyscy Ablegati nasi, cum ultimana
declaratione, od Przyiaciol y Nieprzyiaciol Pan Podskarbi tesz Koronny iuss wosnie informa:
tiq; ieseli po Woiewodztwach Złożone pieniądze, bo wtym nerrare non licet, Sprobuymy sie przy:
namniey, iesli stamus Verbo, y iesli sanctia Seymowe, na Relacyinych Seymikach swoy wzonq exe-
cutiq; bo iesli nie acoss y po Seymach y porządach Na ten tedy czas, conuocare Consilia owe Kto:
re to teras y tego Seymu miało by bac ad latus JKMci nasnaczone, y tam uważywszy Wszythie
Ablegacyie y czasu conuncturey ultimamq; resolutionis apponere maiumy Jesli stanie Woyna da:
ras Sedo Datizoow, ktore nebedzie tuczno przygotowanych pieniądzach, y gdy Woyny iuss nie bę:
dzie Wspaniałemie, Winsse iuss sie Wcześnie y wojenne przygotowawszy sie apparamenta ktore
y wpokoiu zawsze są potrzebne. A tak gdy Nieprzyiaciel zpola schodzic będzie Swoyskiem
iuss obozem (ieseli nie Woyną) nadmienowany My zaraz wtropy z Swiezym prosto nadego pro-
uianty, et Statiua bo o Polsczee Zapomniec, cale potrzeba, ani sie na Liberye spuszczac kto-
rzatak Wielkiemu Woysku (bytosz JKMci Rzeczą Duchowni, obiecali co przyloszye Woy
Wgt pie de charitate JKMci nie potrzeba) aby mogła wystarczyc rzecz iest nie podobna Mu-
siat by nazmotedy Koniecznie, ten Nieprzyiaciel przynasnii za Dunay ustąpic, bo mu posne
Jesieni posiechi z Asyey zbierac iest res impracticabilis, iezeli zas zdac sie będzie naten
czas, Consilio, ze sie tym raczey kontentowac, co nam za responsa (ieseli sie tak nada) nate:
rasnieysze listy przyniosą od Porty, albo co nam przy rozgranicznieniu, wysmatrzyc może albo
iesli by Moskwa z Porta tractowac miała, albo żeby Muzelmicki teras Znacznie iakie w Za-
dnieprzu miał uczynic progressyie, albo żeby tasz Moskwa lepszych nam ani rzetelnieyszych
iako tuteras przez Posłow, nie miała dac declaracyey, albo Oaec Swiety y inni Christia:
ni Principes mieli by nam umykac swych posiłkow y wzawze znami nie chcieli wchodzic
Foliqatiue et armorum Coniunctiue, oto tesz Consilium obeszc pokoy, czego iako będzie szcze:

oliwsze kosdy

sliwosc kozdy uwasyc moze kiedy bez kosztow, bez szkodow bez sus picyey uszkod bo to wszy-
tko in secretissimo consilio, et subito dziac sie będzie, osiędziemy wdomu nas szczesliwi y na zlos
obcym Narodow ktorzy sie po nas tego nie spodziewaią, nas porządne za wieku naszego, ze pie-
niądze w Skarbie miec będziemy, pro omni Reipublicæ casu, et necessitate, y zmasawszy o
sobie insze ten otrzymawszy Napis. O felix Respublica, quæ tempore pacis, ea quæ belli
sunt prouidet. Iuż tu radząc Wiemy ze sie iosscie tacy znayda co sobie pomysla ieżeli
nie Wymowią ze Conuentus belli, ale tak strasznym Nieprzyacielem, iest dubius et anceps
przyznawa Jego KMć, ale nato nie dat Pan Bog tego sposobu, tylko sie zdac naszego Wol-
nej, bo sobie sam zostanił, skrytosci Wszytkich przyszłych rzeczy, tegoż y sami Po-
gańe byli zawsze rozumienia, iako tam znich ktory napisał Dixitq semel Pascentibus
Autor quidquid scire licet, a po naszemu ze po prozsze tylko o przyszłych rzeczach nam sie
badac pozwolono, trzymac sie rzadzey swego, in Antiquitate constantia, y iesli sie o Pogań-
skie może, pobożności Exemplum ktory sie da fatus, Oyczyzny swey naylatwieyszego na
on czas w Responsach, niechcąc pytac Oraculum, to tylko Przyiaciołom y swoim ktory-
go do tego Wiedli odpowiedział; commilitonem sortis legis egerant dubiæ semper futuris
casibus, ancipites ne non Oracula certum sed mores certa facit pauido fortiùs cadent
dum est

Zyczy swiątobliwa resolutiiz Każdemu Chrześciańskiemu Zatrzymuiąc zyczy sie Wybrać
JKMć, na tę swiętą Woyne (iesli do niey przyydzie) oddawszy euentu oney Dominus Exerci-
tuum, ktory eligit zawsze in forma ut confundat fortia a o Nieprzeczetey, ktora kiedy chce stać
sie Nieprzyiaciołom terribilis, ut castrorum acies bene ordinata a zeby chciała, sub pedibus
suis conculcare ut Leonem et Draconem

Wota
[illegible] Wielmoznego Imść Pana Stanisława Lubomirskiego Marszałka
Wielkiego koronnego [illegible] za Jeymość Panną Margrabianką Krakow-
skiego Wołowicz [illegible] Imść Pana Zakrzewskiego koronnego na weselnym
[illegible] Anno Dni 1682.

[illegible] Imść Panu Kiemu
[illegible]

własne słowa kazał mi dziś uniżenie opowiedzieć przed Majestatem W. K.
Państwa mego a fortunie całe wyposiedzieć Wierzy W. K. Mci Urzędnik
zgoła Dobrodzieystwa W. Dobrodzieyskiego wkraczaiący sługa Imć Podkanclerzy
Koronny Szczęśliwe pożegliie ludzie przy Małżeństwie swoich Dworzanemi
Londicią swoią fortunami pokazuią wiek często Vana Nomina
ationum pozwisuią się Hectorami Achillesami Jasonami Eneaszami
przywodzą do Lavangoru swey zacności Atlantes et Semideos mierza
drudzy doniey z Domami zaś cerklem zakim y szczęścia niemasz do się
bie stosuią obawiaiąc się medium ne peyrdant de natalibus Vnguem
comparuią Valory swoyey Celmow y glanc starożytnieyszey Stali Koronai
mi okrywaią Rubiginem auro Vendicant Warg Herby Herbom podobne
y ledwo że iuż nie na Gyana albo Skrupuły niemasz wysmienici Szla
chectwa swego Skrupulanci Ceny y Swiecy rownaią Aromatum ad
Instar Stemmata zonderant ale tu nie takim uciszym skłania się
znayniszym podziękowaniem do nog Oboyga W. K. Mci Mci Pani dla
mi mem wziękuiący za Jey Mci Panny Małgrawiankę mą Panią
J. M. Pan Podkanclerzy Koronny y Oddalony od Szczęśliwey Szlachty
cey swey własney fortuny Honor zyska a w sługi Janey Szlendoven
Swietniey opisować się tu nie będzie, Jam bo się nayszym na dwey
że nie żonony Domu swego dzisieyszym Dobrodzieystwa W. K. Mci
Zonowem opisować woli. Ktoż by miał przed Słońcem wystawiać
gwiazdy y by nayświetrzeysze. Hymna podobnie nie swoiey żonym
naiaśnieyszego Cesarza Jeromiejskim wymiatać przed oczy Ka
pidi Vicinia Solis. molli adorata pennarum Pinnula Cerua
Czeto ani Scarcmeni nie wystawiaią słowami ani Herbownego
Legata swego namniey do początku własney rodzego nec Cerio
nec Imaginibus maiorum tuczoy podobnego familiey swoiey Oblu
nowu nayściślniey dziś w dobrodzieystwa W. K. Mci Unżonego po
żoiąc mi tu żadną miarą nie kazał sobie niczego na
podobnym dowodzie

podobnym sposobem postępuie on sławny Themistocles Atheniensis kiedy ozdoby
Domu własnego nie tego, wyliczaiąc przed Xięcia swoiego a prawdy też żadną miarą
zakryć nie mogąc, temi tylko słowy wszystko ogrodził co wspomniał In Eo fortunam nullam partem habet. Tak też właśnie dziś postępuiąc sobie widzieliśmy
Dobrodzieystwa W:Kśći Im Pan Podkanclerzy Koronny, to z mowy wszelkich
Dziadowskich ozdob lub sławnych Oyczyznie Przodków Jego cudzą
dobrocią, zamiast wszelkich Domowych ornamentów przez dawne wieki długo y
żałośnie zkoiarzyła co starożytnemi splendorami Rodzin swoich nie
zrzekł się tak Xięgąt iako y Starostw, naydawnieyszych originalna w nim spoiła sobie
Tego co pamiętna wielkich zasług Oyca swego Woiewody Krakowskiego a
Swoich obiema suvvulibus gradibus ex meritis wyciągnęła się na Konieć Jego
samego nie mnieyszych qualitatum dziedziczna Idea. Iudicio W:Kśći ozdo-
bami y adiustodiam Wielkiego Orła Krolestwa tego zgodności swoiey dobrze
ozdobiona zgrzyła wiedno y zapieczętowała prawdziwie tak że się śmiele onim rzec
może. Ipsa moles Vivi Sanè est testata parentes. To wszystkie nie fortunie
a wszystko Dobrodzieystwu W:Kśći rownaiąc oraz em oddaiąc śmiele dziś
mowi In Eo fortuna nullam partem habet a fortunie wbrew to wyprowieda
Regium est fortuna quod curas rerum. A cóż dopiero naiaśnieysze Państwo
może śmiałościwe w tym razie rzec o tym mogą Jakżeby fortunie miał bydź
powinien ten tak zacny y godny Dobrodzieystwa Waszego Beneficiarius
a Osobliwie tobie naiaśnieysza Krolowa a Pani Miłościwa Ktoraś cnotę y go-
dność tego zdiągnęła z Swey baczney skłe nie szukałaś daleko od Oyczyzny
progow Koniuncticy ale dobroczynnie ku wspomożeniu nas sług swoich oddała
raczyłaś y cnocie poczęcie y godności ukontentowanie y miłości Swey własney
cel y Oyczystym Domom tak potężny obowiązek y wielkiemu członkowi
swoiemu swoie y iednem mowiąc słowem Nudæ sedes non dedignata subire
tecta Dominum, et pauvo sint culmine ducta penates. To takowym obowiązkiem
wszystkie ozdoby y fortuny swoie związane oraz rzuca dziś pod nogi Do-
broczynnego Maiestatu W:Kśći Im Pan Podskarbi Koronny y wszelkich
Ozdoby pociechy szczęśliwości odbiera z Swey Pani Margrabianki W:Mci

Swey co dobroci

Samey to dobroci y lasce W.K.Mci a nie fortunie zadney przypisuię nie stawia za to altaria bałwochwalnemu szczęsciu bo tylko samę łaskę y Dobrodzieystwo W.K.Mci fortuną swoią nazywa a fortunie co raz ztym sie odzywa Non est tuum fortuna quod putas tuum. Nie mogę przepomnieć że Serivus Tullius niegdy Krol Rzymski postawił był fortunie Patronie swoiey dwa Kosciołу w Rzymie ieden in Campo Vaccino a drugi nad rzeką Tyberim y poswięcił go fortunae Virili męskiey fortunie do tego Kosciola wprowadzono wprzod wszytkie Panny za mąż naznaczone y ztamtąd a nie zkąd inąd dopiero oddawano ie mężom do Domow swoich oczym y Poeta nie zapomniał.

Discite nunc quare fortunae templa Virili
Detis eo gelida qua locus fumat aqua

Tac to iest a nie insza fortuna Virilis Virtus Regia łaska y Dobroczynnosc Krolewska mezną sie słusznie nazywa fortuną bo wszytkie insze ktore ktore od Ludzi pochodzą nie są męskie ale słabe y Smiertelne ale tu ktora z rosątku Krolewskiego wynika Cor Regis in manu Dei Boska męska y nie Smiertelna tytulowac sie powinna te tedy odbiera z woli y łaski W.K.Mci JmP. Podkanclerzy Koronny a odbiera prawie iak z Kosciola abo z Swiątnice Boskiey bo z Swiątobliwey ręki od Boga pomazaney y prawdziwie Boskiey y Chrzescianskim textem Vos Dii estis y Pogańskim Principes instar Deorum esse opisaney. Tu tedy y Stanowi wszytkie nadzieie swoie a przy fortunie y nadzieiach usługę y wiecznosc swoię poswięca wraca serce ~~niewoli~~ za serce niewoli tak wdzięcznemu Obowiązkowi nieodwikłaną powinnosc oddaie Maiestatowi Dzięki bierze zycia y pracom swoim słodką podnietę Naucza y wabi swym przykładem wszytkich Oyczyzny Synow do Serdeczney y wieczney ku Panstwu swemu miłosci y usługi. Discite nunc quare fortunae templa Virili Detis eo. Itę ktorą krwią sobie iednoczy dzis krwią własną pieczętowac submittuie sie fortunę. A na ostatek kiedy iuz Krolewskiemu Dobrodzieystwu nic rownego wynalesc sie nie moze chyba dzięki. Więc tedy przynayniszym podziękowaniu Maiestatu W.K.Mci Panstwu swemu miłosciwemu wszytkie dni

y fortuny

y fortuny życia swego wieden dzisieyszy dzień zebrane łączy y zawiera, tym
Konczyc słowem. Unus dies gaudium omni est.

Oddanie pieczęci Wielkiey Imć Panu Podkanclerzemu Koronnemu przez
Imć Pana Marszałka W. Koronnego w Środę Die 7ma Maiy 1634

Już to drugi raz za panowania J.K. Mci P. M.ci powraca ten wielki Orzeł Polski od
Maiy Swazy wiernych poddanych do ręki Pańskiey iako do własnego y przyrodzonego
gniazda swego y nie mogąc żadną miarą nie wyznać czyim iest do tego Majestatu
rzeczy przylot swoy nakierował od którego wziął lot y żywot, Non potuit Vulcer dissi-
mulare Iouem, Atoż też tenże Pan którego iest on Orłem tydz pisze nie trzyma go
żadną miarą wzwarciu ani zęta ni iako sobie Walnego, tak go Ja.K. y Dobrodzieia
a nie do żadney drapieży przyiaciel że go bezpiecznie Komu ieno Rzeczc. zno-
si do ręki oddać y powierzyć może; Orła Ktory Wielkiey Straży potrzebuie
Wielkiego Królestwa wielkiey Klenot, Orła iuż nie ozdobą ale Klebą y obfitego
Szafarza, Orła Ktory z Królewską tarczą iuż się tak pięknie y bezpiecznie porozu-
miał że co ona od nieprzyiaciół walecznie zakrywa to on z góry odkrywa
podanym Quod scutum tibi detectum scuti, Orła na ostatek Ktorego mogłby
Kozdy słusznie zwywrocony y wyssypany na świat dwoisty conuersyą, odmalowa-
znapiszem necessitati et Virtuti a gonaszemu notliwym y potrzebuiącym, To
takiego Orła Dobroczynnemu Geniuszowi Panskiemu tak powolnego Komu by
miał dziś J.K.Mć P.M.M. Wnowo straż y Opiekę powierzyć gdy by kędy indziey
było by się nadczym Gocdzie Koncley głowie Królewskiey Zabawić, nie dla defectu
albo nie dostatku osob ktoryć miał obfitym w godnosci stanie Senatu y
y Rycerstwie z łaski Bozey złaterzio, szafarz J.K.M. nie potrzeba ale ieyże
Tamey tak ciężkiey godności, ze przyszłoby podobno dłużey J.K.Mci deliberować
Komu by oddać iednemu czego gdy ledwo nie Kozdy godzien, wszystkim trzy-
mać nie podobna, Ale to vdarzenia na ten czas Umysł J.K.M.ci P.M.M. tenże sam Ktory
non ex abrupto Principis sensu iuż na tym stronie prawie stroiony łacno
widziany y ledwo nie Boską Panską wyrażany bydź może et dixes ze est
przypaczył się dobrze J.K.Mci Panu y Mnu Wiernej rozwagnej dozornej czułości.
Stoiąc Wm.c Panie Podkanclerzy na tey to małey Pieczęci znoli y rozkazania J.

K.M. Wolo

J. K. Mci około całego y ozdoby Orła tego wyświadczał y czas z mnieyszym Pytaniem
zymesz się większym W Urzędzie swoim bydź pokazał im oc[z]y prawy własno, może y
znacz, większego godnym Jesteś się nie umyka też bynamniey Wmci J. K. M. C.
K. Mcy Pan Sekretarz który mu naymyssza rzecz na Wagę y uwagę owszem rece-
dała, nie ubliża co należy Virtuti et gradui oddawać to Wmć Pan widzi bydź Win
nego Devotationi et Ministerio y Orła tego którego ozdoby y prerogatywy, nie
tylko samym J. K. Mci Imieniem ale całey Rzeczypltey dziś na Ręce y Va-
riona Wmci Pana dobrotliwie składa y powinszowanie. Odbieray że iuż tedy Wmć
fausto et auspicato całuie tego Wielkiego urzędu y Pana Pytała Kanclerza Królestwa
tego do czego Wmć Własna nota zasługi przodków y Wkroczony z dobro-
dziwości J. K. Mci stopień pozwolał szczęśliwie zażyway więcey nie przydaiąc
nad te dwa słowa krótkie y krótkie ale starodawne Rzymskie słowa
które za Orłem same prawie zwykły Bonis Auibus.

Mowa Imci P. Stanisława Lubomirskiego Marszałka na ten czas
Nadwornego dziękuiąc za łaskę Wielką Koronną Krwi Imci na
Seymie Coronationis Jana Sobieskiego 1676 4 Martij

Wątpiłbym pozornie y za wiele występek słowami czego wydołać nie zwyciężonej
dobroczynności W. K. Mci gdybym tego dobrze nie wiedział że tak potężne Pa
Królowie łaski y Dobrodzieystwa że kiedy więzy osoby więzy oraz y usta
y przeto słuszney sercem aniżeli słowy wciąż tylko y pokorne wdzięczno
ofiarym y uzbroionym bydź musze y onych Wielkiemi miedzy sercami przeto
nych słow trzymać się Vincor Magnitudine tua, et vedi[c]or a Silentium
non ingratus beneficio sed Obnoxius iest bowiem inszała nie słowna
od wdzięczności dołaski Natomiast inaszy daleko iest niebieski Alfabet
którego Ziemscy Bogowie nadz od naymyszego przyiętym sposobem de
Creator swych zazwyczaia wtem czas do nich mowię gdy dla nich czy
nię wskazuię gdy obliguie uczy służyć gdy honoruię y tak zdaie się
że podobno że to niemym ale potężnieyszym daleko Magnetismem
y poddanych serca kleię y niezdolnych Socias do usług swych w
prawuię vanitas przeci y za naiasnieyszy Krolu P. Mci dnia dzisieyszego
y wdzięczne y czułe nie bydź osobie kiedy oco błagam y niezdolność

moia a mą iedyną WKMu dobroczynnością iakoby Słoncem iakim nagle oswie
conną y przenikaiącą ozywac mi sie tu każe a ia na to przemowic nie umiem
ale wspomniawszy sobie na one Promatheum Lepionkę ktorą on urobiwszy
aby mu była mowiła musiał iey sam poszukac y duszę tu nie kradzioną ale nada
ną (lepiey rzekę) wylaną z niebios dobroczynności Panskiey władzą mnie dzi
sieyszą Creaturę swoie iakoby nową zosobna do usług swych duszą ani
muiesz y oto stworzyłesz mnie sobie nic niemy nie rzekszy tylko abym sie
stał krotko wprawdzie ale potężnie Panską swoią przemowiłesz do mnie
laską. Więc y ia takimże odpowiedziec będę ale dożywotnim Alfabetem
to iest dobroczynności wdzięcznością wroskazaniu usługą Maiestato
wi wiernością powinności pilnością usłudze żarliwością y krotko
mowiąc takim poswiecam sie bydz WKMu usługą Qualem amor et
Virtus non fortuna conciliauit.

Lament nad Oyczyzną wktorym sie krotko pokazuie co sie z Koroną Polską od
smierci Władysława IV Krola działo przez siemd lat znaczny klimakterik od
Roku 1648 az do Roku 1656

Polska korona
Wie wszelka strona
Bywała
Od Pogan murem
Przeciwko ktorem
Stawała
Za Chrzescianstwem
z silnym Poganstwem
Cnotliwie
Woyny staczała
Tryumphowała
Szczęsliwie
Rozne narody
Do iey swobody
Przystały
Drugie z niewoli
ktore powoli
niechciały
Od Jagiellona
Ta Cna korona
Słynęła

Za Zigismundow
Chwalebnych rządow
Kwitnęła
Za Władysława
Naywiększą sława
Wydana
Ten Cara znędził
I z pola spędził
Osmana
Za rządow iego
Zbytkiem wszytkiego
Bywało
Zkąd wyniosłosci
I nieczystosci
niemało
Tak to w pokoiu
Chleba y Stroiu
Dostawa

Skromnosc y Cnota
Poboznosc złota
Ustawa
Władysławowa
Gdy legła głowa
Fortuny
Wszytkie zniesione
Wyprowadzone
Z Korony
Oyczyzno miła
Spokoynies żyła
W te czasy
Kiedy postronne
Trwały Woienne
Hałasy
Gdy U sąmsiada
Bywało biada
My spali
Na Boze rządy
Przedziwne sądy
Niedbali
Brzydka gnusnosci
Cos czas litosci
przespała
Kiedy cie złoza
Cierpliwosc Boza
Wzbudzała
Dla tey zniewagi
Boskie cie plagi
Zgoniły
Nad spodziewanie
I nad mniemanie
Ztłumiły
Po Władysławie
Zginełas prawie
Korono
Bog Kazmierzowi
Dał cie Krolowi
Na łono

Dał go Bog w gniewie
Ktosz o tym nie wie
Za niego
Wszystko z swych grabic
Wyszło, nie masz nic
Dobrego
Nie winuy Krola
Boza to wola
Za grzechy
Słusznie Cierpiemy
I ze Czuiemy
Te sztychy
Korsunskie brody
I zołte wody
Zaczęły
Polską Sromotę
Chłopską niecnote
Przeięły
Tam Kozak zdrayca
Nasz Winowayca
Oporem
Stawił sie Panom
Dzielnym Hetmanom
Swym Dworem
Chmiel im Hetmanił
Poddanstwo zganił
Na Woynę
Wiedzie Kozaki
Prawie Zebraki
Niestroyne
Wiedzie na Pany
Na wszystkie Stany
Bez braku
Obiczu Bozy
Na narod chozy
Kozaku

Jak gdy wpowodzi
Zbrzegow wychodzi
Dniepr srogi
Szeroko spływa
Wszytko wyrywa
Dosc trwogi
Co sie na winie
Wnet znim popłynie
Chałupy
Bierze szkod wiele
Za sobą sciele
Na kupy
Sprzęta obory
Z ludzmi komory
y z pola
Porywa kopy
Oraz y z chłopy
Swawola
Tak Chmielnickiego
y Woyska iego
Czyn:
Slacheckie dwory
Xieze klasztory
Zni
Matek z dziatkami
Mężow z Zonami
Krew
Nikomu miru
W tym krwawym
Wasze nie rządy
Te Boze sądy
Lachowie
Zwiodły na szyią
Wasi was biią
Chłopkowie
Takie Tyranstwo
Sprosne Poganstwo
Zrobiwszy
Idą Ogułem
W tabor sie spułem
Z kupiwszy
Pod Pilawcami
Stanął z chłopami
Chmiel msciwy

Koniec Polskiego
Wisniowieckiego
Krwie chciwy
Posławszy dary
Przywiodł Tatary
z Przekopu
Aby stanęli
Szable wyięli
Przy chłopu
Woyska koronne
Na przepych stroyne
Tam poszły
Z wielką ozdobą
Bogactwa z sobą
Wyniosły
Ze sie ustraszy
Przez to chłop nasi
Mniemali
Wszystko ku temu
Co było w domu
Zabrali
Tak Kozakowi
Tatarzynowi
Przybyło
Serca na Lachy
Tak stroyne gachy
tam było
le Hetmanow
ronnych Panow
iak w karze
pospolicie
Znamienicie
Bog karze
Ka przebrane
Skarane
Dla pychy
zane
ane
Nasmiechy
Bog rozgniewany
Puscil na Pany
Strach srogi
Thorzy buława
Rady niestawa
Dla trwogi

Woyska sie Roią
Wucieczkę stroią
Bez chyby

Idą do lasa
Prawie bez pasa
Na grzyby

Jako więc bywa
Gdy wiart powiewa
Proch suchy

Gdy go rozwieie
Gdzie sie podzieie?
Jak muchy

Ktore obsiadły
Mieysce gdzie padły
Na kołat

Troszkę pobrzęczą
Wnet sie rozlecą
Idą Wstrat

Tak Bog rospruszył
Kiedy sie ruszył
W swym gniewie

Woyska Koronne
W Pola przestrone
Ktosz nie wie

Na roszarpanie
Podałes Panie
Dostatki

Panow skarałes
Chłopom wydałes
Na iatki

Tak Polskie plemie
Prawie o ziemie
Rzuciłesz

A Chłopy na nie
Straszne karanie
Wsadziłes

Sprzeczne Narody
Przyszły do zgody
Tak snadnie

Boskie to szyki
Czyli Praktyki
Kto zgadnie?

Niech co chce będzie
Juz pokoy wszedzie
Po Woyskach

Kwarcianie wyszli
Są dobrey myśli
Po woskach

~~Nie długo tego~~
~~Miru milega~~
Do boiu

~~Znowu Chłop Swiezy~~
~~Na lachy biezy~~
Od gnoiu

Zołnierz Kwarciany
Pilnował Sciany
Na szlaku

Oyczyzny chroniąc
I przeiscia broniąc
Kozaku

Tam Oms tysięcy
Mało co więcy
Obozem

Stało Koronnych
Synow Obronnych
Za Wozem

Z Baraskie dachy
Odwazne Lachy
Widziały

Gdzie sie położył
Oboz nie trwożył
Tak mały

Ciągną Kozacy
Czern y Junacy
Taborem

A Patarowie
Z niemi Murzowie
Swym Dworem

Ludu z Sablami
Z Samopalami
Jak mrowia

Trzysta tysięcy
Jesli nie więcey
Pogłowia

Męzne Rycerstwo
Tu Swoie męstwo
Wszanc wstawia

A Pilawieckiey
Sproszney Uciecki
Poprawia

Z okopow pałą
Chłopi sie walą
Na wały

Gdzie gęste trupy
Na rozne kupy
Padały
Z trzaskiem Szturmuią
O kopy pszuią
A nasy
Gwałtem zganiaią
I rozne maią
Nie wczasy
Zewsząd Scisnieni
Głodem zmorzeni
Cwierc Roku
Przecię sie bili
Nie ustąpili
I kroku
Krol Kazmierz idzie
Ostatney biedzie
Na odsiecz
By Tatarowie
Z niemi Chłopkowie
Poszli wstecz
Tam z Pod z Borowa
Przyszła wiesc nowa
Kwarcianym
W Ciasnym okopie
Iak wzywym grobie
Zchowanym
Ze Podiazdami
Krol z Tatarami
Sie sciera
A im zwycięstwo
Przez swoie męstwo
Wydziera
Nie długo w boiu
Wnet do pokoiu
W traktaty
Tam z Polskiem Krolem
Maią sie z polem
Za Braty
Siedzą za stołem
Chmielnicki czołem
Krolowi
Za zdrowie piie
I kondycie
Stanowi
A Victoria
Nie wiedzie czyia
Tak wola

Boza przewiodła
Tatary zwiodła
Precz z pola
Nie długo tego
Miru milego
Do boiu
Znowu Chłop swiezy
Na Lachy biezy
Od gnoiu
Iest Beresteczka
Małe miasteczko
W ruwninie
Rzeka głęboka
Szey nie szeroka
Tam płynie
Tam wszytkie siły
Co w Polscze były
Krol zwodzi
Ostac sie w domu
Slachty nikomu
Nie godzi
Długim przeciągiem
Wielkim zaciągiem
Co zywo
Poszło na Chłopy
Prawie pod kopy
Wezniwo
W tak wielkiey kupie
Rzekę nie głupie
Bez mylki
Nigdy nie stały
Polskiey uchwały
Posilki
Chmiel sie tez stawił
Chłopy wyprawił
Na głowę
Przywiodł Tatary
Dawszy Talary
Gotowe
Z obu stron Luda
Iak piasku (cuda)
morskiego
Zdawna Europa
Widziała chłopa
Takiego

Czwartek y Sroda
Dobra pogoda
Tatarom
Wielka wnich buta
A naszym pluta
Boiarom
Piątek Szczęsliwy
Bog milosciwy
Dał Lachom
Kozackie gunie
Tatarskie konie
Dał strachom
Biią sie zrana
Krymskiego Chana
Bunczuki
Gęsto padaią
Iukładaią
Swe iuki
Strzelba od chłopow
Idzie zokopow
Az grzmiało
Wogien wpadaią
Z koni spadaią
Nie mało
Tatarzyn znowu
Szuka obłowu
Daremnie
Za wziętey trwogi
Bierze sie wnogi
Nikczemnie
Chmiel pozbawiony
Swey namieniony
Załogi
Z swoiey przykopy
Bierze sie z chłopy
Tez wnogi
Pusczono Ptaszka
Chłopa Chmielaska
Iak z klatki
Czemusz to przecię
Wiem, nie zgadnicie
Tey gadki
Iuz by sie była
Woyna skonczyła
Z kozaki
Ale mieszała
Sprzecznosc zuchwała
Polaki

+

Bic nie umiano
Chłopow gdy miano
Iak wsaku
Oni pochwili
Będą nas bili
Bez braku
Padły na łupy
Swawolne kupy
Iak muchy
Mało zastano
Z dobycz pobrano
Kozuchy
Co scie wygrali
Co scie wskurali
Tą razą
Z chłopy waszą krew
I tak wiele drew
Z niewagę
Gdyby zrownano
Z sobą y dano
Na wagę
Doydziecie tego
Przysłowia swego
Za lasze
(Niech kto chce stroi)
Nigdy nie stoi
Za nasze
Reka to Boza
Ta chłopska groza
Widzicie
A co z nią czynic
Iako z ney wynisc
Nie wiecie
Znowu pod Batow
Zmyka swych katow
Chmiel srogi
Sprawa piana
I pomieszana
Az wnogi
Hetman z kwarcianym
Woyskiem piianym
Ucieka
Toc był błąd gruby
Ostatney zguby
Nie czeka

Wtym zamieszaniu
I uciekaniu
Poimano
Slachty set kilka
Zdobyczy silka
Nabrano
Tam sie zalosci
Krwie naszey dosci
Napily
Pola y łupem
I gęstym trupem
Okryły
A poimanych
Dano skazanych
Na scięcie
Ledwie tam ktory
Umknął swey skory
Na szczęscie
Nie folgowano
Wokup nie dano
Zadnego
Tatarom potym
Chmiel swoim złotem
Kazdego
Lacha zapłacił
Zeby go stracił
Tak wekrwi
Nakarmił Panski
Tyran Poganski
Swoie brwi
Jak w Rancie głosy
Szły az wniebiosy
Załosne
Gdzie Rachel miła
Dzieci stracila
Roszkoszne
Tak tez Oyczyzna
Kazdy to przyzna
Płakała
Gdy na swych stratę
Synow przez kratę
Patrzała
Od tych czas siły
Chłopskie sie wbziły
Nad Lachy
Jako gdy sroga
Powodz sie zmaga
Nad dachy

Tak Ukraina
Polska Kraina
Przez siemd lat
Woynę toczyła
I wpul zniszczyła
Polski swiat
Miała Tatary
Moskiewskie cary
Po sobie
Co znią trzymali
I przy niey stali
Wtey dobie
Pomoc takowa
Zawsze gotowa
Sprawiła
Ze sie tem czasem
Ruś zmocy naszem
Wybiła
A kiedy w Rusi
(Rzec to sie musi)
Tem zapał
Wszystkich zabiał
Nikt sie nie kaiał
Ani chciał
W Polscze obaczac
I wcas zakraczac
Karaniu
Choc xięza łali
Na pominali
W kazaniu
Bog tez cierpliwy
Na niebie dziwy
Wystawiał
Znak gniewu swego
Juz idącego
Obiawiał
Dał y obłoki
Straszne widoki
Zacmienia
Goncze bywały
Korony cały
Zginienia
Początek kary
Straszne pozary
Morowe

Na voskasz

Na roskasz Bozy
Kiedy sie strozy
Gotowe
Po wsiach z miastami
Millionami
Zginęło
Luda Polskiego
Roku drugiego
Minęło
Powietrze, ale
W ludziach o małe
Poprawy
Pomsty wołdy
Na lud skamiały
Złe sprawy
Asz w Roku piątym
I Piendziesiątym
Kawała
Na Polską Nawę
Przez Bozą Sprawę
Powstała
Szturm od pułnocy
Uderzył w nocy
Do Styru
Nie w czas sie maią
Co nim władaią,
Bo miru
Moskwa Kozacy
Szwedziy Zebracy
Niedali
Wraz Polskie Panstwo
Cne Chrzescianstwo
Pobrali
Xięstwo Litewskie
Woyska Moskiewskie
Zwalczyły
Nad spodziewanie
Straszne Karanie
Podbiły
A Szwecka burza
Wypadszy z morza,
Koronę
Pod swoią bierze
Ale nie szczerze
Obronę
Nie szczęsne rady
Domowe zdrady
Z grzechami
Przyczyną były
Z Tey Szwedzkiey siły
Nad nami

Tak w roszarpanie
Podałes Panie
Na posmiech
Polskie Krolestwo
W obie zwyciestwo
Za nasz grzech
Polski narodzie
W takiey przygodzie
W popiele
Twoia sie buta
Prochem przysuta
Niech sciele
W grzechach sie winay
A Bogu przyznay
Zwycięstwo
By sie wrociło
Iak przedtym było
Twe męstwo
Poki na ciebie
Gniewa sie w niebie
Bog mściwy
Darmo woiuiem
I bydz nie mozem
Szczęsliwy
Tak podeptaną
I roszarpaną
Koronę
Boze z tey chwile
Racz przyiąć mile
W obronę
Przywiedz narody
Do spolney zgody
Po boiu
Day nam wytchnienie
Spraw dobre mienie
W pokoiu Amen

Instrumentum pacis fere ad Uerbum, paucis omissis Salua Sensus integritate

Sit pax Venerabilis ac perpetua et amicitia uera ac sincera inter Serenissimum ac potentissimum Dnum Ioannem Casimirum Regem Poloniae.

n̄ Regnumq̄ Poloniæ n̄ eiusq̄ Subiectas diciones et Prouincias ac eiusdem Principes et Reipublicæ Polonæ Confœderatos et belli Socios Inprimis Serenissimum et Potentissimum Principem D. Leopoldim Electum Romanorum Imperatorem Semper Augustum n̄ eiusq̄ Successores n̄ Et Serenissimum Dnum Fridericum Vilelmum Archionem Brandeburgium Sacri Romani Imperij Principem Electorem et Archicamerarium Margeburgensem et Prussiæ Ducem n̄ eiusq̄ Successores et Hæredes, eiusq̄ diciones et Prouincias in uel extra Imperium Sitas ex una. Atq̄ Serenissimum Potentissimum Principem D. Carolum Gustauum Suecorum Gothorum Vidalorumq̄ Regem Magnum Principem Filandiæ n̄ eiusq̄ Hostilis Successores et Posteros Regnumq̄ Sueciæ n̄ ex altera parte ita ut altera alteri posthac nihil hostilitatis ac inimicitiæ clam aut palam directe uel indirecte inferat uel per Suos inferri faciat uel quidem in alterius status et Securitatis diminucionem per se uel per alios moliatur, tentet tentariq̄ faciat nec eum alterius Hominibus in præiudicium alterius partis post hæc fœdera his pactis contraria ineat. Sed omnes partes unaquæq̄ alterius Utilitatem Honorem ac Commodum promoueant et fidam inuicem Uicinitatem, pacem et Amicitiam colant Salua tamen ac integra, et pleno rigore maneant pacta ac fœdera, quæ tam antiquitus quam ab ultimo hoc bello inter Sacram Cæsaream Maiestatem Regnumq̄ Hungariæ ac Boeomiæ et Sacram Regiam Maiestatem Regnumq̄ Poloniæ et Magnum Ducatum Lituaniæ inita fuerunt et in Comitiis Varsauiæ approbata nec non fœdus perpetuum inter Serenissimum Regem Regnumq̄ Poloniæ et Magni Ducatus Lituaniæ et Serenissimum Electorem Brandeburgium Velauiæ et Bidgostiæ conclusum.

2 Sit Utrinq̄ perpetua Amnistia eorumq̄ modo hactenus a quacunq̄ parte Hostiliter Sunt facta n̄ datur quoq̄ Amnistia generalis omnibus et Singulis Cuiuscunq̄ Status Religionis et omnibus Communitatibus quæ ab utrinq̄ partes Hostiles Secutæ Sint, aut in Hostilem Possessionem deuenerunt gaudebuntq̄ Uniuersæ et Singuli Possessionibus Iuribus ac Priuilegiis et Consuetudinibus Suis generalibus et Specialibus tam in Eclesiasticis quam Ciuilibus et Profanis quibus ante hoc bellum gauisi sunt Saluo tn̄ fœdere perpetuo inter Serenissimum Regem Regnumq̄ Poloniæ et Serenissimum Electorem Brandeburgium Velauiæ et Bidgostiæ Concluso et in Comicijs Generalibus approbato. Iura caduca ex Oc̄ione Protectionis aut ad Læsionis hostilis Cuiuscunq̄ Collata neq̄ hactenus in Executionem per Dictum Deducta Cassan̄ et abrogan̄ Saluis Dictis latis ac promulgatis Saluisq̄ Constitutionibus Regni et Magni Ducatus Lituaniæ

3 Serenissimus Rex Regnumq̄ Sueciæ restituit Serenissimo Regi Regnoq̄ Poloniæ Elbingam et Marieburgum Vrbes, idq̄ in eo statu ut circa Subscriptionem reperiuntur

Restituet

Restituet quoq; Urbes fortalicia et Munimenta eaq; omnia, quæ hactenus in Prussia tenuit et in his Locis bona fide reliquetur bona Mobilia Ecclesiarum n[ost]rum et libri Cancellariæ. Priuilegia, et Dicta publica tormenta bellica et armentaria quæ tempore occupationis reperta fuerunt, itemq; deposita quæ ex Regno Poloniæ et utraq; Prussia ibidem collocata fuere. Soluenturq; debita a Suecis in omnibus Urbibus per eosdem Suecos contracta priuato uel publico Nomine. Day ngstr rathnegme. I Braw dobrè mig nie wpadnie

4 Illustrissimus Curlandiæ et Semigalliæ Dux cum Serenissima coniuge Poloniæ Ducali, ac tota familia et Aula Absq; vlla procrastinacione intra octiduum a die subscriptionis non expectata ratificatione eorum quæ Communia sunt plena libertati et in pristinum Statum restituatur, et ad fines Curlandiæ uel Semigalliæ secure, ac digno Principi modo reducatur omnia Sua Suorumq; mobilia et literatoria siue priuata siue publica Documenta, bona fide eidem restituantur, et in fidem Ducalem reuocantur. Obligationes et quæuis recognitiones exlatæ Nauigationes ad mare Mistauium extortæ per Suecos a Duce uel Incolis de toto cassantur Ubi et Dicta per Suecos inter Curlandos et Rigenses lata Nauigationes ad mare Mistauium libere permittantur Soluto Ordinario Regio telonio. Debita per Ducatum fide Regni Sueciæ apud Mistauium Contracta Soluantur Incolis Curlandiæ depositæ et concredita apud Rigenses bona fide restituantur. Limites Curlandiæ iuxta Inuiatores Ducales iuxta primæuos fines cum usu fructu ac restitutione Locorum ab hac parte Dunæ Occupatorum Subsistant Serenissimus Rex Sueciæ restituat Castellum Doant in Semigallia in manus Serenissimi Regis Poloniæ uti Ducali et Supremæ Curlandiæ Ducis nullumq; unquam ius Regnumq; Suecorum in Ducatus Curlandiæ Semigalliæ et districtum Pilitensem prætendet.

5 Quidquid in Polonia et Magno Ducatu Lituaniæ Prouinciisq; annexis per hoc bellum Serenissimo Regi Sueciæ Regnoq; et eorum Ducibus Vel aguatis Vel a communitatibus, cum Vel vltro Vel necessitate belli datum est diplomatum literatum obligatoriarum instrumentorum actorumq; publicorum ea omnia bona fide Serenissimo Regi, et Reipublicæ Polonæ ratificationem conuentorum extradant Quod si naufragio Vel alio modo ut Dominii commissarii Suetiæ asserunt hæc perierunt omnia talia scripta extunc cassantur nihilq; ex iis Regibq; Regnumq; Suecorum in Polonia, et Prouinciis illius prætendere posse declaratur

6 Restituantur quoq; tormenta bellica maiora et Minora in Regno Poloniæ et M.D. Lituaniæ siue sint Reipub. siue priuatorum ex illis vtri quæ ex Regno euecta sunt fiat debita satisfactio

7 Quicunq; per tempus huius belli quocunq; loco capti sunt protinus post ratificationem pactorum nullo pretio soluto nisi aliter ante conuentum, ab ipsis fuerint liberi

ri

re dimittantur solutis tum debitis tum in victum eorum factis tum ab eis contractis

8 Quæcunq debita, siue priuata siue publica a Suecis in Ciuitatibus Regni et M.D.Litu contracta sunt ea bona fide, circa ratificationem exsoluantur specialiter uero ea summa quæ complanationem deditionis Torunensis, eidem urbi et priuatis assecurata est bona item nobilia per incolas Regni Poloni et M.D.Litua in urbibus Prussiæ deposita restitu

9 Commercia pristina cum libera nauigatione, inter utrumq Regnum et M.D.Litu et Prouinciis annexis, restituantur et in ueteri usu conseruentur. Neq subditi utriusq Regni onerentur grauioribus Vectigalibus, quam incolæ Regionum in quibus ea soluuntur Aut eorum amici fœderatiq Maioris Poloniæ Incolæ cuiuscunq conditionis siue terra siue aqua commercia exercentis nullis nouis teloneis et gabellis onerabuntur

10 Domino Sigismundo Guldenstein Castellano Gedanensi, bona sua quæ in Holendia antequam Prouintia in Possessionem Regis Suecorum ueniret iure Hæro possidebat a Suecis restituantur

11 Serenissimus Rex Pliæ quo radicitus causam Distensionum inter Suetiæ Regna euellat sola sanitate populorum sibi subiectorum et Amore pacis inductus pro se et succollectoribus suis solenniter, sponte et beneuole renuntiat omni Iuri Hæreditario quod Si Missi competit in Regnum Sueciæ sicut M.D. Inflandæ et alias subiectas ipsis prouincias eaq omnia Iura plenarie transfert in Carolum Gustauum Regem Suecorum exsoluitq omnes ordines ac subditos Regni Sueciæ omni uinculo et Sacramento, eosq in pleno Dominio Soluit Regi Sueciæ relinquit in plena Regni possessione

Reseruat tamen Sm Rex Poloniæ sibi ad victum Regis Suecorum titulum insigniaq et Stemmata renuntiat quoq Serenissimus Rex Poloniæ omni iuri atq ipsis bonis Patrimonialibus Hereditariis in Suecia sitis, omnibusq in ea siue dotis siue alio nomine prætensionibus. Exules Vero e Suecia causa et occasione bellorum cum Sereniss: pulsi et eorum Heredes in bona sua restituantur Vel eis satisfactio præstetur

Ser: Rex Pol: et ordines Regni et M.D.Litu cedunt Ser: Suecorum eam partem Liuoniæ trans Dunam quam Sueci immediate ante tractatus Anni 1636 tenuerunt idq cum omnibus iuribus Iuris donatione Regalibus finibus idq in perpetuum. Soluanturq omnes ordines et Incolæ huius partis Liuonia omni Vinculo ac Sacramento fidelitatis idem quoq Iuris Regibus Regnoq Pol: in Etonia et Insula Cesilia reliquasq Liuoniæ subiectas Prouincias competit totum id in Regem Sueciæ transfertur Hæc tamen renuntiatio a Serenissimo Poloniæ sit sequentibus conditionibus

Primo sit in Liuonia Sueticæ possesionis liberum exercitium Relligionis Catolicæ Romanæ restituanturq Ecclæ at redditus et apparatus, ut ante exorta bella inter Regna erant nullamq Relligionis cum Catolica oppressionem aut molestiam patiantur.

2do cum inter Curlandiam Liuoniamq Sueticæ possesionis externus limes esse debeat medium flumen Duna tollenda et ~~sola~~ æquanda sunt omnia munimenta a Suecis

in Sinistra Dunæ ripa extructa quocunq prætextu ita ut Sueci ab ea parte nil possessionis aut usus fructus prætendere possint

3tio ligna Nautica in Duna extracta in littore Biltensi exigi a Feuto Domini poterunt, si de hac re cum illo a Suecis conueniatur 4to exulibus et expulsis per hæc bella ex Liuonia bona tria restituantur 5to Dominis Comitibus de Don eorumq Agnatis bona in Liuonia restituantur Vel digna satisfactio fiat 6to Capitaneatq et Insula Dunensis cum sit ab hac parte Dunæ Illmo Duci Curlandiæ reddatur Insula quoq Piunen et percepti inde fructq eidem restituantur 7mo prouinciales omnes Senatores Terrestres in Liuonia conseruentur modernis possesionibus tantu ad Vitam 8uo Telonia et Vectigalia in Fluuiis Duna et Maritima terrestriaq in Liuonia eadem tantu et in eisdem locis ab utraq parte in posterum ut ante fuerunt exigantur et si quæ noua inuenta aut ad aucta sunt tollantur liberumq sit commercium Incolis Regni et MD Litu: Ducatus Prussiæ et Curlandiæ cum Regensibus Cæterisq liuonibq et Vicissim 9no nemo ex Incolis Poloniæ et Lituaniæ Samogitiæ Prussiæ et Curlandiæ merces suas in Liuoniam deportans et negotia peragens ibidem jure conueniatur A restetur ue nec ad Vendendum necessitetur sed in competenti foro conueniatur exceptis recentium criminum et Capitalis delicti Casibq quæ immunitas Vicissim Liuoniæ Incolis in Regno Vtroq Ducatu Litau Prus et Curlan: præstabitur 10mo si quid Controuersiarum de finibus aut inter Incolas acciderit id per Comissarios utriusq Regni Judicetur 11mo Bona mobilia per Polonos Lituan: Curlan Rigæ Vel alibi liuoniæ reposita restituantur 12 Debita per Rigenses cæterosq liuones in MD Litu: Vel alibi ante bellum et durante bello contracta soluantur 13 subditi fugitiui MD Litu Samg et Curlan: tempore belli Suetici quicunq in Liuoniam fugerunt Vel in eam abducti sunt cum omnibus suis moribus absq omni processu juridico reddantur quod Vice uersa de subditis fugitiuis a tempore belli Suetici ex liuonia fieri debere Pars Liuoniæ quæ ut antea ita et per tempus judiciorum et hæc bella subditione fuit Regni Pol et MDL nempe Dineburgu itemq omnia reliqua loca quæ per Comissarios ad id deputandos fuisse ante hoc bellum Polonæ possesionis inuenientur cu omnibus tenutariis urbibus Pagis Fructibq prouentibus teloniis publicis omnibq pertinentiis remaneant in possessione Regis et Regni Poloniæ et MDL tituloq Ducis liuoniæ Serenissimq Rex Polo: eiusq Suecones Reges fruentur neq Rex et Regnu Sueciæ ullum unquam ius in hanc partem Liuoniæ prætendant etsi Rex Regnumq sueciæ loca aliqua in hac parte liuoniæ sita Vel totam hanc partem a Mosho qui eam hoc tempore occupauit Vel tractatis Vel armis tenentur et cauent de integro Regi et Regno Poloniæ gratuito non computatis expensis belli restituturos 14 A subscripto a partibus præsentibus instrumento intra duos dies Meriburgum et adiacentia fortalitia locaq præsidia Sueticis euacuabuntur et in possessionem SMR Polæ tradentur Præsidiumq Sueticum inde Elbingam deducetur Bruns cum etiam etsi quæ loca in Curlandia et semigalia Sueci possident intra octo a scripto instrumento dies euacuabunt

præsidiis Sueticis Rigam educendis Illmus quoq Curlandiæ Dux intra obsidium a die Subscriptionis in Ducatu suo liber una cum Serenissima Coniuge sua totaq domo ac familia Constituatur Elbinga Vero Gaetenus in manibus Suecorum manens donec pax hæc ratificetur qua ratificatione facta Elbinga in instanti in manus SRM Plæ modo quo supra tradatur præsidiumq Sueticum inde per mare navibus quo Velit deferatur 15 Eadem Similiter pax Amicitia et Amnistia sub iisdem clausulis et Vinculis sub hoc instrumento contentis Vigeat et in perpetuum stabilita sit inter Serenissimum ac potentissimum Romanum Imperatorem præcipuum federatorem belliq Principem necnon eius heredes ac successores Regni ac Provincias earumq Incolas ita ut quidquid Vel ante hoc bellum Vel illo durante sive in Polonia sive extra illam ratione Auxilii Vigore antiquorum et recentium pactorum Serm Regi ac Polæ præstitit seu quavis alia de causa mutuæ offensionis et inimicitiarum et prætensionum oriri potuit perpetuæ oblivioni data Regnumq utriq parti quocunq prætextu, licitum sit alterius Regni status et Provincias clam aut palam directe Vel indirecte Vel ullum hostilitatis genus in ipsas exercere sed aliter alterius commoda sectantes et omnia inter utramq partem earumq status ac subditos ad pristinum prorsus statum et unionem ac fidem correspondentium restituta ac redintegrata sint et nemini ex utriusq partis subditis noxio sit et præiudicio quod alteram partem fuerit sectatus 16 ut omnibus firmioribus fundamentis hæc pax et amicitia stabiliri queat Sacra Cæsarea Maiestas ex puro pacis amore cuius volius intuitu arma suscepit Loca omnia quæ in Pomerania præsidiis insedit in ipsa huius pacis executione evacuabit ac Smi Regis Sueciæ plenarie restituetur loca itemq præsidiis Cæsareis quæ in Holsacia tenentur suis Dominis restituentur

Puncta Comissii Kozackiey cum Repub: postanowioney zone na Seymie Anni 1659 w Warszawie

1 Comisarze pod Hadaiciem KJM od Woyska Zaporowskiego die wdzięcznie przyięci cum explicatione że inuitus szable na Rzecz pospol: dobiiaiąc się wolności podnieśli

2 Relligiia Grecka starożytna aby przy swoich prerogatywach y wolnym używaniu nabożeństwa poki ięzyk narodu Ruskiego zasięga, tak w Koronie Polskiey iako w Litewskim także na Seymach Woyskach Trybunałach zostawała tak iako Nabożeństwa swego libere et publice zażywa ritus Romanus

3 Teyże Relligiey Greckiey moc zupełna wolnego erigowania Cerkiew Zakonow Monasterow nowych iako y starych ponowienia y naprawienia Vniiæ zas fundować się

wiecznymi

czasy nie bendą A Romanae fidei liberum exercitium w Woiewodztwie Kiiowskim Bra:
cławskim Czerniechowskim bes żadney Jurisdictiey nad Duchownymi Wszytkimi Relli:
giey Greckiey procz należnego Pasterza Spolnij Oyczyznie spolne prerogatywy y
Ozdoby wzaiemne utriq ritui należeć maią Tedy Ociec Metropolita Kiiowski we: 5
nacie mieysce zasiadać ma po Arcybiskupie Lwowskim a Władykowie Łucki Lwo:
wski Przemyski Chełmski Mscisławski po Biskupach Powiatow swych z taką prae:
rogatywą libero vocis usu iako w Senacie zasiadaią

W Woiewodztwie Kiiowskim dignitarstwa Senatorskie maią bydź dawane tylko Szla:
chcie ritus Graeci capacibus tych urzędow w Woiewodztwach zas bracławskim Czer:
niechowskim, tesz praeeminentiae Senatorskie alternatą conferowane bydź maią tak
isz post decessum Senatora ritus Graeci maią succedere ritus Romani ~~nie~~ na wszytkich
iednak tych trzech Woiewodztwach natis et bene possessionatis Mieszczanie zas tak
Rzymscy iako y Greccy spolnych wolnosci swobod zażywać maią y żadnemu Relli:
giia Grecka do Magistratu przeszkodą bydź nie ma

Academiey w Kiiowie wolne erigowanie z takiemi prerogatywami iako Krakowska y Wol: 6
nosciami taką Condycyią aby w tey Academiey żadnych sekt Aryanskich Kalwinskich Lu:
terskich Professorow nie było także y drugiey gdzie iey sposobne mieysce upatrzą his ce con:
ditionibus A ponieważ Hetman z Woyskiem Zaporowskim odstępuiąc wszelakich pro: 7
tectey do iedności Rzeczypos: powraca libere et beneuole tedy wszytkie szkody Amnistici:
ią pokrywaią Nadto kaduki po Szlachcie, ktorzy tak przy Kozakach iako Szwedach sta:
wali uproszone casuią a ktoby tak publice iako priuatim komu perduellionem exprobrare miał
takowy iako uiolator pactorum poenis ma subiacere

Wszytka Rzecz pospolita narodu Polskiego y W. X. Lit: y Ruskiego y Prowincyey do nich 8
należących restituitur in integrum to iest aby te narody w granicach swoich y swobodach
zostały nienaruszone iako były przed Woyną, y te narody przeciw każdemu nieprzyia:
cielowi, bona fide iako iedno ciało z iedney y nierozdzielney Rzeczypospolitey nieczyniąc mie:
dzy sobą rożnice wiary iako inter relligionem Christianam et Graecam lubo iakie prawa y
decreta ferowane były stawać maią

Woyska Zaporowskiego liczba trzydziesci Tysiecy bydź ma albo iako W. Hetman poda na 9
reiestrze, Zaciągowego zasie Woyska Dziesiec tysiecy ktore pod władzą Hetmana zosta:
wać ma y z Podatkoch na Seymie uchwalonych płaca bydź ma z Futar żadnych podatkow
nie powinni Kozacy dawać nawet y od cel myt wolni po wszytkiey Koronie pod samego tylko
Hetmana jurisdictią żyiąc łowy tak rzeczne iako y polne y inne pożytki wolne maiąc

Nobilitowanych z każdego pułku po 100 ktorych Pan Hetman poda a ten ma bydź pierwszym 10
Senatorem w Woiewodztwach Ruskich post fata iego z kandidatow sztereh
poda Hetmana pod ktorego regimentem wszytkie posiełki bydź ma gdyby do bronienia granic

Zeszły

11 Gdyby Moskwa Prowincyey wszelie nie chciała odebranych spolnemi siłami Woiennemi y ma-
czarne morze wolna nauigacya, spolnie nie daneguiąc nie Braterstwa Wanendegoms Zawarc-

12 Mieni cadla bicia pieniędzy Wilnowie albo gdzie commodius sie będzie Dawato otworzona będzie
Według iedney ligi 20 osob z Korony

13 Legacie od postronnych bez KM przeymowac nie ma y one odsyłac

14 Powinność y seruitucya do swoich wszystkim pozwolony bespieczny z Universałem KM: y Hetmana
Zaporowskiego a do rospoznania tak Kriminalnych iako pospolitych sprzeg tybunał zbiorą

15 Przysięga KM senatu y wszystkich urzędnikow domowych Hetmana Pułkownikow

16 Pacta z Państwem Moskiewskim gdy zawierac będą Hetman podpisac y approbowac ma kozacki

17 Do bulawy Ruski stanowi Sperynskie należeć ma a Hetman Woysk Ruskich od Resydencyey od KM ma będzie Wolny

Indygene Zwązku Woyska Kwarcianego y Dowod że iest pożyteczny ten Zwią:
Rzeczy pospolitey

Zawsze to prawdziwa że quidquid agunt homines intentio judicat omnes tocy actiua Związku Woyska koronnego a fine interuenit tłumaczono będzie mus finis sas nihil pugnat cum tristatuje Reipub: constituto y on zbyt porzima pars iego Nobilitas nie tylko in persone sale y in bonis obronna, y pomocy in Libertate Vindicanda Vigorz y stawa gentis Polo:
nie omiatu pokazana będzie, przez restauracyą rządu Złego Hetmańskiego Werbunkow nie-
zbożnych et impias negotiationes Judaeorum con Ktorymi milicia inquestu utebantur a
Zatnienia Polskiego indumno contemnebant Oto ss tego Widzą że w Polakach iest generosi-
tas animositas resolutio et prudentia umieią sie oswobodzić y Wiedzą
komu pobrali Hetmani Kanclerze Referendarze y inni tak skarbu koronnego iako y Woiewo-
tnych Woiewodztwach pieniądze na swoie Dragany Raytary piechoty Wołochy
Tatary ktorych pro. priatis seruitiis bandery Zadymali przed zasłużeniszemi nie-
rownie y dzielnosciąz celuiącemi poranionemi Zatnieniami Oyczyzny Synami
nec erat qui resisteret nekt co na Seymie Szlachcic Pereri fretus libertate odgnan
Chorągwie Zemknione nagetnosci a spustoszono Wszystkie nie siano Zdyguntarstwa
y poseyey zrażono et tot Vanis morbis oppimowano y tak ex quo Referendarski
Kanclerski Zołdat to lepiey niżli dawno zasłużony Towarzysz Szlachcic y brat bo
mu Wprzod płacono A iesszcze żal się Bożenie temu ale iego Obeszczerom Krory
w Woysku nie będąc szable Nieprzyiacielskie nie widząc u chrzciwszy u Jatek
We Wrocławiu bankyera iakiego kot mu dał, przy powiedny a Zdziestwa ode Wsi do Wsi
masserować kazał y bezbożnie do Obozu zaprowadziwszy trupami od głodu umie-
rającemi przyoczuiąc się aby po Nieboszczykach pieniądze pobrał nie cnotliwie
a nowemi Rzeczpospolitą Werbunkami szkodliwemi Dzielnych Werbunkow sobie
przychecał skąd przez tymi prewaricatorami cnotliwych Zapłata dochodzić nie może

a vsz to specici contempty oczywiste toc słusznie Zacne Rycerstwo mogę się może de omni su-
re et justitia usz to miano ich pro ignauis pro inutilibus in militia pro pusillanimibus
czego czego iako Szlachta Rycerske, martis alumni Regis et Reipub: całość zachować mogę
ferre usz daley nie mogli znać że też te Polskie dzieła pro innotyczą nobilitate in
libertate Vindicanda ktorzy tak Wiele poborow Wydawszy Prowiantow y inszych contybu-
cyi za chciwością Hetmańską nie Radem skarby Wybierać Woyskiey od Zatrzenia
zostawą oppressyey a na Seymie nullus locus equalicio constitucyey, tak Wiele stanęło że-
by zatrzenie tak Wiele dobr Szlacheckich z ktorych seruitium bellicum idzie Zadney ora-
cicey nie Wybierali a sami Hetmani Senatores et custodes legum Absgratiie nanie dawali
chorągwie na dworne stawali z dworne nawet Rzeczy pospolitey honor Szlacheckie nadsze-
rzą Draganow Zołdachow swoich puszczali chcąc Szlachtę wniwecz obrocić. A że do-
brotliwy Bog uzalet się, znać stanie tego z ktorego Duchowny do chwały bożey y Pra-
tatow Rzeczy pospolitey y odważnych Mezow podat sposob, przeto ten Związek aby Pol-
skie Sądzoziemcami nie osadzano do końca Wzbudziwszy w sercu swego staro-
polską cnotę ktora żadna non suspiranet ochyda y opaczna interpretatiia bo Wszystkim
scy wiadomo swiątobliwego fundamenta y pewna że im się lepiey w patrzy w intencyą
tym porządek secundabit ogułem, kto kolwiek Rządzi się Szlachcicem ten Woyskie Zwar
ciamych swoim intentionem manus et animos znie mi vincient że rzecze iaki concepci:
sta iako to musz potrzebuią że przeciwko Zwierzchności nie godzi się conjurare bonemo a-
to ent tectus Vtcis neg sunt facenda mala, ut ueniant bona, prawda Ludna! nie może
bydz malum to cofit bona intentione Vbas się komu ten Związek znacznie zchodzi, komuto
co Wiecto kogo Zabito a co za directiey Hetmańskiey Wiecey nierownie były oppressyie, na-
cerzdzano nawet Zabiano, Szlachtę Dragani iako nie dawno Kapitan Szlachcica Zacnego
Pana Gomolenskiego, nieminnie y Zgadziecko Zabili, y inne exorbitantiie czynili mowią
że nie possli na Moskwę, Zaczym pendwenunt Patriam, tu niech Hardy uważy ieżeli to abso-
lutum malum, quis sat że chorby byli szli, per ignauiam Hetmanow, niepoginęliby byli
albo inconsulto Woyce pod pilawce Batow y gorzeńskiey, chodzili magno cum Regi buoma:
lo co Wiedzieć przyszło liby było, ad conflictum z Nieprzyiacielem, ktorzy nie W swey ziemi
woiuiąc pola de tractą sent, tatij ani w domu ani foris, nic by byli nie sprawili, ale wcześ
kto, ale zrzała fama mogli by byli nieprzyiaciela ad pacem complere mowić że to incerta fama
longo Volat ale dato hoc expedit nielami pokoy czynić z Moskwą a Tatary Turkami co
Wiedzieć nie lepiey by byli z inszymi dawnymi potykać się nieprzyiaciołami, niż nowych
nabywać coraz potężnieyszych. Togas rhnie się Zwierzchności ta Regula Statistomin
że Magistratą Reipub: totus tollendus Inwaszesa gdy z tego przyczyną nay większą przy
czyną y powodem do Związku tego sami Hetmani są, bo qui non ucrat id quod potesc
uibet odsiecha Hetmanom y Woysku zostanie ie bez Wodza sine debita secuntate po

przecach

pracach y trudach Marsowych, a drechac ieszcze dla Tryumfu dla facyey dla pokazania
by iest to dac czas ad omnia mala, pobudzic ad exacerbationem, generosa pectora, a za nie-
gdy nieplatnego Woyska prygnanni staronstami od siebie odeglymi et bonis modis contentowac y
conuertere do zabeygania temu morc onych Zacnych Wodzow Polskich Potockich Zuthiewskich
Kalinowskich Ktorzy in simili casu Reipub: proprio sumptu Publki swoie wynowali szczyr
negotium zaplaty Woyska na posor tylko solicitowali, ale dla tego podobno przes spany patry
li na pocsatku aby co wodmeglo ustawic mieglyamiec excusationes absentiæ et intermissionis
od dzieta wyprzkiego y ustugi Rzeczy pospol: A co Wiekssza imaginowac sobie ze niesprawiedliwe dlugi y pretensyie na Regimenty y armaty, et alia wskarbie, ktore usz milionami
rachuia, Wymuszą przesey y opes omnes ad se trahunt Wyniesczywszy Nobilitatem alec to po-
dobna na ich reduendabit capita, et turdus sibi cocabit malum, bo zalum consilium choc nay-
bytelniey uprzedzone consulton pessimum est Bedzieda Bog Wglnosc Szlachecka Wcale za
powodem Zwigsku tego, ktorego Wszyscy Synowie Koronni Voto affectu Manu iuuabunt aby
mala subiecta prznaricatores Mahuelistas et ignauos, dzieta Rycerskiego Wygubic ad
formidandum potentiam Regi et Reipub: nociturum restinguere Do czego dawno na dy-
mach Zeby tylko do czasu conferowana byta bulawa Age y Hetmani inhabilis albo inu
tilis stanie libenum est Reipub: odmienicgo ale non tantum exercuerat potentia ich Ze
Zapowodem ich onego Edukacy Radziwiela darowna nie mogla, tocz Reipub: przemie-
tego ulla ratione, tak inuictum insigne maritis Bulawy, chcq sobie Za nie Wolnika,
Wziac do pozytkow, swych Zkgd patet iako bardziey iako priuaty upatrzic niz oli
Reby bonum tak Ze drugi kienie, sumpt priwatny, dumy albo impresy. Na kg-
oszte Rzeczy pospoli: pozyskac, y Wszystkie swe mnicy koszty y expensy Wer-
bunkow nabieranie, trzebendo ad calculum, klade strictam Reipub rationem priua-
tang aktory Ktramodum potentiam, iezeli teraz Zatym Zwigskiem, insimul Vinti
bracia, nie Zabiesza ale ieszcze tumaczą opacznie Intencyig Zwigsku tego Finis te
go iesli non erit soluentio Reipub: odbierac dobra Duchowne et priuatorum od kro
la conferowane, Zacsym Pacare chwale Bozamusi Tu rzecz przes sie patet Ze nie
na intratach chwala Bozadanista a nay bardzi ab ordine, et regula mendicantium
promouetur Wdyc Episcopus Laodicensis y inni reddunt Deo gloriam, podobno sincc-
rius et purius ordinuiq koscioł, y smiecz bezsmuiq, choz na srebrze nie iadaiq y intrat
tak Wielkich nie maiq do tego iest in jure canonico Regula Ze gdy Patron collatiu
koscioła iakiego Zubogat posmienego beneficiatus supplementowac iezeli to in par-
ticulari dadzie Wiecey in uniuersali potest ostendi Zwtaszcza nullum Ztąd Eccle-
sie damnu tylko priuatorum Episcopow, et prześlatow ktorzy usufructu priuaventur
ale poddanich y Włosci conseruaventur y podatki Rzeczy pospolitey lepiey by znich

sely

gdy by w Pasiecznej Woyskowey Reipub: obrocone byly nad to sami Hetmani Wielkie exactis
na te dobra Duchowne vkladali nisz Intraty Wynosili niech że tedy Transpozycyia będzie
Poddani na Duchowny ch niech daią na Prałaty ieżeli by netuerunt tributi iaki z ktorego Re-
ctum sufficientem capesent Episcopi przy kaedrach Opaci przy Klasztorach ze swe bunt do kto-
rych pierwey rzadko kiedy nagladali, co sie tycze Zas dobr Krolewskich nil certius że to paris
bene mentorum aze Wiele do importunas instantias albo przez Wiercenie pieta u Dworu tych dobr
otrzymali, a mocnieyszy Wymubili non importat hoc że casebunt usufructu, do czasu Wdycto Sla-
chta nadata nie ktore iako to Myslenice dat Jegomu Pan Jordan na Kasztalaniey Krakowskiey y
mogą Znowu tacy sie Znalesc ex medio samych że Woyskowy ch Zaczym lepiey sucaurere nimiene-
cessitati Reipub: y nie poplatnego Woyska poniekąd demulcere animum, y natoc to strangl ten swego:
bliwy Związek, aby non ipsa Nobilitas hac ferret onera Reipub; ale plus fructificantes in ea ia-
ko possessores Spiritualium et Regalium bonorum ktorzy przy dworze powiercianszy tro-
che pieta Zaras nimio commodo Reipubli: intraty Wielkie posiadaią, Wycyzny przeci-
wiaiąc sie Wolnosci one odlio prosequuntur Zaczym non sunt tanto minuendi et fouendi in Reipb:
co uważywszy przez Sacne Rycerstwa słusznie ordinuie do tego swoie intentiones, nauczy-
tel niewiem chocby niewiem kto Zmartwych wstał y iaki statista innego sposobu miedzy
lasby, conseruandi statu Reipub: demulcendi Woysko nie zaplatne aboniem statum nostrum
constituit Princeps ordo Senatorius ordo Equestris to Wszystko stac może, lubo bona regalia
et Spiritualia adimunt do czasu, choc per custodito aby prywatne dobra stołu Krolewi-
skiego na zachowanie wcale dignitatis Reipb et recognitionem fidelitatis Wolno do-
stawaty y usus fructy cale Krola Jegomci iako primum constitutiu Reipb: dochodzicto
co za prudens Bracey Woyskowych perspicacitas, manu tenebit pewnym tego kroku y zostą-
wac może że ta zwierzchnosc zawsze capitis Regi y nemini molesta y totmala pro
Reipub: perpessa Zawsze y Woostoieństwie swym y w dochodach prywatnych nie ponosic
diminucicy bo od Boga postanowiony libere obrany et unctus Dei dobry et optime Re-
ipb: affecty Zas ordo Senatorius non tollatur Niemasz takiego Senatora zeby dobrze
dzierżnych niemiał, anitess chciał in immo constitutu stoi Rom Senatorskim incorporowac
dobr Rzeczypospolitey, aby senaty studyli rzeczypospolitey non pro primio Wszak tesz nala-
da communicy albo ligatiey płacic sobie Zaz czasem na Sejmie bydz mogą darmo
iako y postawie bywaią, choc nie gromadno byle cnotliwie radzili y studyli, powiadaią że Sena-
torowie są nie bogaci, mogą y tu kontentowac sie Oycczyznemi dobrami Szlacheckie y Krole-
wskie in celiberationem Reipb: opusci do czasu a tu bydz może y owca wcale y Wilk syt,
et conseruari staty Reipub: inter scyllam et charibdim, tym sposobem, ktory ma ordinatonem
ex mente Związku Woyskowego, quo ad ordinem Senatorium Trzeci ordo maxime in Re:
publica fouetur est equestris, otym że Związek exprese radzic chce radzi y consenuat
pisac daremnie otym, bo y oczymsty nie przyrzecie Klądy bona hereditaria penes heredes de stra-

wnie

y gdyby te szwanki wtaty iusz szwankuie seminarium Rycerstwu y fundusse nie bedz y cale s
rzepub musiałby non sine multo sanguine et strage mutacyi, albo in menuchiam absolutam albo
oligarchicą czego ten związek non intendit immo pristinum statum, purumet sincerum Wdzięcz
et mercedem odrzymac z prawych prac, y zasług swoich, et intercepti albo male locati na zapł
te in ordinowany peculationem odebrac, interceptores et dispensatores, pro mala fide ieseli na
sprawiedliwie ex karac onych upsiedzaiących sie do zapłaty, a do boiu ostatnich wyłożeni
aby equalitas przecy wdrania była zwyczaiem, co wszytko iest proficuum Rzeczp: zaczym nil
vestat tylko ten taki pozyteczny y potrzebny związek zapłaty omnibus metylko nindicare
ale tes opacznie tłumaczących, informare, bo cernum sie ze pozyteczniejszy Rzpb bydzie
ze rzeli seymy tylko summi Rectoris ac Senatorum ad clamos Rzpb przedmowne pozwa
ba Wtym industriano, dalcy aby umieli hac uti occasione y nie dyrzymuiąc czyto złych
duby związek zwyczaiem mądrych Medicow potrzebuie sobie ktorzy nietylko zdrowych
zist preserwuie ale exmet uenenis salubemima extrahunt medicamenta Jest czas teras
Wielu formuloiano iako sie wspomniało Wyżey pohamowac potentiam dostatnich
butany ktora gdyby malitiosum pana sumat sibi ius do wdzięczania sie hoc tempore na
trudno y teras ale bardziey stresz Boże pod interregni tatmiuscego mroka by zagubic Rzp
pospolita lubo in senii tutem zapiedac Niemdzraty Rzeczpo hoc florenti tempore co czynia
z Radzinitem pomocy W Hetmana Litewskiego, iako cieszka y groźna była Wielka
iego Butawa dawno mogł seymnie sprawic, lubo maxima pars Reipub: chciała aby do:
czasu tylko butawa dana była, to felicioni tempore Rzpb, a co sz in casu interregni czego
by nie dokazał, kady Hetman maiąc Wielku Woyska y Wszytkey Rzeczpos: potęgę ktorego
sie bene ordinata Regni tanta potentiam nadzieć zostawuiąc cautionego Woysku zapłaty
Rzymianie Decemviros mianowali zaczym trzeba y W Oyczyznie dawnego prowidendum
tempus est a est teras zatym związkiem pogodny kiedy samo Woysko fastidio y wdzię
pernicem Reipub: gdy iusz nie oni dwarni Rycerze Rycerskim zmiłowaniem cnotom y
ustawicznie infinibus Regni excubantes, prawdziwi zatnicrze ale zagodni Oratorowie Mądrzy Starzstowie militer y w dobrych wy pielęgnowani Proceres ex medi
tullio Regni, tu rzeszcz ubiegaiąc Butawy alienos sanguine sobie kupuiąc
Dobrze bywało Rzeczpos: gdy oni odważni Mężowie Cesarscy Zawiccy Kalinowscy Mieleccy Batabanowie y inni ktorzy maiąc Oyczyste residentiae onych mężnie pro
pro sumptu et sanguine bronili zawsze iako dastrow na orle conterebant nieprzyaciel
Rzpb y wcale Woyska zostawały, ale teras kiedy pod Krakowem residentiae zasiadaią y
Woyska komunną na szych zostawuiąc nie tylko do nich sie zawsze na hiberne idą
kiedy bardziey seymow y negotia status pilnuią niżeli Woyskowych terminow iako to
mawaią dobrze, iako Woyska confederować sie nie maią ani o me przyiaciel smiele nacierać
nie ma kiedy o Hetmanie za Wisłą słyszy, a ocany Rzeczpos: odkryte widzi tedy

maiv metq exporentia iest bulawy da mno Reipub: commodi ani spes bo nusz ustawicznie tylko
Proceres napieraią sie ley, y Wymuszaią beda da niez trudna, ob modernos posessores y obstante privi-
legio ad vitaliciam bulawę odięcim Toż trzeba inszy nalesc sposob saluandi Reipub: insze pomie-
dzy tylko tym Trybem postępuie iako postrzegła, Rzecz pospolita Wiedząc tey sprawe ob multos studi-
rem negotiow Principis inredendo curę Indolis Regi ordinetur a Reipub: Teras Marszałek Ko-
ronny y Consilium y Deputati Kosdego Palatinatow by de triennio ad triennium albo choc
Krocy trwałe przysłoo iuramento super puncta data a Reipub: et pro Reipub: inclinata to consili-
um nie chcą Wmocy Towarzystwo sądzic, per pluralitatem Votow Krzywdy criminaly
rozdawanie także chleba aby equaliter do chudzieta Wsiytkiego Woyska niech maią Wmo-
cy Prawa przez ich ręce aby do chudzieta płaca, o popisach Regestrach Pisarza Polnego atten-
dant post expiationem temporis tatrowego reddituri Reipub: loci sui curatorio consilium
Z Marszałkiem swoim Zawsze consistat Hetman Zasnych Zostawa in sua autoritate niech
ma Wmocy obostac Woyska uniwersalem bitwe vtaczac Wiesnie obierac Hasło y listy przypo-
wiednie ordynowac Woyska expresse in actubitwy Tobatym pomiarkowaniem iuz dosic co semper
Ze commodum Reipub: Kordy uważyc może, y iako Equalitas Nobilitatis przez przysłabydo
swoiey pory y Wolnosc Towarzyska.

Trybunat Slachowy

Pewna to iest Że Zadne Krolestwo bez corocznych dochodow subsistere nie może y
cubo niektorym Krolestwam ab exoratis moribus iako Wmoscich tak y tadowych prouida natu-
ra y industria contributiami, regionalne Państwa, ktore tym podobnych dochodow nie maią
albo maiąc na swoy podytek Zazdrą nie umieią samemi contributiami, integritatem swo-
ią fulcire muszą tak dalece Żeby to musiało bydz Państwo nie Państwem Krole-
stwo nie Krolestwem gdyby tey Oeconomiey niec ad appositionem conservationis pro-
prii status nie chciały Że są same rerum vires nerwią tego subsidia polskie, dawno siepo-
spolicie na cięzkie podatki Slazymy mianowicie pod czas nie polskie, to stotna rzecz iest Że
nec equales gentium sine armis neq arma sine stipendiis, nec stipendia sine tributis, haben-
tur są te rzeczy Wiecznq relatiuq Vincit ostrożnych ieden powiedział Mędrzec Bellum est quod
ars quotidiana Vernatura, bo codzienne czyni kosztow, co dzien Krwawych dwaj Wnadzie-
ią tego polskie czyni y Zadna Rzecz pospolita ani Wodz nie Zadnego nie sprawi wboiu
rzetelnego chor optimis instructum armis pecuniis propria bellona instrumenta deficere
Vludzi na dart Rzymskiego Consula Quintiusza Cincinata Cielki Cieslu swego Wodz Polipo-
menes zasobił maiąc tionnego y prostego Woyska spotrzebę a nanich stracupte do chody pie-
nezne Polipomenes gudem habet mangęt cuba sed Ventrem non habet, ten iest potrzeby
wy Wsytkich, agricolarum absumit dostatki, ktory y Wnassey Koronie y ustawicznemi
podatkami nasyconey bydz nie może, y mu czyta byto byla podtak cięzkim datkiem tak
długo yzali czesko ięcac, byle był ten Krwawy pot ubogich ludzi tak Wielg Omessany
ten Zgrot odymiał bo by ten chorowatego tak integritatem naruszeć miała y do takoscio-

dlinych

dliwych chorob a gwałtownie zawsietych nigdy by było w Rzeczypospolitey nie przychodzieło Nie myśliliby byli Woyska o Zwigsku, aniby była w sprawie szczesliwym stawaiąca W brzegu złotego pokoiu Nawa, iterata Vice incertis bellonæ Vela deduset Vadis, gdyby rospo liania ubogich, do u kontentowania zwanych zasług Woyska colimalsent Nec obremat skarb Rzecz pospolita nusquam sufficienter prospere rationibus Woyska bo tego prawnego inveno natura Vchwalonym podatkom nie było napierszetylko iego comput malowany miała slepy, bez popisu zprzysiężonych listow summowany A choćby też dobrze było ingenuum Zupełne Woysko takie Rzecz pos: na Seymie ordynowała czego skarb nie dowodzi, gdyby iednak były tych Podatkow distributa ad mentem Rzeczypospolitey nastąpiła miałaby była Woyska Rzecz pos: iezeli nie całe y Zupełnie płatne prynamniey nie wtak cieszkie Zaprowadzone długi, które mu teraz satis facere musi, boc tot tantas habet Vires frugalitas ut tot impendiis, et erogationibus, Vel sola sufficiet Ale tych podatkow Wielka część rożne functiie do Rzeczypos: w domu y ad exteros absumpserant siła fauorowa tam swoim skarb ingessit protectorem, ludzi zaciągnionych na usługę Rzeczypospolitey trybę cudzoziemskim uchtowych niektore tak po prożerały puthi Wskarbie że się długemu Regimentowi y generalny zapłaty nawskarcie nie okazi

Niektoreby się nie ad proportionem przyrownanego listu, albo capitulatii swoiey skarbem rachowanie chciały ale według ludzi kazdey starey zostaiących, siła by im przyszło do skarbu na zad powrocić a zatrzymanych nalasty by ich całe płatne gdyby kto chciał wstawić regestra Wszystkie tedy są przyczyny czemu wtak wielki dług wesła Rzecz pospolita czemu uchwalone podatki do Rzeczypos na Woysko wystarzać niemogły bo się ludzi wnych cesali skarbem ich trzymaią ludzie Rzymscy nowe functiie takowe albo im podobne, ledwo nie prowadzanti uprosząc Nieda wano przedtym nalegatiie ad Vicinos Principes iakoto, Hanfiusza Hanza, tylko pokłuszer Ale tych kilku set złotych, a teraz kilka tysięcy podobne skarb functiie płaci także lepszey teraz często postawać aniżeli sobie spustoszoną uprzeć dzierżawę bo by tam tylko uszkodzonkow intrata iako W porcie Bella Quaglia in Archipellago upancpiorek

In. Equalitatis das Woysku przyczyna est cześcią respect które gdyby nie były W Rzeczypos naszey y ich towarzysze one praktyki slepo dobrze rzeczy praktowali, na zadne się nie dziś prywatne, ani amicities ani commodo nie oglądaiąc nigdy by do takowych nie przychodziło inconuenientiiy, częścią z gubstwania spokoiney publicznych wskarbie do którego gdy kto wstąp zrodzą, przyiedzie albo iezeli zasług Znacznego nie da recuperabis honorem forzi dlatego skarb fauorabilior tudziem cudzoziemskiego, zaciągu bo oni są ab solutissimi dań Prawnych zasług ubogich Zalnierzow, ustrzeże skarbowi co chce a Vales grzegorzanima albo na skarb sarkaiąc albo na Pułkownika Jonni Das Panowie Rotmistrze tego niemaią boby musiał dobrze swoim Jonarzystwu dotrzyć

Zeby tedy do takowych inconuenientia w Rzeczypos nie przychodziło żeby się extraordy-

nayne Wydatk

hamulec miały, ordynaryne rady żeby equalitas Wnich każdemu mocnemu zachowana była
żeby dochodami Rzeczypos cesarz skarb oblicie, cesarz skarb ordynaryemi nie Bawiony y
nikt żadnego zasługującego w zasługach swoich uszczerbku nie miał, ieden temu
sam tylko skarbowy Trybunał trybem Trybunału koronnego quotannis ordynowany Zabie:
rzec może

Za tym aby się sprawowali retentores quarti bonatych recentorow za tak łaskawe Nie:
dawne przywileia sejmowe docisnąć się skarbowych Regestrow Insinuator przed prywatą cza:
sem sprawami nie może tymże Trybunalskim sędziom, dać Wmocnia nieznie lustracyie
Wnie lustrowanych Starostwach y Wsiach Wsiowych per calamitatem temporum, musiało nie mało de:
cedere quarti nowam ratiagowac illustrationem quolibet quinquennio Według constitucyey Anni
1666 gdi

Za tym na tym Trybunale aby się Wszyscy sprawowali administratorowie Arendarze ordyna:
ryinych podatkow y ci Wszyscy którzy by quocung titulo intraty y dochodow Rzeczypos: trzymali się
Wtymże Trybunale Pan Podskarbi koronny powinien będzie Wszytkie intraty y dochody Rzeczy:
pospolitey Arendowane z nich autographa do ksiąg Trybunalskich podawać

Do tego Arendarzam. Wpisy sel koronnych y składnego Winnego Wszędzie Trybunalskim sentencyi
tu discuti maią boby to rzecz rzadka nayszczęśliwsza była nie znać in renumeratura casus fortuitos
Mynice quo ad calculationem ordynacyia temu Trybunałowi należeć ma Według którey ze Pan
Podskarbi koronny sprawować się będzie lucrum emergens y odbierać będzie z Percepty po:
datkow Wszytkich y expensy, tak ordynaryinych iako y extraordynaryinych podatkow
na początku każdego Trybunału, aby się P: Podskarbi rachować należy na tym Wiele
Rzeczy: A rzeczy Trybunału pozytki te redundabunt

Rachunek od Jegomci Pana Podskarbiego solidnie czyniony y odbierany będzie
każde dubium per iudices sententiam examinatum declaratu decisum Assigna:
tiie Wszytkie przetrząsnione, y każda sub iudicis sententia która by była prze:
iudicialiter ordinata Rzeczpospolita albo dawnemu zwyczaiowi cedet
Noxium tych sądow żadnego Wtych sądach Rzeczpospolita obawiać się nie:
ma bo fide iurata deputacyey obstricti temu inuigilare będą

Zabieżeny senatus consultis które nato, nayczęściey conuocantur y czasem choć
by y Pan nie chciał importunis instantiis Vincitur y assentiri musi bo y to sub
censuram cedet y skarb de proprio takowe expensa rependere musi

Auctiia ordinaryinych expensow infallibilis subsequetur, bo się Wnicy prinata
nie obierze, ale cała quantacung est redibit in commodum Reipub:

Pochamuią się Wszyscy tak Wielkich kradzieży których się teraz z tych no:

wych

nonych podatkow narodzieto Winuentiach, Kiedy Trybunat tak dunum exactorem
z prawem swoim continue inuigilantem miec będzie
Aze Woyska dwoiakia partita Rzeczpos: naszy to iest Kwarcianych iedna a
druga mercenariorum Ktorych iedna iest perennis druga pro exigentia tempo:
ris et periculi et assumi Zwykła Ktrą Ztych exequo participare musi partite
Wzasługach swoich, ieden nad drugiego Wiecey nie Wezmie, bo to Trybunat
trzymac będzie specialiter, aby Kazda chorągiew Kazdy cwierci ukontentowana
była przestrzegaiąc przestrzegaiąc a nakoniec by skarb tak nie taskany był sus:
pender przebrane assignatiie ad coaguationem, interim inferet skarb
Lubo to consultius iest stanąm Rzecz pos: in posterum Woiewodztwąm powiatowe
Chorągwie Wyprawiac to iednak ad proportionem podatkow woyska na Seymie uchwa:
lonych na seymie ordynowane będą ma chcc pro suppositio Valentii Kazdy Zatym mu:
si Zc tego takze albo raczey regulam skarb przymac musi aby effectg Kazde Woiewo:
dztwo declaratiey swoiey dosyc uczyniło, a Ktorekolwiek by nie uczyniło wtym
respondere powinno będzie, w Trybunale a tym sie zabiezy tuenosciąm Ktore per
Sencram contradictionem tylko sequentur tollentur
Na ostatek Kazdy Ktorykolwiek sie in Reipub Prodzi będzie Wiedziat Kazdy ym:
tiones falsitatem in eis imputabit, bo one iurata excepenur personą Wydatki
deducuntur per euidentes demonstrationes, Seymiki o Wydatki, snadney pun da
Kiedy Kazdy będzie Wiedział kedy sie co obrocieto y ze kozdy grosz niepotrzebnie
W skarbie wydany nie iest

Tractat dalszego procederu Woyska whole Generalnym Vchwalony
Whielcach die 21 Nouembris AD 1661

Protestatiie solenne uczynic dla czego Woysko przyseło do odbierania dobr
Krola Mgo Duchownych y innych prouentow Rzepz od Pana Boga poczy
naiąc Zcsmy obedientes sumano Pontifili Posła Wyprawic do JMX Legata
iako obedientes Filii Ze nam przychodzi takie aggredi medium odbierania
dobr duchownych ante omnia postac do Mgo Mci Xdza Primasa koronnego
in absentia Regis opomedziec o Wszythkim sposobu Wynalazek odbierania
Naprzod reuisiia ma bydz przez Reuisorow przysiegtych Ktorzy przysiegi ta
powinni Wykonac Według Roty super officia Ze szczyrze cnotliwie ono będą
odprawowac A ze na trzecie Wydział Kraiow to iest tu kedy stziemy Kazda chorą=

giew deputuie dwoch ktorzy takze przysiegli iako reuisorowie bydz maią y zreuiduią te dobra ad praesens, na consistentiiach y Wmelioratiie dane a intrat regestra Ichm PP. Pułkownikom podadzą J. PP. Pułkownicy do bliskiego koła Generalnego Druga Część na Wołyniu ci tam Jm P. Komisarze dawszy im informatiią, tak czynic powinni że takze Wysłuchawszy przysięgi tamecznych Deputatow Vkrainskich onych poszlą na reuisyie Tymze Ich: PP. Komisarzom, regestra oddadzą intrat, a oni znowu tu do koła odeszlą tam zas kedy będą na zimę chleby Wydawac w tych Woiewodztwach Reuisorow Wysłac, przysiegłych et in simili regestra intrat cisz reuisorowie do koła odeszlą albo przywiozą Tym czasem poki sie to dziac będzie każda chorągiew przes regestra swoy dług liquidowac Według ktorego długu każdy z Ichm PP. Poruczników weźmie intraty na chorągiew y na Regimenti Dzierzaw proportionalia każda chorągiew tak sobie będzie odbierała Azeby sie tym czasem szkody Wiedziały y uima intrat cisz PP. Reuisorowie powinni we Włosciach po Czeladniku a Wgłownych choc y Towarzysza zostawic zeby doglądał aby nie wywozono gumien, i innych intrat Wiecey nie brano okrom wiktu Vrzednikowi, y tym ktorzy tam będą mieszkac, y to skromnie a iesliby na tego Czeladnika nie dbano albo gdzie y Towarzysz będzie, niech sie nie wdawa Wzadne altercatiie tylko prosto dawac znac do Woyska Do Extraordinalnych Prouentow Rzeczypsp to iest Zup Ceł lądowych y Zupnych Wodnych czterech osobliwie Komisarzow albo iesli trzeba y Wiecey ktorzy ex nunc odbiorą Zupy y Wszytkie cła lądowe aze o Wodne tak staneła konstitutiia ze to na Wypłacenie długu Lsciu Kurfurstowi Ichm nie od tego Rycerstwo niech tak będzie, iednak wywiedziec sie pewnosci, iesli Wszytkie cła wolne czyli tesz ieno same Fordanskie ci Komisarze Przysiężni bydz powinni y residowac ustawicznie przy tych prouentach powinni, takze przysięgi od teraznieyszych odebrac Dzierzawcow iako Wcele prouenta Intraty rocsny czynili, ale Wszytkie Wiadomosci Recestra intrat dobr tych powinni bydz przed kołem blisko przyszłym zeby kozdy wziął krwawych zasług nagrodę

Ad inuenta quantitas Jm PP. Komisarzow szterech do Zup odebrania y Wszytkich prouentow. ktorzy Ichm PP. Komisarze powinni, przezrewszy

sie Wenszytkim

We Wszytkim zrosumiec Wiele będzie trzeba Succollectorow y insz[ych]
ludzi, dac znac Jemść Panu Marszałkowi, a J.P. Marszałek ma sie zwie[ść]
koło tego

2 Do Cel myrnych y komor JKM: Jchm PP Komisarzow ktorzy tymże spo-
sobem postąpic sobie maią co Wyżey opisali, iednak ci Wszyscy przysię-
gni będą maią za Wydatki sobie koty

3 Jchm PP Rewizorow każda chorągiew obrac sobie powinna dwie pary
a tak iedna będzie rewidowac Testamenta swoie y te Constitucie gdzie
teraźnieysze Intrat generalnych prouentow każdego Woiewodztwa zosobna
druga para do tych Woiewodztw gdzie Woysko ktorzy tak sobie poczy-
nić maią iako niżey opisano co iednak iuramento napisali coporali Wedle
Wydanych rotey firmare powinni cisz Jchm dom prospitionem koronne
zostawac maią dozorcy, ktorzy przestrzegac będą aby gumen nie wy-
mtacano i inszych tym podobnych prouentow Intrat a obaczywszy uper-
czywego dawac znac powinni Jo Mci Panu Marszałkowi

4 Chleb aby Jchm PP Distributorowie na Putki Wydzielili rzecz iednak
condicyia aby zaraz naznaczyli Jm PP Distributorow ze ktorych do ktore-
go Woiewodztwa isc ma a Jm PP Deputaci, naznaczeni nie powinni sie
Wazyc tymi pieniędzmi dzielic sz za Vniwersałem JMP Marszałka
z pod każdey chorągwi po dwoch Deputatow będą ma Wybierac chleby
maią Według danych sobie ustanow tamy Wszytkie co czguando Functiie
swoie do Putkownikow każdy zosobna każdy zosobna aby przystali Cisz
JMPP Deputaci starac sie powinni ima Februarii stanili sie do Putkow Py-
niędzmi, a ieśli by uporem pieniądze oddawano, dawac znac a Wiecey ludzi emy-
łac powinien będzie Jo MPP Marszałek

5 Termin kola generalnego Wmoc daie Wszytko Rycerstwo JMP Marszałko-
wi gdyż Jego Mść prędką miec może Wiadomosc, o przyszłym seymie y tam
na tenczas nas Jeneralem swoim obwiesci, aby iednak po odprawieniu
Seymikow powiatowych złożone było

6 Ktoby sie znalazł tak perfidus aby nie respectował na przysiege corrupcia-

ni się miał urodzić y tych ktorzy są wyprawieni do Putkow factiowat in facie Woy-
ska wszytkiego nie reuelowat, y sam się do czego nie przyznał Według Artikułow ras
postanowionych gardłem karany bydz ma

Residenci ustawiczni aby od Putkow byli, spewnych rejestrow nie dało się wszey- 7
skiemu Rycerstwu, ale we czterzy nie dzielili, odmienic ich pozwala

Na Electiia do chcą im de corde unanimi consensu nie tylko żeby podwo- 8
dzi mieli ale ktoby Recestra co tajemnego chciał practikowac, jako Violator
legum sądzony bydz ma, y cale do Woiewodztw wtym termine Rycerstwo appli-
cowac się chce y do intencyey stawszy braci stosowac się mysli

W do chodzeniu Wolnosci y Prawych in Rzpltey Zasług constanter Wszyscy 9
starac będą, poki W pretensyach y Zasługach ukontentowani nie będą

W chlebie przyszłym, aby między Putkami cosquatiia była, nim do generalne- 10
go podziału przystąpi Dystributorowie a Tatarskie y Wołoskie cho-
rągwie nie zarownie chleb Zimowy z hozackiem brac maią, A że to znay-
dzie się iż pewne putki przebrały nad ustawy tedy reuidyą po Putkach
ma bydz konieczne

Maią respekt na Brac Jch Mść Pp Consiliarzow JMci P Sędziow Pp Pisa- 11
rzow przytaś Wielkiey szczupłosci Woyska oznamie Jo est Wcześnowskich
Koneckich Mieszczan Zydow Lwowskich y Przemyskich y innych de-
klamuge Wprzod, reszty do zbierania summy Jego Mści P Marszałkowi za-
lecaią Jego Mści P Distributorowi ex declaratione całego rejestrowania Ruchu
Jch Panow Komisarzow każdemu po Złp 500 Także Jch Mp Sędziemu
y Jch M. Pisarzom po R 200 salua tamen tych sum calculatione
ktore W computy zebrane będą na insze Woyskowe expensa zostawuie to
sobie Woysko aby sine scitu dispensowane nie były Jch Mp Distrybu-
torow za ich Wielkie spezy z tey że summy Wyższ mianowany każdemu
osobna po R 500 pozwala Cokolwiek należy do całosci naszey za Vniwer- 12
salem JMci Pana Marszałka Wszystkie ofiaruiemy ex intentione całego Woy-
ska gotowosc

Strony Mieszczan Krakowskich Względem dishonoru przeciwko Woysku 13
nie ostrożnego pisania declarowało Woysko żeby zaten Występek na gar-
dle karani byli ci ktorzy są in carceribus A ten co uciekł Mieszczanin

zeby na Maietnosciach Executiia Wykonana była, a ieśliby sie od gardła Wykupowac chcieli, tedy Woysko od tego sie nie alienuie z tą condycyią aby na Woyskowe expensa redimendo sese ex nunc dali R 2000

14 Honorarium Krakowskie respectuiąc na expensa Jego Mści Pana Marszałka JMści P. Substituta in Vim gratitudinis condonuie Woysko R 15000 Jego Mści P. Marszałkowi a JMści P. Substitutowi R 1000

15 Zastawa Weyzerska w Łancucie zostaiąca teras rzetelney z koła Rycerskiego odniesc declaratiey nie moze ponieważ nie tylko same Woysko Koronne ale y Woysko W. X. Litewskiego, do tego należy tedy zlecono Im PP Posłam na Seymach zeby Ichm z litewskimi Posłami o tym conferowali

16 Strony auctiey Woyska na to sie zgodzili isz Towarzysz postronny pieszego iednego podminy z poiedynkowym także a Ichm PP Porucznicy, po czterech pozwolili pieszych

17 Towarzystwo, co teras przyiezdzali, a proszę zeby do z Wiąsku przyięci byli, generalne koło nie contradycuie mianowicie tych co w okazyiach pod Cudownem iako tesz y w Litwie z Jego Mścią Panem Woiewodą Ruskim zostawali y ktorzy poczty pod Chorągwiami maią

18 Trzydniowa stacyia zeby trybem Antecessorow Naszych w zwyczay wprowadzona w effectie swym y walorze zostawała wszytko Rycerstwo nie contradicuiąc postanawiaią na Kon R 10

19 Będąc postanowiony z woli Woyska wszytkiego Jego Mści P. Dobrowinski Porucznik Jego Mści P. Podstolego Lwowskiego w legacyie Jego Mści Pana Hetmana Zaporowskiego ktorego usługi zachęcaiąc przes compensę maiąc na drogę respecty nie małe koszty R 600 obiecuie z Zynickie Klucza

20 A ze niektorzy Ichm z Prowidencyey Boski z cięszkiego owiezo przychodzili Wiezienia recurs czynią do Woyska prosząc o commiseratiią

dzie przy szczuplosci chleba nie mogąc w tych stratach posiłkować Im
iednemu tylko P. Arcyciuil R 300 conferowano z klucza Zymechiego
Chorągiew Vsarska Jego Mci P. Woiewody Ruskiego lubo dotąd dla słusznych 21
przyczyn y Wielkiey winny do Nieprzyiaciela do Z Wąsku nie przychodziła
da w tym mieysce Wszytkim Zalecaiącym in gremium Woyska Wszytkiego
do Związku Braterskiego przypuszczona iest y consistentia Jchm PP. Dis-
tributorowie na Chorągiew pokazać powinni aby się im po R 60 includuge chleb
Zimowy dostało

Chorągiew Jego Mci P. Marszałka Wielkiego Koronnego Vsarska ponieważ Szyra 22
iest do chleba przypuszczona Przysiege ta ktorą Woysko wykonało Wszytko
powinni wykonać przy Chorągwi

Widząc dobre Wszytko Rycerstwo quà curâ et studio Jego Mci P. Woiewody
Krakowskiego chodzi około tego, aby Woysko w Zasłużonych zasługach uhonoro-
towane zostawało, tedy in uim gratitudinis, do chleba Zimowego aby wolne
były Starostwa Jego Mci samego Woysko pozwala

Kamieniec Mazowiecki za ktorym Polonia Im tak wiele razy instantią 24
swoie wnosi dla szczuplosci chleba żadną miarą nie może być uwolniony
y do generalną chleba Zimowego podpadać musi distributią

Instantiia ze Jego Mci P. Radzieiowskiemu w Krzywdzie iego od niego samego 25
clare pokazany Instructią na Seymo tudzież na Seymiki blizko przyszłe
aby była Wniesiona zgodnemi głosami Wszytko pozwala.

Pase taska oswiadczona Jego Mci Panu Szarnieckiemu Kawaleroni de Malto 26
ktory do tąd summy od Woyska conferowaney przed Zwaniecką Expedycyą
Wypróżnić Wszytkiej nie może aby była za Instancyą Woyska Wszytkie-
go Wydana A przytym Własna Dziedzina Jchm do ktorey iest Tą nową put:
tora Vwolniona Została

Regimenti Draganskie uraziły Jchm Defecti teraźnieysze pieniądzy 27
do Expedycyey całego Woyska Zostawuią Kiedy chleby będą Wybrane

Jego Mci Pana Chorążego Koty Kozacki Jego Mci P. Stolnika Brzeskiej 28

Kuiawskiego W woiewodztwie podlaskim Dzierzawa pozwala Woysko tak mały Kawałek lobrze zasłużonego aby był uwolniony od ciężarow y od zimowego chleba

29 Tosz oswiatczono Iego Mści Panu Brodzinskiemu pułkownikowi Iego K Mści W dzierzawie iego W woiewodztwie Ruskim

30 Iego Mści P: Duninowi Wiwka Towarzysza Roty Iasnie Wielmożnego Iego Mści P: Woiewody Krakowskiego zgodnemi głosy uwolniona

31 Łyszkowice samoszosta gdzie Residenci Iego Mści P: Primasa cale od wszytkich ciężarow iako życzliwego Promotora Krwawych Woyskowych zasług Wolne zostawuią

32 Widząc Woysko summam paupertatem JM Panien Zakonnych Klasztoru Bolesławskiego po groszu z konia przy zapłacie Wszytko Woysko obiecuie

33 W sprawie Iego Mści P: Vleiowicza Chorążego przeszłego Czerniechowskiego adinuenerunt Ichm afflicto non addendam afflictionem aby była na Seym Instancyia ponieważ inszym Ichm w Amnistią poszło aby in eadem co inszy Ichm in perduellione quâ gaudeat consolatione

34 Instantia za Iego Mścią Panem Ilskim Marszałkiem Pinskim ktorego Syn dotąd W zawsietey usłudze Rzeczp nie ustawa o zasługi względem piechoty Węgierski ktorą pod zwaniec miał y assignatią skarbową porachowaną otrzymał aby przywrocono Woysko wnosi

35 Maiąc jurgielt na zupach Iego Mści Pan Woyciech Skarzycki Podczaszy Łomzynski od KJM swietey pamieci Zygmunta trzeciego confirmowany y przywileiem Krola Władysława approbowany ktoremu teraz z roskazania Iego KM: iest odebrany aby był przywrocony

36 Obrawszy Woysko JKM y Rzeczypospolitey Komisarzow sobie do Prowentow należytych solnych zup Cel y myt tak lądowych iako y Wodnych y inszych potrzeb pozwala Woysko Ichmść na Miesiąc po R zo na osobę

Vznawszy Woysko ze pracuie Iego Mść Pan et przeto za pra: 37
cą Iego Mści pozwala R 100 z pieniedzy Zywickich

Za supplikę brata Cezarego Oycow Karmelitow bosych Klasztoru Wi: 38
snickiego do ktorego przydał Iego Mść Pan Woiewoda Krakowski za zwy:
cięstwo z Turka otrzymane Wiosek dwie dziedzicznych ktore Woysko
od ciężarow Woyskowych uwalnia a petitum Oyca Hilarego do Koła
generalnego odkłada

Maiąc wzgląd y baczenie na krew Szlachecką z Educatiey ich onym 39
dwie Wsi fundowane od stacyey y chleba zimowego z miłosci swey Woysko
uwalnia

Kazimierz Starostwo Iego Mści Pana Marszałka Koronnego chleb pierwszy 40
wydawszy uszczerbek przeprawuiącego sie Woyska iesli iaki odniosło teras
od chleba zimowego Wolne

Maiąc respek na zasługi Iego Mści Pana Samuela Kozuchowskiego Pow: 41
cznika Iego Mści Pana Starosty Puzwolnego przeto dzierżawę iego od chle:
ba zimowego uwalnia woysko Więc y dobra braci tenuioris fortunae kto:
rzy abo sami albo Synowie ich Woynę tractant byle ich qualitas nad
trzy łany niewyniosła z woli Woyska Wszytkiego od chleba zimowego y au:
ctii Załnierski uwalnia

Ci ktorzy na Pozwy ktore od Iego Mści Pana Marszałka y Sądu Woysko 42
wego za trzecim sobie danym nie stawaią terminie, aby według dawnego
trybu Woyskowego, dawszy mu Pozew do Trąmby iako nie posłuszne Woysku
wytrąbiono na co zgodne głosy Woyska

Widząc afflictos Woysko Ichm PP. Chorążego y Strażnika Koronnego iakoby 43
mieli co wziąc na uięcie Woysko, a isz affectuią tego po Woysku by sie z tego
iustificowali, czyniąc Woli Ichm dosyc Wynalazło Woysko sposob taki aby sie
Iego Mść Pan Marszałek Koła Rycerskiego upatrzywszy sposobne miasto o kilku
mil od Woyska Iasnie Wielmożnego Iego Mści Pana Marszałka Koronnego upra:
szał aby ziechał do tey sprawy pod czas Koła generalnego na mieysce nazna:
czone Iesli Iego Mść Pan Marszałek Koronny ziedzie powinien pisac do wzwyż
mianowanych Ichm aby y oni czasu swego ziechali a inquantum by ktorzy,

z Ichm nie chciał wszytkich tych do Tractatu generalnego Woysko odseła

Iurament Ichmsci Panow Reuisorow Dobr Krolewskich y Duchownych

My Reuisorowie na tę od Woyska deputowani functiią przysięgamy Panu Bogu W Troycy Swietey Iedinemu isz one nieuwodząc sie zadnemi fauorami corruptiiami faccyiami cnotliuie y według sumnienia sprawować sie będziemy To iest reuidouać dobra Wszytkie kedy ktore go z nas deputuią tak Krolewskie iako y Duchowne generaliter Wszytkie intraty in omni genere et specie spisawszy nie umnieyszaiąc ani przyczyniaiąc Reiestra komu będzie należało z Decisyey Woyska Wszytkiego oddać będziemy powinni tak nam Panie Boże do pomosz y męka iego przenaswietsza

Iurament Iegomsci Pana Marszałka Woysku tak Polskiemu iako y Cudzoziemskiemu

Przysięgam Panu Bogu W Troy swietey Iedynemu isz będąc zgodnie y dobrowolnie obrany Marszałkiem nie na zadne zniszczenie Oyczyzny ale na odszukanie krwawych zasług naszych y restauracyią Wolnosci Towarzyski od Antecessorow naszych zostawioney ktore in leuipendium teras y ruine idą przes przewrotne idą głowy Mam miec PP Porucznikow PP Namiestnikow Towarzystwo y Wszytkiego Woyska tak Polskiego iako y Cudzoziemskiego Officierow y Raytarow w poszanowaniu y tak niemi dyrygować gdyby in casu do usługi Iego KMsci y Rzeczyps necessarium było za wtargnieniem Nieprzyiacielowi odpor dać Woyskiem pomienionym y ktoby sie ważył w koronie porwać na Wolnosci nasze Towarzyskie od Antecessorow naszych nam zostawione Tedy sufficienter powinienem. Ichm PP. Porucznikow Namiestnikow Towarzystwa tak Wszytkiego koła Rycerskiego rad zasywszy agere zeby było z całoscią nas rozszerzeniem Wolnosci zatrzymanych do tąd poki nie będzie satisfactiia Woysku w zwiąsku zostaiącemu poprzysiężonym Tysz ktorzysmy z koła rycerskiego ad hunc modernum terminum obrali y ad consilia

consilia przydanemi nie odstąpic Ostroznosci Wszelakiey w ktorey by Woy:
sko secure zostawało przestrzegac będą zadnemi secretnemi y przewro:
tnemi niebawic sie Conferentiiami ani tesz uwodzic sie corruptiiami pri:
uat upatrowac nie będę y nie powinienem ale bonum Woyska Wszytkie:
go promouebo, Wystepnych karac bez zadney folgi sine respectu perso:
narum obliguię sie W pretensyiach y krzywdach Woyska wszytkiego tak
Polskiego iako y Cudzoziemskiego nie odstępuię factie iakie szkodzą:
ce Woysku powinienem ie reuocouac Stanu Szlacheckiego honor in suo
esse bez krzywdy ubogich ludzi Mieyskiey y Wieyskiey kondycyey in
integro zachowac obliguię sie, inquantum by przyszło do consistentiey
Assignacyie bez ukontentowania JKM y Rzeczyps Woysku tak Polskie:
mu iako y Cudzoziemskiemu wrowny podkał powinienem podac nikomu
nie fauoruiąc według pocztow kazdey Chorągwi Na co przysięgam po
drugi ras y po trzeci tak Panie Bozemi do pomosz y męka iego Swięta

Rota Przysięgi JMP Substituta y z JMPP Consiliarzami

My Substituti Consiliarze consentientibus Woyska Wszytkiego Votis
tak Polskiego iako y Cudzoziemskiego zaciągu libere obrani będąc ad
consilia JM: Panu Marszałkowi naszemu przysięgamy Panu Bogu
W Troycy Swietey iedynemu isz te consilia Wszytkie Cum bono Woy:
ska Wszytkiego odprawowac będziemy y tak promouebimus Wodyskaniu
krwawych zasług woysku wtym zwiąsku zostaiącego yszby w dalszym
terminie nie szwankowało, rad do tego Wszytkiego Ichmo Koła Rycerskie:
go zazywaiąc W wolnosciach Woyska od Antecessorow naszych nam
zostawionych ktore teras prze przewrotne głowy, in leuipendium y ruinę
idą szczerze umawiac sie będziemy secretow Wszelakich iako listow
prywatnych tak o dedworow iako inszych publicsnych osob ktoreby co
nocivum przynosiely Woysku, albo in discrimen vacare mogły taic nie:
mozemy ale y onszem w kole reuelouac będziemy Jego Mości Panu Mar:

szałkowi naszemu przy wszelakiey szczyrosci posłuszenstwie nie odstępuią go wniwczym re et consilio non deerimus y wszytkiemu Woysku corruptiami żadnemi uwodzic sie ani brac teras y napotym nie mamy Fauoru żadnego w każdym terminie żadney osobie wyswiatczac nie powinnismy Na ostatek szczerosci wszelakiey ku dobremu Woysku przestrzegac mamy sami miedzy sobą y dotrzymac iey chcemy A iesli by nociuum Związkowi naszemu sami miedzy sobą postrzeglismy reuelouac każdy expersona sua submittuiemy sie przysiegamy po drugi y po trzeci ras.

Rota przysiegi JMPP Ponicznikow y PP Namiestnikow

Przysiegamy Panu Bogu w Troycy Swietey iedynemu Jsz Jego Mści Pana Marszałka naszego substituta y Constitutow zgodnie y Dobrowolnie ex Votis y Wolnosci Towarzyski ex Votis nas Ponicznikow PP Namiestnikow Officierow Cudzoziemskich y wszytkiego Woyska obranych do odzyskania krwawie nam zasłużonego żołdu u Rzeczyps w tym swiątobliwym Związku naszym y w restauratiey Wolnosci naszey od Antecessorow nam zostawioney ktore przes przewrotne głowy in leuipendium y ruine idą odstępowac nie mamy dotąd poki w zdrowiu swym y honorach ci wszyscy ktorzy od Woyska ad hunc modernum terminum poddani secuntatem od JKM od JMPP Hetmanow nie otrzymuią A iesli by z nas ktory Ponicznik abo Namiestnik quit Nociuum w woysku ieden nad drugiego miał wiedziec y listy ad personam suam szkodzące z Wiązkowi naszemu miał zkądkolwiek tedy w kole naszym Rycerskim powinnismy reuelouac radą y pomocą ad bonum Woyska zostaiący Czat wszelakich przestrzegac będziemy aby przes Czeladz Pocstową y luzną odprawowane nie były Woysku wszytkiemu tak Polskiemu iako y cudzoziemskiemu Raytarskiem y Dra-

ganskiem Regimentow Absentes zasię PP. Porucznicy Namiestnicy Officy:
erowie zludzmi swemi iesli zaprzyhodem swoim do Woyska Wzwiąsku zostaią:
cego przysięgą takąsz Marszałkowi swemu substitutowi y Consiliarzom
nam y Companiey swoiey Wykonali, y tych odstępować nie mamy także y
tych ktorzy by na usłudze Rzeczypos zostawali, nie za prywatną Wolą czyią
ale za Wolną Marszałka naszego y nas Wszytkich Wzwiąsku zostaiących
byle tylko mieli Residentow swych przy Woysku odstępować nie powinnismy
przysięgamy y po drugi y po trzeci raz

Puncta podane na Seym od Zwiąsku

O srebra koscielne Calculatiia perceptorum et expensow facta na Seymie a:
by Woysku była na Seymie producta a ktoby kolwiek z tych sreber cuiuscun:
q conditionis co Wziął respondere na Comissiey będzie powinien sine remissi:
one Executio militaris zas bydz ma Spirituales zas ad instantiam Woyska in
foro competenti sprawować sie ma

Od skarbu grauatur Woysko ze Assignatiie skarb wydawał a od załnierzow
brał quity daiąc im Assignacyie ktory nie płacił za tym otrzymali quity
podskarbiowie generalne na Seymie Dla czego prosi Woysko aby na Comi:
ssiey przyszły Successorowie godney pamięci Jego Mści Pana Bogusława
Leszczynskiego podskarbiego koronnego także Jego Mść P. Podskarbi tera:
znieyszy iako y przeszły compareant dla Confrontaciey Assignaciey z qui:
tami Executio zas ma bydz Castrensis z woyskowemi cokolwiek przybędzie
Cedat Reipub: za den zas aby Comisarzem nie był ktory sie skarbu tykał
Pan Boratini ze iest perfidus czego mu Woysko dowodzić chce y delatora ma
tedy na Comissiey ma sie stawic, sub poena confiscationis bonorum także
sum pieniężnych y utraceniem Szlachectwa Na terminie zas Comissi:
onis iudicatum będzie powinien pati a iesliby sie complices z niego facti
et damni z niego pokazali in foro fori respondere powinni

Reassumatur in toto constitutio 16070 Cudzoziemcach in legationibus
Publicis aby zazywano Szlachty Polskiey

Prosi Woysko aby Białegłowy ktore trzymaią pograniczne Starostwa

w prawie specificowane przeciwko Constituciey respondeant ad instantiam Instigatoris ex delatione cuiusuis Te zas Starostwa ktore nie są specificouane w prawie in circumferentia w Koronie, iako y w Wielkim Litewskim a są w nich Fortece aby in posterum Białymgłowym nie były dawane saluis modernis possesoribus. A każdy Starosta aby iurament na dotrzymanie Fortece uczynił

Prosi Woysko aby Pan Korycki reuocouany był exnunc z Fortec Pruskich, a in manus takiego cedat ktorego by merita były znaczne in Repb za zaleceniem Ichm PP Hetmanow

Koła Generalne Woyska aby według dawnych zwyczaiow przy roschodzeniu Woyska et pro exigentia temporis zachowane było Ichm PP Hetmani aby powinne Towarzystwu czynili postanowienie także y posłowie aby ad libitum Woyska obierani byli oras y instructiia w kole generalnym pisana była y tamże podpisana przes Ichm PP Hetmanow, a iesli by JM PP Hetmani podpisac sie nie chcieli tedy uproszeni z Woyska podpisac będą powinni Distributa chleba S Marcinskiego zeby rowna była sine respectu et fauore personarum także sine aggrauatione bonorum iednych przed drugiemi od ktorey distributy zeby żadne Starostwa nullis exceptis uwolnione nie były Prywatne assignatiie od JM PP Hetmanow na chleby wychodzic nie maią A że Distributorowie do podziału w kole obrani bydz maią ad libitum Woyska tamże przysiądz ktorzy swego urzędu rachunek Woysku oddac powinni będą Interim Ichm P. P Hetmani reddant ratione około generalne

Pan Niezabitowski o hiberne respondeat cum complicibus et deputatis sub poena peculatus według constitutiey de hibernis 1652 sine remissione cum executione militari

Regimenti przeciwko Prawo zaciągnione post constitutionem 1659 do płacy należec nie maią także Regimentu zeby ci nie miewali

ktorzy w potrzebach et in opere belli nie bywaią Obersztérowie zeby szla-
chta Polska Pruska y Kurlandzka dobrze osiedli byli, et de damnis na
Comissiey respondeant, et satisfaciant sine remissione iedna osoba zeby
dwoch Pułkow y Regimentow nie miała, takze kto Chorągwie ma w woy-
sku swoie Regiment wyradzaną miec nie powinien excepto Ichm PP He-
tmanow Przedawanie Regimentow tolletur Numerus Woyska Cudzoziem-
skiego minuatur, ktorzy durante comissione takze renuntiatio tych Re-
gimentow exequowana bydz powinna Obersztérowie zas aby swoie na
Werbunki wydatki iuramentem comprobowali Regimenti ktorzy po-
kładac będą ob non residentiam w woysku, aby zasłuzonym w woy-
sku y Dzieł Rycerskich wiadomym dobrze rozdawane były za zale-
ceniem JMcw PP Hetmanow

Szpitale Załnierskie Warszawski Tykocinski Lwowski y wszytkie
insze, aby według intencyey Fundatorow ordynowane były takze wies
nazwana zniesienie ktora Antiquitus do Szpitala Lwowskiego na-
lezała exnunc aby powrocona była Agat Instigator ad Instantiam
Nuntiorum Terrestrium et Cuiusuis na seymie

Armata to iest działa wszytkie od Nieprzyiaciol cedant Reipb non pri-
uatis Wiezniow zasie non extorquebunt od Załnierzow Wodzowie
na ktorych choc in passu słuszny ma bydz respekt. Pan Polanowski
o strzebę ktorego sam wziął prosi cum ea declaratione ze gotow wy-
dac za Pana Gąsiorskiego byle był requisitus.

O dobra Ziemskie w Vkrainie dany script y decreta Comisarzom
cum satisfactione Posłow Woiewodztw Vkrainy

Seymy liquidowane na przyszłych Seymach Ichm PP Hetmanow
y Reimentarzow y tych co na Legacyie tak Szwedskie iako y
Kozackie wzieli aby na przyszłey Comissiey de nouo Liquido-
uane były A JM PP Hetmanow uprasza pokornie Woysko aby
ad feliciora tempora satisfacciey czekali

A ze skarb non producit zadney summy na uięcie Woyska iesliby nie wy-
dał tych ktorzy brali pieniądze na Vięcie Woyska tedy juramento
comprobet Pan Podskarbi z Pisarzami tak przeszłego iako y tera-
znieyszego Seymu in Praesentia PP Posłow Woyskowych
A ze mamy per expressum prawo zeby bene meritis in Repub Con-
ferowane były dobra do dispositiey JKM należące na Woysko
zeby rokiem szła distributiia Alternata, a ta nie tym powinna słu-
zyc ktorzy pełni są łaski JKM ale tym ktorzy iey ieszcze nic cale
nie participowali, ktorych ma bydz Regestr podany od Woyska
Panam Residentam V Boku KJM drugi zas Rok alternaty be-
ne meritis in toga cedere ma a ktory by in anno gratiae Zołnierzow
per fauorem Cancellariey iakiey przywiley dano ex togatis ten
nullitatis ma bydz, et ad Instantiam kazdego Zołnierza bene
meriti był ten przywiley oddany Annus gratiae ma sie potrzymac
W tym roku.
Zapłata generalna dobrze zasłuzonemu Woysku Jm wzniąsku
zostaiącemu tak Polskiego iako y Cudzoziemskiego zaciągu
excipuiąc Woysko insze y Reimenty extra nexum hunc zosta-
iące y te ktore przy JMści Panu Woiewodzie Ruskim okrom
Chorągwi dwoch Vsarskich trzeci Jego Mści Pana Woiewody zeby
na Comissiey blisko przyszłey doszła okrom Cwierci dwoch to iest
iedna ktora sie poczyna a prima 8bris 1661 druga a die 1ma
Jan a konczy sie Vltima Martii tegosz roku a ta zapłata ma bydz
monetą zwyczayną bez zadnego podwyszszenia
Strony Woytostw maiącym Panowie Woiewodowie Kasztellani

Starostowie y Dzierzawcy ktorzy trzymaią insze dobra Rzeczyps
przy starostwach y Dzierżawach inszych albo tesz do Starostw y
Dzierzaw incorporowane in Vim gratitudinis krwawych zasług
Woysku reponere priuilegia, ktore nullitati subiacere maią kto:
re od Woytostwa na tem seymie exnunc, aby zołnierzam dobrze
zasłużonym oddane były, także Woytostwa ktore plebeiae personae
przeciwko prawu otrzymuią priuilegia nullitati subiaceant Woyto:
stwa zas przy oeconomiach Krolestwa zachowuią in suo robore zacho:
wane bydz powinny, co JM PP Comisarze Vrgentissime promouebunt
bo tego Woysko nie odstąpi

Residenci z woyska przy boku KJM powinni bydz zawsze aby in
occasionibus bene meritis KJM przypominali ktorzy ad libitum Woy:
ska w kole generalnym obrani byli ci regest bene meritorum powinni
miec z koła generalnego przy sobie

Białegłowy ktore po kilka Starostw trzymaią aby tylko przy dwoch
zostawały a z inszych wszytkich Starostw Dzierzaw y Woytostw
aby exnunc na Woysko ustąpiely aze są wielkiemi aggrawowane su:
mami tedy a data Constitutionis teraznieyszego Seymu, aby nie były
zadnemi aggrawowane summami y cessyie in condicto od zaczęcia Sey:
mu teraznieyszego nullitatis bydz maią in posterum zas aby zadna
Białogłowa dobr do dispositiey JKMci należących trzymac nie mogła
Woiewodztwa y powiaty Wołynskie y Ruskie poniewas turbuią Woy:
sko o Konsistencyie w dobrach dziedzicznych y przechodzenie przesnie
aby libertowane od tego były gdysz tam za ordynansem Wodzow y
Regimentarzow stawało exceptis causis criminalibus z ktorych sie
sprawic powinni bedą załnierze a ten punct w Constituciey 1661 o za:
płacie położony na Woysko w dochodzeniu szkod swych na Woły
niu nic szkodowac niema y zeby był annihilowany

Condemnaty na żołnierzow przeciw exceptom otrzymane żeby nie były in
executione a oni in principali respondere powinni będą
Jurgielty dobrze zasłużonym żołnierzom tak tym ktorzy do tąd w służbie
Rzeczyp. zostaią iako y tym ktorzy substancyie swoie przesłużywszy
w domach iuż osiedli JP. Starostowie rzetelnie sub priuatione we-
dług prawa Starostw aby oddawali na swoich tych Economiach
dochodzące JeKM wielu żołnierzom zosobliwey łaski swey Pańskiey
nadat pensyey y opatrzenie tedy lubo to przeciwko prawu stało się
pokorna iednak prozbę wnosi Woysko aby KM onych do dalszego
opatrzenia, zostawić raczył. Vważaiąc Woysko prowent KM zaczym
do obiecany summy sobie pod Gdańsk iadącym recedit ea tamen lege
et conditione aby tym ktorzy eo nomine pieniądze brali od Krolewskiey
brali summy te wzasłużone potrącone były
Vdzielenie pewnych dobr satisfactum w responsie Woysku ma bydź
A że się woysko uskarża na P. Instigatora koronnego że nie dosyć czy
ni powinności swoiey w dochodzeniu dobr Szpitalnych iako y sum
legowanych tak na Wieczno iako y szpitale tedy ad cuiusuis in-
stantiam sine dilatione sądzone były y do Exekucyey przywiedzione
secundum intentionem Fundatorow
Wybrane podług praw dawnych rewizie y lustratiie aby in eo numero
wy prawowane były do Woyska
Potentiores priuatnemi assignatiiami na publiki iadąc dobr KM du-
chownych iako y Ziemskich aby nie aggrawowali o co forum W. Try-
bunale inter causas militares
Decreta Vltimæ instantiæ iudicum aby in suo uigore zostawały a za-
den sąd drugiego sądu dekretow to iest Seymowe Trybunalskich e con-
trarie znosiły y takowe decreta nullitati subiacere maią Instat przytym
Woysko aby Proces zkrocony był a JP. Starostowie aby sedentiie sądow od-

prawowali y Executia czynili sub priuatione Capitaneatu
Tatarowie tak Koronni iako y Wiel. Litewskiego isz byli w zwiazku a-
by oto penowani nie byli caduki ponich aby exnunc reuocouane byly
W powiatach Lemborskim y Bytomskim Catholica fides opprimitur Nobilitas
preiudicium cierpi contra pacta Vrget Woysko aby sie dlun firstroni do Jego Mci
upemniec oto serio
Rachunki Woysko przez reiestra chorągwi pod przysiega na Komisyey oddawac
obiecuie ze tedy do tak czestych pomachodzi Względem Liquidacyey re-
iestrow przysiąg a to ze non satisfacit Vsedomi Jego Mci P. Pisarz na priua-
ri solito dispendio
Ich M. PP. Prouiant Magistrowi pospolu z samym General Prouiant Magi-
strem, aby Wszyscy ktorzy kiedykolwiek byli Exactores Prouiantow sub
pæna peculatus cum executione militari rachowac sie na Komissiey powin-
ni Duchownych zas na Komissiey uczynione liquidacyie natey ze Komissyey
producowane bydz maią
Za indigenaty y nobilitacyie Wzięte pieniądze aby Jego Mci Pan Podskarbia-
nowi reddat gdzie sie obrociły a ktorzy nie oddawali Vinducet PP. Podskar-
bi aby do skarbu oddali sub pæna priuationis priuilegii Nobilitatis et In-
digenatu Wsprawie miedzy Jego Mcią Panem Wiśniowskiem y Pa-
nem Starostą Przemyskiem inguantamby Ziemia tamecznia instigouata respon-
deat na Komissiey
O summe conferowana od Oyca świętego instabit Woysko na Kommissy-
ey ponieważ ieszcze liquidatia stanęła przy srebrach Kościelnych
A ze Skarb RP. Klejnoty iusz są na swoie mieysce Zniesione i inuentowane
czym sie Woysko nie kontentuie iednak czego niedostanie quod constat
zapewne Ich PP. Posłowie Ziemscy, upomnieć sie powinni będą Złoto zas y
srebło tego skarbu podczas obsiedzenia Szwedzki wzięte y na pieniądze zbite
aby tego rachunek był na Kommissiey produkowany y ktoby poka-
zał sie winny, aby był sądzony sine remissione cum executione Militari
Constytutia o Annatach kontentuie sie Woysko tylko przy tym aby Kaduki po
nich zaś tuteiszym dane były osobliwie P. Skulmowskiemu Chorążemu Je-
go Mci Pana Sieciszowskiemu dane zeby nie reuocowane były
Agat P. Instygator ex Delatione PP. Posłow Woyskowych ze wszystkie-
mi temi ktorzy w priuatnych iechali legatiach a osobliwie z Panem

Prazimowskiem Chorazem Warszawskiem aby produkowali co Winnego
mieli y ustnie et stet judicium decasionis Resp:
JM PP Pieczetarze ze non satisfecerunt powinnosci swoiey iako sustodes lego
ale raczey Wykroczywszy przeciwko prawu tak w Wydawaniu Vniwersała
na Vkraine iako tesz w promowowaniu Viuente Rege nowego Pana W przey-
mowaniu Manifestacyey ratione Dimissionis cosie roznemi documentami dowo-
dzic może wykroczyli, aby na Seymie teraznieyszym Podług prawa Constitu-
tionis 1607 sadzeni byli
Donatiie Wszytkie Braci PP przeciwko ktorym na Seymie przeszłym 1662
zassły Protestatiie Cassowane były
Strony JM PP Hetmanow bierze sobie Woysko do Zniesienia sie z Woyskiem
W Litewskiego ktiedy na Seymie przez Posłow swych dadza declaratiq
Woysko na ten czas pod Sommenda Jegomci P Andrzeia Potockiego bedące
Obozne go Koronnego maiąc assecuratiią tak KM iako y Jchm: PP Hetma-
now JM PP Comissarow przy niedostatku Skarbu na summie 50 Tysiecy
Polskich aze musz odebrali to ieszcze Według assecuratiey KM instat
Woyska za Jchmi
Chce Woysko Koronne JKM y Rzeczpa integram et comprobatam Po-
slow Juramento fidem y Woysko W Litewskiego et integ corruptam swa-
tu pokazac ratione requisitione Wolnosci zaden sobie aby we wszytkim
Wzaiemney coniunctionem animowm puncta umowione przed woienia nie-
odanlosy ieslisby sie ktory ad placitum nie znaydował ale potrzebował me-
liorationem y dla iednego a potrzebnego Woysku JKM oboyga narodow
Wszytkie niemaią nullitati subiacere
Zgodne Woysk JKM postanowienie tak Polskich iako y Litewskich
Wkole generalnym do prawuiącym sie W Hrecinach dnia 23 Maii A P 1662
po Seymie
Zastawuiąc sie za chwałą Bozą y Oyczyzne y chcąc aby ona in suo robore
conseruata była Woysko declarauit Wszytkie dobra Duchowne nic nie ex-
cipuiąc ogołem Wszytkie od Wszelakich uwolnic sequestrow
Maiąc W powinney obseruantiey Maiestat JKM PP Mosobliwie teraz
Oycowski dozgony milosci iego Dobra stołeczne Wszytkie tudzesz sta

Wszytkie tudziesz cła Wszytkie komory tak solne iako y nad Wislne w kto:
rych by myta Wybierano u Walnia Woysko od Wszelakich sequestrow tudziesz
in omni genere dobra Starostwa etc.
Vpatruiąc Woysko zatrudnienie płacy swoiey gdysz lud ubogi wyniszczony
iest gdzie sami przes się bez Panow y Dzierzawcow podatkom uchwalonym
zdołac nie mogą Possesores ich nullo modo wspierac nie mogą gdy dobra swo:
ie w zawiadowaniu u załnierzow maią tedy teraznieyszym postanowie:
niem dobra ich uwalnia ią sie Tenutariis Te iednak trzy puncta ea condi:
tione aby constitutią miec duchowną ad oculum w ktorey by dosyc sie stało
iako JMć PP zesłani od JKM PNM obiecali Woysku za ktorym obiecanym
nasz P Marszałek Vniwersały swoie rozessle y do Pułkow y do Wszytkich
reuisorow ktorzy za Attestacyiami a Possesoribus danemi ziezdzac będą powin:
ni Vchodząc dalszych turbacyi ktorzy by ztąd subsequi mogły na przysłey
da Bog Comissiey ktory iesli krzywde iaką uczynieł nad traktat generalny
reddere powinien będzie na Comissiey blisko naznaczony
Dalszy sustentament Woysku o ktorym by mogło czekac zasług swoich
tak sobie dla dobra Rps wynayduie sposob aby certam summam wziąc
w Woiewodztwie Krakowskim y Sandomirskim ktora declarabitur iak
wielka bydz ma JM PP Komisarze ad rationem zasług a ta summa aby
zniesiona była na pewne mieysce a za assignatiiami Jego Mci Pana Mar:
szałka od Woysk według teraznieyszego porachowania przes Depu:
towanych JM: co ktorym chorągwiam albo regimentom tudziesz Puł:
kom należy będzie rozbierano caueant iednak PP Poniecznicy aby da:
wali te pieniądze takiemu Towarzystwu ktorzy by zasługi mieli w woy:
sku choc nie pod tą chorągwią pod ktorą służą a to spewnych ratiey
Ta zas summa iach nayprędzy ma bydz zniesiona elaborabunt w tym JM:
PPP Comisarze inaczey by sie Woysku przyszło ruszac do brania chleba a
ztąd by było wielkie zatamowanie podatkow
Comissiia we Lwowie lubo iest constitutiia determinowana iednak z pewny
consideratiey Woysko uprasza JM: aby ią transferre ztamtąd zeby po
tey stronie Wisły in centro Woyska była
Iako zawsze aduigilabunt checi Rycerstwa Wszytkiego koła dobra

Rzecsp y teras niechcą de esse iako Synowie prawdziwi tey Oyczyzny Wi
dząc imminentia pericula żeby mieli pewną quote ludzi swoich Woysk
secundowac Woysk Zaporowskich, stanęło tedy za zgodnemi głosy obaczywsz
wprzod melioratiia Constitucie pewną czesc ludzi posłac w Vkragine pod Re
giment Iegomsci Pana Chłopickiego, z tą iednak Condycyią aby ci ludzie tak
Polscy iako y Cudzoziemscy, ktorzy są extra nexum sine omni mora poszli
w Vkraine

Iako disparatæ vires nie bywaią dobre ale owszem szkodzą Rps tedy
na tym są Woyska IKM y Rps aby diuisyia Iegomsci Pana Woiewody Ru
skiego koniec iusz wzieła, y aby iusz wiecey nie była ale aby raczey we:
szła ad corpus całego Woyska y chleba extraordinalnego y niezwyczay:
nego brac sobie niepozwalała, gdysz eo ipso gdy sobie pozwolili brac pro ho:
stibus Woyska y Rzeps maią byc poczytani

Wiedząc Woysko wielką oziebłosc IMP PP Posłow Ziemskich in promouen:
do bono publico, kiedy na IMP PP Pieczętarzow ktorzy nie ukazali sie bydz
Straznikami Wolnosci przecie zadney niechcieli formare judicium zaczym
patrząc na judicium rozdwoienie ziednoczonych gieniuszuw starszych bra:
ci naszych puncten o IM: ad futura Comitia referunt sobie Woyska IKM: y
Rps stosuiąc sie ad Vnionem iuratam z Woyska W.X.L.

Poniewasz dozywotnie IMPP Wodzowie Woysk IKM y Rzeps maią nad Woy:
skami moc tedy upatruiąc Woysko Commoditatem Reipb superseduie od pun
ctu ktory był włozony winstructiey aby Im dozywotniemi nie byli saluis
iednak modernis, et ea superposita conditione, aby nie była præscripta lex
zeby ea potestate nie aggrauouali tak stanu Szlacheckiego iako Zołnierskie
Zawsze Rycerstwo w oczach Pana swego Rzeczyps y Wodzow swych dla cało:
sci ich głowy swoie niesli y niesą tedy by to było quid Impatibile kiedy by ta
głowa ktora w obronie zostawa inszych miała redimendo contributiią od
siebie dawac dla tego ex multis circumstantiis takowey Contributiey Woysko
nie pozwala dawac exceptis zdzierzaw swych z ktorych in simili z drugimi
dawac powinni.

Widzac oczywisty dishonor Woysko JM Rzeczyps ktory odnioslo od Pana Bie-
linskiego y od Pana Berza, tak bez Vczynek iako y bez monete effrenati ab-
solute pozwolili sobie aggrauowac Komisarzow zostaiacych in persona sua
na ctach tedy upraszaią aby sluszne od nich dishonoru ukontentowanie byto
Maiąc osobliwy respekt na ubogi Klasztor Krakowski Wielebnych Panien Za-
konnych Reguły Norberta S. Konuenta tamecznego pozwala rycerstwo zdaw-
szey commiseratiey po groszu Zkonia zewiera iedney na przyszły da Bog kom-
missyey ktore pieniądze Plenipotent przy generalney Zaplacie JMś odbierze
Za zgoda generalna Woysko pozwoleło Jegomści Panu Remigianowi Baltido-
ni ktory sobie za pozwoleniem JKM od Jegomści P. Podskarbiego otrzymał as-
signatią do Jeśći Pana Wieniawskiego, na ctach we Lwowie będącego nape-
wna summe prowizyey Tubecki
Christianorum to iest aby dardego upadłego wspierać wrosi instantią Woy-
sko za Jegomścią Panem Zielinskiem do Dworu zeby odnioslo satisfakcią
Jako ras wzięło Woysko pod protekcią Jegomści Pana Hieronima Radzie-
wskiego tak do konca wspierać go obiecuie y oraz zleca Jegomści Panu Mar-
szałkowi stremu aby mu securitatem, obmyslił ktoraiednak gdy będzie przy-
nim nie pominien będzie przyney pramnii czynic
Zbozam wspiąlczych zostaiacym declarowało Woysko Wolny spust.

Kopiia listu Senatora iedneg do Confidenta swego pisanego 1665
29 Nouembr:

Optimo Fratri

Luboc exemplis instruor abunde iako wieku tego dicendi sentiendiq liber-
tas obfuit Wielom zebym iednak Wm mś P: adimpleam, Wola ktorą mi byta
y iest zawsze legis iuice to co rozumiem do conseruat tey urgentis tak
nagle in occasum status nostri, y do zabieżenia tych Seymikow ktore
imminent e proximo periculis, bo wszytkiemu co exorbitat mederi ad pre-
sens anceps, ineficax et periculi plenum y wacrey do czasu iesli kiedy sui
iuris będzie Resp: differendum, krotko bez ogrodki y respektu Wm mś P:
communicuie. A naprzod pro fundamento aby te powietrzne motus ktore
na wiosne nie pohybnie iesli nie zabieżymy temu rzeczy Seymu in simile

bellum atrox erumpent a nie omylnie et externis praetensionibus armis
Oyczyznę implebunt uspokoic bo czegosz by sie inszego non recinite
spodziewac animis tylko rozerwania Seymu euidenti status nostri
interitu zostanie bowiem woysko w Confederatiey P: Marszałek W K:
injuriatus nie ukontentowany w desperatiey dobr obtentu securitatis
majestatis armatus suoim diffidens, y dlatego externo milite y postron-
nemi ligami wsparti Woiewodztwa, ktore albo iusz wkupie były albo ich
parabant acriter infensus, Rzeczps: zas in partes distributa diffidentiami
inter status proceresq regni zmieszana Hostili grassatione Woysku Xsiestwa
Litewskiego zdumiana Miennicami tak szkodliwie depauperata Obozami
sine ulla disciplina impar contributionibus reddita To taka ab intra była
Rzeczyps: constitutio, obron Boze na seymie niezgody ab extra zas nieomyl-
nie czyiekolwiek wnidą w Polskę subsidiaria arma pociągną za sobą
y drugie, y tak Oyczyzna nasza stała by sie externarum praetensionum
armis interse luctantium nieszczesliwe et Tragicum Theatrum iakosz
nie proznuią pewnie incerti co z tego eueniet Seymu Interessantow animi
y iezdzic Innocentiae suae praesidia słuszne wprawdzie ale przecię nocitu-
ra parant Drudzy sceleribus per scelera tutissimum rozumieiąc iter so-
bie per omne fas nefasq prospiciunt zkąd słusznie ueniunt in conside-
rationem apud suspicaces animos owe tak częste z Tatarami conferentiie
u Szwedow legatiie ofiary Czara y Hmielniczeyka clementiae obtenta po
tak wielkim zatrzymaniu uwolnienie rozdane przy wzięciu Kwater
na pietnascie Tysięcy woyska Cudzoziemskiego Patenty Francuskich
Posłow prędkie nad zwyczay y częste przeiazdski Dwudnigich
Posłow tegosz narodu wszytko ad arbitrium suum dirigentium u Dworu
residentie Cabia Hamburskie y snac swieze u Porty Otthomanskiey
praktyki a zasz to nie dosyc palpabilia przyszłego zapału incendia
occurrere tedy temu potrzeba na tym Seymie ktorzy całosci y zdrowia albo

strzesz Boze zguby Rzeczyps crisis iest nie omylna Jako zas temu zabie:
zec rzecz lubo trudna przecię iednak nie niepodobna byle starozytna Ciuium
ku Oyczysnie miłosc priuatne Interessa pogardzaiąca a w publicznym do:
bru na pewnieysze y naygruntownieysze priuatne swoię znayduiąca appo:
nere manum. serio zechciała Nayskutecznieyszy tedy ugaszenia et
ad præsens sub cinere doloso Vspokoienia latentis et in futurum emptu:
ræ flammæ remedium znayduie cokolwiek iest malum charitate okryc
Patriæ y spolnie sobie darowac wieczną nie pamięcią assecurowawszy za:
pomniec Insurias deponere odia metq demere necessitatem prospitiendi so:
bie kazdemu vmknąc Vltioni materiam subducere Vgasnie ta sæuiens
in viscera Rzeczyps flamma, będzie unio animorum, powroci confidentia
Vstaną suspitie et concordantibus ciuibus reflorescet co discordantibus
iest pessundatum

Zabiezec zarazem Ciuilibus mediis co by mogło dissimulatione Rempu:
blicam perimere

Woysku tak dobrze zasłuzonemu krwawe oddac y wyliczyc zasługi.

Quo ad 1mum widziałem w Instructiey PP Posłom od Woiewodz:
twa do Jego Mci ten Punkt podany gdzie proszą o Seym na koniach aby
uleczyc mogli cokolwiek ex orbita legum per insuriam urzednikow
wypadło tu pytam czemu negatum bo ci ktorzy sobie conscii są metuunt et
vario colore obtentuq dignitatis et securitatis Regiæ ut sibi prospitiant im:
pediunt rzecz piszesz Principi innocuo gloriosum Rzeczyps fructuosum bo
tam in præsentia omnium ciuium nic by latere nie mogło co teras præmitur
pokazały by sie abscondita et aperta wyszli by in Theatrum tragicæ scænæ
autores nalezli by sie scelerum ministri et per consequens przyszła by tandem
pæna in demeritos, gloria et gratitudo in benemeritos Na przeszłym Seymie
kiedy Rzecz psp: euersam w sądzie Pana Marszałka Justitiam et li:
bertatem cassatione actorum tegosz Seymu taka ruina Rzeczypspolitey

iaka słusznosc wyciąga vindicare chciała quanti motq? asz tan:
dem exitio Seymu taka ruina Rzeczyps nie tylko w dobrach ale y
w prawach naiaką tego roku zal sie Boze patrzalismy wprowadzona
mowią regalistæ co to Pana od Rzeczyps nową pseudopolityką sub:
telnoscią rozdzielaią nie tykac dekretu satius est Ciuem opprimi nisz
Regiam autoritatem Lædi Mowi Senat powaga to Senatu decreuit nie:
tykac tego Mowi Izba Poselska ale tym sądem euersæ leges interempta
libertas zgubione nie pozwalam Jedyne libertatis contra potentiam majesta:
tis albo autoritatem Senatus tutamen et præsidium Juszci to inuersio
a prawdziwie y euersio status Juszci to plus quam despotici Dominii vsur:
patio bo iezeli plus valet dignitas maiestatis nisz legum ktore Princeps
po przysiega atq autoritas a cosz po prawie na cosz sie przyda tanto zelo et
prouidentia maiorum nostrorum znalezione Krolom na koronatiey ius iu:
randi sacramentum! vt quid custodia libertatis vrzednikom y Senatorom
poruczona iesli præponderat to wszytko Dignitas to leges to Rzecsps ina:
nia nomina et uana tylko vocabula Mowi iniuriatus Ciuis a zasz tak
sądzic iustitia? Delator kupny et dispensatus Testes na pokoiach w pa:
łacu corrupti Dekret przed rokiem ferowany vacanse ieszcze za Dnieprem
rozdane? Inquis etiam in re tam graui odcięta Posłowie Judices contra na:
turam libertatis reclamantibus multis obrani! clam wysłani ex inimicis
electi Prosze Rzecsyps. o cognitionem præuaricati iudicii corruptæ iusti:
tiæ suspectorum Judicum prosze aby uznała Rzecsps causas odiorum y
albo nocentem exemplariter karała albo subuersæ iustitiæ machinatores
To tak mowi Iniuriatus Ciuis y trudnoby mu tego in iustitiæ regno nega:
re a słyszałem to od niego w kole publicznym zawsze hisce verbis pytam iesli
ad iustitiæ stateram ponderabimus wszytko exacte To krol Majestatem
seruat autoritatem ordo Equestris leges et libertatem bronic będzie każdy

prætendit pro sua parte iustitiam hoc nie każdemu służyto staticum collisio to niezgoda y Mieszczanina y Seymu rozerwanie to na koniec pro tuitione swoich prætensyi armorum sumptio bellum ciuile externorum factiami podięte nerus wsparte nakoniec theatrum bellorum externorum introductorum Coc za remedium na to, Charitas prawdziwa Pæna et tranquillitatis securitatisq publicæ non ultionis amor Non inquiramus in causas malorum byles my mala uleczyli Niech sie nie pamięcią pokryią præterita ktore ani reprehendi tute ani corrigi possunt a prospitiamus futuris Niech krol złozy ex offensa ktora prætendit Restituat Patriæ ciuem, ktora go desiderat y za ktorym supplicuie Senatowi dobrego Senatora Woysku Wodza po tyle kroc Victorem albo Pacificatorem senat osądzic niegodnym Pamięci niech zapomni ordo Equestris dissimulet et iustam læsionem suam reunione et concordia inter ciues niech cieszy Iniuriatus niech iniurias in sinum matki Oyczyzny swey iako iey zawsze miłuiący ad Exemplum Syn ad Vulnera Christi iako Chrzescianin złozy znaydzie każda strona in tranquillitate publica prætentorum malorum consolatia y nadgrodę tak Velum będzie pudor tych ktorzy iniqua naturali philautia bronić muszą tak ad imemq necessitatem prospitiendi sobie tym ktorzy metuunt tak ukrzywdzonych Vkontentuiemy tak nakoniec pacem optimam rerum ciuili et Christiana prudentia wprowadzimy do Oyczyzny Ale mozemi kto rzec to chcesz dissimulatione criminum rozmnozyc crimina et impunitate scelerum otworzyc wrota przykładow a iako consuletur Violatæ w poselskiey Izbie libertati kiedy nouæ lege non cauebitur podobnym exemplis krotko odpowiadam Efficatius nad wszytkie prawa zabiesy sie temu silentio y nie pamięcią nie tylko dla tego że to mouere iest sentinam discordiarum inter ciues mouere nie tylko że impracticabile iest sufficienti et adæquata lege ad præsens temu cauere ale że deleta memoria deletur et facti exemplum et sine pæna pæna grauissima kiedy obliuione mulitatur Nie trzeba tedy skrupułow aby to transeat in Exemplum czego memoria sama crimen est to tak w tym pierwszym punctie pro conscientia Iurata rozumiem

Do drugiego zas przystepuiąc iakoby temu rozumiec zabiezec zkąd praesentan
um oritur periculum Do subsidio nadwolakie remedium Jedno ktorego
z Seymikow zarazem zazyc potrzeba Drugie ktore az z Seymu suboce y toż Sey
mikow Instrukcyiach wynikaiąc powinno mage miec bedzie
Do pierwszego mowiąc zda sie expedire aby z Seymikow postac do Krola Jmci
supplicuiąc aby cogitata belli ktore sie pokarmig z Werbunkow takowych
Kich po woiewodztwach ponieważ to pugnat cum fundamentalibus statu
nostri Juribus, nam do Krola Jmci poprzysiężonym poniechac milosciwie
racezt Wywiesc to ze non immisceri debitra quodquam periculi y ieslib
pretenderetur ofiarowac ad propulsanda pericula całey Rzeczpos ochoc
tne dexteras et pectora Nie lodrzecey także admonere w tym Officii et
fidei in Rempub: Wodzow Jego Mci K Arcy biskupa iako Primatem ot az
requirere aby Krola Jego Mci prosiet et ex debito dignitatis sub moneat
nadto zeby każde Woiewodztwo usiebie Werbunkarzow napomniało ut de
sistant cęptis ponieważ autoratis militis totius Reipub: ius est anako
niec bedzie contumaces non permittant
Prosic Krola Jego Mci. Aby prasidia z Miast y commendantow po zwrodzie
kazał incognita ad eam diem w Rzeczpos: chomina y tylko choc y to contra
leges na pogranicach pod Nieprzyiacielem turbata a starostwo iako
legitimis et priuilegiatis officialibus Gubernationem Miast y Zamkow zostawi
Aby codzienek byc może preparationum do Vlożenia sanctionum ani
morum y umorzenia suspitionum zazyrac Jkm racezt supplicowac bedzie do
czego potissimum stużyc będzie żeby inter insolitum armorum strepitum
seym nie był Wyiąwszy zwykłey Krolom y prawem opisaney Grandyey
Do teyże confidencyey sposobienia wiele przyda momenti żeby żaden z Po
słow Jwrodzonych kich chyba extraordynarnych na Seym nie residował u
Dworu ponieważ Interessami swoiemi turbant pacem Internam y częstokroć
nieostrożnych sues flagitiosa corrumpunt largitione
Na seym zas coby Seymikii proponowal miały Rapsod generaliter nomic Aby

nic Cæsiuum komuszkolwiek priuato to tylko bez czego salua et secura bydz nie
moze Rzeczps A tesz pro tenui meo iudicio principalia puncta
Pierwszy generali Amnistia pokryc wszytko cokolwiek moze bydz publicznych
uraz y prywatnych iako sie wyzey namienieło
Drugi woysko ordynowac przes woiewodztwa do zapłaty dozrawszy w tym
ordinationem woyska prawa aby Pułkownicy Obersztergowie Rotmistrze
byli Ciues possessionati Aby Chorągwie prawem zakazane albo dekretka Comissy:
ey generalney cassowane) pozwiac woysko zas wszytko reducere ad numer
rum possibilitati zapłaty et hibernorum proportionatum a moznali reducere jo
do liczby iaka bywała przed woyną kozacką to iest naywięcey 4000 wsza:
kze iesli by belli ratio vires maiores potrzebowała woyskiem powiatowym
pretko suppleri będzie mogła Tak sie wielkie woyny zapamięci naszey
Moskiewska Pruskie z Abazym y Mustazym Baszami y innych wiele
gloriose odprawieło zabiesz sie tym sposobem Confederatiam zniesione bę:
dą suspitie ktore albo regnans prætendere albo sub Principe armato nuda
przy niepewnych Straznikach wolnosc obawiac by sie mogła
Trzeci Minnice ktore Rempub: tak enormiter depauperauerunt zniesc y
aby nulla occasione reuiuiscere mogły surowym prawem zabiezec
Czwarty Senatusconsultorum rationes wedle prawa reducere in suum sta:
tum bo z tego pendet integritas Rzeczyps et conseruatio Status
Piąty reinducere Generalne Seymiku Małopolskie y Wielgopolskie bo
to iest iedyny modus facilitandi Seymow et unionem armorum reducendi
Szosty okazowania przywrocic pænam obostrzywszy in contumaces et negli:
gentes bo to iest Equestrem ordinem prawdziwie przywrocic et admonere quid
ex natura sua sit et quid Pænæ Debeat
Siodmy zeby Posłowie Cudzoziemscy rezydentiey nie rezydowali
Osmy zeby Seym niebył in armis
Te Puncta dwa ostatnie dla tego sie tu kładą si et inquantum prozby Sey:
mikowe przed Seymem efectu nie wezmą to tam dopiero na Seymie domowic
sie ich expedit

Dziewięty ponieważ Electia viuente Principe est seminarium discordiarum
także passim iedni drugim zadaią ci Rakuszanie ci Francuzowie ci Brande-
burczyka ci Pusta Particularitatem aby exclusione tych wszytkich reduc-
catur inter sues confidentia, nic sie tym nie wraca kto non ambit y gotowy
bydzie albo ambientium, albo partialium dowod, kto sie temu opponet Tomi
sie zda satis superq; sufficient na ten seym Instructia day tylko Boze aby
to stanęło consulamq; potym cæteris malis ktore teraz tangere imprudens
et periculosum

W casu zas stycznego Boże abzit omen seymu rozerwania wiecze expedit y remedia
z seymikow Wesesnie naydowac y gruntownie namowic ato szczegulne iest
pospolite ruszenie aby go sobie Woiewodztwa na seymach indicant Incas sub
fide honore et conscientia Jesli go IKM złosce nie zechce tako do tąd było
negatum Finis tego pospolitego ruszenia nie inszy ma bydz tylko totius Re-
publicæ conseruatio et pax publica media zas ad hunc finem ciuilia et
temperata bo feruida et violenta zadko consermuią et extremis tylko ma-
lis tentatis omnibus ciuilibus applicanda ciuilia zas tego ktore nam albo
prawo Ratio et necessitas exigit Wedle czasu potrzeby suauis albo acrior
utrumq; przed czasem dirigi nie może ad amussim czas optimus rerum direc-
tor quid expediet na ten czas pokaze y poda bonis et zelosis całości Oy-
czyzny ciuibus

Tossnie iestcze non vanus in me metus, aby seymikow wiec nie chciano ex-
tra to nie dawno W Xięstwu gorneyszych Woiewodztwach practicatum Ka
to nie widze żadnego efficax tylko in virtute probonum et generosorum ciuium
remedium iusz taka audens extrema malitia actionibus remediis iest com-
pescenda cokolwiek in publicos parricidas licet godzi sie na takich ruszyć
w hoc casu granowskiego medius uti trzeba zaroz tamszy kto Oyczyznę kto
Wolnosc kto prawa miłuie in partem niech przydzie A cass by iednych pudor
drugich conscientia trzecich metus a tam sacrilego odwiodł ausu et pes con-
scientiam rozumiem ze hoc casu audere przeciwko tak im iako contra
hostes ultimate trzeba ponieważ to ultimum było malorum Ostatnia

iest aby Woysko Contentowac tak to ktore przy JKMci tako y to co Wzmiankuie zostawało zeby collisyey paymnieyszey o Laryg byc miało Przysnacto musze ze to co Wzmiankuie było Wielka swoię ku Oyczyznie pokazało miłosc ze pro conseruatione praw y Wolnosci Związek uczyniło y nic sobie nie arrogando cokolwiek ad statum naterey krom defensionem dla ktorey sacramento militari, tak sie mocno powiązało Cztera ad Rempub y do Woiewodztw ktore wkupie były retulit godne pewnie zeby czasu swego Rzecsps omni gratitudine oddała tak Wielka pro Repub: preystuge To iest moie zdanie, ktore solito candore et amore in Rempub: krotko expressi, na roskazanie Wm MMci Panow krotkie bo wami sie te sg tempora rerum non verborum y radbym zeby leges pondus miały non numerum corruptissima Republica pluvimog dla tego inanes et praeter uocem nihilg wiecey nie Waza ie Subiicio go altissimo Iudicio Wm MMci Pana a siebie zwykley łasce Brateyskiey pilnie zalecam Zostaiąc

Dobrze sie ten z purpura y honorami swiata obeznał co znalezione na ziemi diadema noga odepchnął przydawszy mu ono na Wieki pamietne lemma tollat qui non nouit stwierdzaiąc postepek experimentem swoim JKM Pan nasz Miłosciwy od pierwszego momentu Wzięty nad cnym narodem Polskim y WX Lit: krolewskich rzędow directiey pracowite dni bez senne nocy niespokoyne prowadzące godziny non imputat JKM Pan nasz Miłosciwy by nayciezszych fatyg by nay przykrzeyszych zabaw trudnosci non computat nie bespieczenstw zdrowia Własnego dla zaszczytu Oyczyzny często na szanc wystawionego gdyz mu to wszytko miłosc zpolney tey Matki słodzi co inszego iest co generosum pectus JKM aduersantibus malis nigdy nie ustępuiące afficit traductiones y calumnie Dodaiąc Wodz Wielki Chrzescianskich Woysk na odebranie Ziemie Swiętey wyprawionych opanowawszy miasto Ierusalem na pamiątkę Cierniowey Koronie Iezu Chrystusowey korony takż miasto złotey inny królom Zwyczayney Wodzien Inuestituralney koronatiey na głowę swoię włożył nie inaczey JKM Pan nasz Miłosciwy teraznieyszey radzie w ktorey sie raczey podziękowania zaustawiczne y ustawiczne swoie około dobra pospolitego spodziewał odbiera Transfingunt ostre czcistey WX Biskupa Poznanskiego mowy aculei nierzadko skronie

JKM Pana Naszego miłościwego ale same medullam cordis przenikaiąc
Życzył sobie JKM Pan nasz Miłościwy dnia onegdayszego concludować radę
chciał się tylko wprzód informować, o rzeczach ślarbomych w których iest nerv-
ius belli et tutela pacis excipere sensus Vmysłu ieżeli progredi daley z Cesarzem
Jegomością Moskiewskim in coniunctione armorum, ustąpiwszy pieniężnych za-
chodów ieżeli oni zwracać myśli zaprzestaną Na czym negotiatia się wszystka zatamowała ie-
żeli continuare z Cesarzem Jchmść postanowiony radzie zaległe negotium ligi
co się zdało unanimem Jchmść potrzebować consensum chciał tego eligere JKM
proportionalny potrzeby Rzpltey conclusia dzieło opera multis powinni będą
perfecta co zatym Interveniat Jako sam podobno dusz Chrześciańskich y krwi
za Swego Nieprzyiaciela, tak swiętobliwey pro bono publico et totius Chri-
stianitatis Intencyey zamiany kosc wrzucieł nie trzeba Infandum renouare
re dolorem słyszeliście Wm wszyscy zadnym Impetem cumre przyparata
nasze piorą na honor y na osobę JKM Pana Naszego Miłościwego niegdy nienaru-
szoney nie sposobem Pasterskiey przestrogi bo te spiritus lenitatis powinien
dirigere nie Senatorskiey poważney porady bo te rozumy prawda prowadzić ma
nie Wolności y swobód kochaiącego głosu bo się ten intra limites mo-
destias zwykł continere delatorio non senatorio stilo per scommata za-
rzuty impostury które gdy by wszystkie dobrze wycisnął tak rzowey odzy-
tey gębki nie wyseło by nic tylko Vanitas Vanitatum et omnia Vanitas
Przymyślą JKM Pana nasz miłościwy inania famę continere Nie rzeczy
pogrzeby spreta exolescunt pomni że to iest y zawsze było proprium Wielkich
ludzi cum male beneficia maxime audire że by się jednak nie zdało że
qui tacet consentire videtur aby zawzięta malevolentia nie usurpowała
sobie tryumphu nie rospościerała daley virus swoie aby Wm pareant
arcana cordis JKM Pana naszego miłościwego których się na apertio
Wymieść nigdy nie godzi nastydzi pewien będąc że mu nigdy nie zniknie wrosc

nie moze iedno sława y honor WMsw daie in obiectis elucidatio
Pierwsza niby praeliminaris obiectio była iakoby nie pomyslney tey
rady proceder pochodziel zomieszkania terminu pro octava naznaczonego
iże ktey okazyey wiele tak Senatorow iako tesz ex Equestri ordine De-
putatow na czas stanąwszy impatientum more odiechali wtym punkcie
należy mnie zosoby moiey JPP Collegow moich Pieczętarzow oboyga na-
rodow euincere factum et perhibere Veritati testimonium ktorey primo
loco suffragatur inclementia caeli et soli drogi codziennego tempesta-
tum odmianami y ledwo nie zawarte spieszył nihilominus JKM
P. nasz miłosciwy wczasow y wygody swoiey nie uważaiąc y znosiel
sie listownie znami choćby znaywiększą swoią fatygą accelerare
przyiazn odpisalismy uno eodemq sensu lubosmy sie nie znosili że to
nie iest termin tak zawity aby sie praecise KJMci nadzien naznaczony sta-
nąc potrzeba y zdrowie swoie incommodis złych drog obicere że Senatorow
mało co procz nas kielku zwyczaynie w Warszawie residuiących ex or-
dine equestri ledwo ktos iako sama rzecz oculis subiecta to comprobauit
kiedy JKM P nasz miłosciwy w Wilanowie wprzod odpoczywaiąc a po-
tym y tu stanąwszy kielka dni legitimam et actui tanto conuenientem
frequentiam czekac musiał niżeli consilium praesens zaczął od ktorego
nie tylko żeby odiezdzac mieli ale teras dopiero codziennie rozni accedunt
et augent numerum consulentium de Replica
Zadano potym iakoby JKM Pan nasz miłosciwy umyslnie tę radę przewłoczył
aby przes tę moram praktyki wszytkich ad suum przeciągnął sensum według
zwyczaiu albo raczey fortelu Trybunalskiego gdzie Marszałkowie kiedy we-
dług ich zdania pluritatis głosow nie padnie (potey ze własnych słow zażyię)

zdu obiectum
że umyslnie tę ra-
dę kto przewłoczy
ad instar Marszał-
kow Trybunalskich
że sie kreskowac
każą poki swego
niedokażą

Kreskowac sie kazą poki swego nie dokazą

Zu obiectu iaz Reformatia his actionibus stanela

A tosz Wmć znowu macie w maszkarze owo nieszczęsliwe cos co Rzeczps: do tak wielkich niegdy diffidentiy ad clades domesticas ledwie nie do ostateczney zguby przywiodła przyszło to do niego incompetentissime et in exemplum podano reformatią Krolowey Jeymsci Paniey moiey Miłosciwey iakoby iedny misz artibus na Grodzinskim Seymie przewiedziona bydz miała appellat memoria Wmsciow ktorzy scie tam praesentes byli JKM P nasz miłosciwy iezeli ktora constitutia Grodzinskiego Seymu zgodnie y zwyrasnieyszym stanęła consensem albo iezeli ktora kiedy za Naiasnieyszych Antecessorow JKM P. Naszego Miłosciwego reformatia ordinatius in Volumen Legum weszła Praxis bella pierwey takowe ordinum Regni in dubiis albo wyproszeniem albo wykupieniem albo fortelem iakim otrzymano nihil simile teras iawnie nie od KJM P naszego miłosciwego ktory interessa własne wpublicznych zakłada Interessach w prowincyey Pruski rzec proponowana iawnie disceptowana iawnie przeczytana et unanimiter acceptowana tak iako clara merita KJeymsci Paniey MMiłosciwey y Macierzynska ku tey Oyczyznie miłosc exigebat To naydziwnieysza ze tymsc samym co ztemi teras wymotami naybardziey sie wtenczas podobała sami ią feruentissimo studio y przes się y przes Przyiaciol swoich promouebant zadumiec by sie zonym potrzeba co zwielkim podziwieniem patrzał gdy ziednych ze ust y ciepło y zimno wychodzieło

Wraca sie JKM ad principale punctum do owego cos co sie wszytka ciuium confidentia ktorą quies et tota Reipub compago continetur wzbiia conseria Poddanych ku Panąm igrzy commmutuum Principis et populorum amorem iugulat to iest animam status publici Zatym nie prze:

nie JKM tego żyda eduat y owszem e sepulchro fatentem Lazaro odkrywa tę mer-
t Any Rzeczyp rang ut sanet nie tayno to JKMP M miłościwemu, y nie tàż przed
Wmścmi iako nie tylko po prywatnych domach partykularnych posiedzeniach
ale y po publicznych ziazdach Seymikach circumfert iako by JKMP M Miło-
ściwego electia iakas in pectore fiuere y teraźniey szey radzie Wm miał propo-
nować Nie iedne JKM w tym udaniu odnosi krzywdę non uno vitaperetur uczy-
nić go periuriu, iakoby miał contrauenire przy krzywdzie swoiey in pactis con-
uentis wyrażoney ktora mu otym y myśleć niepodobna czynić machinatore
iako by miał należytemi sposobami, ukrytemi iakiemis ścieszkami cinum-
uenire Reipub: czyli w conuulsovem praw fundamentalnych Oyczyzny swoiey
krzywdzie libera electionis feuentissimo zelo ut pupillam oculi iako źrenicę
tuem zwykła anacoste to innego odio publico exponere osobę JKM: Pana-
go miłościwego iadem affidentiey wszystkie consilia które od krzywdy Mci pana
ratunek y zachowanie Oyczyzny pochodzą y tym sposobem obnażyć onym prze-
ciwko Reipub w ten czas kiedy go naybardziey potrzebuie lubo tedy ślegom
oo przysiągł sacris sanctis in pactis conuentis in tactum et illibatum to sa-
dinale nas narodu Polskiego y W: Xlitewskiego zachowac lubo te przysię-
gę religiosissime obseruuie y obseruowac chcę y teraz ia iednak in hoc consen-
su Wmściow faciem Reipublicæ repræsentante aby wszystkie wtey materyey
funditus wykonienie skrupuły utcunmatq utcunq potwierdzaiącą y zetego au-
tentycznego słowa z wyraźney woley y krolewskiey Mci PMego Miłościwego
zagyię przyrzeka protestuie sie ze nigdy ta impostura ex mera malitia y mysłow
słow nie spokoynych y złe Oyczyznie Wasnie życzących ludzi pochodzącą
non extendit in cor JKMP M Miłościwego Whtonym sama realitus y miłość
dobra pospolitego zatoczyła sobie domicilium. Żąda JKM abyście Wm nie-
tylko sami euellere chcieli Zamysłow swoich te szkodliwe opiniones ale
ze byście bracią po domach pozostałą za powrotem każdy swoich o rzeczonych
JKM y dobro Oyczyzny za zły maiących intentiach informowali wszystkie

te płonne euellendo exactius Ciuium calumnie iako nayszkodliwszą na zamie-
szanie y zgubę Rzeczypolitey wygotowaną pestem y w tym JKM cnotę WMsw
et conscientius uinculo iuramenti w radzie teraznieyszey praestiti allegat
A cosz za dowod na to co za proba z kim o tym mowiono do kogo pisano albo skim
sie iakim naymnieyszym podobienstwem znoszono nie tak bardzo solicite
disponit JKM Pnasz Miłosciwy curas domu swoiego nie iako incertae viae et ua-
nae cogitationes hominum Pomni bardzo dobrze JKM ze sam in priuata tak lub
illustri fortuna natus nie znalazł zgotowanego od Przodkow swoich do maie-
statu przes promotie cudze nie przes własne zabiegi y starania a po gotowiu
illicita iakie media na Tron wstąpieł ale wszytko effectem WMsciow Bo-
skiey dispositiey debet teyze y domu swego nadzieie committit ktora sama
sliski niestatecsney fortuny koło stanowic moze zadney inszey Naiasnieyszym
Successorom swoim nie fabrycuie fortuny tylko ktorą ex exemplo et imita-
tione virtutum suarum mieni noua merita ku Rzeczypospolitey obser-
uantiam prawa Miłosc Ciuium te są artes ktore im JKM Pan Moy Miło-
sciwy intendit zostawic te stopnie ktore im do tego co komu Bog naznaczył
ładuie Własna to iest od dawnych wiekow Krolow Polskich chluba be-
spieczne w zanadrzu Poddanych swoich Panskiey głowie miec reclinatorium
JKM Pan nasz Miłosciwy nie tylko głowe swoie ale wszytkie spes suas
y naiasnieyszego potomstwa swoiego in sinu beneuolentiae Ciuium caetera
Diuis permittens składa, praeclarum sui memoriam y naypewnieyszą
y naypięknieyszą gotuiąc im haereditatem a teras do tego wszytkie o-
braca cogitationes do czego WM omni conatu concurrere wednie y w nocy
o tym myslic potrzeba iakoby to iusz nie prae foribus zaglądaiące ale in
penetrabilibus domow naszych rozgoszczaiące sie malum et pernitiem orien-
talney plagi eliminare wychodzi na ostatek wszytkie iusz przechodząca
Zawsietosci impostura JKM Pan nasz Miłosciwy miał dac iusz sceleri

y okrywac protectią swoią facinora Pana Podstolego Koronnego a wychodzi
ile z prawdy obnazona tyle sromotnym nie scierpioney calumniey okryta płaszczem
impingendo K. Imci Panu Memu miłosciwemu mammonam iniquitatis Tu usz sło:
wnie stawa na wyrazenie szczęsliwego IKM Pana mego miłosciwego zalu ktory
lepiey nizeli ia coniedziec iaką mową kazdy z Wm proprio exemplo odmalowac
sobie y representowac moze appellat IKM kazdego z Wm particulanter mię:
dzy ktoremi rzadki iest coby nie był in potestate constitutus aby wsię wezraw:
szy coby in tali casu gdyby mu albo in priuato colloquio abo przy conuersatiey
a pogotowiu przy sądzie albo publicznym zgromadzeniu praeuaricationem albo
ze wyrazniey rzekę nundinationem sprawiedliwosci zadna iakoby to przyiazn
impatientia cosz wtym K. Imci miał uczynic czegoby nie uczyniel albo oco uczy:
niel coby mu czynic nie nalezało czy go sądzic zakazał czy łapac brachiis suis
zabroniel czy list przyczynny do subsellium iakiego zanim pisał znayduie
sie do tych czas list iego, do Krola Iego Mci w pokoiu Panskim nieczytany
nie odpieczętowawszy y to iest indicium iako K. Iego Mc do proteccyey iego ma skłon:
nosc czy to tego podobno chciano zeby go Krol Iego Mc in iudicatum łapac kazał
co in conclusione fundamentalnego wolnosci Szlacheckiey y od Krola Imci in capite
libri poprzysiezonego prawa neminem captiuabimus nisi iure victum aby do:
piero słuszne przeciwko IKM excitare querelas lepiey by sie kazdemu wtym
rozpatrzyc kto tesz iego krewny kto go zalecił kto go dał poznac samo wtym
niech kozdego sądzi sumnienie

I usz ci by rad natym Krol Iego Mc Pnasz miłosciwy stanął niechciał by niko:
go urazic ale ze pierwszy termin curationis iest cognoscere zostawili by
podobną impressią iako maledicte w umysle Wmciow gdybyscie ich in fonte
suo z ktorego to turbidum pochodzi nie obaczyły y nie zganiely nie inszy iest
tylko fictus ambitio chciwosc zapatrzyła sie iednak na Biskupstwo Krako:
wskie vacuiące

A że Krol Jego Mść nie zwykł præcipitare beneficia Życząc nie tylko prywatnym ale et publica fructuose locowac że distulit declaratią chcąc sie tak wysoką

Zniesc y mentem Rzeczypospolitey zrozumiec rzucono sie do roznych nieprzystoynych sposobow, Bogu obmierzłe y ludziom wszelkiemi prawami surową nie tylko zakazano ale y przeklętą Simonią ruszono nie przypusciel Krol Jego Mść nie tylko do serca ale y do uszu tak sromotnych propozytiey hinc illæ lacrimæ to denegowano o ochrzczona audientią a Panu Podkomorzemu koronnemu ktory spraw et ex usu Szafarzem iest y słowa iednego nie mowiono

Vwaszciesz Wmść iaka wtym wszytkim dzieiesie Bogu napierwey krzywda JKM: y Wm samym y Oycu S: Krol Jego Mść PM miłosciwy urazę swoię iam erigit urazę tego Pana ktory rzekł mihi uindictam et ego retribuam deposuit zaras in recenti dnia onegdayszego in sinum Wmściw chcecie despicere iako læsam dignitatem ordinis sui Z ktorego takze errores nie powinny wychodzic reparare defert ieszcze pro ultimo remedio Oycu S: ktoremu nieposlednia stała sie incuria Złozy JKM P moy Miłosciwy zal swoy u nog Apostolskich zkąd naypierwsza Turecki propositia Z ktorey rada wielka teraznieysza urosła abym postępkiem cum toto suo peccuniæ disturbatur effectu ma nadzieię JKM: Pan nasz miłosciwy ze od tey naywyszszey Chrzescianstwa całego Stolice od ktorey nikt smutny nie odchodzi tam bene meritus dare christiana Princeps nie zeydzie bez należytey consolatiey teras zad

reuocando animum ad Rempub: y interessa iey chcąc combinowac e statu praesenti y przytomnych okolicznosci kiedy nefas ad piaculum, pytac sie co sie dzieie w skarbach Rzeczypospolitey co z pieniądzmi po Woie: wodztwach do wiadomosci się tesz ieszcze ad integrandam decisionem de fatis Reipublicae należące wszytkie niezesły, więc iusz pro mo: dulo temporis niechcąc Wmsw dłuzey na tym detinere mieyscu utez skniony ch imponit finem consilio y tu konczy zdanie swoie declaratia

Zda sie Krol Iegomsc Pan nasz miłosciwy continuare z Cesarzem Iegomscią zaczęte opus colligationis takze y z Carem Iegomscią Mo: skiewskim odstąpiwszy summ Moskiewskich pierwszych pie: nieznych przyłozyc wszelkiego starania y podobnych sposobow do zawarcia wiecznego z niemi pokoiu ktory ma bydz do usta: nowienia pewney punctowney y trwaley coniunctiey przeciw spol: nemu nieprzyiacielowi

I dyby to mogł IKM Pan nasz miłosciwy efficere zeby sie szczyrze z nami te dwie potęgi złączyli nie tylko oblatorum recuperatią ubespie: czenie granic ale y pewne tryumphy sławy y Prouintiey accessie mogła by sobie obiecowac Rzeczps: pod directią waleczney ręki IKM Pana mego miłosciwego do Oyca Swiętego y do KIM Francuskiego y do innych Panow Chrzescianskich nie przestanie kołatac IKM Pan nasz miłosciwy poki ieno nadzieia iaka subsidiorum affulgebit To pro bello offensiuo pro defensiuo zas nay pierwsze staranie będzie IKM Pana naszego miłosciwego aby go nie było y nalezytemi uporty y Krymu officiis interueniet

Inquantum by zas iednak miała sæuientis fati poprzedzic præparamenta IK
M y Rzeczyps: a Nieprzyiaciel nas aggredi znosic sie będzie IKM Pan nasz
miłosciwy z Wielmoznemi Hetmanami oboyga narodow iakoby ordynowanym
od Rzeczps: woyskiem dac mu odpor ono należytey zatrzymuiąc licz:
bie y ochocie zazyie ofiarowanego od Oyca Swiętego milionu na spo:
sobienie munitiey y opatrzenie mieysc na nieprzyiacielskie insulty wy:
stawionych w ostatku urgente necessitate niebędzie sie wzbraniał
IKM Pan nasz miłosciwy zazyc ostatniego Rzeczyps: præsidium na
Seymie Grodzinskim frasunkowi swoiemu powierzonego Pospolitego ru:
szenia Tym czasem IKM Pan nasz miłosciwy iako przezorny Gubernator
nietylko tempestates upatrowac będzie ale tesz momenta rerum y temporū
ktoreby incommoda Rzeczyps: mogł zazyc obseruabit y expendet y iuxta
dictamen onych albo radę drugą (maiąc to sobie per legem do drugiego
Seymu permissum ile razy potrzeba będzie) albo ferente necessitate
Seymu nie czekaiąc cadentiey prawem ordynowanym złozyc raczey nie
kładąc sobie quidquam durum pati pro Patria iednych tylko calumniey
traducty impostur wspaniały IKM animusz ferre nie moze Dotkli:
ies nazbyt na takie razy serce IKM P naszego miłosciwego y ktore sie
zelaza et acies uniuersas nie boi tych turpitudini ulega Zada zatym
Wmsw y powtore aby sie wszytkie podobnych suspitii fortulias przydu:
sic chcieli iesli salus Oyczyzny własna iest Wmw gdysz iey nic prę:
dzey pessundare nie moze iako te obmierzłe diffidentiarum semina pro:
testuiąc sie finaliter ze nieszczęscia Rzeczypltey ktore z tey okazyey
przypasc nie moze niebędzie winien poniewasz wszytko z siebie czyni

co kolwiek nietylko do zatrzymania praw y swobod Rzeczypospolitey ale iednoscią confidentiey należy reprezentuie IKM wtym Panstwie typum Nay=wyszszego Krola à quo suum regnare może IKM Pan nasz miłosciwy Wm y Rzeczypospolitey nie tylko curas ale uitam y sanguinem impendere y gotow iest zginąc zgoła za Wmcw y z Wmmi może seruare Wmcw bez Wmw samych nie może

Præcepta Machiauelis de Principe

Rady swoiey wiecey krol zazywac ma chociasz rady sięgac będzie u Senatorow 2 Zeby krolam nikt prawdy nie mowieł, nie każe z sobą nio=czym nie mowic ieno oczym sam znaydzie y poda materyą 3 postron=nych ludzi niech rady siąga, zeby nie dac niczyiey radzie znamieyscu sie wydac iedno swey boby Senatorowie ztąd chcieli przewodzic kie=dy by przewiedli 4 krolam tak sie trzeba sprawowac aby sie zdał do=brym cnotliwym poboznym, chociasz nie iest 5 chociasz by sie zle dzia=ło w Duchowienstwie tego pomagac by ieno sie zdał bronic religiey y ochraniac Stanu Duchownego 6 Wiara Chrzescianska ludzie wie=dzie bardzo do pokory y Animusze krolewskie gorne poniza zaczym nie bardzo słuchal co religia każe ieno co pozytecznego krolewskiey osobie 7 Za cnoty wszelakie nagrody nie dawac ieno obietnicami karmic aby tesz kto co naylepszego uczynieł, na złe iego postepek, naciągacy podac drugim do naciągnienia, bo kiedy by cnota miała nagrodę, nie mogł by krol, nikogo za sobą pociągnąc, do przedsięwziecia tego 8 Kosciol Rzymski upadek wszytkiey Włoski Ziemi za czym trzeba mu pochlebiac a ziego sie Iurisdictiey iako mozesz wyłamywac, iednak nie przes ale przes ustanie Poddanych swych ktorym wrzeczy zastawiac sie a pocichu

starac sie, aby stanęły y pokazac ze możesz nie wprawzełby był w Efek
przykazania kiedy by ich mieczem y potęgą nie popierał 10 Szczescie na
tym Krolenskie sie sadzi kiedy ma sie podług Intentiey iego wiedzie
chociasz by była naygorsza 11 Krol ktory w pokoiu mieszka nie u
sławny zaczym starac sie ma aby zawdy wiodł woynę niepotezniey
szego aby go posiadał starac sie ma 12 dostawszy przes woynę krai
ny iakiey a zwłaszcza ktora ma zamki potezne nowomieszkanie zasadzic
a nowe osadzic stare wypędzic abo iakim sposobem moze zniesc 13 zwo
iowawszy krainę komu przykra zda sie odmiana to domy zgruntuy
z potomstwem zniesc 14 ktory krol nie moze zatrzymac poddanych y
roskazowac im podług woli swey, wniesc złe obyczaie ktorych gdy sie lu
dzie chwycą 3li dobrych uciskac będą a ty wrzeczy broniąc dobrych
od złych a złe tesz niektore (y to to tylko setne ktore wochyde do lu
dzi przyszły) karac zobiema czynic będziesz to będziesz chciał bo
zli ciebie sie bac będą a dobrzy złych zebys ich nie zemknął na nie
15 głupie to kazdy krol rozumie, zeby miał datkiem krzywdę
ukoic a tak komu ią iusz uczyni tego niech nie bogaci y owszem
zniszczy 16 nie ma krol dbac na sławę ze onim iest Echo iako
o Tyranie by ieno mogł roskazowac podług woli swoiey a kroni:
karza ma miec swego za zywota niech pisze sprawy iego by nay:
gorsze na dobre niech wykłada y naciąga a na Seymach niech
mu dziękuią chociasz nie masz zaco a on to dziękowanie w kro
nikach niechay pisac każe 17 Pożytecznieysza rzecz iest ze
sie Poddani krola boią nisz miłuią 18 krol niech nikomu nie

uta

ufa chociasz inaczey niech pokazuie 19 krol kiedyszkolwiek chce
zniesc abo smiercią skarac niech uczyni praetexte iaką poddanym upo:
dobaną 20 Krol dowcipu Lwiego alisiego uzywac ma 21 krol aby
swego dowiesc mogł factiey wrzeczach poczynac ma bo narychley
sie Krolowi da pociągnąc, aby swego przeciwko Nieprzyiacielom do:
wiodł 22 Rzeczpospolitą miłuiących trzeba aby zniosł albo przes
się do czego wiele iest sposobow albo przes kogo wsadzaiąc go do
innego a poteznego 23 Krol ma miec swe podstawniki ktorzy by nie:
ktore ludzie złe z krola contentow na krola wsadzali ze gdy krol
ich oprymuie był drugim poddanym groznieyszym 24 krol ma wie:
dziec animusze intentie mowy ludzkie aby tym lepiey mogł nago:
towac sie do oszukania ich 25 Krol ktorego przymusza radami
nastąpieniem, zasyc łaski przeciwko komu ten zginienie sobie przy:
nosi 26 Krol mądry nie ma wiary trzymac iesli nie z iego pozytkie
okaze dla czego co postanowieł ze upłynęły ze ich nie masz po:
kaze, wszak to nie trudno ieno się do rozumu uciec 27 Wiare cho:
wie łaskawosc miec datnym byc iest to wielka szkoda krolom ie:
dnak ze to troie ma w sobie niech ustawą pokazuie 28 kiedy przy
mierze zrucic chce sąmsiadowi nalezącemu niech pomoze tego z krwi
przymierze iest ma iednak nie iawnie ale kryiomo ale przecię tak
aby sie y on z kim przymierze iest mogł dowiedziec 29 Krol ma
miec gotowe zmysły ktoreby mogły nachylic podług szczęscia
y czasu y umiec ich zazyc 30 Nie często krol z Poddanemi
conuersowac ma, aby nie mogli poznac co w nim wre a postawą

niech sie iako nay lepi czyni 31 Krol sie iako naylepiey powinien
o to Kryiomo starac aby nie był nikt bogaty bardzo a iesli do bogactw
przydzie iakoby go z nich wyzuł starac sie lubo przes się lubo
przes nieprzyiaciela ale nay cudniey sie zdac będzie kiedy go
przełozyss Hetmanem, albo mu sieła zlecisz co by sie wyku-
rzył, ale mu przecie tak day urząd cobys mu mogł wziąc a kie-
dy sie zadłuzy aby go Creditorowie tępili staray sie ty Krolu
nie dawac mu nic y owszem uczyn sobie przyczynę urazy albo
niech ad fidem Republicae pieniedzy pozyczy nie oddawac mu
32 Co ma Krolam nieprzyiazn ziednac to komu inszemu zlecic
a co na łasce Krolewski zawisło to sobie Krol ma zostawic 33
chcąc ludzie miec iako chcesz sprawiedliwosc aby szła per
multas instantias wielu mozesz tym zniesc y ochudzac wielu
na nogach postawic zwłaszcza kogo do siebie zaciągnąc bę-
dziesz chciał 34 Miasta wolne do nienawisci do szlachty
podawac a szlachtę do miast sądy sobie w wielu rzeczach
zostawic a zwłaszcza z tych z ktorych by było co wziąc a
mianowicie z Miast

Mowa Marszałka Poselskiego P. Sarnowskiego
Witaiąc Krola Jego Mści na Seymie Abdicationis 1660

Nie odrodzona Orła herbownego Progenies narod Polski po-
czął w nie spracowanym Dziedzicznego męstwa tępiec

lo cie

nie co długim szczęsliwego panowania Władysława 4 Brata
WKM rospieszczony pokoiem wytuczony wielą zwyciestw try=
umfalnych spoliis y mni chciwie destinatas agebat prædas
czym o tak lekką u pierzchliwego ptastwa przyszedł powagę
że ktorzy sie cienia iego strachaiąc latebras quærere zwykli
et conspectum ferre non sustinebant teras z krolem y Panem
swoim scierac sie nauczyli wprawieła znowu w zapomnione ło=
wy waleczna ręka WKM y częstokroc hardosc niewolniczych kar=
kow do należytey przycisnęła submissiey cedes et sanguinem spi=
rantes ich że samych restrinxit cruore, iednak niepodobna wy=
starczyc, co ras odrastaiące iadowitey Hidrze odcinac głowy fessa
Aquila dwudziestą pędzac cwiczone w Marsowych gonach, præ=
tenduie anhelantes uires oras okrzesanych pior y fortunne ex=
pedit alas in commodis bellorum czeka, kiedykolwiek nie wytrzy=
manym pracąm spoczynku wczym wszytkie validæ partes complen=
tes totum panowania WKM, przestrone Prowintie Woiewodztwa
Ziemie y Powiaty przes nieudolne intentie swoich interpretes un=
gunt uota, maiąc dobrą otuchę w Instructiey WKM na Seymi=
ku nie mni że omina zbrodzony Domu Jagiełonskiego ku krolestwu
temu, prope y niektorzy że in eam amplitudinem cali sie swiat teras
dziwnie dilatarunt, fortunis auxerunt, pietate exaltauerunt libertate
ditarunt ktorzy in summo culmine fortunæ constituti nieuwodzili
sie libidine siue modo dominandi pœna tak zawsze Ciuium non ser=
uitutem sibi traditam sed tutelam lecz naywiększa czynie spera=

re insigneſs animi dotes WKM: dobroc y łaskawosc y wszelkich
cnot krolenskich nie oszacowane munera Wezmiemy li przed oczy
prudentiam incomparabilem napatrzyc sie nie mozemy, in consiliis
publicis lubo frequentia amplissimi senatq expediantur fecun-
ditate ingeniorum aby naypolerownieyszymi słowy
naysubtelnieyszym conceptem abdita mentis wyrazic mogli naydzie
zawsze magno rerum usu exactum iuditium WKM co potrzebnego
przydac, wtym imperfecta supplere, omissa resarcire, obrocilismy ad
temperantiam et clementiam niech sie nie chelpią dawne wieki nie
wymowną czyniąc valete Vespasianoui iustis etiam suppliciis
illacrimanti et ingemiscenti communis to pietas nie tylko in do-
lore casibus et erroribus humanis ale tesz kiedy pewna popram
nadzieia destinatos pœnis eximere Nie mogła przywiesc Ale-
xandra Wielkiego niegdy matka własna urgens per uiscera et
ubera o zgubę niewinnego, bo są plerumq longe et implacabi-
les manus mulieris ublagał ią Pan mądrą a godną pamieci
odpowiedzią, Aliam Mater optimam posce mercedem salus enim
hominis nullo præcio pensari potest, daleko trudni miały by tu per-
suadere inuisa nomina odium et liuor Ale niedopusci sobie dica-
tam sedem uiolare W Panskim WKM sercu uptitia pochlebuią-
cym zadłam ktorzy cum eruditiori Sæculo eruditiores facti sunt
ad nocendum podobienstwem zarasaiącą nie uleczonym zadłem iadem
gadziny ze innoxiis quoq floribus ueneno suo pastum quærunt niepo-
ruszam tey niedobyty fortece zadnych wywrotnych ludzi machinamen-
ta fortitudinem insuperabilem WKM kto dostatecznie słowy wypo-

wiedziec wydoła kto pamięcią comprehendet poniesione prace wytrwane
niewczasy przebyte nieba przeciwienstwem zwyciężone injurias Caeli et
terrae kto wyliczy Zborowskie Zbaranskie Cudzoziemskie y insze wko:
ronie y W. Xl: większą częscią osobą Prudentia fortitudine częscią
auspiciis przes wielkich wodzow, y odwagą męznego Zołnierza o:
trzymane victoriae lauri, wszytkie circumquaq niemal narody albo
wrodzoną nienawiscią albo uicinis tracti armis effrenatam rabiem
effuderunt na Oyczyznę naszę wszytkich impet WKM fregisti
confudisti ipsam denique fortunam aduersantem multoties uicisti
eritq mirabilius quod senescente iam orbe repertus sit qui omnibus
famae magnitudine umbram fecerit quorum clam belli antiquitus
laudauit Ale ieszcze nie dosyc na tym M Panie są to dopiero szcze:
py bez owocu praca bez nagrody Zawod bez kresu fructus bellorum
pax o pokoy prosiemy o pokoy do Maiestatu WKM suplicuiemy nie:
takiego zyczemy pod iakiem Cirus krol Perski Smiertelną
zadał truciznę woiennym narodom Lidyskiemu kiedy inademptis
equis et armis iussit ludigeras artes exercere y tak gens industri:
a potens et armis strenua effeminata mollitie luxuriaq uirtutem
pristinam perdidit respirium iakiego kolwiek potrzebuiemy tot one:
ribus fessi podatkow ustawicznych y woien praessi calamitatibus
temporum et rerum Co gdy otrzymamy non templa non Aras non fla:
mines y od iakich nas uera religio et superstitia Ale deuota pe:
ctora wiernych poddanych y w nich nie ugaszona dobroczynnosci
pamięc krew na ostatek nasza ad libandum immortalitati nominis

WKM ochotnie ofiaruiemy Zyczemy przytym aby Pan Bog dłu-
gie lata przeciągiem extendat Panowanie WKM y dał sie cieszyc
zwłasney prace gdy nas zostawisz wposadanym Porcie Pokiu do-
czego abysmy ex parte stanu naszego Rycerskiego efficatius coope-
rari mogli initiati ueneratione wielowładney ręki WKM Pana
naszego Miłosciwego powolnie prosiemy

Declaratia cum propositione abdicatio-nis Regni w Senacie Krola Iegomsci przes Iegomsci X: Olszowskiego Podkanclerzego Koronnego 1668 22 Augus

Czas przychodzi mowy y nigdy a condita gente wtey Oyczyznie
niesłychaney uenit summa dies kiedy spedzone dni swoie we-
sołe lata do niepogodney Iesieni nagania, a powierzone zyznym
polam deposita cum fænore uprzątnąwszy zradoscią zawiera
O tenze czas zakwitły wtey Rpslitey y wsercach Cluium iako
na dobrze wiernym poddanstwem uprawionych ziemiach y Ziemia-
ninach dozrały laty y zasługami IKM snopek zpola Polskie-
go ex publico rerum æstu do prywatnego cienia przeniesc y niesmar-
telne prac krolestwich pozytki nam załosno a IKM magnis uo-
tis upragnieni zawrzec gotuiąc conclusiey Nader obfity y ozdo-
bny snopek ktory in aprico Swiata Polskiego sub Ioue libero
pod Niebo blisko wyrastaiąc rozne przygody æstus atq iniurias
wytrzymał ktory rzesistym plonem swoim zrobionym usługami Oy-
czyzny poddanym panem non fulmina rzucał y rozdzielał ktorego

obfitoscią Orzeł Polski przes lat osmdziesiąt nie tylko do potrze:
by ale usq ad delitias nasycony zostawał, teraz zoczu y Horyzonta
naszego uchylic sie zabiera uim zaprawdę czynic urzędowi y zalo:
wi męmu czynic muszę nie bez wstrętu y ocietosci Ięzyka uerba
conari a zagniewac sie zadumac nad niefortuną moią non hos ornatq
in usus gdy tak nieprzyiemną a od tego krzesła niepamietną or:
bitatis uicture Principe Propositią powtore Oyczysnę zafrasu:
ię tylko cto seruilibus ingeniis zwyczayną często sie w Pana przebie:
rac ale swobodne y generosa pektora iako prawdziwie Panow kochaią
tak by niesmiertelnie zniemi zyc pragną, vita et sanguis sacra sunto
nie na marmurach y podwoiach tylko ale na sercach swoich rysuią
Ferenda regam ingenia neq usui incitationes bydz rozumieią Za nie=
winnego wieku starzy krolowie nic groznieyszego na poddanych swo:
ich nie mieli nihil grauius minitari poterant quam se abituros è re:
gno Dzisieyszą IKM propositią nie grozbę nie surowosc iaką wrodzoney
Panskiey clementiey nie zwyczayną ale stupendo exemplo, prawdzi:
wą Oyczyzny miłosc y dobrą Rzeczypslitey zyczliwosc salua digni:
tate et prouisione Regia wsobie zamyka azeby ta propositia rzetelnie
uznana wyrazniey zrosumiana głebiey w pamięci insideat W IKM
proiect od samego IKM do ręku moich powierzony czytam Wmm

Proiecta Formalia de Verbo ad Verbum

Tak rozumie IKM P moy miłosciwy ze iako ex publica fama tak
y zuczynioney iego in frequentissimo Senatu propositiey iusz wszy

thim

tkim constat ze ma destinatum koronę tę na głowę swoię Wolnemi W
Mści Panow głosami włozoną w ręce y do wolney Rzeczpslitey dispositiey
resignare przywodzi JKM do tego naprzod cura salutis dusze swoiey uz
waiąc to ze inter curas regnandi nie moze temu quod unum est necess
rium uacare y ze przygotowanie na smierc ktorą JKM lata iego przypo
minaią miedzy swiedzkiemi zabawami i ostanią godziną inter stati
czuią sie przy tym laty pracami częstych obozow y consultatą y sła
boscią zdrowia tak nadwątlonym ze fatygi ktorey tak wielkiego Pansk
rząd potrzebuie znosic daley nie mogąc niechce auditare regnandi Rp
politey zawodzic y miłosci szczerey ku WM Mści Pan: to miedzy ludz
charissimum daruiąc Rp: in plenissimo iure zostawic umysłel obrani
sobie zdolnego, takiemu ciezarowi Pana Widzi na koniec ze JKM
ze Rpslita suspitiami o poniewolney iakieysi y spraktykowawaney
lectiey funditus zamieszaną inakszym sposobem serenata bydz ni
moze tylko z tego dowodu miłosci Oyczyzny zkąd każdy obaczy z
tey Rzeczypslitey nie myslel wsadzac inuite na kark Pana ktore
y siebie zechce legitimum demere regnantem y wolnosci swoich u
debitur przyczynic będzie mogła sama tedy na bardziey miłosc ku tey
Oyczyznie podała JKMści to consilium ktory na to osobliwie Seymiki
zyczył aby wszytkim Wm in corpus Rpublicae zgromadzonym to decl
rował ze durantibus comitiosi Regno w ręce Wm abdicowac zechce A
sam JKM: gotow będzie przy abdicatiey diploma Electiey swoiey w ręce
caley Rspslitey powrocic tak nad to osobliwe diploma Abdicationis
forma iako Wm naylepiey będziecie rozumieli ex dignitate JKM: y

seruatią praw y wolnosci swoich concipowane, chętnie podpisac raczey, wza-
iemnie potrzebuią a Replica reuersale diploma, bo iako rowną przysięgą
y reciproca sponsione y JKM Wm y WmJKM obowiązani iestescie tak dis-
soluere rite to uinculum, zobudwu stron to należy. Wtymże reuersalnym
Diploma, abyscie Wm prouisią ktorąscie sobie ex bonis Oeconomicis
ad tempora tutae JKM odłożył wyrazili, y że in pactis conuentis przy-
szłemu Panu podana będzie assecurowali zadac y praecauere ra-
czey. Na prouisią zas swoię specificuie y oddziela w Koronie Oe-
conomią Malborską cła Pruskie y pułtorakroc sto tysięcy roczney pen-
syey z Zup Wielickich dobrą monetą a w Wielkim Xiestwie Litewskim
grodno y cła tameczne Na koniec wtymże reuersale cautu et firmatum
było o obtestati Wm że Wmć prawdziwego Katolika za Pana sobie na
mieysce JKMci obierzecie obciązone miał sumnienie swoie gdy by strzesz
Boże Heretyka albo Shismatyka albo non sincerum Catolicu widział
po sobie na Tronie Krolewskim Successora. Zadac y tego raczy JKMć aby
Rzeczpslita pamiętaiąc na zasługi S: pamięci Krola Jegomci Włady-
sława także Krolewica Jegomci Karola y samego JKMci długi prywa-
tne domu Krolewskiego prywatnym creditorom wypłaciela Oeconomi-
czne tesz Intraty wszytkie usq ad diem Electionis Nowego Pana aby
w ręku JKMci zostawic y na pożytek JKMci obracac sie mogły. To wszy-
tko doskonale postanowiwszy dopiero na ten czas co teras in futura
proponitur abdicatia abo resignatia Krolewska Polskiego y W. Lite-
wskiego takim sposobem iakim Wm będziecie sobie życzyli JKMć uczy-
ni

ni przydsie wtym zadaniem Wm pewien będąc że JKMć to tylko radzie bę-
dziecie coby było zupełnym honorem y reputatią a zdoskonałym bes-
pieczenstwem Wm

Mowa Pana Marszałka Poselskiego do Krola Jego Mści circa
Abdicationem Die 3 Septemb 1668 w Warszawie

Chwalebna bywała wkażdym stanie osobliwym iednak sposobem in sum-
ma fortuna spectata moderatio animi bo iest praecipua omnium uirtutum
iaka rzecz cieszka se ipsum uincere rozmedzionemu szczęsciu contrahe-
re uela cudzemu bardziey nisz własnemu prospicere dobrze znysokiego
maiestatu na wzgardzony unizyc sie podnozek z przestronych Krolestw
Prouinciey dobrowolnie sie pozwolic circulo zarownie pode-
bne rzadkie bywały przykłady y wiecey takich ktorzy z Tyranem Rzym-
skim niekładli contra pietatem regni uiolare cura abo z Agustem
częsty maiąc umysł nigdy do skutku nieprzywiedli gdysz ten prze-
piendziesiąt lat y piec panowania swego aliquoties de reddenda Re-
publica cogitabat tandem reputans et se priuatum sine periculo fore
et illam tenere plurium arbitrio committi in retinenda perseuerauit
Pierwszey discretiey z Maximilianem Rzymskiego Panstwa Towa-
rzyssem hanestratam calcauint, lubo prędko tego załował Maximilian
wczym od własney Corki wprzod Zięciąm a Successorowi na Cesarstwo
wydany in machinatione recuperandi sceptri deprehensus et oppressus Diocle-
an constantioris animi mutationem stanu swego ferebat y przes dziesięc lat
superuixit colendis solennis horis vacabat — — z taką swoią
że nunquam sobie laetiores soles fuisse testatus est Nie wielu iednak y za to by

pociągnęła ponetą acz miała przecię tanta senes temporum kielku Rzymskich
y z Tureckich Cesarstw y z mnieyszych Krolow iednego wszakże bez prywatne:
go aut timoris aut amoris respectu bo albo wten czas kiedy sie inaczey na maie:
statach inaczey osiedziec niemogli et tute zdrowia swego conseruare secreta
montium syluarum et cenobiorum petebant albo zwrodzonego affectu chcąc Ro:
dzicy Synow na Oycowskich stabilire Tronach iako nuperrimo exemplo Ca:
rolus quintus uczynieł decus Imperii Ferdynandowi Bratu hereditaria
Regna et Prouintias Filipowi Synowi swemu spuscinszy wten comput wkto:
ry nikt nie wchodzieł sine comite pœnitentia że sie chcesz WKM asse:
curare lubo żadnego nie maiąc priuatnego interessu acz nie bez Wielkiego
zawsze żalu uticunq ferendum esset Reipticæ gdy by ią ten abscessus W
Kmsci in tranquillo zostawał ale kiedy okret Oyczyzny ktoregos sie W
Kmsc podiął szczyrze y directiey iego poprzysiągł przed Bogiem y swiatem
nie tylko do bespiecznego nieprowadzoney portu, owszem dwudziestu letnich wo:
ien nie wczasowanych falanium cudzoziemskiemi praktykami y factiami
domowemi dissensiami y mieszaninami podziurawiony wpuł zbiersonego morza
na słabych ~~zan~~ bardzo kotficach WKmsci zostawuiesz sam sie WKmsc wło:
dzie małey ex tempestate recipere intendis nic sie dobrego spodziewac nie
możemy obuersantur wszytkie præ oculis następuiące na Oyczyznę nie:
bespieczenstwa żeby nas albo cudzoziemskie pomienione machinatie non
allidant scopulis albo sami żebysmy hanc firmam compagem Rzeczyp:
politey niezgodą naszą nie rozerwali straszy nas potężnych concurrentow
ambitio non obruat słabszych potrzeba et fames ne exhauriat cudzoziemca

przybieraiąc Discendi sunt Peregrini, mores ferendum fastuosum Imperium
czego nie dopusci przeklęta Inuidia z młodem Panem non minuta sunt metuen-
da hominum Vitia quam ætatis ktora zawsze in præceps ruit z przyszłem
pecora nouæ aulæ mala et non æque excusata Owo zgoła nigdy dobrze fry-
marki wychodzic zwykły et felicius conciliantur nuptiæ post fata manti qua
post abominabile diuortium Moglibysmy opponere isz non licet ani mozesz
WKMść rozwodzic sie z nami reluctantibus nobis per naturam legem et per
nexum iuramenti WKMści, ale wiedząc ze nie bardziey WKMści permouere
moze iako salus populorum hic est enim iustissimus finis Imperii obedientium
commodum et utilitas Te perimentia przekładamy pokornie upraszaiąc
WKMść chciey in partem Reipub: skłonic obtabiliorem mentem w czym iesli
zasługi choyne krwie zdrowia fortun y substantiey hæ erogationes effice-
re nie mogą przynamni ten ktory omnia charissima complectitur amor Pa-
triæ otrzyma respekt Chciey WKMść luctari cum fatis y Boską dispo-
sitią ta bowiem w Krolewskim WKMści naznaczeła sie urodzic domu
na Dziadowskim y Oycowskim wolnemi głosami naszemi posadzieła
czemusz chcesz WKMść auitum soleum et Patriæ relinquere sceptra.
Na ostatek Panskie y chwała Boza perstringat serce WKMści aby iterum
atq iterum supliki nasze racz WKMść tak szkodliwey a prawie zabiiaią-
cey Oyczyznę intentiey odmienic umysł Inuitamus inter medium ordi-
nem JchMść PP Senatorow Starszych Braciey naszych iungant swoie per-
suasie y prozby cum uotis nostris.

Tu Regem Patremq geras tu consule cunctis
Nec tua te magis moueant quam publica damna

Nowa Krola Jegomsci ostatnia przy Abdicatiey

Dawne to iest moie boni publici y tak zdrowia moiego iako y sumnienia ratiami ugruntowane propositum Korone te od Wmm na głowę moię włozoną y od tak wielu lat przes Przodkow moich possessam wręce y do Wolney dispositiey Wmm solenni wrocic abdicatione od pierwszey moiey ktorą mi miłosc dictowała na Seymie 1661 Declaratiey tosz zawsze we mnie zostawało rozumienie, zem powinien był Rzeczyplitey uel inuite consulere aby za zywota moiego anteuerteret te niebespieczenstwa ktore mi nie opowiednie Interregnum zgruntu ią poruszyc y pomieszac mogło, Tego tylko spokoynego iako teras iest oczekiwała czasu kiedy Rzeczpslita od Confederatiey Woyskowey mieszania domowych y Woyny Moskiewskiey uspokoiona moze commode y bez rozerwania consulere sobie wolnz vacare electiey Przywodzi mnie do tey abdicatiey naprzod cura salutis aeternae ktorą iako kozdy per contempta terrenorum skarbu sobie powinien tak trudniey by mi daleko na Tronie patere, gdybym sie złozeniem rządow nie uczyniwszy y wysokiey Fortuny obligatiey y niewczasow nie wyzuwszy samemu sobie y duszy swoiey, ostatka dni moich nie darował Ale mie niemniey do tego przywodzi ku tey Oyczyznie y Wm miłosc ktorą tak trudnym y nie zwykłym chcę testari sposobem przewyszsza Czuie sie bydz laty y zdrowiem słabym nachylonym pracami tak czestych obozow y consultatiey złamanym ze sieły moie curis regnandi sufficere nie mogą tak doskonale zeby ztąd publicum iakiego ublizenia nie odniosło wolę tedy samego siebie exinanire, abym ad publica commoda Wmm młodszemu y zdolnieyszemu otworzył wrota Successorowi kiedyscie mi Wm pomocnika

przybrac y adoptare niechcieli Wiecze tedy ze szczyre moie Intentie opaczn
wytłumaczone poniewolney Iakieysi Electiey suspitione oneratae inaczey
nie mogą byc iustificowane ani Rpspolitą tą opinią zamieszana inaczey
uspokoiona tylko przes ten dowod miłosci moiey kiedy każdy obaczy ze
wolna Rzeczypolitey zostanie Electia ze iakładąc koronę saluo me
non timens iakobym ią na cudzą myslel klasc głowę Więcey tedy
operatur u mnie ratio Reiplicae quietis y miłosc ku Wm anizeli nie
wczacu odpoczynku y prywat moich consideratia za ktoremi iako sie
pokazuie dosyc dzisieyszy Akt ktorym co ko
wiek uchodzi charissimum Wszytko miłosci Rzeczypolitey post habe
bo Protestor przed Bogiem ze przes te Abdicatią żadnego praeiuditium
Wolnosciam Wm nie czynie ani upatruie y owszem tak rozumiem ze
przes otwarte Interregnum drogę do przycisnienia ich scielę Quod ergo
felix faustumq sit tey Rzeczypospolitey a mnie przed Bogiem meritum
u Wszytkiego Swiata gloriosum Iuszmatura praemissa deliberatione
libere non coactus sanus mente et corpore existens koronę y sceptrum
Panowania y rząd y Krolestwo tak iako mi iest na Electiey delatu
y na koronatiey confirmatu ze wszytkim cokolwiek maiestati et iu
ribus Krolow Polskich y Wielkich X Litt ab antiquo należy nic
sobie y tego ani komu inszemu nie zostawuiąc wręce Senatu Rycerstw
y wszytkich Stanow oboyga Narodow Abdico wracam oddaię et omni
meliori modo formaq resignuię Wszytkie stany y kozdego zosobna Iura
mento fidelitatis uel quouis alio mihi praestito soluo et ab omni Subiectio
obligatione subdito maiio Vassallagio emitto et absoluo

EPITAPHIUM

Joannis Casimiri Regis Poloniæ ciuiliter aut

Viriliter mortui Anno Dñi 1668 quo die 16ta 7bris Varsauiæ

Quid stas Viator

Iste nunquam stetit omnem enim fortunam in pedibus habuit si alicuius unquam certe huius uita constabat, diebus peregrinationis, bonis et malis cuius animus de bono semper in pecus abiit nunquam in eodem statu permansit

Quid fuerit quæris

Ut breuiter dixerim fuit omnia

Sed quid permanserit? rogas

NIHIL

Multa incapiens sæpe insipiens peregit nihil semper. Author operis imperfecti semi Monachus Mauritus Imperfectus RX vel pictor vel fictus

Quid tamen egit.

Multa obegit, nihil egit, sed passus est omnia, in patientia possedit animam suam quam in manibus portabat semper

Egit tamen candidatum apud Carmelitas discalceatos Nouitus in Societate Cardinalem in Ecclesia fugitiuum in Silesia iam seruus agit in Gallia

In mundo canem egit de Nilo bibentem crocodili uel arrogantia uel Inconstantia uel amore uel denique Sueci fuere nunc Galli sunt qui deuorati plorant

Herodem quidam ipsum uocauere sed erraut Trahis enim sui uxorem nonduxit sed seductus ab ea et in seruitutem ductus est cuius capiti a Deo stabilita est

Herodem Ladislaum egit et Joannem Nam à quo nuptias celebrauit Acephalus fuit imo Areopagita caput redimitum in manibus gestabat unà cum Corona, cui uellet Vxor tradendum Religionem strictissimam longo tempore

perfessus est, obedientiam enim perpetuam ut nouit Sanctissimè obseruauit
Vlori factus est obediens usq ad mortem
Paupertatem tam strictam seruauit ut nec se ipsum possederit

Coronam enim Aquilæ imposuit

Sceptrum separauit Gallo et Gallinæ sibi tantum retinuit purpu
tot dissidiis laceratam à qua erubesceret
Castitatem quis Casimiro negauerit ab hac de facto totus, quantus est
pascitur inter lilia semper, uel sponsus uel seruus lilionum nuncuero mo
tuus in sepulchro foris dealbato inter lilia totus iacet Ladislaus

Quis plorat e suis mortuum

NEMO

Omnes nomen uni camutata litera inclamant exprobrantis

Lilio Ladislaus

Hoc nempe habent miseri nisi suis ante mortem sibi lachrymis parentem
ideo sine lachrymis moriuntur

Quid Ulterius stas Viator

Iste enim mortuus per omnium ora vagatur

Dic tamen

Requiescat in pace

Inquies non possum

Quomodo enim requiescit in pace qui tot bella commissit imbella

Dic saltim cum Polonis

Dona ei Domine regna Poli qui contempsit Regna Poloni

Alias

Enim nec ille in liliato sepulchro nec Polonia requiescit in Regno

Abi Viator

Si bene uis, armatis leuiter Sarmatis dicito Amen

Epitaphium infra scripti Principis

NDOM

Lege non luge

Mirare non mærere

HOC APOSTROPHE

non

CAPOSTROPHE

Serenissimi Ioannis Casimiri quondam Regis Poloniæ Magni Ducis Lituæ secessum non Decessum

Qui

Serenissima Inuictissimaq Gustauiana Familia

Ortus

Serenissimæ Inuictissimæq Iagiellonianæ Familiæ occasum tulit

Et

Multa pertulit

In Gallia Carcerem

In Religione Iesuitica Languorem

In Cardinalatu Odium

Demum

Rex Poloniæ creatus

Quem amor erga suos Principes populi Poloni propter Patris Fratrisq merita coronauit

Fratris uxorem duxit

Et bella cruenta

Cum Cosacis ant inchoata quoties Inficit, toties excitat Moschum quoties infestat toties irritat

Unde

Russiæ non postremas Prouintias si non amisit certe non possedit

et

Carolo Gustauo Rege Suecorum expulsus Moxa Ciuibus Polonis generosa nobilissimaq pectora gerentibus, iterum gloriose introductus expulsis ab iisdem Suecorum copiis Hungarorumq perfligatis cohortibus Cosacis domitis Mosho depresso in Poloniam irruit

Dum

Robur Regnorum nimirum argenteam in æream transmutat monetam

In

Colligatum Militem e Sanguine Polono ortum Tartaros aduocat

Ciuem

Meritissimum sibi et Patriæ Lubomirscium iniusto Iudicio e Patria expulsum

In

Cæteros Ciues libertatem uindicantes ciuile excitando bellum armis consurgit ipse debellatus

Scitis

Roxolaniam depopulari permittit

Galliæ fauendo

Et cum ipse Arte et Marte impotens impressa perficere nequit Regno abdicat die 16ta 7bris Anno Dni 1668uo Varsauiæ

Recede Lector

Et

Pacem non apprecare ciuiliter mortuo

Aliud

Cuiusdam in Extens defuncto et Sepulto a se ipso gemino uersu ingeniose relictum

Vidi orbem et terras Comitem comitatus et orbum
Mea Patria terra haec extera terra tegit

Confederatio Reipublicae Nostrae Polonae inita In Castris Lublinensibus Anno Dni 1672do in Octob.

My rady Dygnitarze Duchowni y Swietcy Korony Polskiey y Wielkiego Xiestwa Litewskiego, takze Urzednicy insi Koronni y Litewscy Ziemscy Grodcy y Wszytko Rycerstwo Korony Polskiey ktorzysmy sie na zaszczyt całey Rzeczplitey y dostoienstwa JKMci Pn Mi: za trzeciemi Wiciami na pospolite ruszenie stawili, uwazaiąc niesłychaną nietylko po dobrowolney Krola Jegomci Jana Kazimierza niedawno nam Panuiącego z Panowania narodem naszym Abdicatiey zawziętosc na zgubę Oyczyzny y Wolnosci naszey ludzką ktora na promowowanie nam obcego Pana, wolne obieranie przes ~~wolne~~ rozne animuszow rozerwania podczas Electiey Generalnego Ziazdu Rzeczypolitey mieszała Ale y tym sie nie kontentuiąc ze oczywista sprawa dzieła Boskiego, iednostaynemi głosami szczęsliwie Krom Wszelkiey y kazdemu w wolnym narodzie wolney contradictiey dobrowolnie stanął obrany według obrzędu Kosciola Bozego y prawa pospolitego Koronowany nam day Boze iako nadłuzey Panuiący Michał z Łaski Bozey Krol y Pan MM Seym zaras Coronationis na Większe Rzeczypolitey zamieszanie zerwała y inne następuiące nietylko podobnym przes swoie subiecta rozerwała

zerwała kształtem Ale y ten ktory ieden tylko swiątobliwy stanął y opa-
cznie narozsiewanie miedzy stanami Rzeczypsltey nienawisciey, tłumacząc
aby do szczęsliwego nie przyszed skutku przez rozne machinatie przesz-
kadzała y on cale iako wszelkie inne Acta JKM Pn Mi: inualidowała nad
kiedy y teras conuenticula prawem zakazane priwatne miedzy sobą sprowa-
dzac rady prywatne przeciwko publicznym Seymami stwierdzonemu prze-
ciwne stanowic conferentie z postronnemi tak przez Residentow swoich
iako y listownie czynic extra regnum ile stanu Senatorskiego, na fa-
ctie Panstw wyiezdzac Woyska JKMści y Rzepslitey do związku
Confederatiey namowami przepłaceniem chlebow rozdawaniem imo
prawo na oppressyą ubogich ludzi po kilka razow naiedne dobra nietylko
Woyskom ale y prywatnym ludziom w służbie woienney nie będącym
dla czego dobrze zasłużonym uyma bydz musiała rozdawaniem na o-
statnie Rzeczypslitey spustoszenie przywodzic, Krola Iego Mści wolnie
obranego Pana, contra pacta conuenta do Abdicatiey nietylko namawiąc
ale tesz propter armatam obsidionem, podczas seymu consiliorum publico-
rum modo mere hostili pasow około Warszawy zamknieniem, Cekauzu
JKMści odebraniem y Rzeczypslitey gwałtem wyciskac zgromadnę-
mi assistentiami na oppressyą Izby Poselskiey y wolnego głosu za-
głuszenie Granic Rzptey, y Woysku ku obronie Oyczyzny zaciąg-
nionych pod Seym stawac z postronnemi Sąmsiedzkiemi Pany iako
z Cesarzem Iego Mścią Chrzescianskim przez proponowanie na Dworze
Wiedenskim ex Solo regnantis Persona odiu radzic odiuortium miedzy Krolestwem
Ichmściami umyslnym do Sląska y Wołoch hostiliter wpadaniem Pacta

z Cesarzem Iegomsią Chrzescianskim rwac y okazyią iakoby wtym do
pospiesznieyszey woyny poręce dawac znac Ottomanskiey Wazyly sie
Na ostatek czego sie y potomnych powinni wstydzic wiekow Nieprzyia:
ciela Wiary Swietey to iest Othomanskich Woysk zaciągnąwszy na Kon:
fusią całey Rzeczpslitey, a do pięcie swoiey na zgubę iey Imprezy ktore
Kosciołу Boze w Balwochwalskie obracaią Meczety tak Wiele Tysięcy
dusz Krwią Chrystusa Pana niewinną odkupionych wniewolą zabie:
raią Poganską Tedy na zaszczyt samey Wiary swiętey Katolickiey
Rzeczypslitey pomstę zgwałconych Kosciołow Bozych, zdeptanych
Sakramentow S: y Wolney Electiey JKmsci P n Mi: poprawę ktorego
nąm prawem praw y Wiarey swobod naszych podparciem Bog sam naznaczył
dla czego tak domowym iako y Cudzoziemskim zabiegaiąc fa:
kcyąm tę miedzy sobą za wyraznym JKmsci P n M: pozwoleniem zu:
pełną stanow Koronnych y W K Lit: praesentią y Wszytkich nas wo:
bec zgodą Stanowiemy Konfederatią
A naprzod oswiadczamy sie iako wszyscy wobec, tak kazdy z nas poiedyn:
kiem przed Bogiem ktoremu skrytosci, serc ludzkich są widome przed Ma:
iestatem JKmsci P N Miłosciwego y wszytkim Chrzescianskim swiatem
ze nie z zadnych prywatnych okazy albo chciwey iakiey ieden na drugie:
go pomsty, ale samą Chwały Bozey całosci Oyczyzny dostoienstwa Pan:
skiego praw wolnosci y uspokoienia Rzeczyplitey zdięci zarliwoscią ie:
den drugiemu cokolwiek wsercu przeciwnym zazdrosci, nienawisci albo
niepotrzebney iakiey miałby aemulatiey odpuszczaiąc y to wszytko z serc

swoich szczyrze wykorzeniaiąc nietylko prawem warowania między sobą
roznosc ale tesz iednostayną Przodkow naszych, wskrzeszaiąc zgodę iedną
Braterską miłosc w Radach Publicznych zachowac ku obronie Rzeczy
tey nie zerwanemi siełami tak długo trwac in Confoederatione y zniey
nie roziezdzac poki, ab intra Związku zas non resoluere, y tak wnim zost
wac długo poki ab extra Rzeczplita nie będzie uspokoiona, wszelkie
dla miłey Oyczyzny niewczasy cierpiec y podeymowac wiarą cnotą su
mnieniem naszym, y kazdy swym pod nizey wyrazoną przysięgą wzaię
mnie sie sobie obowięzuiemy wiec ze tak przeciwko nieprzyiacielom zi
dnoczoną siełą zawsze moznieyszą iako y publiczne rady miedzy nay
licznieyszemi zgodne tym zdrowsze bywac zwykły. O potwierdzenie
tey naszey Confederatiey upraszamy Maiestatu W Kmści P N M: aby
JKmść iako primus w Oyczyznie naszey Autor pacis, y naywiękzą w O
sobie swoiey nosząc y szczęsliwosc pomniąc na poprzysiężone stan
Rzeczypolitey y praw iey pod takiem obowiązkiem a zadnym prywatn
na zgubę Rzeczypospolitey zabieraiącym sie niedaiąc uwodzic sie namo
wąm na Tronie tym na ktorym go sama Wola Boska, przes iednostayne
wolnych Narodow głosy posadzieła trwac z wszelką iakąszkolwiek P
Bog Oyczyznie naszey fortunę gotuie nie tesknięc ale y owszem nie
leniwą ochotą Wiarę Swiętą Katolicką pomnazac nieprzyiaciołom tak
pogranicznym na rozszerzenie Panstw od Boga sobie powierzonych iak
y wewnetrznym na uspokoienie zamieszaney Dysidentiami Oyczyzney od
por dawac raczył wzaiemnie na pomnożenie tego wszytkiego y zaszczy
dostoienstwa JKmści P n M: Panskiego y Wolnych ktore JKmść zgodnie o
brały głosow naszych krew zdrowie y substantie nasze JKmści posmą

iąc Zapraszamy także bratersko, do teyże Confederatiey naszey Jmmo
Rad Duchownych y Swieckich Dignitarzow Vrzednikow y wszy=
tkiego Rycerstwa Koronnego y W. Litewskiego naszych Mściwych Pa=
now y Braci aby Ichmć pomniąc na nie rozerwaną miedzy temi narodami
Koroną y W. Litewskim iednosc Zwiąski namowione na przeszłym Sey=
mie rowno z Pany Koronnemi dotrzymuiąc Konfederatiey Bratersko
tey powszechney nam Rzeczplitey obrony dopomogły a iako zarowno
tey cney Oyczyzny Kleynotow praw swobod zasywamy tak spolnie do
uspokoienia iey y odparcia od niey wszelkich niebespieczensw po=
stronnych y domowych do tey naszey Konfederatiey imienia y przeswi=
ska swoie dac y zpolną przysięgą ztwierdzic chcieli

Toc nie wątpiemy, ze rownie zechcą Ichmć PP Obywatele Woiewodz
Kraiow Ruskich nasi MM PP y Bracia uwazaiąc osobliwie, ze taka o=
brona z ktoreykolwiek od Nieprzyiaciela strony Panstw Oyczyzney naszey
skupienia sie Rptey Skutecznieysza, tak zas iednych od drugich osobko=
wania sie prędsza oras wszytkich uchoway Boze do pospolitey zguby,
niebespieczenstwa nie otworzyła sie droga Zarownym sposobem uzywamy
Ichmć Xiezy Biskupow Senatorow urzednikow Koronnych Ziemskich
y Grodzkich y tych ktorych tylko prawo uwalnia, ex personis y kto sie
tylko Szlachcicem mieni bydz lubo by y w Sluzbie Rptey zostawał,
wszytkich wobec iako spolney Matki Synow y kazdego zosobna do naszey
Konfederatiey lubo by kto legalitate iuris albo zdrowia impeditus tu
nie stawał w pobliszym Grodzie przysiąc y imię z przeswiskiem swoim
do chorągwie Powiatu swego dac powinien A zarazem tę Konfederatią

nasze ztwierdzamy y Protestac tak przeciwko Aktom Seymu Anni 1620
w ktorym oprawa Naiasnieyszey krolowey Ieymsci P N M: obwarowana non
intrando na ten czas in cognitionem Constitutionis W X Litewskiego tak
Protestac przeciwko Konfederatiey, pod seym przeszły Warszawski
przes Posłow Ziemskich Koronnych y W X Li: namowione y wszytkie
przytym manifesty y scripta in conuulsionem Mattis IKmsci wydane
spisane oras Protestac ktoreby albo wsz zaszły albo od kogo zachodzic
miały przeciwko Zwiąskowi naszemu teraznieyszemu Kassuiemy Anni
hiluiemy et pro nullis declaruiemy w ktorym by kolwiek Ziemstwie Gro-
dzie albo in quouis subsellio et Iudicio Regni tam spirituali quam
saeculari podane bydz miały y one wazono sie przyiąc tak protestan:
tes iako tesz offerentes et Suscipientes pro hostilibus Patriae decla-
rantur y zaras prses Ichmw PP Starostow Sądowych y Urzędy
Ziemskie y Grodzkie powinny bydz eliminowane pod takąsz ostro-
scią prawa na Ichw PP Starostow y Officyalistow
A że sie znayduie wiele w tey Koronie Polskiey y Rzeczyps: Matce
naszey ktorzy y nierownie z drugiemi lubo rownemi ze wszytkiemi nami
cieszą sie w niey dobrami w ciężarach na obronę iey pociągaią y owszem
iako teras na tak gwałtowną przeciw nagłemu Nieprzyiacielowi krzy-
za S: potrzebę albo sie cale sami niestawieli, y na swoiemieysce ludzi
nie wyprawili, albo sami, do woyny przes lata zdrowe y przestrzensze
substantie, nad innych sposobni będąc szczupłemi bardzo pocstami od-
prawuią nie według Constitc 1621 et 1620 Anni Takze Sexagenarii y
chorzy ktorzy by pocztow nie stawieli Ordynaci Wyderkarze y ktorzy by
lubo Duchowni lubo Swietcy na Maiętnosciach Wyderkafach albo do-
bra

Dziedziczne mieli Albo Arendarze stawić sie albo wyprawę przysłac
powinni byli tedy ci Wszyscy ktorzy by sie takiemi znaydowali za ob=
wieszczeniem tey Konfederatiey naszey przeciw uniwersałowi Jegomsci
Pana Marszałka Koła Rycerskiego od nas obranego w czasie Dwuch
Niedziel z miłosci y respectu Braterskiego à Data praesentis Konfe=
derationis nie stawili na takowego każdego lubo by sie iakokolwiek exem=
ptami libertaciami Wolnymi pasami residentiami zastawiac chcieli
z Koła naszego nie roziezdzaiąc sie iurisdictionem extendere to iest do=
bra ich confidowac y same Osoby ab aequalitate et charitate nostra wie=
cznie wyrzucone declarare, bez wszelkiego przyiazni powinnowactwa
respectu ktoregokolwiek stanu conditiey były by bratersko sobie przyrze=
kamy Quae Executio aby skuteczna bydz mogła, bona iure victorum adfi=
cum cedere powinny sine relegatione bonorum terrestrium salvis iuribus et
contractibus Obligatoriis seu peremptorie ante confederationem non incon=
dicto factis y haec Executio tunc et exnunc czyniona będzie coram
iudicio formato, non obstantibus iuribus Communicatoriis et Reformato=
riis Te Wszytkie Puncta ninieyszey Konfederatiey naszey iako sobie
bratersko pod obowiązkiem solenney przysięgi trzymac obiecuiemy tak
Waruiemy to Naprzod Wielmoznemu Jegomsci Panu Stefanowi Czarnie=
ckiemu Pisarzowi Polnemu Koronnemu Wolnie od nas y zgodnie na
Marszałkostwo Koła Rycerskiego obranemu ze iako nam przysiągł tak
y my obowiązkiem tey Konfederatiey przysięgamy Jegomsci takze y so=
bie sami wzaiemnie zdrowia honoru y substantiey bespieczenstwo y przy=
rzekamy sobie bratersko ze ktoby sie takowy znaydował ktory by za taką
modernae functionis okazyią Jegomsci lubo ktoremu z nas na zdrowie
honor albo substantią nastąpił lubo y prawem pospolitym w ktorym=

Kolwiek Sądzie na potym turbowac chciał tedy iako in omni Judicio et foro Jegomści y każdego z posrodku siebie euincere tak przeciwko każdemu takiemu na Jegomści albo na ktorego kolwiek z nas, następuiącego iako przeciwko nieprzyiacielowi y postanowienia naszego przeciwnikowi powstac y Pomienionego Jegomści Pana Marszałka, iako y każdego z miedzy siebie w podobnych okazyach bronic, y nie odstępowac pod obowiązkiem przysięgi naszey, spolnie sobie obiecuiemy do Krola Jegomści y do Ichmściow PP. Senatorow (chcąc wszelaką powsciągnąc swawolą) na wszelakie sądy ciuilium ex appellatione JMPP. Kasztellanow y Directorow quam Criminalium et perduellionis ac criminis Laesae Maiestatis Sąd formalny stanowiąc Ichm PP. Sędziow z Wielmożnym Jegomścią Panem Marszałkiem naszym Deputuiemy ktorych sobie po Pułkach z Woiewodztw ad instar Deputatow na Trybunał obierą, do tegosz Sądu stawic sie powinni ktorzy Seymy warli, iako to P. Olizar P. Zabokrzycki Pan Grudzinski Woiewodzic Rawski, in spatio Dwoch Niedziel ex quo fama fert ze appreciati ad conuellendam Electionem KJmści P. nM. takze do tego Sądu należą ktorzy piechoty na Seymiki wprowadziwszy Szlachtę zabiiac chcieli JmćP. Kątcki Generał Altyteney innemu ma dac administrationis Officii in Regno Sibi commissi A ze pokazały sie iawne dowody y przes list ręką pisany moliminis contra Principem et Rempub. X. Mikołaia Prażmowskiego Arcybiskupa Gnieznienskiego, ktory ex anteacta uita Praktyk Postronnych i Seyny Domowey rozerwania wolney Electiey inszego wszytkiego zamieszania y złego w Oyczyznie zawsze był powodem tedy dłużey

cierpiec tanta flagitia przeciwko Bogu Wierze S: Katolickiey Krolowi
Jegomsci y Rzeczypltey nie mogąc exnunc illum priuamus dignitate Au-
toritate Voce Actiua y Passiua w Senacie, ludzie iego ktore inscia Re-
plica zaciągnął zaras zwiiąmy ktorzy ieżeli by sie z kupy nierozie-
chali, także ktorzy by sie do nich przywiązali pro hostibus Patriae
declaramus pałac Uiazdowski opus Regium na residentią Na-
iasnieszych Krolow Polskich Nepotrt Oycom Karmelitom a do-
bra y inne Dziedzictwa iego na Rzeczplitą et plus offerenti nazna-
czamy, Dobra zas Arcybiskupstwa, u ktorych ludzi werbował swa-
wolnych aby wszytkie w sequestrze zostawały y przed sequestrem
wszytkich Prowentow Duchownych, per personas Capitulares
et duos Nobiles possesionatos, aby interim odebrane y posequestrowane
zostawały a osoba X Mikołaia Prazmowskiego w Kla-
sztorze pod pilną strażą zostawac ma ad declarationem SSmi o kto-
rą aby KJmc pilno instet przes list y posła swego prosiemy, Z dobr
zas Arcybiskupstwa prowenta iednoroczne zebrane na Wykupno
więzniow bydz maią A poniewasz tego Arcybiskupa Brat Ro-
dzony Woiewoda Plocki per contemptum Prawa iako od przeszłorocz-
nego tak y teraznieyszego pospolitego Ruszenia absentował sie
dla praktyk y przeciwko prawu iechał do Francyey, et in Illusi-
ones Reiplicae dobra nie ktore resignauit przes co poenas legum
pro generali expeditione bellica sancitas succubuit ktore in
se traxit iako y Brat iego Rodzony P: Chorąży nadworny Koronny,

perfidiae bene notatus y tu sie na pospolite ruszenie nie stawiel Cho-
rązym bywszy tedy Woiewodztwo Plockie z Chorąstwem Nadwornym
Koronnym pro uacanti declaramy y one ex nunc JKMci ma dac komu
inszemu Starostwa Wszytkie y Tenuty takze dobra ych dzie-
dziczne in usum Reyplicae przedane bydz maią plus offerenti
saluo iure creditorum takze samey JMP Woiewodziney Plocki
iure Reformatae Takze JmC X Sekretarz W Koronny legationis
suae do Więzienia Wiednia sub iuramento corporali reddat rationem wko-
le y insi wszyscy ktorych Woiewodztwa wydawac y mianowac bę-
dą rigori Patriae subiacebunt, et iudicio formato et precium ca-
pitis tych Wszytkich osądzonych rebellium constituitur, ktoby
zabił ktorego y kazdego in famam zaboyce, takiego honor re-
stituetur y dobra pomienionych iedne do Oeconomiey nalezące
drugie do Reformatiey Naiasnieyszey krolowey Ieymosciey insze
zas ad fiscum publicum nalezec będą Na ktorych zas nie tak zna-
czne są dowody przy dobrach dziedzicsnych onych zostawuiemy ex
beneplacito Reyplicae, ktorzy iezeliby sie na potym wiecey praktyk
iakich wazyc mieli confiscationi bonorum subiacebunt y na gar-
dle maią bydz karani z tych zas Wszytkich osob perduellium et
conuincendorum dobr Summ pienieznych y rzeczy Wszytkich in-
szych, ktore y do Gdąnska wyniezły, y do Prus powyiezdzały aby
intimowana rekawestratia była przes uniwersały JKMc Miastom Pru-
skim iako Zdraycom Rptey totesz praesenti Scripto Wanuiemy
aby urzędy Koronne Większe iako laski y pieczęci y Buławy,

obiedwie Podskarbstwo Koronne, Pisarstwo Polne, Straznikostwo oboie Generalstwo Altyleryey od Seymu do Seymu Ingenue złozone inter uacantia na początku Seymu rozdawane były, saluis modernis Possessoribus. Jeden z tych urząd z drugim, pro incompatibili declaramus a tamze zaras na początku Seymu przy złozeniu urzędu, gesti officii dare powinni będą, Autoritate tegosz związku posyłamy do Woyska naszego aby do niego compareant a iezeli by ktoz tego Woyska tak z Starszyzny iako y Officyerow lubo Towarzystwa miał abuti isto nostro fauore tedy tym samym iako rebellis pro hoste Patriae declaratur A poniewasz in tuitum Rzplitey obrony, w tey Konfederatiey naszey naybardziey przed się bierzemy chcąc reuocare cnote Przodkow naszych lustrante malitia za ktorey uporem tak wiele Prowincyi, od Rzeczyps: odpadło przetosz rigore Confoederationis strzymac sobie obiecuiemy isz kiedykolwiek do Pospolitego ruszenia w nagłych niebespieczenstwach Oyczyzny naszey stawic sie nam przydzie zaden z nas bez drzewca abo kopii z proporcami, non requirendo uchodzenia kosztu wsiadac na koń nie będzie do Obozu przyrzekamy tesz to sobie y postanawiamy y pokoy miłosc Braterską aby wszelkie wasnie zmawiania sie odpowiedzi bunty poiedynki mieysca miedzy nami nie miały ale około dalszych rad naszych iako osoba Imci P. Marszałka na się to bierze aby wszyscy ieden drugiego cierpliwie słuchali, konmi w koło nie wiezdzali rano y trzeswo zasiadali obserwantią powinną y poszanowanie miedzy sobą zachowali Przeciwnym sposobem ktoby tera:

znieyszą uchwałę naszę contaminare, koło nasze używaniem mow nie-
trzeźwym przyieżdżaniem nacieraniem wkoło konmi mieszac chciał
takowego surowo sądzić y karac bratersko sobie przyrzekamy nic iednak
libera voci non derogando przesto więc iusz tak sobie sie wzaiem
obowiązawszy do dalszych rad, na uspokoienie Oyczyzny naszey zu-
pełną moc y władzą powagą ninieyszey konfederatiey od Maiestatu
Jkmści Pozwoloney sobie zachowuiemy y zchodzic sie wszyscy do
poczetego teras szczęsliwie koła naszego przes tę konfederatią za
obwieszczeniem Jegomści Pana Marszałka naszego wzgodziey
wszelkiey skromnosci obiecuiemy A teras na większe tego wszy-
tkiego potwierdzenie przysięgą nizey napisaną spolnie sie wiązemy
imienia y przeswiska własne rękami swemi na tey konf podpisuie

Przysięga Krola Jegomści

Przysięgamy Panu Bogu isz odebrawszy żywe y rzetelne dowody
od Rzeczypslitey y Panstw nam od Pana Boga Powierzony
y nie tylko na szczęsliwey Electiey y koronatiey naszey ale y
pod ten czas w polu zostaiąc Rzeczypslitey konfederatią ni-
nieyszą y poniekąd prawem dispensowawszy swoiemi Oyczy-
stemi piersiami, na zaszczyt chwały Bozey obronę maiestatu na-
szego zprzysięga sie y zprzysięgła, tedy y my ductu tey nam wy-
swiadczony miłosci wzaiemnie y reciprocatiue ku poddanym zycz-
wosci, respondere przyrzekamy obowiązkiem przysięgi od nas tak na
Electiey iako y na koronatiey naszey uczynioney isz tę konfederacy

nasze podług iey punktow y opisania tudziesz swieze od nas Diploma
ku Rzeczypslitey manu tenebimus, y tey Rzeczyplitey in quacunq fortuna
Boska Wszechmocnosc miec ią ieszcze chce, nie odstąpiemy y owszem na
zatrzymanie Chwały Bozey praw y swobod Oyczystych poprzysiężonych
staranie głowe naszę Krolewską y wszytkie conatus obrociemy tego
Swiętego obowiąsku dotrzymaniem Tak nam dopomosz Panie Boze
w Troycy Swiety Iedyny

Przysięga Krola Iegomsci Pana Marszałka koła Rycerskiego

Ia przysięgam Panu Bogu w Troycy Swietey iedynemu ze za chalę Bo:
zą honor Kosciołow S. Katolickich, za dostoienstwo IKMsci Michała
y zdrowie, iako Pana nam Wolno obranego, za całosc Rzeplitey przy
obronie Wolney Electiey, y praw Szlacheckich, przeciw każdemu nie:
przyiacielowi zdrowie y ostatnią krew moię poswięcąm y ważyc będę
z teraznieyszey Expedicyey, na ktorą cała Rzeczpslita wyszła y wy:
chodzi nie ziadę asz wprzod od wszelkich nieprzyiacioł niebespie:
czenstw Oyczyzna cała ab intra et ab extra uspokoiona da Pan
Bog zostanie każdego przytym zgodzie, teraznieyszey dobru pospo:
litemu y naszemu obowiąskowi Braterskiemu iezelibym postrzegł
przeciwnego nie folguiąc krewnosci ani przyiazni, wydac y obiawić
powinien będę y każdego takiego skarzę y iako na nieprzyiaciela po:
wstanę, a tę przysięgę ieden przydrugim w braterski iedności stoiąc
sine restrictione mentis, sprawiedliwie zachowac y korrupty zadnych brac
nie będą Tak mi Panie Boze dopomosz w Troycy S. Iedyny

Przysiega Generalna

Ia N przysięgąm Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Swię:

tey Jedynemu ze za chwałę Bozą honor Kosciołow Swiętych Katolickich za dostoienstwo y zdrowie JKmści Michała Pana Naszego nam wolno obranego y Koronowanego za całosc Rzeczplitey przy obronie Wolney Electiey, praw szlacheckich, przeciwko każdemu Nieprzyiacielowi zdrowie krew moię poswięcam, y tracić będę y zteraznieyszey Konfederatiey, tak długo nie odiezdzac obowięzuie sie, poki ab extra uspokoiona Rzeczplita nie będzie, każdego przytym, teraznieyszey zgodzie, dobru pospolitemu naszemu obowiązkowi braterskiemu y Konfederatiey Generalney iezelibym postrzeg przeciwnego wydac go y obiawic powinien będę niefolguiąc krewnosci y przyiazniey, takiego każdego skarzę y iako na nieprzyiaciela powstanę Korupcey żadnych niebrałey y brac nie będę, ani praktyk przeciwko Panu Oyczyznie wolnosciam czynic nie będę znikiem y nieczyniełem a tę przysięgę ieden przy drugim, w braterski iednosci stoiąc sine restrictione mentis et spe dispensationis sprawiedliwie zachowam Tak mi dopomosz Panie Boze w Troycy S: Jedyny,

Dyploma JKmści

Michał z łaski Bozey Krol Polski WXL: RP MEEE

Lubo wszelkim prawem pospolitym obwarowane iest dostoienstwo Krolow Panow Korony Polskiey y WX Lit: co iednak po zgodney raczey przez wolne głosy, tych cnych obudwu Narodow Electiey szczęsliwey potym Koronatiey, uspokoienia Oyczyzny tam ab extra quam ab intra wyciągnęła necessitas Rzeczyps że przy całosci oneyże y dostoienstwa Miesta tu naszego Konfederacyią miedzy sobą postanowiwszy, onę niezwyczaynym sposobem Stanowi Rycerskiemu Solenną stwierdziły przysięgą tedy my wdziecznie to od stanow Rzeczypslitey przyimuiąc iako że nas wolnymi

y zgonemi głosami swemi na Tronie Krolewskim posadzieły, także y teras
na obronę dostoienstwa naszego, y oraz Rpstey wzaiemną zawiązały sie przy:
sięgą, Konfederatią tę stanow Koronnych y in toto approbuiemy y przyrzekę:
my verbo Regio że tey stanu Rycerskiego, przysięgi y Konfederatiey te:
raznieyszey in derogationem dawnych praw swobod Wolnosci tey Rpstey we:
dług Iuramentu Naszego na szczęsliwey Electiey, y Koronacyey Naszey
uczynionego y wszytkich iego punktow klauzul Kondycyey y Constitut
Anni 1669 et 1670mi sub titulo de nunc praestanda obedientia pociągac
nie będziemy także wszytkich praw swobod Wolnosci prerogatiw Stanowi
Rycerskiemu, przes nas przysięgą naszą warowanych naruszac pozorem ni:
nieyszey Konfederatiey nie będziemy mogli y owszem wszystkie prawa
od Przodkow naszych Krolow Polskich y WXL: należące temi Iuramen:
tami naszymi ex integro strzymac stanąm koronnym WXL: y Prouinciis an:
nexis Fide nostra et Iuramento Regio, obowięzuiemy sie, y tego stanow Ko:
ronnych Zwiąsku, y przysięgi, do zadnych Rptey szkodliwych sequel u:
zywac y pociągac powagą Przywileiu ninieyszego za nas y successo
row naszych, że nie naruszenie dotrzymamy y dotrzymaią waruiemy kto:
ry Przywiley ręką naszą podpisuiemy y pieczęciami tak Koronną iako y
WXL: zmocniony do rąk urodzonego Iegomści Pana Marszałka Generalne:
go Koła Rycerskiego oddac roskazalismy, a potym do Metryk y Grodow każde:
go Woiewodztwa posłac y publikowac et de tenore eodem, wydiwkowac in vo:
lumen legum inserowac pozwalamy Działo sie w Obozie pod
Lublinem Die 2da Nouembr A Dni 1672 do Panowania
Naszego Czwartego

Niewolnik wolnosc Polską opłakuiący, y Zegnaiący do Czytelnika Łaskawego

Mądrosci Przedwieczney nie pozytemu Bogu czesc podziekowanie niewolniczem sercem oddawszy y onemu samemu, ze mie takmiec niewolnikiem raczył wszytkę ztąd chwałę z Iobem S: przysądziwszy Tobie, potym Czytelniku łaskawy, iusz nie tak zalecąm, iako raczey polecąm tę pracą moię podaiąc, na poważny rozsądek, oraz upraszaiąc abys tę wiedno zebraną krotkosc prawdy podawszy łaskawym usząm swoim to co zal na mnie wycisnął bez utesknienia czytał A isz Bog Wszechmogący od początku stworzenia swiata cale zawsze pieczołuie około stworzenia swego iednych z łaski wszytkiemi swieckiemi kontentuie Dostoienstwy, drugich zas z niedoscignionych, y skrytych sądow, od teyze łaski swoiey na tym tu swiecie oddala aby tak człowiek mizerny z brely ziemie stworzony znaiąc stworce swego tym prędzey iako do poznania ułomnosci swey, tak y do uwagi dobrodzieystw Boskich, mogł przysc a z Iobem S: iednakowym sercem tak za dobre, iako y przeciwne powodzenie Stworzycielowi swemu Dziękował Więc y ia Kwitnąc przedtym w pomyslny fortunie a teraz z ordynansu Niebieskiego w to Iarzmo niewolnicze podanym bywszy, usz iawnie na sobie doznawąm tey przeciwney fortuny ktorą nie inszym sposobem znosic tylko z Iobem y Dawidem Swiętym, zamyslawąm ciesząc strapioną duszę, serce iednak moie iako krewkie y ułomne, w bolesci niewymowny zostawaiąc, to na mnie z zalu do smierci nie utulonym wymogło zem sie y z niewoli ozwac musiał, wiedząc zwłaszcza o zepsowanym zywocie y bardzo niecnotliwych sprawach Oyczyzny naszey w ktorey za-

pamiętali Synowie Koronni zakamiali serca tak Duchownych iako y Swie:
dzkich male contentow bezbosni wyrodkowie wydzieraiący wnetrznosci kocha:
ney a złoty matki swoiey zadnego dotąd nad nią politowania niemaiąc Jesz:
cze nie mnieyszego dodaiemi pochopu y to kiedy zawsiety w złosci Bisurma:
nin wsciekły dniem y nocą radzi, iakoby wolnosc naszę Oyczystą, ktorey wąm
swiat wszytek zazdrosci, niewolne Jarzmo zaprzągac Na co ia zalem patrza:
iąc sąm serdecznie boleię także na tym ubielonym papierze opisane te sło:
wa moie miasto piasku, łzami do was posypuię uważaiąc z drugiey strony
nie swornosc naszych Polakow, dumnych Junakow niedziwuię sie do tego
przychodzi poniewasz niecnota nad cnotą przewodzi Zapamiętałe albo:
wiem w boiazni Bozey serce Duchownych zakamiała w złosliwym uporze
slepota y chciwosc bezdenna Koronnych Swiedzkich Francuskich Spo:
litycznialych Machiauelow Marnotrawnych zywot Synow Oyczystych
w zbytkach zniewiesciałych wzbestniwszy wszytkich y zaslepiwszy gwał:
tem na sławę dobrą narodowi swemu zarabiac niedopuszcza zkąd tesz nic chwa:
lebnego nie sprawuią Dla tych tedy przyczyn iezeliby Czytelniku łaska:
wy nie wsmak było na tarczywszym chciey byc na przebaczenie anizeli na
potrząsaiącą przymowkę A iezeli mi wdzięcznosci nie pokazesz lubo wpra:
wdzie pochwały nie przyznasz Jezyk proszę pohamuy y daruy to afektowi moię
mu dobremu iezelibym zas dostatecznie nie wypisał male contentorum nie:
cnoty poprawuy ty z swoiey ochoty Uzycsyli mi Bog zdrowia a doda prosta:
kowi umieiętnosci krocy na potym opisac obiecuie chociasz z niewoli pilnie
usiłuiąc, zeby posledznieysza praca ułomnosci teraznieyszy nagradzała ro:
zumowi twemu także aby pochlebni dogodzic y zasmakowac mogła zo:
staway zatym zdrow a zey szczęsliwie szanuiąc lepiey złotey wolnosci

Rada zdradziecka aduersarzow Rptey in Anno 1672

Starac sie wszelakim sposobem aby pospolitego ruszenia nie było
Jezeli stanie starac sie aby go w gromadę nie wprowadzac
Jezeli sie sprowadzi zatrzymac ie iako nadłuzey pomykaiąc sie albo w bok
albo wzad abo mostem zwłoczyc to iest budowanie pod Kazimierzem na Wisle
Jezeli sie przeprawi zwłoczyc go zatrzymaniem sie ktorego kolwiek Woie-
wodztwa pod trwogami albo włoczyc Woysko zeby sie im przykrzyc zeby do
koła generalnego nie przyszło
Jezeli sie pomykac będzie stawiac ich w mieyscach zgłodzonych
Woysko trzymac y osypowac azeby nie przychodzieło ad consulta z niemi
a iezeliby pospolite ruszenie przeprawi sie zeby Woysko odemknąc al-
bo na drugą stronę przeprawic wisły zeby go nie psowano y przykrzyc sie
Kuiawskiemu Poznanskiemu y inszym Realistom
Jezeli Woysko wokowac będą albo grozic konfederatią tedy post Festum
S: Agnetis albo wiosnę wnisc w Prusy y naszych tam czekac
A ze naywiecey Insultus ma bydz na Podskarbiego y P. Poznanskiego
tedy trwogę uczynic na Krakow y sub praetextu wzięcia korony y skarbow
per Senatusconsultum a P. Poznanski niech sie chorobą złozy insi takze
Starostowie gdysz nam na tym nalezy aby ich nie Examinowano z for-
telow naszych
Jezeli by Woysko P. Marszałka odstąpic miało do nich sie przebierac pro-
pter consilia
Jezeliby Turczyn progres miał uczynic y naszych zycslinych o pry-
mowac persuadowac aby mu Haracz Ukrainy Kamienca podaniem po-
zwolono czym sie on kontentowac będzie a my to znosząc z Electem nowym
odbierzemy iako naszwedow było a pospolitacy snadno na to pozwolą aby

tylko do domow powrocic mogli
Jesli Directora obiera starac sie o swoiego iesli nie chocby go przeplacic
Prawa pisac a na zadne Sądy nie pozwalac poniewasz nie masz Latwy Pu:
sakow Duchownych
O Ductorow y Rotmistrzow swoich starac sie w pospolitym rusze:
niu mocno
Na Protectora wotowania iako na bardziey zaciągac
Na Wiosne na sprowadzenie Electa o Zacieznych sie ludzi starac
Jezelibysmy tak nie mogli na Seym Koronny aby stanął Ordy y Do:
raszenka Zaciągnąc
Około Directora ich naybardziey psowac
Nie zawadsi condolere uwa populorum se armaty y Piechoty niemasz
et una ceruix ad Securim
Jezeliby confiscationem bonorum na nas podano to sie nie odstępo:
wac a swoie Konczyc zamysly

APPENDIX

Vwazay kozdy kto ma rozum zdrowy
Jakie concepta ich szatanskiey głowy
Ktore w przeklętey szkole discowali
Ci co sie na złosc Oyczyzny spisali
Skąd mam przyczynę od cnoty proszony
Złych Zdraycow wspomniec zalem poruszony
Przez co poniekąd ulga sercu memu
W rękach Poganskich iusz obciązonemu
Słuchayciesz wszyscy wy zwłaszcza cnotliwi
A dłuzey Zdraycom nie bądzcie cierpliwi
Jawnie na wasze zdrowie Instiguią
Prawa wolnosci y samych was psuią

NIEWOLNIK

Przestrogęc daię Krolowi Polskiemu
Szlachcie y Panąm Rycerstwu wzytkiemu

Oraz y stąnąm tey Oyczyzney złotey
A to co piszę nie z fallszu lecz z cnoty
Wiem że niewdzięczna tamoia przestroga
Będzie niektorym y onszem rzecz sroga
Kiedy na iatki ich zdrady wydawąm
A sąm z somputu zdraycow bydz przestawąm
To cia wiem dobrze że złych prawda kole
Y mniec to piekło będąc w teyże szkole
Dlatego iżem na złe rad dodawał
Czego żałuię żem zdraycą zostawał

Czytaycie wszyscy Discurs przewrotnego
Niegdy Jerzego ach Lubomierskiego
Ten model zdradziectw zostawił po sobie
Czego nie skonczył to dokonał w grobie

A to sie wszytko proroctwo znayduie
Machiawel sie z nieszczęscia raduie
Iże Machomet Korone posiada
Na co każdemu iusz po czasie biada
Antemurale iusz Turczyn wydziera
Ukrayne Wołyn Kamieniec odbiera
Miasta fortece Krolestwa częsc ~~Wołyn~~ włosci
A przes nie sfornosc złych Polakow złoscią

Mniey iusz dbąm oto więzien utrapiony
Wiedząc że więcey niewroce w swe strony
Ale dla Boga wszytkie Polskie stąny
Jak Krolla Pana tey Oyczyzny Pany
Przestrzegąm będąc na zginioney drodze
Tego żałuie żem był zdraycą srodze
Niemieycie za złe sumnieniu moiemu
Że grzech wyznawąm będąc w złym złączeniu

Co prawda kaze to wam przyznac muszę
Wszyscysmy Zdraycę Zatracili duszę

Widzi tam wszytkie hipokrytne cnoty
Zły Radzieiowski przeklętey roboty
ktore rozkrzewieł a krzewieł ze Złosci
Ten z Lubomierskim dał sie wznak wolnosci
Niewiem zczego by chwalic Senatora
Trzymał szesc Starostw dobra to podpora
Laskę zbuławą wielkie dwa urzędy
Wolnoscią trzęsąc po Seymikach wszędy
Snadno bydz Panem z cudzey pracy krwany
I dokazywac a chciwym bydz sławy
kiedy to zewsząd y respectowano
Prawie a drudzy Krolem mianowano

Godna rzecz wspomniec Oyca twego dzieła
Bo ten dosc czynieł tey Oyczyznie sieła
Nie był tak chytrym Matce swey ku złemu
Krolowi Panu Krolestwu wszytkiemu
Niemiał twoy Ociec Xiązecey godnosci
I dla tego tesz pełen był iednosci
Nie czytał nigdy Xiąg Machiawela
A dokazował wtey Oyczyznie wiela
Kontentował sie Szlachecką godnoscią
Zył iak Senator y wielką miernoscią
Radzieł Oyczyznie zawsze ku dobremu
Nigdy nie ciągnął Krolestwa ku złemu
A tys chciał rownym samemu Krolowi
Bydźa nie będąc nic wrodzie Piastowi

Przypomniey sobie onto szczyt wolnosci
Dla ktorey dotąd Polacy w cieszkosci
Wszytka Korona ięczy dla twey mitry
I dla prywaty bos był bardzo chytry
Ut sit Rex Piastus nie zaden Aduena
Chyba de Roma a to twoia Vena
Zeby był podpar prędko twoiey sławy
Acz fatum twoie pomieszało sprawy
Bos ty chciał Syna z siestrzenicą ~~[illegible]~~ Krolowy
Złączyc w małzenstwo aż krol iuż gotowy
O tym w dyscursie nie masz zadny Noty
O toc to było z krolestwem kłopoty
I ze sie twoiey Myśli ~~nie~~ nie powiodło
Az Lubomierski o Wolnosci wgodło
Dopiero z Wiąski Woysku wynayduie
Sczytem Wolnosci y Szlachte cukruie
Była y Druga przyczyna z Buławy
Wielkiey koronny do swy chciwy sławy
A ze ią dano w podolek Derkiny
Patrz co z krolestwem Lubomierski czyni
Az woynę przeciw krolestwu podnosi
Dla swy prywaty szlachcie wiąski znosi
Otwiera wrota Xie przyiacielowi
Gubi Lud bitny pod Mątwy krolowi
A toz pożytek swey wolnosci macie
Wolnością siebie samych zabiiacie

Jawny wizerunk w Radziejowskim macie
Czego po dziś dzień wszyscy vpiiacie

Ten zdrayca dla swy Prywaty zprowadziol
Szwedow z węgrami y Polakow zwadziol
Jakiey ten szkody uczyniol w koronie
Czego iest pełno w każdey prawie stronie
Wolnosci cie z Polski y Ardosci wygnała
Słusznym Dekretem smierc zdrayce skazała
Tys nie cznotliwych z niezbożną złą żoną
W Polszcze narobiol złych rządow Beloną
Ty Wykrętarsko Bywszy Podkanclerzem
Na złość Oyczyzny naganiał Skanclerzem
Wyscie Obadway Oyczyznę do zguby
Wiecznie przywiedli dla przeklęty chluby
Dales sie wsznaki zdrayco nie cznotliwy
Zły zdraie ciowsky w Polszcze załosliwy
Cos ci ta Matka złego uczyniela
Ze ziey wnętrznosci wydarles iey dzieła
Wszakes z niey powstał dalac y urzedy
Ta cie Bogactwy uczyniela wszedy
Onac Slachectwa Senatorstwa daie
Z niey każdy Slachcic y Panem zostaie
A przecię krzywdę iawną iey czynicie
Gdy takie dobra nie wdzięcznie płacicie
Złota Wolnosci do czego przychodzisz
Synom nie wdzięcznym nigdy nie dogodzisz
Miałas powagę u wszytkiego swiata
O czym kroniki y Potomne Lata

Dankci naywiekszy w Polskym kraiu daią
Bo sciebie Slachtą y krolmi zostaią
Pokis na thronie krolow spoczywała
Tos Polskym kraiom insze sposobiała
Jako sie Slachta z rąk krolow wykradła
Tak złym postępkiem y samas upadła
Przez iedno słowo mowiąc nie pozwalam
Jakim postępkiem iuz pokoy rozwalam
Dobrac iest Wolnosc lecz nie tak zbyteczna
Nie umiec zażyc to sromota wieczna
Dla takich zbydkow iuz wolnosc tracicie
Sloganinem sie bezboznie bracicie
Przysposobione krwią nabyte włosci
Marnie gubicie dla zbytni wolnosci

Oczywiscie to w Lubomierskym macie
Ze złotą wolnosc przywiodł ku uracie
A to przez chlubę nadętosci chytrey
Chcąc krolem zostac zbył zdrowia y Mitry
Dla teyze Pompy Przodkow swoich sławę
Marnie zagubioł zapadszy w złą sprawę
Skąd y synowie Oyca tak chlubnego
Namiey nie usli wszyscy trzey iednego

Sliski starosta pierszy miedzy niemi
Zadną dzielnoscią ni postępki swemi
Nie iest Oyczyznie tak zas chciwy sławy
Ze w Gospodarstwie tylko ma zabawy

Rzecz pospolitą bardzo silnie broni
Miasto chorągwie pod pierzyną stroni

Drugi kawaler De Malto nazwany
Ten iakokolwiek słynie miedzy Pany
Sławnieyszy iednak miedzy damami
Bo wiek swoy trawi ichże zabawami
Woysku dla tego tylko pochlębuie
Że w Malcie nie był to do siebie czuie

Jest y O Patem Tynieckim nazwany
Intratę bierze sam Xiądz Malowany
Dla szlachtu kawalerstwo nosi
Tak nigdy Boga O Pokoy nie prosi

Peryasławskyin iest rzeci starostą
Sądeckim został za monetę prostą
Godzien zaiste tego zalecenia
Że Lubomierskym tylko zurodzenia
Słostepkow że ten mu sie Dank daie
Z Miennikiem będąc nie statkiem zostaie
Potraciół wioski głową robi cale
Myśli skąd co wziąć Intraty omale
Biały spodnice usilnie pilnuie
Maiąc swą wdąmu więcy wcudzey czuie
Dosyć zgrzeczności zalecenia maią
Niech się zostatkiem wszyscy trzech schowaią

Złe co się dzieie Przebog Boże żywy
Patrząc na iakie Polska przyszła dziwy

Bo sie Polacy wedwoy Rozdzielili
Cznoty zwolnoscią Wiary odstąpieli
A coz to z Polską Polacy Czynicie
Azli synowie y Boga krzywdzicie
Kędy scie Wolnosc onę swoię Złotą
Kędy Podzieli Społecznosc y Cznotą
Czemu scie Rozbrat iednosci złamali
Zgodę y miłosc wchytrosc zakopali
Na to sie niebo swiat Ziemia dziwuie
Ze Polskę Francus z Turcynem Woiuie
Znac ze iuz w Polsce starozytna Cznota
Zginęła Prawda takze miłosc złota
Nie darmo Polska Wcudzych kraiach słynie
Nie rządem stoiąc Przez nie rząd tez zginie
Nie ciebie Polskie Jabłko Tykąmi złote
Ani Sarmatow co kochaią Cznotę
Ale tych ktorzy Boga Cznoty Wiary
Juz odstąpieli zalęcac bez Miary
Ktorzy sumienie za złoto przedali
Hołdownikami Francuzow zostali
Nie sczesne czasy ze scie takich synow
Gorszych zrodzieli nizli złosnych Finow
Ktorzy tę Wolnosc wniewolą przedali
Będąc iuz wsercach srodze zakamiali
Bogday tych wszytkich zła smierc nie minęła
Zeby ich wszytkich Ta Ziemia Połknęła

Poniewaz wiary Boga odstepuią
Po Poganski sie prawie iuz sprawuią
Albowiem swiadkiem sąm Poganin stoi
Ten ktory ledwie co sie Boga boi
A niechciał iednak przysiegi y zgody
Zamac ni zadny stwierdzony swobody
Jowszem chcąc nąm słowa Poganskiego
Dotrzymac przysiągł do czasu wiecznego
I byłby nie szedł do Polskij krainy
Gdyby nie zwłasny Polakow przyczyny
A ze go Polscy zebracy przymusieli
Fortyce zamki poddac mu stwierdzieli
I swey Samiackiey odstąpic mu cznoty
A temi puscic do Kamieńca wroty
Kto temu winien dissidentow zdrady
A nie pozwalam y Luterskie Rady
Mniey nieprzyiaciel kazdy sie dziwuie
Winien gdy z zdrady naszych censuruie
Sąm Car Turecki koronie to gani
Ze wniey zle zrądzą Wodze y Hetmani
Kazdy sie narod iusz postronny dziwi
Ze takich Wodzow slachta długo zyiwi
Iz Prodytorow Kosciola Bozego
Złoty Oyczyzny stąpu slacheckiego
Nie winnie cierpią y długo zyc dadzą
Nie Turczyn winien ci co go prowadzą

Bez zbozni Zdraycy w Infule y w Mitrze
Ktorzy z Oyczyzną postępuią Chytrze
Chcesz sie dowiedziec Wielekroc Tysiecy
Roznego stąpu Bissurmanin dręcy
Rzecz nie podobna iako gwiazd na Niebie
Tak ludzi Polskych Gły Poganin grzebie
Do was na Slachto Potomkowie moi
Przestrogę piszę w Nieswobodzie swoi
Krwawemi Łzami y kruią Jezusową
Krolu Michale Przez smierc Christusową
Ktorego cie głos moc Boska Obrała
I na tym thronie Ukoronowała
Weyzrey na dzieła krolow Przodkow swoich
Wezmi znak męzny stwierdzonych sił twoich
Weyzrey na nierząd day prawdzie Cel zyzny
Karz zdraycę predko załosny Oyczyzny
Wczesnie Zabiegay z Slachtą sie zmowiwszy
Koronne Woysko do tego skupiwszy
Kaz łapac Zdraycow nie czekaiąc prawa
Bo za odwłoką zginie Polska sława
Jesli pilnosci nie przytoczysz Cale
Krolu Łaskawy tak urozęc Michale
Bo iuz cie zdraycy bez wagi sprzedali
Na nową zgubę wszyscy cie sprzedali
Aby Dostoynosc Maiestatu twego

Przywiedli wzgubę według zdania swego
Widzi to każdy do czego przychodzi
Jak zbytnia Wolność zgubę Polszcze rodzi
Raczcie posłuchać co się w Turczech dzieie
Mnie strapionemu serce w żalu Mdleie
Gdym sam tłomaczył Polakow Imiona
U swego siedząc w niewoli sołtona
Czytam podpisy zdraycow Zamieszanie
Gas na cię z szlachtą Miłościwy Panie
Czynią w Ramotach y prosby swe wnoszą
A na krolestwo Poganina proszą
Hołd obiecuiąc powinni oddawać
Szlachtę drobną nie sworną wydawać
Bez krwie wylania Zamki Miasta poddać
A krola wygnać a Panstwo mu oddać
Uważaycie wszyscy czego zdraycy godni
Każdy sto katow y tysiąc pochodni
Wyżey kamienca pod sameby nieba
Za takie zdrady wywieszać ich trzeba
Ze syn na Oyca tych czas następuie
Jako krew tonie Brat Brata Taxuie
A zas tak przedtym Pradziadowie nasi
Postępowali oni Oyczowie nasi
Czy to słychana co się teraz dzieie
Każdy Poganin z Chrześcian się smieie
Kiedy y Xzieża rozumu odchodzą

Do czego Wiara y Sacra przychodzą
Na Jaką hanbę Czystych Ludzi Dusze
Przyszły Tym czasem z żalem przyznać muszę
Jak Wiele Tysięcy bezbożnych Zdrayców
I Rąk niewinnych Ludzi Złości Pohańców

Patrzciesz co czyni Mikołay Prazmowski
W zdradę przemienioł affekt swoy Oyczowski
Ktory się pisze Pierwszym w Polsce Xiążę
Primas de Pais z Prazmową się wiąże
Wdział Płaść Dragański a Infułę zruciół
Pastorał zdeptał y wszytkich Zasmuciół
Owce ktore Bog krwią swoią odkupioł
I mnie Zaprzedał skorę zemnie złupioł
Z wykretow wszelkich rozum mi Ustaie
Niech się krol każdy iakim godność daie

NB Poki Panowie z Panow rodem byli
Poty Wiedności Szlachta z krolem żyli
Dobrze rządzili nie stroili waśni
Nie przyiaciołom zawsze byli straśni
Jako Matlastwo na Urzędy wsiedli
Patrzciesz do czego koronę przywiedli
Viuente Pana z tronu go żegnali
Nie mało Cudow w Polsce nadziałali
Pożal się Boże kto cię wszczęście wprawioł
Nie z żadny cznoty ktorą gdzies zostawioł
Jakos był z młodu ślepego sumienia

Jak y na Radosc nie masz polepszenia
Kowes zbudował w Polsce Jeruzalem
Igroza pisac takie dzieie z zalem
Dwoch was powstało Anas Skarfasem
Na wieczną zgubę wiary iednym czasem
Nic Potym chlebie ktorego Tak Wiele
Jeden Xiądz trzyma a rzadko w kosciele
Miasto wdzięcznosci kosciola obrony
Pierwszym ~~[illegible]~~ bywszy tey korony
Pierwszym Przedawcą krwie ~~[illegible]~~ zostales
Judasza sobie drugiego przydales
Lub Oblubienicę swym Palcem skazuiesz
Jednak ach Męki nieznosne gotuiesz
I dobrał sobie w swym Wieku rownika
Jakze Biskupa maiąc spowiednika
Ci bez dyspensy Papieża Rzymskiego
Na miast dobroci czynią wiele złego

Drugie zas Xiąże bez Mitry Trzebicki
Z Dupie to slachcic Uczeń Jezuicki
Patrzciesz co czyni wolnosc w Duchowienstwie
Cnotę z niesnotą iuz zeni w salenstwie

Coz to sprawiło pochlebstwo y zdrada
Krola Kazimierza Zony iego rada
Co za zwasnego naradu
Bedąc zupełną Francuskiego smrodu
Dobrac to zenie kądziele pilnowac

Około domu, rządzić roskazować
Nie w Krolestwie się Rzeczy Pospolitey
Ani też wdzierać do Radyiey skrytey
Bo tam źle bywa kędy kądziel rządzi
Dla tey kądzieli dotąd Polska błądzi
Wyniosła kądzil z Polskiey srebro złoto
Do swey Francyey a nam zato błoto
Miedz wstęgi dawne złada bagaziey
Znayciesz Polacy szalbierstwo Francyey
Dla tegoc tam krol Jan Kazmierz siedzi
Bo mu nie stało w Polszcze złota Miedzi

Nie dziwney krolu książęciu Paryski
Ignie Kazimierzu zes miał senat śliski
Jakiches sobie na zgubę sprzyimował
Za ktorych radą nie iak krol krolował
Bo tobą żąna z księdziami rządziła
Taż y Polakow nędzy na bawiła
Ona ich uniwecz zmięszała Wolności
Z Radziejowskiego z Lubomierskim złości
Owo się zgoła dziwne rzeczy działy
Jako na dworze Tak y we Płci Biały
Obu Płci stanu Wielkie Przewrotności
Co wszytko Poszło z bytniey Rozpustności

Z Bytnia Wolności Pinigdze Łakome
Do iakiey Przysła Polska Epidome

Podzmysz do Dworskich samych zwłaszcza Księży
Az groza pisac Myslac głową Cięży
Jako sie wzywanie ze wszech Miar staraią
Wsieckie Vrzędy gwałtem sie wdzieraią
Mniey potrzebuią dyspensy od złego
Regula Juris Vczyni Dobrego
Zato Biskupstwa Koronne Vrzędy
Starostwa zato dla Francuskiey Zrzędy
I Złotem zato tkane Brzuchu maią
Przez co zli zdraycy na Boga niedbaią
Wszytko to robi Intrata zbyteczna
Za ktorą idzie rozpusta wszeteczna
To teraz wszyscy na oko widziemy
Ka iaką Hanbę z kiezey przychodziemy
Przyidzie do tego iako Kamięncowi
Czego nie życzę iuz y Krakowowi
Podobno Gniezno gniazdo nie dotrzyma
Jezeli Turczyn po wisłę otrzyma
Vskromi Księdzom pewnie tey Wolnosci
Pozbawiwszy ich Duchowny godnosci
Gdy dac na Woysko z miłosci dla wiary
A nie godzi sie iam Ksiądz Plebon stary
Jam Xiąże Biskup Jam iest Opat Cały
Jam tez Kanonik w Duchowienstwie stały

Każdy z nich woli kucharce sprawowac
Szaty niżeli na Woysko Legowac
Coż Potym Księdzu Trzykroć sto Tysięcy
Na Rok Intraty miec przechodzi więcey
Ktory kościoła niey iedney kaplicy
A ni spitala ni żadney Ulicy
Za tę Intratę ni chorąguie żadney
Piechoty Pięćset tego komput snadny
Wystawioł pod czas kamięnca Wydania
A to z dyspensą wszytkich zdraycow zdania
Co zes Wzdy więcey tey Matce Wystawioł
A nie iednegos frasunku nabawił
W ktorey potrzebie Oyczyznęs ratował
Iku dobremu kiedys perswadował
Jesli cos chłopstwo roskazał buntowac
I szlachtę ktorą przy krolu rabowac
Mała obrada Synatorskiey radi
Owszem Płacz zguba Wołoszcze dla twey zdrady
Miasto ratunku toście ią wkłopoty
I dotąd wielkiey przywiedli sromoty

A Pana tego coście go obrali
Z godnemi głosy y rząd mu oddali
Przezcoż go teraz z Polskiey Wypędzacie

Małżonkę własną zręku Wydzieracie
Rzecemi kto fałsz ze Xięży pochodzi
Ito złe wszytko ~~z~~ ich głowy się rodzi
Przyznawąm księży iżec sięłę sobie
Zbyt pozwalaią brakuiąc wosobie
Prawda się ma rzecz sięłę wymyślaią
Ci mianowicie co Intraty maią
Beneficia y Biskupstwa wielkie
Muszą zbytkować przez dostatki wszelkie
Zanic Vniego krol slachcic Ziemianin
A pogotowiu chłop albo Mieszczanin
W Niebo iuż pluią od Wielkiey Wolności
Dla ktorey Polska Vmiera gorzkości
Sąmi Arcybiskup z Biskupem krakowskim
Obrali krola za zrządzeniem Boskim
Jawno to niebu y wszytkiemu swiatu
Wszytkiey Oyczyznie każdemu powiatu
Teraz go przez co z Polski wypędzaią
I do rozwodu Panią przymuszaią

Coż potym Xdzu Arcybiskupowi
Pilnować Laski albo nog krolowy
Otoc się bardzo krolowa Vraża

Ze ksiądz bez oka a wszędzie sie wraza
Trzebaby rady Paniey Elertowy
Dawno Wiadomey nie spokoyney głowy
Jesli z Biskupow nie rządy sie dzieią
Z czego sie rozney wiary Ludzie smieią
Jze przywodzą do takiey sromoty
Oyczyznę swoię godnosci w kłopoty
Turkow Tatarow poważniwszy z nami
Bogday od nich pogineli sami
Jakie Bog dla nich ponosi z niewagi
Jakie Lud cierpi Tyranstwa y Plagi
Krew wylewaią dla nich nie mowiątka
Bedzie z nich Wieczna W kronikach pamiątka
Płaczą Mogiły krakus w proch rossuty
Płacze kamieniec Ręką Boską kuty
Płacze Lwow Wołyn y Podolskie kraie
Płaczą Xiążęta ktorych mało staie
Płacze też także Buyna Ukraina
Koronie naszey Zycliwa druzyna
Do pięroz Płaczą ktorych Wordzie Męczą
A przeklinaiąc płaczą na was ięczą
Czegoz Płaczecie w nie smiertelny Sławie
Zygmuncie krolu czwarty Władysławie
Ignie karzmierzu Ty masz płakac czego
Boć zdraycy w Polscze narobieli złego

Za Ciebie miasta ruynę popadły
Fortyce Zamki przez wielej rząd twoy spadły
Wniwecz Daniny Woytostwa zniszczały
I krolewszczyzny Upadek Poznały
Ktore tak długo Szlachta przepłacała
A to krolowa Jey Mść Sprawowała
Częścią dla Factey ~~częścią~~ y Francuskiey Zrzedy
Bog Skarał Polskę y Dotknął ią wszedy
Jze wniey nie masz zgody y Miłości
Z Przewrotnych Ludzi poszło wszytko złości
Przyszedł czas pomsty y nagroda złemu
Bog płaci zawsze dobrze Cznotliwemu
Ztłumił Bog zdraycow ztłumi Chytre Pany
Przyidzie kazdemu do słusney nagany
Sami nie wiedzą iakim iescze padnie
Bog Sprawiedliwy potłomi to snadnie
Ktoz wię czego tez ich dzieci Czekaią
Jako to więc bywa co mieli nię maią
Bog płaci dobrym y szczęści Obficie
A złych zas karze na wszytkim sowicie
Wszak doznał tego Dawid Utrapienia
Od Absolona swoiego plemienia
Niechay iako chcą przeciw tobie radzą
Krolu Michale zdraycy cie nie zsadzą

Kiedy Bog z tobą a ktoz przeciw tobie
Michał twoy Patron ma pieczą w twey dobie

Luboc to ci dway Biskupi Trzeciego
Dobrali sobie Jana Sobieskiego
Hetmana wtęn czas Marsałka z Buławą
I Woiennika z Tatary pod Ławą
Masz komput zdraycow ktorzy przeciw tobie
Powstali bili y twoiey o sobie
I Przysięgłych Cale iakoby cię strawić
Albo też otruć y zdrowia pozbawić
Masz dwu Biskupow zawisnych tak tuszę
Ktorzyby można wydarliby Duszę

Sobieski z Derkin truciznęc gotuią
A Rokoszanie katafalk buduią
Ręce krępuią brzuchacz Lubomierski
Nogi zas gdreczy Bidzienski Szalbierski
Na głowę waży y serce Potocki
Do serca zmierza Woiewoda Płocki

Gładki Absolon Sieniawski z radością
Vjezdza konia na pogrzeb z Predkością

A Morstyn Pocztarz we gdąnsku zostaie
Ten wszytkim zdraycom Dutki Nadymaie

Stolnik koronny Solarz Wielopolski
Duma boiąc się o szarpanie Polski

A Glinski zanim dzikie pędzi swinie

Na Beczcze wina na ten pogrzeb płynie

Inszy zwierzyny na Bankiet gotuią
Jescze krol zyie oinszym Wotuią
Dobrze kalika rokuie Poznanski
Boiąc sie bardzo od slachty Glinianski
Ten Wszytkim wrozy wpredcze nagley smierci
Z ktorey sie zaden Zdrayca nie Wymierci

Pozal sie Boze Panica Młodego
J Pana z Przodkow Kniazia Ostrowskiego
Jze czas darmo wkwitniący młodosci
W Factiach trawi z sobieskiego złosci
Wiem ze tez czyta prodkow swych dzielnosci
Jako kroniki Polskiey dostoynosci

Gdybyscie wstały Xiązęta koreckie
Zasławskie męzne takze wisniowieckie
W Jakieyscie sławie zawsze zostawali
Nieprzyiaciołom swym odpor dawali

Zkądze Chotkiewicz powstał tylko z cnoty
Broniąc kosciola wolnosci z ochoty

Zkądze Czarnecki nie smiertelną sławę
Podniosł Piastuiąc przy cznocie Buławę

Nie minę zdraycow w Prusiech Bąkowskiego.
Przy nim kompana takze Glinskiego

A ty korycki stary gdzie zostaiesz
Ktory mało co iuz ocnotę dbaiesz

INSTYTUT OSSOLIŃSKIEGO

Pewnie z Machcienskim przy zdraycach rokuiesz
I Zielenskiego do siebie Wokuiesz
Nie pamietaiąc y na swe Lata
Jeszcze od swedow przez cię w Polszcze strata
Juszciby tez czas radzic ku dobremu
Vpamietac sie dac po gębie złemu
I wszytkich innijch pociągac ku zgodzie
Bo bedzie Ciesko pływac przeciw wodzie
Masz przy fortunie nad zasługi chleba
Przecię nie myslysz dostac sie do nieba
Jakich zescie to dziwow narobieli
Turkow Tatarow do Polsky Puscieli

I tak sromotnie kamieniec poddali
Az pod sąm Rzesow Jasser brac kazali
Bywszy tak swoim iadem zarazeni
I Oyczyzną złością zaslepieni
Mało cnoty iusz starozytny macie
O ktorą takze O Boga niedbacie
Trzebaby seymu Ludwika Węgrzyna
Krola Polskiego dziedzica y syna
Czytay kroniki a Glinianskie dzieie
Tam u nich obaczysz złych zdraycow nadzieię
Vważciesz dzieła Glinianskie przymierze
Jak przy wolnosci stawali Rycerze

Coz zdraycom czynioł Granowsky Cnotliwy
Marsałek Wielki koronie Zycliwy
Ktorzy takowe w Polscze bunty wszczęli
Słuszną zapłatę za Vczynki wzięli
Lubo przy Boku krola zostawali
Oyczystą takze Wolnoscią trząsali
Dla złota factiey y zdrowia pozbeli
Od drobny Szlachty osądzeni byli
Zferował Dekret Granowski gotowy
Nizeli przyszło z krolem do Vmowy
Juz iedenastom Synatorom głowy
Kazał poscinac mowiąc temi słowy
Bog sam y Prawda krolu zdrayce karze
Juz pod twym tronem kaz odkryc ich twarze
Nie mogło zadną miarą bydz inaczey
Krolu nasz Panie w takowey Rozpaczy
Musiało to bydz co Prawda kazała
A sprawiedliwosc tak Instygowała
Ze na wykretach Factyach Mieszkali
Pewną czesc Polsky y Wolnosc przedali
A krolewska Mosc przywiedli do tego
Zes sie oddalił od kraiu Polskiego
Przez co nie zgody rozne dystractye
Przeciw nam czynią Confederacie

Zaczym my Szlachta solicitowała
Pospolitym się Ruszeniem zebrała
Chcąc sobie Pana zaciągnąć inszego
Ktorych w kompucie aż do namnieyszego
Było tak wiele Pięć dziesiąt Tysięcy
Oprocz Xiążąt kilku przechodziło więcey
A pokazał to swiatowi wszytkiemu
Ten ze Marszałek Rycerstwu Polskiemu
Ze był cnotliwym synem tey korony
Uspokoiwszy zdrady nawsze strony
I krola przywiodł do zgody iedności
Ktory naywiększe dał Polsce wolności

A ty sobieski Lubos był Marszałkiem
Gdziezes Oyczyznie stał cnoty kawałkiem

Jawne są dotąd Oyca dzieła twego
Harda nadetości na krola Polskiego
O iak twoy Oiciec Oyczyznie zaszkodzieł
Kiedy krolowi do Turek zagrodzieł
Władysławowi zostawał przeciwnym
Inszych buntował wynalaskiem dziwnym
A Jeslisz Panu nie zwyciezonemu
Stał się Tygrysem dobroczyncy swemu

Ani syn nie Vszedł Oyca Złosliwego
Ktory sie srozy na Orła Polskiego
Chcąc Pana strącic ~~Pan~~ z Thronu bez przyczyny
Itey korony pozagubiac syny
Prowadzi na nas Turka y Tatary
W szalenstwie swoiem nie maiąc iuz miary
Jak Ociec Zdrayca Tak syn Przyznac muszę
I Piekła rusza nie pomniąc na Duszę
Granowskiego by przykładu potrzeba
W Teraznie czasy westchnąwszy do nieba

Bierzcie sie wszyscy za ręce Ryczerze
A Poglinianskiu karzcie szalbierze
Gdyz zadną miarą nie bedzie pokoiu
Nie puydzieli chętliwie do boiu
Czas iusz osobie lotnie zabiegaycie
Dalszy odwłoki kazdemu nie daycie

Bowiem y same zradliwe belony
Tych buntownikow niespokoyne zony
Ktore Mezowie skonsensem posłali
Aby krolową z krolem pomiesali
Tak Przywodzieły Bogoboyną Panią
Ze nie przewiodły zli Mezowie ganią

Więc tak radzieły Synatorki obie
Krolowy chodzic Jey Mu W załobie

Albo sie rozwiesc iako Polki czynią
I Cnotę mężom niecnotliwie mienią

Pierwsza Francuska Jana Sobieskiego
Będąc swiadoma stanu nie iednego
Druga tłumacka bez płodu Zadnego
Dobrze wiadoma Małżenstwa roznego
Dobrały te dwie trzecią stolnikową
Dla perswasiey chcąc złowić krolową
Krolowa mądra będąc pełna Cnoty
Wstyd purpurowy ważąc nad klinoty
Krolowi Panu raz oddaią Zwiarą
Zezwolić nato niechce zadną miarą
Tak im dziekuię za ich perswazie
Ja sie nie znidę zwami na factie
I nie chcę wiedzieć wczym zemną mowicie
Wrychle same y mezow złowicie
Z Jakim odeszły Amazonki pfaniem
Vrągaiąc sie z wielkiem nasmiewaniem
Że ich pobozna krolowa złe sprawy
Przed sąd Prymasa posłała Łaskawy
Bo sąm wprzod babieł bez dyspensy radzieł
Jakoby krola z krolową posadzieł

Prymas im zato przysądzieł oprawę
Jesliby przyszło sądzić zdraycow sprawę

Tak tedy te trzy z Cwartą Morstynową
Z Swidratym okiem nie Cnotliwą głową
Przemierzłe baby we gdańsku seymuią
Francuzow swedow witac sie gotuią
Poki Francuzek Polacy nie brali
W Małzenstwo sobie Oyczyzne dbali
Jako sie z Chytrym narodem zmiesali
Tak Cznote Polską plugawie zmazali

Do czego przyszedł Zamoyski z Francuską
I Stanisław koniecpolskiey lepiey było z Ruską
Do kąd Polacy cudzych ziem nie znali
Prawdę y cnote rząd w Polsce kochali
A iako teraz co żywo zwłosało
Tak V drugiego wstodole y mało
Jest sie czym brzydzic nie statkiem Polakow
Nie rządem żyią zal sie nie borakow

Pokaz cie mi też ktora z Polski Corka
Poszła w Małzenstwo o ktorą by sporka
V Włochow była co gdy biuż czynieli ~~szydzieli~~
Hiszpan z wenetem z tego by szydzieli
Zadęp Graph z niemiec z cudzy ziemi Xiąże
Nie bierze Polki swoy z swoim sie wiąże
Nie rządzi Polka mężem w cudzy ziemi
Rozwodow nie masz czestych miedzy niemi
Jako to w Polsce zlada okaziey

174.

I Męża otruć do swy Fantazyey

Podźmisz do Prawa y Oboyga stanu
Ubogi Rowny Sprawiedliwość Panu
Wszytko się godzi Panu stać się musi
Jedno też wydrze a drugie przymusi

NB

Z zarliwy moiey ku wam Zydliwości
Co mniey sumienia rząd Boski miłości
Ku wszytkim każe y mandata iego
Mieycie sąd Woczach Boga Naywyżego
Juz ci to tilko cząstke Polsky Macie
Z ktory iak Ryby zmatni wyglądacie
Bierzcie wzor zemnie, patrzcie co się stało
A by was, predcze to też nie podkało
Ktoremim bardzi niż kaydany Pięty
Zem od Oyczyzny oney złoty troie
Ktory dziad Ociec dobył krwawe znoie
Owszem iż iest oddalosti na mieysce zginienie
Ze to będzie moie napomnienie
Juz nie iednemu wszem Wobec zosobna
Gorzka mnie słodka inszym smierc załobna
Aczci więc zoraf gdy za morze leci
Załośnie krzyczy odlatuiąc dzieci
Jako nie serce Umiera w gorzkości
Patrząc na wielkie wspoł więzniow cieskości
Bo sam wielkie y nie znośne Męki

Cierpie z Pogansky ach okrumy Reki
Do was Rzecz moię obracam Zołmierze
Nie zwyciężoni koronni Ryczerze
Wszak więcie dobrze zem był zołmierz z wami
O nych czas przeszłych przyznacie to sami
Rzadko takowe Rokosze bywały
Konfederatom skarkow łby spadały
Złe lisowczikow ich związki podparły
Czytaj kroniki kedy sie oparli
Gdybyście wstali waleczni Hetmani
Strasni y mezni zgodliwi kompani
Nie masz was oba waleczny zamoyski
I koniec Polsky w swych sprawach stateczny
Zginął Kamieniec przez zdrade złych Panow
I przez nie szczerość koronnych Hetmanow
Doki krolowie wolność piastowali
Nie przyiaciołom strasznemi bywali
Czyby był zołmierz kokaiący sławę
Patrzał na Orła Hermanską buławę
Nierrzeba było zaciągow Poganskich
Ani wołochow Motłochow szatanskich
Przez to Cesarze y krole znosili
Takie teraz zaciągi Panstwa potraciły
Waleczną troię Monarchią Rzymską

Pogańska pomoc obrocięła w krymska
Pierwey Zołnierze Tatarow gonieli
Podzikich polach sromotnie gromieli
A teraz opak bo przed Tatarzynem
Vcieka Rotmistrz z chorągwi swy gminem
Nieczekał Hetmąn z woyskiem Turczyna
Vprzedzał prędko za dniestr poganina
Nie tak iak teraz co go wita w domu
Brzydki niewieściuch nie maiąc soromu
Ktoz Prosze iesli nie sami Zołnierze
nb Brogowi czyli grobowi Rycerze
Rzeczpospolitą wniwecz obrocięli
Hetmąn dwie części częścią Zołnierz czyli
Czy tez podskarbi za one pobory
Skądże Oyczyzna ma mieć swe podpory
Kiedy iest zewsząd od swoich zniszczona
A przez podskarbich Zołnierzow susniona
Kiedy dosic na tym o iak zakamiali
Zescie wnętrznosci swy Matki wydarli
Jeszcze do tego z smrodliwemi Zydy
Zywot wiedziecie bez wszelkiey Ohydy
Naiaki przyszedł człowiek Chrzescianski
Kontemp Panow przez narod Pogansky
Ktorzy czarami Polske sczarowali
Lichwy Łakomstwy na złe zfałszowali

Czyli to słuszna żyć z takiem narodem
Niewiernym Chytrym Parszywem smrodem
Wszytkę iuż Polskę wewnątrz ze smrodzieli
A iako swedow na nas zawodzieli
A teraz Turkom o wszytkim znać daią
Krew Chrześciańską iawnie przedawaią
Jakie excessij przez Żydow się dzieią
A to gdy Panków karmią się nadzieią
Nigdzie nie maiąc takowyi swobody
Pod słońcem swiata iakie Polska szkody
2 Pożal się Boże że wspominać muszę
Tak nie winniątek zatracaią duszę
Dlatych Parszywców poniosł nie znośne
3 Co wspominaiąc aż serce żałosne
Boże krwią naszą Parchy swe zmywaią
Dlatego dzieci małe zarzynaią
A to z żałością wspominać przychodzi
Do czego naszych łakomstwo przywodzi
Nie raz Trybunał iawnie y w tym błądzi
Zgwałczone sacra dość ladaiak sądzi
Łakomy sędzia gdy za trochę złota
Uchodzi Żydom naygorsza robota

Seymu Tureckiego Punktow XII

Seym walny stanął w Tureckiey sam stronie

Przeciwko Slachcie y Polsky koronie
Na ktory ze wszad Bassowie Zjezdzali
Woli Cesarskiey radzic pomagali
Cesarz dwanascie punkt Seymu Vchwala
Na ktore zgodnie z nich kazdy pozwala
W trzech dniach Seym stanoł tak wielkiego Panstwa
Jak szczesliwa iest rada Poganska
1 Pierwszy Punkt wprzod Podolskie kraie
Zeby obrocic w Meczety Saraie
Lwow zas okupem wynyszczic do szczedu
Jesliby nie chciał znac tego Vrzędu
Z Kamienca wygnac przez wszytkie gawory
Kosciołi ~~dwory~~ zniszczic pol odbierac dwory
Vkrainę wszytke durne Muzyki
Mocno opasac pomiesac ich szyki
2 Cesarz chce to miec czeby nie było
Slachty nic wiecey podziesiątku tylo
W kazdym powiecie Ostatek wrowninę
W Piermiastek aby dawali daninę
Jak za chłopiąt z Panien y chociasz ziemianie
Zarowno z chłopy poczytac Mieszanie
3 Tego chce Cesarz wiarę y kosciołi
Znosic Biskupstwa Księza takze z skoły

A tę intratę na Woysko obracać
Przez to polakom wolności Vtracać
4 Tego chce Cesarz żeby Senatorstwa
Rozdawać takim Vrzędy Starostwa
Ktoryby został Bissurmanem z chęci
Wiary odstąpił tego mieć w pamięci
5 Tego chce Cesarz żeby hołd dawali
A Trzeciego dnia na konie wsiadali
Kiedy im każą przeciw wierze święty
Ktoryby nie chciał ma bydź zaraz święty
6 Tego chce Cesarz wiedzieć a koniecznie
Wiele dusz w Polszcze pod wiarą statecznie
On chce bydź Panem wiedzieć co się dzieie
Bądźcież Polacy Pewni tey nadzieie
7 Tego chce Cesarz z dobytku wszelkiego
Miasta Fortyce od głowy każdego
Żeby przysiąkszy ale nie zdradziecko
Podać w kompucie by naymnieysze dziecko
8 Tego chce Cesarz z dzięciątka iednego
Kmieci na woynę wyprawić pieszego
A żeby miedzy Janczary zostawał
Dla tego popis takowy nadawał
9 Tego chce Cesarz żeby nie bywało
Takowych zbytkow ktorych iest nie mało
To iest obżarstwa bez bożne piiaństwa
Ktorym się brzydzi przykładne Pigaństwa

10 Tego chce Cesarz zeby te dwa stopny
To iest Duchowny także swieckiey Pani
Porownac wiedno Vięc im Wolnosci
Declaruie sie poznosic im włosci
11 Tego chce Cesarz zeby ni Imienia
Nawet niebyło kazdych Pokolenia
Zbyteczne stroie y Pysznych bez Miary
Dumnych Polakow obrocic w Bocary
12 Tego chce Cesarz za Brzadzeniem Sprawy
Mahometowy miec takiey Zabawy
By Vbogiemu wdomu y sierocie
Dac Sprawiedliwosc kazdemu wprostocie
Zab za zab zeby wziąc oko za oko
Jak Skandat Bozy opiewa szeroko

NOVA Vngarica Lachrymabilia et Mirabilia ex Literis cuiusdam adquendam Desumpta Anno Domini 168 Primo

Hodie funestus epilogus decurrentibus mensibus quam Lachrimabilem ex Vix Vnquam auditum tanto minus praelatum posterisque Vngarice gentibus aeternum Commemorabilem Horribilem et inexplicabilem attulerit nobis Casum non Scrae neque diebus aut mensibus sed nec quidem Anni sufficerent eiusdem explicationi

Hodie Vtpote 30 Aprilis Vnica eademque hora triplici in loco quatuor infelicia et Vtinam nunquam audita facta sunt miracula

Hora namque hodierna nona Viennae Nadasdius in Provinciali Neustady Zrynius et Frangepanus in Armamentarum donicbus

et tandem hic Poserici Franciscum Bones in Publici foro ad horribile aliorum exemplum ibidem Executionis domibus expositi manebant Ut Videantur hic Vero, in foro statim, tumbae impositae per servos suos, et ablatus est, de cuius salute bona spes nam cum fuisset ex Aresti donio eductus licet difficulter tamen Ultima ne per multi farias P.P. Jesuitarum ad hortationes insperate, etiam spus Sti Gratia operante ante ipsam mortem conversus et confessus est Cuius animae sicut et reliquorum nu sereatur omnipotens Deus

Quod horribilem factum ferre etiam halcernus praesagiebat Casus, Nam in templo maiori Catholicorum, hic, Posonu ad Altare P.P. Jesuitarum B.M.V. Virginis Mariae post horam 6tam matutinam dum quidem patium celebrasse Sacrum, ex insperato ex statua Cuisdem B.V. seu imagine decidit Corona quod fuerat apposita capiti eiusdem imagine et quam det functa olim Medaslisina in honorem eiusdem B.V.M. dedicaverat cunque Screpitu quodam recte in Calicem sacerdotis incidit et prout Capiti imaginis fuerat opposita, ita supra Calicem quoque nullius auxilio collocata. Ante aliquod diebus autem recte illo tempore et fere eadem hora, quibus Decretum sententiae seu mortis fuisset nadasdio revelatum Viennae hic Posonu Dni Excellmi Principis Adami Torgaiz horologium quoddam in mensa collocari solitum aliae per eundem nadasdium, eidem, antea donatum post solutum horae totaliter confractum est, ita Ut nea Unica quidem parsecus, Vel alica rotula in suo loco permanserit, sed Universa hic inde discuta, quid idem propitius oculis vidi praeterea non ita pridem Papae in Magno Catholicorum templo ex Uberibus imaginis B.M.V. aqua per fluebat et ex alterius Crucifixi pedibus sanguis Adeo ab eadem qui Vidit, celiae

Fide digno et hic coram publicâ narrante hodie audivi. Hæc
itaque quâ hic et aliæ congregati et palam esse debeant, cum
Gratiose Vra Excia communicanda esse duxi. Vt ita ſi qui
quam [illegible] Celſitû poteſtati, ita Deo reſidere nitatur hoc
breui alij etiam multi coram legentur Veſtigio. ita et
dicitur quoque hodie eadem eadem hora esse expedimus

Przestroga Rzeczy pospolitey Gdańska
Anno 670 22 Aprilis

Doczuwaiąc ſie com Rzeczy y Rzpltey y Panu powinien, a oba
waiąc ſie aby niespodziewanie znagła na Oyczyznę nig na
stargnęła zguba przychodzi mi zaſtrzegaiąc tym ſumnienia mego
powodem, tak dalekie które ieſt przygotowali nie baczni Zdra
mietali Synowie, od kroc niedoſpieczenſtwo, aby nadz oną drudzy
nie zgradali ſamowolny, w którą za ſpiedzoni iſtem, zadnych ſpo
ſob nie ſzczeſliwym, zem na Zamieſanie Oyczyzny dał nieſpo
ſnie kiedy może zdrugiey ſtrony rozumiem Vkazdego
godny, że poſtrzegſzy co ſie dzieie, nie tylko tego odſtępuię y dy
rzekomiſie ale aby y ci którzy Vespół z nami Vdzielili obacz
li ſie y moim poſtępkiem. Pgr zas z Panami ſtoiący y Rzpltą
aby wſzelkie brać mogli przed ſię o radę iakoby ſzey nie pokazo
wany zabiegaiąc złey Rzeczy Boga ſamego na ſuia dectwo,
że nie na pomſte zadną, do Vrazy domowego nie mam zgoby
mości ale dla przedſiębrania rzeczom tak dobrze iuż nayſtrzeżonym
zabezpieczenia, to co niżey czytane będziecie do Vradomoſci podaię

Jeſtże w Francyi pod czas koronacyey Francuz pewny nazwa
ny Conde ſyn przyrzekaiąc ſi pod prætextem promocyey Fran
ſkiego na karbownaſtwo, -ubo y to miał ſobie od Pana Decon
zaczął z Panny ſtrzeżych ieſtże Francuſka nie ugaſła. Takoż
Traktowanie ozruchu Pana Teraźnieyſzego z Tronu y nad ſtanowienie

inszego na mieysce iego. Corzeż była. Wielkiego momentu a zaiąm
Sekretu nie doczekłego potrzebuiąca Zawarta miedzy dwiema stro
tylko osob to iest Z Ziąszemi Tam tedy związek około tego spisa
wszy y podpisawszy obligacie swoie do Daniei postawszy
y wziąwszy od Francuzey odebrawszy złożywszy to drugie dopełnio
Francuza nazad odsyłaiąc roziechali się z Krakowa, Zostawiwszy
Dyrektorą Zaiąszku wszy korrespondencyi Francuza wszy A że
nie dosyć było do skutku tego dzieła, na cieszkie rzeczy ludzi iakich
bez iakich promocyi podobać zaś tak surowy materyia y pertat
gotowego oraz drugim okolicznościom zagrożenia Hadziera bylaśmie
zdało się takiego Zazyli Posłowie spisali inszy związek gdzie
pod Tytułem Obrony Wolności, ktorey za Malkontentow krol
skim od dworu Rakuskiego grozieli zgubą obowiązali się fideiussorią
sientia, et nece, trzymać iedno z drugim nie odstępować się y promowować
dobro pospolite, pisząc się iednak we wszystkim, do swiętu Zgadzaiącego,
okolicznościach wiadzieli, że unim nie mogł nad obrony wolności y dobra
Rzpltiey. Tak tedy Uniwersały informatiey podpisali się na tym
związek, rożni w Tarnowie pod czas dyskursy Tymowskiego
bo drudzy w Kolbaszowie. Trzeci we Lwowie pod czas bolą, in
szy rożnie gdzie kogo można, rożnie gnoi, kiedy też y mnie
wto wciągnięto, y coraz więcey Sekretu odkrywać, poczęto a
na ostatek stanęły kamienie y same rzeczy, przed dru
gim Uchylaiąc y do tego Uchylaią odkryto że, iuż nadzieie
czy tak nasyconowane, że im zdobycz będzie trudno, ieżeli
się rzecz pospolita wretko nie pospieszy y zawcz do Ugaszenia
ognia, ktory iuż pod Kachiną podłożono nie rzuci się, spieszy
gli się tedy ludzie ci stanąć się zwielkim y pospolem aby Korola
Je. M. P. Zrucili, na mieysce JKM wprowadzili iuż nie Condeyza
bo wiedzą że Imienniki Polakow Imię, ale Xięzycia
alias Cont de Leipt Paul Podzonego pokrzenca Condeyzowego,
ktory około Wielkiey nocy stanąć ma nie zdaleka Hamburku
ku orku granice wegorzku aby mogł zawczasu gdy tego po
trzeba będzie zbiedz na mieysce naznaczone rożny bynaymniey

ij pieniędzmi po przedrzewszij, których na ież Czesi znaczną porzyczą
ną y rozdano y teraz się bieg Oni tym czasem układz Lęm aż do
porzeczonej aby nie dał Krolowi Jeśli Woiewodztwom do gotowo
ści dopiero go tam zemną gdy wszytko mieć będą napiąc do za
częcia tey nie szczęsney y bezbożney Imprezij, która skutku nadzie
ia do woysku koronnym do Czesci rzpolitego Kuźnia kładąc tego
rozerwą dobra sobie maiąc a rzeku Zgmek miasto, kowrze, a Posił
kach inicznych które im Francya, dwakroć obiecuie, y iuż po
częła nie daie, a Patarach który od Ukrainy iuż na Bendą
do kurszczże który Lubo wyraźnie nie obiecał posiłkow, ale ich
też nie odmowił, chcąc snadź iako y wprzod tymsposobem pa
trzeć na dalsze progressij. Azeby to inicie Francuskie czynności
przyspodzieli tym którzy pod czas Electorij Sasyą nerburs
ską piastowali otrzymali to w Wolnościach Imienionego
Candidata ze Corbe Xięzcia Lotaryńskiego poiąć obiecał zwa
bić chciano, ale go snadź nie pociągnięto, bo się oto gniewaią
y list nie małżni nie dawno do niego nowiną miano, do posłan
ca Xięstwa iego Zazyiey daley Confidencyey tudzi ich
na ostatek Rzeczypospolitey który o biskupstwa nie zamiłkym,
cokolwiek mi się nie zdaie przedsię dostanie a iezeliby tę prze
mogę miano za plotki albo za rathuil iakie niechaią
głoszą wszelkie iuż teraz wszystkim sądzę iawna
na teraźniejszym Seymie Ostatnim dawanie depeszy tego zdrow
downa y fortun takiemu, którego to Confederacią y zdrad odkry
wa co teraz przez pismo bez imienia ogłaszaią. Oczyścić
przed całą Rzplitą samych siebie y poprzysięgę ale
iakoż nato Confessi albo Katarzy cumplices Zgadzaią się
się Polscy Panowie, potrzeba by inne rzeczy porzetne
nażyn nie wrócić skutku, Czemu a ieżeli y ten czas to odkryie
Poznał to każdy rzecz może Zdaleka nie dla długo trwa
tego zerwania ieżeli się nim drudzy nie pokrzyżuią Ley
mu Zamoyska Obozu Xięcia Tarnowskiego z Gorzkowa

ludzi swoich na miejsca bespiecznie, Pana Kanclerza odse
prosić Pana Woiewody Krakowskiego do Golczyna y Zinskich
Circula obchodzenia, które się prowadziło Zabi nasiego hu
morze radzenney odprawie Pana Ojca nominibus a
za iego da Pbog Pamiętanie y posłanna Jak Pana Wiara
Oyczyznie miłości dogrecollectiey przyiaciele wielby wdnat
krwac dla ney mieli gotak Dymi przedsięwzięcia swoim podoni
ich na Kielcze

Copia Reguisitoriala Literarum Dni Electoris
Brandeburgici ad SR Mtem de data 25 Julij 1671

Generosas atq; electas mentes nihil magis assert quam si inte
gritas ac innocentia actionum suarum obsenistrari vrbatur par
tem. Qua fide atq; constantia suecus Regia Mtis Vtd
ac Gmchta Reipublica amplexi fuerint loquuntur res actag tempo
rum, essi forte obrepat alias invidia et liuoris plena,
grauior testabitur posteritas dum pro singulari affectu nu hanc
nobis gratiam rependet, sumus cum dolore percepimus Vt non
tntm palam in Aula Regia nitris Vtd inuidiosa atq; iniqua
digna oneremur querela quasi cum Dorozenko hoste Reipub
consilia et literas communicauerimus et ille Vltissimo Rebellium sed
et Regia Mtas Vra eandem veri Vt sibi compertam ad
Palatinatg Marois Polonia deferre, Significauerit Nouissimo qui
dem Famam spe mendacem et falsa iuxta veraq; pro
mere, atq; proinde nec credere vobis Regiam Mtem
Vram, pro suma qua pollet prudentia sua, rem tanti mo
menti, ex Vano saltem rumore et atq; authoris certis ac
cumentis pro certa publicasse Quare quod superest pro
demonstranda Vniuersis Terrarum orbis integritate nostra fi
gamq; Regiam nitem Vtri fore quod cateros Gentes maxi
me vero amicas et socias liget Authorem cuiusvis rei
nominare nobis ac palam facere dignetur quo falsitatis ig
nam et calumniam vindicis eorum Gentium communiter
quamquam Hoc Vtri Equitati ac pactorum et amicitiæ nequa
quid tur nos est commune ita tamen ne a Regia nitte Vra impe
ratore Quam decetes omni Laudis incremento gaudeam diu
q; bene valere optamus

Exorbitantia Ck JMci Podane są

1 Że non dilatat fines że dał Rescript Xiążęciu Kurlandzkie mu na przekupstwo Pilnskie zan wziął stoł srebrny od Xiążęcia Kurlandzkiego Contra Jus Regiae

2 Że dał Rescript zakonnikom ord: listers: Ut Abbates Eligantij ex professis Romasteriorum suorum

3 4 Ordynacya Zamoyska Alienacia dobr z Ekonomiey Sendomirskiey

5 Rachmistrzostwo Pana Taszyckie

6 Szumlanskie sprawę sądzono we Lwowie y aby pluralibus prosiła listet że na Kastellanow do sądow sprowadzono

7 Wakanse ktore się trafiaią abo krewnym swoim abo sługom swoim rozdaie, mianowicie Panu Rostechowi starostwo lelowskie na ktore że wychodzi co rocznie 60000

8 Że Pactorum memoriam Abhoret

9 Że nie dał starostw na Altilerią ex Vacantibus według Constitutiey

10 Że w prowadzenia woysk Cudzoziemskich dispozicion Uczynił

11 Że Pana Wyzyckiego od Ukrainy oderwał

12 Że Pan si Ablegat Cesarski declarował Imieniem Cesarza JMci do Polski przysłać 7 Regimentow pod Commende Xiążęcia Loterańskiego

13 Że chorągwie pod Tytułem JKrM zostaią

14 Że w Cudzoziemskich Państwach nie Polacy Panowie Rezydenci

15 Że Instructy X Podcanclerzy do widnia danej in facie Rei Publ nie czytał y oney nie poprzysiągł

16 Że na czlach zostaią plebei a nie szlachta

17 Że

18 Że na iedną rzecz dwa przywileie daie

19 Że sprawy nie z Reiestru ale ad libru sądzą

20 Że Krolowi przeszłemu prouentu niedaie

21 Że Kamieniec nie Ufortyfikowaiąc

22 Że Guardye swoie KSM ktore był posłał do Kamieńca znowu nazad do Warszawy nawrocił

23 Ze Pan obester Guardiey JKM y insi officierowie przed Pa
ny Synatorami nie przysięgali

24 Ze dwora słusznie przy sobie nie chowa tylko słuzkow y wstęz
kowym tylko wydaie

25 Ze Małzenstwo KSM contraxit contra 4 Rei publ: bo wiecey ukby
lo co nie pozwalali

26 Ze Pieczęci Pokoiowey zazywa do Universałow iako to ieden Universał
wyraza iednemu Rotmistrzowi dali zeby zmiast po groszy 6 a od Zy
dow po groszy dwa dawali podobna inuenientia słuszkow Oy
czowskich ktore był w Ukrainie przemyslił

27 Ze listy cudzoziemskiemi ięzykami pisze

28 Ze wadzi Urzennikow koronnych miedzy sobą y mieysca
nie naznacza iako ktory ma siedzieć

29 Ze Pieczetarzow nie Slachta y Authoritate im odeymuie
y wszytko do posłuszenstwa

30 Ze Podskarbiego na Dwornego Urząd Upadł

31 Ze faworyzuie ieden przeciw drugiemu

32 Ze Pierwsze w Ekonomiach mianowicie w samborczyznie
naznaczył Matie swoiey, a teraz obiecano komu insze
mu ut partes boni ciui deserat

34 Ze doroszenka Zaranenkiem wadzi 35 ze wakansze ante
tempus wydaie 36 Ze dyscyplina militare psuie

37 Ze Pana Wyzyckie w Ekonomiey samborskiey postawił
przez co wniwecz ludzi Ubogich obrocił

38 Ze soli Slachcie nie wydaie

39 Ze nie eliberował Drahima od Kurfistrza

40 Ze Calstef lu dedecore wzięty 41 Ze salis fodinas
impedit

42 Ze non terrigenit Vacanse rozdaie iako w woiewodztwie
Krakowskim dał starostwo Lwowskie Panu Potockiemu

43 Ze lezyt Jura Regni wydawszy Confirmacyą na kaduk
Gdańskanow

44 Ze sądził sprawę sasną przeszedł sine Equistri ordine

Pana Poranskiego

45 ze wrodzickie[go] Starosta pełne przez ad Dekret Radomskiy Cassowa
ny annullował

46 Od Gwardyanow po 4 60 wybiera które 47 ze Psalm 108 Spiewa

48 Zebrania z przymowkami contra personas 49 ze tedy inter Sun
cta Conclusione wtrzono ze iezeliby Exorbitancyi Kiedykolwiek
bilo kedy wolno bedzie posłuszeństwo wypowiedzieć.

Tytuł mię zmamiłem co Czynic in Moderna Rei publ: calamitate
iezeli suadenda est abdicacia Principie i naco się Ito in hoc maxime
według poczciwości Stanieckiey i według sumienia a ze mi te pytanie
zadaięż nie zaniedę duszę moiey y ale co rozumiem powiem
A niż odpowiem wytrzim co za Notorium będzie może Abdicationis
Regiae. Odpowiedaż Sam, według Notiam Rei publ: bonum y ratunek
Wtrak zamym Duchu Rzeczpospolitey Vradowey Cywilney Wolny ten
Pop nie maiąc naturalem Vicissitudine do wiecznych ani Generacyi nie maią
Wszelki odrugi y Era. nunc tantis malis Ibogim będzie y Samym. tu
Wszelki odrugi y Era. nunc tantis malis Ibogim będzie y Samym. tu
Ex Domem Zakaczym zpowinowaceniem które tey Cywilney Zawsze
było subiectu Wolności niemniey Aby tedy ani nas ratować może
przeto powinien dla wolności tey Cywilney to Czynic Aby nie zginęła,
Ex dato abdicationis eventu pomieniąc, propriis Verbis subsistere in tot pe
ricułach, nie możemy non dicerunt Media Christiana externora które
nas ratować nie mogą

Vale zaprawdę trudny a bardziey strasny proiekt tego
discursu znosi dobro pospolite, Lubi zadnie Ex Cywilney Zych Stry
Cywil, Pierwsza Roma to może aniże wrozum, że Sos Czas Wojny
Zwnętrzney lepsza wrzecz Interregnu aniżeli Sati iakiego Pana ezeli
sie tego nie, rodzą Louis Ignoscer. ze in Ly lepsy będzie, a ze odpla
czebne, powina ze to gorzymi rzadu będzie, to Ecclesi Christianus
potestatis Gallica ie zeli cum potentia Gwiedzie oppimet
Libertatem y Zapadi wcantabilizer Wojny domowy, ktora iest Om
tirannide teterior, azaż in malis arctis per oppressionem Ludi sin
Imperio Legis Artibus exercere po nie gorze bie będzie Jakal pozy
lo bo terribiles anteson Pestigia, nie będzie Amicus Lamo in du
in fide consequenter et dubia Boy aby Cywilne Zgasnie Wi
dzę Amas tacha nie Zgroz nunaderit no aniżeli in Simby

Concitare multitudinē facilimū est regere Autem impossibile dale
so wiecēj fusiare Pogano Cacuo nie podobna Taka zgnie
ś węgrzy gdy turka contra Ferdinandū fusiant Imperatorem Ru
skie Krzeżne a potim Wiesty czeske Krolestwa straili tēż nas edoce
casus orientalis Imperii primo subsidiari teraż sunt facti Orientis
Tyranni. Acze fudenter Wspomnię Auxilia Austriaca. ś speetu do
powiadac Wszytka Cudzyzna lu Ore et lengua averšiva. Cydz dozna
ac pridzens Gallica Drugo Racia, iest to przeciwko prawu Przyrodzonem
bo iakobys Prawie Zakon Bog nāsim mieyscu pozalel Nalbis
to Zakrzywdy tak rowinięnes Według Sumienia quod hoc non fe
cisti non non facere a Czynic nie Chcesz boc y Pan Bozkie Zaka
zuie nie Wzywac nadaremnie Imienia Bozkiego Przykegles temu pra
wu Wiernek y posłuszeństwu Krolowac Kerigodzi y Cyło Cyto Cradzie De
Predile od Cradzietatis to iest Cudzey Rzeczy Hoc privatis dispo
nere Cdyz to iest Crimen eueriegu Furtum et Communē Libertu
tem. Trzecia Racia on directo a prawdziwie iednak chcicc rzą
dzac Liberā Pectionem et inuiter et in ius vocatis odmawiac Pana
Stod segnitur Incendium Wojny domowej Bo Grzesa Pecora non Pa
scentis se tam indigne tracian Sumnac bedą Orzeli Anizeli kanc
maculam reperis relinquere Krzyż Pradzic gwacs cudzy es obiecza
droge Pogaństwu od Chrześciaństwa Skod segnenti innumeram
Multitudinis Christianorū Cadis captiuitates nie Oszacowany Szkody
ludzi, iesli Pradzic gdy Czynic Sąsiadowi Szkody pod wiecznym za
krzywdzeniem duszy Kuscy powinięnes Czynic restituowac. Alo Krzesz
gdy nie Cudzemu Człowiekowi ale Całey Rzeczy y Cyczyznie tak y
nie porachowane Szkody Czynic Ktory nagroda nie podobna te ab
uiem straszne Słowa Zbawiciela quid prodest homini si totum mundum
lucretur et animā suā detrimentum patiatur, aut quam dabit homo
commutatione pro anima sua Krzesz podobno mamy naszych Chrześ
gw nos in consecentis nostris Cospodzina, od powiadam ci, Zawsze
Kościoła Bożego Pastorem y Fundamentem Celarzinem Ktory in re
pride insimili casu Krzesz iednemu Monarsze zaden Monarcha, Krol,
y Pan nie rozpe bez theologow do Pella. In presumabilis es homo
gdy audzac iawne nie bespieczeństwa. Wiarę S. Katolicką. Woyny
domowe Złomanie Pana y Cyczyznie Rzeczypospolitej Cbandurit, tibi Consci

entia falsa affectata ignorantia samam sciacho Apostol moui Dominam
non spernes ad sua desiderea conseruabi tibi magistros puriores auribus
auertare quidem desiderens, a fabulas autem conuertens. Niech sie po
rachuie kozdy z zamienieniem prozy nieck pyta wszystkich Pistorow
ha plankow Zakonnikow, nieck Ozu nie zatyka na glos nie ba przed
zagoych ludzi Vbogich Calej Ozyzny, a gdz piata chrzescianskie
go krolow Sglados Nameschika Chrystusowego, Sprad sie Semignia y
rozumu iesli nie odpowiesz tych wszystkich pomiszanych conjektay
Glos Eze to co Czynisz nie godzi sie, Omnia una Vox, Ge non licet Ela.
Bogo nie godzi sie seiare na wlasno Ojczyzne, suam patrem sanguinem
y Zgubi agitur etenim de fide catholica Delsing decore chrystiana
Praeinitate et
Zarzuaz in abiectam Pana, et non probas, damnio non conuictum
odepniesz go abo zeby ie orezist obce ozy na swiat Krze sesan.
Sny Co Hispanej. Rex Puer est a Krzes plascret tego Czego
narodu Cozny domowe ga sza cum Externis Belligant Pana in suis
Sere posito fidem mysteria Observantur nieck nas Zawstydzi dysden
tow Sida, We sledecej subditorum Pana ad scio wych sladnych
krolestwach principes ut ita dicant in fanetis impedimenta
ecclegens Suplente conto fida sadzi et Ozerzysa subdito
rum autoritate nie Sycliana Wzadnym narodzie sedzie Zapo
gan, y to Gardzo Grado, ordz y Pacia y Pem pl in Vadere
non inferamus haine notam przezbog narodzi gafzemu fide
erga principes sios Saremu albo Wojna Turecka pecunia,
a Gdz Tak czas interregnum tedemu Zadzynac incendium,
magna Zawrawde crudelitas, albo nie pecunia, adez obrady prze
bez Cata rozrzadac Segny Czesci, caput exponere Gmysl est
Zeto pietas Christiana, nieck Ze sie Wola Boza dzieie,
cadente Rege et Regno, Sancta fide catholica et cultui Dei
et vt ante trampion Tak sie um Jedanies ze przy Tabe
Bozy a adnym sumyslu Vtiam, habeo ingratitudinem, mortem
indigderio, Spier y Pacha Confuzno ani Pdz ani Sie nie dzi
nie czysciu Sodu czneniu ztak ciglo Vrady Boza operan, ina
czy Sentire Delat rozum, Sanus Stanym sumieine aco se moim
de Abdicatione Abrenuntiatione mea Sciamus Zadzyno Wsromie
Boza in Primatus de Stapore

Copia Listu De Data Warszawy 1 July 1672 Anno &c.

Wiem ze mey Pan M. P. Moderum rerum facies iako Rzeczpos: po rzeczenu
nym Seymie exposita, et improuisa zeszła Zadney Obrady niemaige
z rom iednego Possolite Ruszenia leuc bo non durabile sub fidi
um przeciw Turczinej Pod Kto zaś tego rozerwania przyczyny si:
re nefas magno se iudicio quisquis erit, Commonis iednak rex że dissi
dentia malorum pessimum Zlądy Pan przeciwko Poddanym zle
rece, Poddanych przeciwko Panu irreuerentia Contempto, Zas Principe,
y prawo zanic quo Cessante terrores bayki y inne figmenta succedere
muszą Nasłuchamy się dosiewczych dniach y napatrzyli Widzie
lismy Pana in somnes noctes ducentem militari Centum Globr labo
Żaden nil funestum meditabi. Dnia wczorayszego Hymss Pan Mar
szałek Wielki Koronny ex Munere suo że ludzi potrzeba pro
securitate mieysca do Celiansu postał az zaraz trepidatum
in urbe arma indicta arrepta et obsessa. Regia fingebatico wszystko
ex hoc dissentiaru fonte procedu dnia drugiego iednak res in
melius conuersę zrozumiewaią się przeciwne Animus poczynaią na
dzieia Bogu ze Melora dabit hac in publicis iako Aule Cultor

Copia Listu Xiędza Arcybiskupa do JMci Pany Spowiednika JKMss

Jn Xto Za prawdę odbieraią skutek declarowany tasku
nym Pisaniem. Dm na cos cie mię nabile do siebie abysie bili cnore
Episcopali ochacie in alis spicatissima Cnota ktore sie nogrze
bem, stały Swowol starozolskich y samey Sprawiedliwości mogila
Gdy tedy ani Moim Krewnym y progotzinu nie ieszt Adeo pas tadeo pas.
in audiitam Terrarem Pezuety roselym kturego aza nożyna
mni plaszczem swoim osłonicie a bysie ten Scanie lepiey po
patrzył mnie sincere informował co gotzdy sie tam dzie
sie. dalem na pisanie do krola JMci W ktorym sie ofiar
czuie. B rzeli in persona meam abo in bona Iuris
Ecclesia co kolwiek decernent Zadnie Salmey krewni.
prawo urzec dało: Prosze tedy o sobie dwym krola JMci
sinat circa karacteris irrogatiuas nic nialsie ad san
cta Sanctorum. bom sie zadobrym Umysłu nad Goz

myslił y wzięnem tę Rezolucyą przed się chcąc mieć mille mor
tes aspetere ani Iudicia ani Iudicem. Byłe było obozie conjotens
non de clono wyiechać sobie clarioribus documentis nie chcąc się mieć
y iezeli mi łaz negabitur to sobie zrą przynamni Rzego [illegible]
dą ze sprzedą y sprawie dlugo ze mnie wyśmiewać będą. Dobrze
pogrzebiona będzie Amisso his nemia se dla czego Życ Homini In
genuo. Statecznej H. Curowski Ktorego Zalecam Fraternitate.

Epitaphium Duas longeuilla Canditati Eiusdem Archiepiscopi in Regno Polo

Aliani Ciator
Quem operit iste lapis.
Hic Iacet
Paris Comes sancti Pauli M. Longeuilla Romi
tibi natus. Titulis Amplior Meritis exiguus
Paris pro Paride Troiano
Dum pro Aureo libertatis Pomo
Decertat et capit plumbeum
Parisibus impar bellum inferendo
Comes Comitis Orbis.
Orbe miser exclauditur
Sancti Pauli merita Coeleus
Ille enim Conuersus hic reuersus
Unde uenerat.
Ad uocem ille Celestem decidit ex equo
Felicem in choraulus tiam
Dum longeuilla a Ducatus non sufficisset.

Ad bellicum hic sonum cecidit ex equo
Morte felicissima sacturg tiam
Dum longeuilla a Ducatus non sufficisset
Longeuilla et
Longiores quidres uias intra unicum tem
pus ambitum se retinuit.
Originem traxit a spuriis
Unde
Spurius etiam Rex Poloniæ fieri cupiebat

himinum Illegitimæ Nouæ Electionis Midnas
more nascaturus
Sig Qui Poloniæ Coronam ambiuit
Nec Ciuitatem Obtinuit
Qui Victorias Gallis parauit
Sua amitidem et parentauit
Qui Marito Consortem emere Voluit
Cum Proserpina tandem Nuptias Contrax
Paris quondam pro Helena Troia obiit
Paris hic aeternè dum adhorretatam
Eleonoram decumbit Casum
In Mirabunda Posteritate Mirabundam
Celinhoc solo quod eodem ipso tempore
Quo Trianallis Domini Cursus
Michaeli Regi expirabat
Nouus hic Contrahens
In Felicem Animam expirauit

Sed etiam Sedicamc Auctoriam Regiam
Archiepiscopus Cosmanit Archi mitratum Semiad.
Hic Episcopus Cosmanit Archi mitratum Semiad.
Hic Inventor Purpura esset
Hic autem in Dalmata Sorte ornata in eclosmit
Aeternum Deus si meliori loco Louisent.

Puncta Tractatuum inter Serenissimum Michaelem Regem Poloniae et Serenissimum Sultanum Maichm et Imperatorem Turcarum per Illes et Magcos Dnos Commissarios ab utraq parte distinatos agitata et Conclusa Anno 1672 die 17 Octobri.

Tartari habitantis antea in Regno Poloniae nuncupati alias seu:
1mum quicunq iam exiuerunt, et sese Dno Serenissimae Porti ottomanicae subsiderunt, Uxores autem suas reliquerunt, easdem et liberos suos et bona mobilia libere et sine Ullo grauamine repetere possint, Alii autem qui in Regno remanserunt adhuc, cum Uxoribus liberis ac bonis Mobilibus exeundi et remanendi libertatim habeant.

2dum Quolibet Anno Serenissimus Rex Poloniae per Ablegatos suos mittet ad suam Portem Otthomanicam Viginti duo Millia Aureorum incipiendo id facere pro finitum Annum praesentem 167 secundum futuri Anni 1673 die 5 Nouem id est die 5 Decmbri Id Tempus Sequentibus Annis semper Obseruabitur ea condicione Ut finitimos Poloniae Tartaros, Cosacos, aliisq Populis Portae subiacentes Snub Imperator arceat ab incursionibus ne ab illis quoduis damnum terris Regni Poloniae aut incolis inferatur. si uero aliquod Damnum illatum fuerit Smus Rex Poloniae requiret per Literas satis Factionem quam si non obtinuerit a Porta Otthomanica per Bassam confinii seu limitarum nam pro eodem Anno Munera non mittet.

3 Podolia 2dum Antiqua Confini Dno Portae Otthomanicae subiacebit et si erit aliqua Controuersia de Confiniis et limitibus Podoliae tunc ex Consensu D Dorum utriusq partis Commissarii Constituti ibunt ad limites de quibus Controuersia erit et 2dum Iustitiam et informonem Senium et in illa se Versaturum conclusio fiet.

4tum Praesidia Polonica quae sunt in Podolia ex nunc familiis bonis Mobilibus ex propriis Armis Parti Vera Otthomanica Castella et Opida quaecunq fuerunt expugnata uel per dedicionem

capta in Palatinatu Russiæ integra cum hominibus et mu
nitione ex nunc reddet Dñō Regni Poloniæ in Podolia au
tem ubi provenerus de servitore postquam discretionem ha
bebūs Poloniæ da bentibus ibi suas possessiones liberum
erit manere in suis oppidis et pagis. Angaria autem et dei
mas ac ceteros proventus suis subditis collecta secundum
proportionem factam reddent Commissarijs a sua Cæsaria Mti
constitutis pro se autem sustinentes proventus habebunt
assignatas. proditi nobiles et illorum subditi liberi erunt
neq; removebuntur ab iisdem bonis, nisi justa causa exi
gente aliqua forma sit. Et prole illorum subditorum. Et et ali
orum in Podolia Christianorum nulla a serenissimo Imperatore
Vel suo pham alio accipientur Decima liberum cuiq; e
xercitium religionis sua concedetur et indemnitus Polonis
excepti arcibus adhærebunt templa turcica exclusa
eo et alijs locis Podoliæ in spacio duorum mensium con
clusione Pactorum liberum erit exire cuiquæ qui Vo
luerit cum Uxoribus Liberis Unusq; Ecclesiæ et bonis mo
bilibus securitatem exeuntibus Vo ad confinia Re
gni Poloniæ Porta ottomanica provvidebit subditi au
tem manere teneantur.

5 Ukraina secundum antiquos limites relinquetur Cosacis et si aliqua de confiniis erit
controversia ita componitur ut supra de Podolia scriptum Bialacerkiew Talia Fortalitia
ad Ukrainam spectantia reddentur Cosacis præsidiis evacuata. Præsidiariis autem cum supellectili
bonis suis & Armis propriis proprii in securum ter ustq; ad Confinia Regni conceditur eò
adjuncto neplus quindecim extormintis ad Arcem Bialacerkiew spectantibus tecum eue
hant. Ex Adificiis autem nihil deseruant. Cosaci qui cum Hanenko libertatem redeundi si
voluerint ad bona sua habebunt et nulla ipsis fiat iniuria quous mancbunt pacifici. Hanenko
autem ipse non Venit

6 Vetera et Antiqua Pacta inter Regem Poloniæ et Serenissimam Portam Othomanicam
in integro exceptis his Punctis pro Præsentibus pactis tollantur Asseruantur.

Hollandia succubet Batavi
Non tamen cum Ataxia Mi
Omnia Rebelles
Marinantes Deo et Adulterantes
Quia Regibus

Desponsata Ticolastis Maria
Audite Antipodes
Quibus cum Batavis pretey ~~omnia~~
~~commune ubit~~ gorgiæ Gallus
Iterum Petrizat
Quando
Hollandis Petro errante
Eccinit
Ku, ku, vy, Ku,

Epitafe libertati Polonae
Quae

Tandem.

Nimia Regum Indulgentia nata
Nimia Senatorum arrogantia aucta
Nimia Equestris Ordinis licentia quaesita
Nimia Omnium Avaritia prostituta.
Tandem NB

Facta est sub Tributis
Principis ignavia
Magnatum Pusillanimitas
Populi infamia
Viennorum Politica
Remotorum Cunctatio
Universalis Caecitas
Lachrimis totius christianitatis
Monumentum posuere.

Mowa Jego Mci Pana Leduchowskiego Marszałka Konfederackiego do J. K. Mci. przy powitaniu. w Warszawie Roku. 1717.

Stawamy przed W. K. Mcią prawdziwi Orła Polskiego synowie bo nie zmrożonym na Jasnieiący Maiestat Twoy zapatruiemy się okiem idziemy opaczną nienawiści wyrzutkow z tego gniazda przed W. K. Mcią interpretacyą obleczeni bo szczegulnie całość dostoieństwa Majestatu Twego y w popioł za panowania W. K. Mci zagrzebioną dźwigamy Oyczyznę. Dziękuiemy Panie Nasz iże przy dawnych prawach swobodach a naybardziey przy nie oszacowaney wolności konserwować obiecuiesz ktorą My utrzymuiąc ubogie Domy y Fortuny Nasze porzociwszy przy iednym tylko zostaliśmy zdrowiu; ktore y wstyd nazwać zdrowiem gdyż y to w tak wielu urodzonych Szlachty przez zawziętych na krew Szlachecką Sasow z niepraktykowanym w Wolnym Narodzie okrocinstem odebrane Osobach żadney w Łasce W. K. Mci nie znalazło rekompensy. Nie dopuszczay że Panie Nasz

nie [illegible] wszey postronnym vsłaniu stwie Twoim a Oyczyznie naszey rozpie-
ści Narodom bo ktory Kro: sie dobrowolnie pozwala z Państwa swoie z dziedzic Ten-
mego siebie obnażał w Naszych za Sercach bodz Panie tak skutecznie
utwierdzony że przy dostoieństwie Majestatu Twego przy Oyczyznie y wi-
rności Naszey do ostatniego tchnienia obstawać zawsze gotowi bymy.

1576.

APOGRAPHVM

Sądow Querello-wych

&

Querellas contra Præsides Querellarum

Tak sie w rzeczach Kondycyey Ludzkiey niesprawiedliwości nadpszykrzeła że
nietylko privatim ale też et publicena Seymach Seymikach nieznosne zachodzą gue-
rulationes dla czego bezpiecznie pupillam Libertatis Swiętobliwy Areopagum
Koronny Polskiey uszczypliwemi im petunt censurami, tak dalece że excom:
communicatio Regia consensu, iako iednym oglosem wszythkie stanij na corre-
cturę huius Sanctuarii pozwolily, Acz wszytko in eumfinem, aby na pierwsza basis
Regnorum Swięta Sprawiedliwość mogła w Koronie perennare. Jak Cdo:
Sanctus Ludovicus in: Francia Regi Reginus przy Krzcie odpowiedział pytany quam-
Ejus Vocatus diu stabit Francia Regnum. quamdiu sanctus Ejus in eo regna-
tura ex in stitia, A ktosz za Sczęśliwego Panowania [illegible] Dantis
J. K. M. Pana naszego Miłościwego mieszczyli by tey Rzpltey eam fortu-
nam zwłaszcza kiedy tadownych Nieprzyiaciol ze wszythkich stron otoczy
ła nas formidabilis potentia ktorzy zaiuszone na Zguby florentij niegdy Regni
otworzyli fauces żeby tandem przez te lata wygnania powrocieła Sprawiedliwość
ktorey nasze prisza prawa) na ktorey wszytek rzad domowy należy. I z
1578 o Ktorey wszytkie obyczaie wtiazdey Rzeczypospolitey pochodzą każe nam iu-
Jagiello Ri- bene ominari nieustaiąc circa revocandam et restaurandam in stitiam
J. K. M. Pana Miłościwego staranie kiedy ex mente constitutey
Seymu Grodzieńskiego iuż pewne napisane puncta ktore na przyszłych
Seymikach statibus proponowane będą a tandem ex communi consensu.

za powagą szczęśliwie nam Panuiącego Pana in uolumen Legum inseruowane za tego
ięy powrotem powrócą Da Bog pax optima rerum pax una in numeris melior In
umphis Po błogosławi Pan Bog swiętobliwe J K M Pana Mego conato da innu
meros ex hoste triumphos poznowi ze za Panowania swego ktory odebrał to late
ritiam Poloniam dodą da Bog marmoream a kiedy tu sz to niegasnące primum
Luminar Trybunał koronny cieszy sui reparationem A ezemusz bytesz y
mnieyszę inbella na nie pozwolić niemały kiedyśmy upatrzyli wtym przezro
czystym słońcu namnieysze maculas czemusz kiedy widziemy nieznośne trabes in mino
ribus luminaribus onych zuali niestaramy sie aby swiętey sprawiedliwe sci
ęzenica niezmrożonym bezpiecznie na wszythkie stany patrzyła oculem Reze
li conseruando pupillam libertatis nato Zdrowia substantie y urzędow ważymy Zeby mo
les potencyi Krolewskiey nie była nam ciężka a pozwolić mamy Zeby nas brachium
brachii Regalis tak bardzo premere et opprimere miało. Sit lentus in suo dolore
kto chce, Ja in iuriam Reipsk darować niemogę et contra Troes Troia inuocabo Sa
cra et in contemptores Oyczystych Praw Patrias prouocabo leges Facta sunt enim
leges ut earum metu humana coerceatur audatia tutaq sit inter Improbos in no
centia et in ipsis improbis formidato Supplicio refrenetur audatia et nocendi fa
cultas Trzeba nisz tantum malum ulterius serpet zawczasu Zabieżec y niepo
zwalać aby ta maligna miała bona sanguinem wsiąść Rzpltey inficere.

Sero Medicina paratur
Cum mala per longas inualuere moras

Niezarasto in augem tanta potentia cresit ale tempus et occasio ista geue
rat potentią perficit tak Sotolouius in Oratione pro Religione Chri
stiana mowi Deficiunt leges humanę ad capitia quędam et per potenti:
Lib: 3 Polit: am committuntur ex sub pallio Iustitię exercetur rebellio iuris Aristote
Cap 4 les zas in illis rebus publicis gdź laudabiliter temperata sunt illud
est diligenter obseruandum ne quid ex legibus constitutis moueatur maximoq
ab eo cauendum quod paulatim repit latet enim in corruptio quia non
tanta simul fit decipiturq mens abillis ut sophistica illa ratio si unum
quodq pusillum ergo et omnia una igitur custodia aduersus hoc genii
cipium est opponenda quia periculosissima sunt mala in Republica quę.

sensim sine sensu in Rempublicam inducuntur

Aczeli hozdemu uel priuato trzeba się strzedz Wykroczyć przeciw prawu tym bardziey Sędziemu sine offensa enim et omni uitio esse debet qui alium iudicare audet Iuz dawno za dawnych Krolow tak napominano Sędziego Iudices ne quid accusandus sis Gdzie Nie słuchali naszego Woiewodztwa Jchm Panowie trzedniey Iuridze y tego napominania (ktorych osoby gdzieszi przyiazń multum uenero) ale causam Publicam et iniuriam Reipublicæ Wziąwszy przed się uindicare przebaczy. Jchm kiedy contemptas unis dignitas iudicia: aria seueritatis indignationem habet ultricem Tym suryśtem moim ze chce pokazać iako się supra Regem et legem indebite godnieszi pacem internam turbant Trybunalowi Iudunt y Regestra iego zagęszczaią honor Szlachectwu Infamant Libertatem Cadunt Officia confundunt prawa inuertunt y swoich powinnosd niepilnuią nac Katedr iako sobie z tako wemi dawnych wiekow postępowali Rudi quidem minerua pedale te tanguam Apologią sed gemina Patriarum legum Interpretatione contextam ani przed sumptią iaką nadętą albo prywatną potrzebą uwiedzioną albo Extensionem iurisdictiey sobie Życzącey lubo by pium certamen in causa honoris niemogło by bydz naganne ale ipsam pacis internæ rationem Wziąwszy przed się y niechcę aby kto in æqualitate formidabilem et suspicacem miał sobie potentiam strzeże uchowaj Boże Zebym miał in honorem priora zatemporować ale ieżeli prawo iakie albo historyą przytoczę a Jchm do siebie sens historiey obrocili non mihi imputabunt ale temu ktorego ia słowa wpisze y wyday Autora y tey się przymuszu bynamniey nieobawiam choc mi rzeką ze nie twoia rzecz zdawnemi Legistami przychodzii in certamen tys Cancellariey nie swiadom tylko Boże zmłodu pilnował niedawno prawa uczyć się począł mysmy natym wiek strawili Nobis datum est noscere ministeria legum Bowiem ze elegit Deus infima ut confundat fortia Dawna rzecz perse loquetur niepotrzebuie mądrego Patrona abywatela eo quod et olitor interdum opportuna locutus a otych Me diocres qui sibi nimis sapere uidentur dobrze swięty Chrzyzostomo nasz Sal multi in iuuentute sapientiam obtenderunt et in senectute lapsi sunt Dodą Pan Bog y nam tyło ile potrzeba rozumu qui in Nomine Iustitiæ ueritatem et in ueritate Deum crediny. Nieiednego rozumiem nayspierzcha moia propositio poniesie in admiratione iako to może bydz zeby Cuius iedzen ktory depend

Spec. Sax. lib 1 An 59 Terentz

Homer in Pial To

supra Regem

ten

ma iurisdictionem mia się wyżey nad Króla nie Seymial sobie więcey pozwalac
Ale im niepodobnieysza tym straszniejsza et maiori indigetanim a deuersione
Iawny dowod tego z Statutu Jagielonis sub Data Cracouiæ Anno 1330
Herb. fol. 345 sub Titulo Priuilegium Literarum promittimus quod nullum Terrige
nam possessionatum pro aliquo excessu seu culpa capiemus nec aliquam uin
dictam in eo faciemus, nulli bona seu possessiones recipiemus nisi fuerit
Iudicialiter per Iudices competentes et Barones nostros condem
natus. To Król niemoże nisi per Iudices competentes Kiedy
by był Condemnato takowego captiuare a Kiedy Krona Querelach
in Iudicio in competentissimo in causa terrestri condemnas na ciężka
ptiuatur czemuż ma istam proscriptionem pati. obiecuię na Seymach
Trybunalach Zadawane mu bydz maią. Jeo in 3z niewolno Królowi
a Brzgo Grodzku sobie pozwala co się supra Regem niesie Ita
wyżey brachium brachii Regalis niżeli supremum caput arrogat sobie:
Wielki On Król Bathory często mawiał. Soluite mihi manus quas
mihi legibus nestris ligastis związano y Grodom rece Constitutiami
plus quam Alexandrinom a przecie nieprzyzge się Rzeplitey proprio
authoritate wywiązali zapomniawszy tego że quod per legem datur non
nisi per legę auferetur dignitas Regia periniustitia calpam
proscribi natur a Jchmć Grodzkich z tąd sława y Reputatia
Królowie Polscy przysięgaią iustitiam omnibus Incolis Re
gni iuxta Iura Publica administrabo nullo quorumuis respectu
habito A ieszcze pod swoiem powszystkiego warunkiem Et si quod
absit in aliquibus Iuramentum meum uiolauero nullam
prastare debebunt imo ipso facto eos ab omni fide et obedien
tia Regi debita liberos facio absolvo Jo kiedyby z rzetnie
mial secundum iura Sędziu, była by a fide debita Królowi Panu:
Nobilitas soluta a Brzgo Grodzkie że contra iura Sędzi in maiore
fide continet statum Equestrem pisze Kartauii opisuiąc Sędziow Kro
lewskich expressią Rex Vilna monens Lublini Comitia ce le
brauit odiosa iudicis non usus ad eo recte exercitis nam

Statuta Sigismundi Aug. fol. 333

non pleno Senatu multos Infamia notauit potrzeba było
plenum Senatum, Żeby był Król Infamował, a przed Pod starościem
samym exceptione occasione Infamia stanie Sicla na tym Swiętobliwi nasi Antecessorowie de sudauerunt a żeby Zrzk Królowi
wyjęli sprawiedliwość A teraz ią sobie officium indebite przy-
właszczyło Grodzkie y co Sanemu Marszałkowi nienależno to
sobie pozwala Pan Marszałek Pana Marszałka Mar:
Szałkowego. Jak Orzechowski do Króla mawia nie łam mię ani
Dialogo 5 lo. łgdz o częstochowie ogarło moie ieno Grabami Koronnemi iurzędownie
y nie ustawiay na mnie nowego nic Cokolwiek przeciwko temu motu
proprio uczyniysz id irritum erit et inane Dopiero sz by był ten
teraz Zarliwy pro libertate Zelator obaczyłyszy Tyle Capitaneorum
grauem potentiam. słusznie wołał sit irritum et inane Cokolwiek prze
ciwko prawu a iako przodkowie nasi narzekali na tę potentią Jak y nam
narzekać przychodzi Jako tam fidelis subditus do Augustum no
talnamy do nasz ego szczęśliwie nam Panuiącego Augusta woła
Cuchsouy in fideli sub dito Fol 40. potrzeba Prefectos inquit Prouintiarum quos Capitaneos uocant obser
nes censeo eo enim processit quorundam Insolentia ut nihil aliud interim
dicam ut seruitij in quibusdam Prouinciis non sit expetenda maior
Aperi modo aures et erige miserabiles undiq; fletq; gemitus tuorum
audies quorum ita oppressa est libertas quorundam potentia ut
Regi suo calamitatem suą conqueri non audeant qui si quando querantur
domum reuersi miseris affliguntur modis ita ut optabilior sit quauis seruitus Turcica Tak Y Bitranes ad Meleandrum ne putes Lenia esse Rex
quibus Ceuari Sicilia exoptat nescio an turod Liuius quas modo Sedo.
sti furiosius sauierint aut ne dubites quam ampla factione notantur
hæc mala, A iako przedtym Starostowie takich officia które y samych
Starostow z Juris Victrey wyzuły postępuią dla czego cum hoc fideli subdito
y nam mowić potrzeba Quamobrem huius tanta actam sedà postremo ser
uitutis sit aliquando Te Rege Auguste finis aliquis satis diu iam miseri sumus
satis seruimus satis omnibus Iniuriis oppressi sumus liceat iam tandem
respirare aliquando liceat Equaliter cum omnibus Equo iure uiuere
Quod si feceris cessabit hic communis luctus cessabunt Quæ relle
cessabunt etiam illa miseriorum nota Turcæ Dominatum præoptantium

compesce igitur hos qui in iudiciis regnare ac soli omnia posse uolunt qui ad opprimendum nos ad infirmandas leges ad euertenda Iuditia ad constabiliendam postremo potentiam suam se composuerunt atq instruxerunt ut hoc modo soli omnia in hoc Regno possint; 201.

Supra legem Nad prawo zas kozdy takowy się podnosi ktory nie tylko Zyie ale y czyni przeciwko prawu u ktorego stat pro lege uoluntas chcąc Antiquitas złych Sędziow całemu swiatu podac abrys malowała u nich prawo cum cereo naso że y złego Sędziego illuc eunt iura quo uult malorum uersura A ie szczebyto tolerabilius było (lubo by bydz niepowinno) Quia non debet iustitia technis machinationibusq inquinari żeby Sędzia propter iustitiam y Prawa pociągnął ale kiedy directe przeciwko napisanemu prawu czyni, iako się po tym sprawiedliwosci doczekać ktory leges fundamentum iustitiae euertit magistratus non debet Imperare legibus sed leges ipsis Iurisdictiones non in Dominio Magistratuum sed in Dominio legum legisq Dispositio fortior Dispositione hominis haberi debet Tak ieden napisał Polityk lege contemnere non aliud Iudicandum quam Naturam Deum ueritatem rationem spernere ac despicere Dobrze prawa nasze opisały co ktory sąd sądzić powinien, Iest o tym Constitutia o skroceniu Processu Anni 1611 Dobrze tam wszytkie podzielili Officia na cosz sobie więcey usurpare zwłaszcza kiedy wszytkie Constitutie ktore in Contrarium allegowac będę to quasi pro uadio założyły nullitatem decretorum in quantum by ktory sąd więcey sobie arrogare miał Vitio nullitatis subiacent decreta I słusznie qui enim non ex commissa authoritate sibi iudicat non Iudicare dicitur sed occidere, et praxis tak uczy Finis iudicatorum debet esse, ne actus reddantur elusorii kiedy tedy Sędzia osądzi sprawę nienależytą Sądowi swemu wedle Prawa actus nullus iego irritum et inane est priuatim occidit Tak y Drizner in institutionibus Iurium Regni Poloniae res iudicatae nullitatis uitio subiaceant quae non a competenti Iudicae sunt factae bo tesz ut uirtus sit iustitia necessario legi parere debet, alias non esset uirtus swięty Augustin mowi in istis temporalibus legibus quanquam de his homines iudicent

Mieszkowski Fol 290

Spec Sax

Lib 1mo

Tit 18

cum eas instituunt tamen cum fuerint instituta et firmata non licebit Iudici de ipsis Iudicare sed secundum ipsas. Maią dosyć Władzy Ichmość Panowie Urzędnicy z prawa sobie pozwoloney pilnować ich dosyć czynić ubespieczam że magnum pondus uczynią Iustitiae Maią naprzod Statut Titulo Capitaneus. Relatum est nobis, quod Capitanei nostrarum Terrarum communiter causas quascunque quae minime ad eos dignoscuntur, pertinere iudicant sententiant et discernunt, uolentes igitur imponere eis modum iudicandi decernimus quod Capitanei Terrarum nostrarum non debent alias causas praeter infra scriptos articulos Iudicare, scilicet pro uiolentia Faeminarum pro depraedatione, strata publica, pro incendio et immissione ignis, pro uiolentia Inuasione domicilii alicuius aliarum autem Causarum minime iudicandi habeant facultatem, Wyrazne Prawo apertissime loquitur że wcudze wdzierać się niepowinni iurisdictie, Iest y drugi niższy Et nihil ominus si quid ultra 4 articulos, iudicarent id irritum et inane esse uolumus, et decernimus. Maią Ichmość y drugi statut Titulo Impossionati si Impossessionati, seu Odarty alias Golota cuipiam reus esset in aliquo respondebit cuilibet in Iudicio Castrensi pro re qualibet Takisz titulo Golota statuta super his iam incondita per Capitaneos locorum diligenter obseruentur Iest o tym Constitutia 1611 nieosiadłych etiam in causis ciuilibus sądzić powinni, Maią trzecie prawo Titulo Termini Querelarum Primo cum aliquis Dominam dotem habentem repellit ex reformatione, secundo cum Frater Fratri diuisionem consentire non uult Tertio cum aliquis aliquem expellit ex pacifica tenuta maią Constitutią 1633 z Cudzoziemcow ktorzy dobra szlacheckie trzymaią sprawiedliwie czynić powinni Item Constitutia 1602 Cyganow wyganiać maią Iest 1588 ultaiow chwytać powinni Tak wiele Ichmciom wspomniałem prawo ktorym ieżeli dosyć czynią Censurae subicio Reiplicae. Insze sobie że przywłaszczaią sprawy Pytam quare et quomodo, aliarum causarum praetendunt Iudicium. A naprzod bonae fidei proces, unde fundamentum ma że nietylko karty słowa mentales actiones sądzą ale przeciwko wyraznym Prawom, sprawy te strictissimi iuris propria Authoritate uczyniły. Niedosyć na tym że iusz scriptum znoszą ale tesz ne aliqua pars w Polszcze sprawiedliwości y pobożności zostawała pro bona Fide sądzą y po chwili do tego przydzie że scelus erit recte facere niemoże consuetudo (ktora

Fol 848.
Fol 489

August in Lib: deuem Religione
Fol 51
Fol 201
Fol 189
Fol 393
Fol 39

iest

iest alumna in honestatis Terrâ Cracouien: Schmsiom boiuris contraria con
suetu do corruptella iustitiâ dicitur Jabusus Woiewodztwa Krakowskiego
memoze przechodzic tum do Woiewodztwa sandomierskiego nesy datur erroris
pezerrorem excusatio, a zas gwod in iure expresse non inuenitur, fieri de iure non
debet, Pytam Znowu z tego Fundament maią causarum de occupationis bonorum,
W Statucie niemal przezeyrany zey Constitucie nullum inuenio uczegium tey spra
wy Ale tylko zeby causas Exemptionis Judicio Terrestri iure priuilegiatissimo
należące alio uocabulo sprawę nazwawszy tak do siebie przeciągnęli czytać Decretu
in causis Deoccupationis postaremu Summam Leuet de bonis condescendat
a uiolentia Kedy per deoccupationem odsądzona nie pozwolono prawo sądzic spr:
spraw Exemptionum Sądowi Grodzkiemu toż y de Deoccupationis gwod enim in
iure directo modo prohibetur id omnibus in directis modis prohibitum esse censetur
o Ubiegłych Poddanych sprawy że palam nie smieią sądzic sub pallio wykroczowania
pod nego indebite sądzą Iniuriam simplicem zeby tym bezpieczniey in suo Iu
dicio popierali Gazgin citatione pozwie że się stała uiolentia choc bydlę wpad:
nie y uszkodzone ulla censura potestatis swą decretuią Jakże y bydlę chciewne
trzymaią że Imu szkiedem chodzi tylko ut exerceant et struant arbitrariam po
tentiam a prawa szpecili y niconaią a ono kiedy zadadzą Wykroczowanie Pod:
danego uiolentiam wspaią albo wz debraniu gruntow et aliis similibus causis
to uiolentiam odsądzić a factum ad competens Judicium ktore iest terrestre
odesłać Jak iako wyraznie otym ucży Constitutia o szlachcie wrzad
Grodzki do ziemstwa ma odesłać Item Constitutia 1588 o zaiętym Fol 300
bydle forum w ziemstwie Jo szlachcie tylko od wyręczenia w grodzie Fol 468
płacić powinno. Jezeli Ichm zapomnieli przypomnieć y owe Constitutią
1565 nieprowinni spraw sobie nienależących sądzić a ktoby prouocował Fol 102
winę skazać Ktorey iezeliby Grod nieskazał tedy za powtornym przypo
zwem urzęd ziemski skazać powinien Sto pewna iak kto ad Judici
um terrestre Inherendo tey Constitutiey ratione euocationis pozwie
pewnie pánas super euocante et super officio nakazemy pilnasz to
będzie kiedy taka będzie się działa confusio Iurisdictionum,
Ktorey sami zostaną autores Jakosz mamy ex lego y zarnych sta
rostow sądzic concessam Facultatem. iest Constitutia o Star o
stach Jakowy Starosta będzie powinien mocą tego sta: 1562 Fol 23
tutu w sądzie ziemskim onej ziemię o każdą krzywdę.

Komu szkolwiek by ią uczynił, odpowiadać, y postępek prawny ma się przeciw ko niemu sciągać Jezeli na Starostow Prawo pozwoleło multo magis Podstarosciowie pro re qualibet wziemstwie odpowiadać powinni. A iezeli pro re qualibet ergo et pro abusu Iuris dictionis Constitutia 1556 że żaden niepowinien euocare do tego Sądu ktora tamtemu Sądowi nienależy statut titulo Euocatio pisze że niepowinien de Districtu in Districtu euocare a pari officio ad par officium multo tedy magis causam altiori Iudicio należytą ad officium y pœnas naznaczył extunc euocans decernitur puniendus sex Marcarum pœna per medium Iudicio et parti euocatæ soluenda Et insuper euocatus cum ad iudicatione pœnæ ad proprium remittatur Districtum, tamże zaraz że ad alia Iudicia Tametsi hoc iam sit Iure Communi descriptum attamen exnunc statuimus quia nemo debet quenquam euocare ad ullum Iudicium pro causa quæ quidem ad illud Iudicium non pertinet sub pœna in statuto descripta

Znowu drugi statut Titulo Capitaneus uolumus et statuimus ut Capitanei præter articulos in statuto expressos nullas alias causas iudicent etiam si quis uel non comparuerit uel ex ignorantia Iurisdictionem Capitanei prorogauerit Et si quid in contrarium fecerint eorum iudicium nullitatis uitio cassetur iest y Constitutia 1562 A iesliby contra statuta sądziel Sądowi takiemu nulla præstetur obedientia A nie tylko pasne Prawa ale Praxes Iurium tosz uczą Iudex debet habere Iurisdictionem qualem causa postulat paria enim sunt sententiam non esse latam uel a Iudice incompetente latam kiedy niemam ex iure concessam Iurisdictionem non potest dici Iudicatum ab eo qui non habet Iurisdictionem Wten czas iusz sądzi ut priuatus, et nemini priuato etiam nocentem occidere licet Constitutia pisze 1588 gdyby rowny rownego więziel powinien rok szesc niedziel Wiezą na dnie siedziec y tylo troie odsiadać szkody nadgradzac O co sąd Ziemski sądzic powinien tamże zaras tosz się y na starostę sciągać ma kiedyby kogo prætextu Officii poymał. A że Ichmć prætextu Officii indebite sądzą powinni by huic legi subiacere Godzi się tu przysięgę przypomniec Ichm secundum ius scriptum iudicabo, to kiedy niepokazą ius scriptum propria authoritate decretuią Czytac iura exotica tam Ichmćw odsyłam iako z takowemi postępowano Certa sunt officia omnium potestatum tedy non solum quid possit sed etiam quid debeat ponderat Iudex Lex bowiem anima Iudicis y tak Iudex sine lege corpus exanime et cadauer fœtidum I na drugim mieyscu tenże Polityk leges Instrumenta Iustitiæ

Fol 26 Tit o Sądach Starościch

Gaily lib: 2 obser: 76 Ver: 13

Mieszkowski

Judex legum Minister ipse uero ipsius Regula sunt dla tego nasz Statut mowi
Fol. 100 Judices Terrarum Regni nostri Constitutionibus innixi et ex ipsis eruditione sum
pta in iudicando conseruent statera aequitatis Trzeba się na to obezrec ze Bog
strictam iuramenti odbierze rationem gdysz Lex donum Dei nunquam impu
ne uiolatur Republica postrze sie et uindicabit contemptam Maiestatem
Legum postrzegą się Magistratus, et indebite wydartą powagę licitis Juris
mediis uindicabunt Dignitas a Deo non est constituta ut se tueatur
sed Ut tueatur Justitiam ktorą przysięgamy secundum ius scriptum Koz
demu impartiri alias ta Jurisdictio esset non Juris sed Iniuriae datio A
iako kogo osądzić ma bezpiecznie takowy Sędzia ze wykroczył przeciwko pra:
Remanowu Kiedy go sąm niesłucha tak napomina Swięty Paweł ne excusabilis
es o homo omnis qui Judicas in quo enim Judicas alterum se Ipsum conde
mnas eadem eni magis quae iudicas I Swięty Ambrozy tosz mo
wi iudicet ipse de alterius errore qui non habet in se quod Condemnet iu
dicet ille qui non agit eadem quae in altero putauerit punienda, nedum de
alio iudicat in se ferat Sententiam Ganiąc absolutam potestatem iudi
candi, ieden do lacedemonczyków napisał melius esse non
secundum propriam mentem eos iudicare sed secundum lite
ras et leges, quia non secundum legem scriptam iudicare sed se:
cundum quod sibi uidetur periculosum est nam et qui nimium sapiunt
stulti sunt et qui summo iure agunt iniquissimi Tegosz Mądrosc
Boska naucza noli esse iustus multum neque plus sapias quam necesse Eccle Sap 7
ne obstupescas.

Rownosc prawa kazdey Rplitey iest iako in corpore humano iut alium Pacem Internam Turbam
humorum temperamentum ktore poki w całosci swoiey trwa zdrowie
ludzkie zatrzymywa putrescente uero quopiam humore periculosis:
simi corpus inuadunt morbi podobnym sposobem ta rownosc prawa
pospolitego w koronie zachowana Zachowuie Rzeczplitą w pokoiu
przekinienie iey na tę abo na owę stronę turbatyą sedicyę I opressyie Rpli
tey przynosi nulla enim pernitior in Repub: obrepit res, quam si quaepiam eius Centerans de Magistratu Teneto lib
pars caeteris praeualuerit. Ubi enim aequum ius non seruatur fieri non
potest ut societas illa concors inter ciues consistat, Et ubi Leges non tenent
Imperium nulla est Republica To iusz kiedy się supra legem Sx auedra

mieść prawa nie słucha prozna Authoritate et uoluntate rzeczy
robi tego sala in Equilubris wolności przeważa musi odmiane przyno
sić prować et enecare corpus Reipby Jako contrarety mowi Quoniam
modum inquit in corpore humano fumes cente humore quopiam in nu
meri ac periculosissimi plerumq morbi accidunt qui skpe etiam interitum
adferunt Ita etiam in Republicis existere improbos ciues qui negotium
Reipub facessant dum potius prauè imperare nolunt quam ambitio
Dialogo 560 ne abducti legibus parere Dla tego Orzechowski zalecaiąc rownosć pra
wa pisze Prawo nasze polskie na rownosci wszystko zawisło nic in szego
niema przed sobą Rplita nasza Polska iedno to ab inwazyey ubogi y bo
gaty Król y Poddany pod prawem iednostaynym żyiąc prawem so
bie wszyscy między sobą rowni byli Przykład tego u tegoż historika (co też
ten abusus prawa et ista nimia Juris extensio przyniosła kiedy non
Invita Amicitia fol 225 ex ratione legis ale affectu Juris dictionis wszystko się iako y teraz dzieje) sło
wa te kiedy na iednego Starostę który ab uteba tur legibus narzekał iako
teraz Officia Jchm PP Starostow ędzą Functio eius capitanealis in tera
et Prztectura Przemyslien sis ut omnis eius aicinia Mna tyrannis erat.
Wylicza potym Officia Starostow iego y tak mowi Historia Habebat in suacuria ho
mines Atheos multis uitus contaminatos uersutos ac malitiosos Judices
prauaricatores caterum specie aliqua probitatis ex officiis aut dignitatibus eorum
uestitos dolisq ad perterrendos et emungendos homines ad turbas in Republica ex
citandas ad causas contra instituta prauè et peruerse iudicandas in strucissi:
mos quorum ope ac opera multos innocentes iniq iudicato prztextu Executionis
Summa sui oppressit alienis pertucris affligitatis suo Judicio bonis Paternis et auitis
exuit acerbe afflixit et proscripsit multos ferro et igne persecutus bona et
fortunas eorum nexauitica Statutq multorum ius ac libertatem oppressit
uicinos gueuung grauibq iniuriis ac damnis affecit pokazuiąc tanguam in
sedna Lisiecki w splendorach swoich Trybunalskich eaden authoritate scripto
ris u Jpomniony o Semnie prztoczyuszy przykład dokłada tego A nietylko
samego Kmity ale wszytkich innych Starostow takasz była Tyranska Juris:
dictia loco Justitiż crudelitas loco patrocinii prodicio loco auxilii oppressio.
O sobie teraz pozwala (słowa te tegoż) Vice Capitaneorum arrogans libido
tak albowiem w każdej Rzeczypospolitej prima occasio et causa błędow

confusio iuris

ex qua seguitur perturbatis ordinis przestrzega w tym Polak nasz Mieszkowski
kiedy pisze Cauendum tamen est ne in Republica leges quo quomodo mutentur simul enim
cum illis mutari hominum mores et ingenia solent et populi natura est nouarum rerum
semper cupida una lege mutata reliquas mutare ac euertere solet quâ res non modo
legum contemptum sed etiam seditionem ac Reipliæ mutationes efficit Jawna zaś Ju
rzis confusiá przez Jchmsc Panow Sedzion Grodzkich się dzieie to łacno
kozdy sobie może formare consequentiá ze y Ordinis jex legum euersione seditio
nis ac Reipub: mutationem faciunt. Cz iezeli się to godzi ipsi iudicent wiem
ze przeciwko sobie nie dadzą sententiam Amat in propria causa sibi blandi
ri affectq aló niesprawiedliwośćone bistre wewnętrzne ostrze osądzi które
sam osiega skrytych Affektow ludzkich jich swawolną Prawu Rebellią y nie
posłuszeństwo niewidomem sumnienia skrzętnem skarze.

Jakoż wszystkie y naiasnieysze sprawiedliwości świętej luminare Trybunał Koronny Jubo [illegible] memore ullam Ecclipsin pati, nec ullis
obfuscari tenebris bo ia śnieżące incessanter Justitiæ wydaie promienie
tak iednak subtelne na wyścienczenie iego quærunt media zeczelinie,
zabierzy maturo consilio wrzeciądzie im przykrosc że go Matke
niedbały, pewnie magnam partem iego za sobą biggng porad
y Ktorkolwiek murgnami stant in loco Vno przykrem sobą licet
iniusta gubrant incrementa, Impossibile enim est ex primo er
rore, vel in principio commisso, non denenire ad extremum quid
Kiedy Zygmuntowskie (Które tanta autoritatis iako
teraz Trybunały bywały starostom) od których codzienne
sporant relegowen, y wydarli z rąk Judicia, Mysz z rodziny:
Alie subsellia sobie formare, Conclusiones, zeby si maturè
prouiderint, pewnie sensim insensibiliter, y roiesz się wszedzy,
Iako iuż po czasu poczęła powagę. Jusz sobie więcej
propriâ autoritate pozwalaią, niżeli pozwolono Trybunałowi,
Locus iakoby maiorem autoritatem niżeli czego. Jest Con-
stitutia 1638 o Deputatach Trybunalskich, niema Trybunał przed
przed się sprawy przypuszczać Które w Statucie opisane
nie są sub nullitate Judicatorum. A Jednostę Pana

Trybunał
i Radanty
Jego Krzyż
stwa zaraz
szkoda

Fol 160.

wie Vrzędnicy Grodzky, nietylko Sprawy, ktore w Prawie opisane nie są, przypuszczaią, ale tez Prawem zakazane, non ex ratione Legis, sed ex libidine dominandi proprio motu sądzą, y Dekretuią, y Exequuią. Trybunał Koronny. nie może tylko w szczęściu osobach sądzić decretować a Vrzędnik Grodzki sam ieden może bo kiedy się trafi Collegia incapax Iuris to drugie mu tylko poswiadcza y iakoby za Panią Matką pacierz mowia ten propria libidine pisze Decreta sądzi słucha Inquisitiey et repudiatam dawno w sądach singularitatem wprowadza Wezrzec możem penitiori oculo w Executie ktore z Trybunału nakazywane bywaią et nisi fastidium metuerem Legentis pewniebym ich iakie wypisał uolumen A to nouissime sprawa Zony Jegmsci Pana Oraczowskiego nauczy Nakazał Trybunał Koronny aby in primis Terminis Querellarum post Trium Regum oddana mu była summa kazano w Grodzie dać in primis et proximis post sex a dzieie się odmiana non insuperficialibus sed in essentialibus et Cardinalibus Czemu sz to? bo iustitia plurimum prodest ei qui plurimum potest przyszedł ow Termin Solutionis poczekał szlachcic y Trybunalski znowu Dekret, et suum partem przesądzaią nakazuią in proximis post quatuor Septimanas ten znowu inaczey in proximis post duas potym blisko puł roka nie sądzono Querel umyślnie nie była tego Decretu Executia Szlachcic niemogąc się doczekać sprawiedliwości udał się ad Iudicia Terrestria oco Vrażony Vrząd znowu przeciwny Decret stawa y Error peior peioribus odsyła Podstarości ad Iudicia Terrestria Causam ab Executione I tak Executor post tot saltus zwłoczoney Executiey iakoby pro Executione do Ziemstwa odsyła Także Szlachcic musi desperare de Iustitia kiedy mu y tego nie wolno ad iurisdictionem propriam redire Nieuspominąm tu iakie uiolentiae Zaboie circa Executiones się dzieią Swieże extant exempla przeciwko wyraznemu Prawu Capitaneus neminem uerberari permittat, ale w prywatnych posiedzeniach w publicznych Disciosach a 13 uszy bolą iakie bywaią inter priuatas querulationes w Trybunalskiey przysiądze Ichmciow Panow Sędziom Woiewodztwa Wołynskiego Bracławskiego y inszym włożono zem nie iest Iurgieltnikiem y Ichmć będąc Sędziami niektorzy Wsi infame sumnienia precium trzymaią iakosz ten może

przeciwko temu sprawiedliwie decretować Ktorego się obawia żeby go non spoke
ret ad expirationem urzędu iego concessis bonis Koronego Sędziego przysięga,
że munera non accipiam, nie iest zeto mupus wzięć wzędzinach, Portową In
tratną maiętność nie wolno Trybunałowi swego Decretu przesądzić a
Grodzkiemu wolno nie Wolno Sędziemu Trybunalskiemu być Surrogi
tnikiem a Grodzkiemu Wolno nie Wolno Vrominkow brać a Grodzkiemu
palam Wolno Większy tedy ma Wolność Pospolitości Grodzki niż Try
bunalski y Cały Trybunał iezeli przez co tedy przez nie rychle sprawy
przypadanie cierpi Trybunał koronny u całego Polskiego Swiata, przy
mowki et abominatione zestoy Rzpltey prawnie co ieżym na iego
zabieraią się correcturę bo tarda Iustitia censetur pro nulla a Mały
Vrominek Infallibile paradoxum quis cito dat, bis dat dopiero
prędko uczynić Iustitiam rest ią iakoby multiplicare Przyczyna zas nierzy
chłey sprawiedliwości multitudo spraw ingens Regestrow numerus tak że
non parcendo Zdrowiu choć do południa prawie Ichm nad sprawami siedzą
uplemi ich nietylko przesadzić niepodobna Czego Authores Ichm Pano
wie Trzeźnicey Grodzey in enervationem Iudiciorum Tribunalitio
rum żeby i alio y insze ultimą Instantią przed tym sądzy y te zprzy
krzyć y obmierzić Rzpltey et omnem auttoritatem Iudiciorum ad se pertra
here mogli.

Naprzod w sprawach przeciwko wyraźnemu prawu ab accessorio Appellacyey pozwa
laią: Constitutia tak każe appellatia ab Accessorio niema być dopuszczo 1557 fol 10
na chyba a periculi które niesie zysk albo stratę sprawy tego Statut Polski Lege ab iter
Sicuto motio non potest appellare nisi ad definitiua sententia, tak że nouella herbipol: fol:
Lex 1670 Appellacyey ab accessorio dopuszczać niepodobna Kiedy by ad 297
ultimaria et definitiua sententia według prawa dopuszczali mogliby Trybu
nacyi pozwolić (in quantum iuridica in sta Sententia) onej acquiescere et
finem litibus między sobą imponere a iezeliby in primo impetu które
mie iest in humana potestate tak łacno litigantes, na to spoko
ynie między sobą być complanować mogli przezrawszy się in rectitu
dine Sententiæ effugiendo ulteriores lites tandem acquiescere Ale dla
tego nienawiści a invidiæ Ktorey żaden rzetny Sędzia subterfugere
nie powinien a potym ut emungant et exuiscerent patientes do
piero ich in illud in extricabile litigiorum mare obnażonych ale
wyższemo accessorio wpuszczaią. Zyskaby y w tym wiele nym Spraw w Try
bunale, kiedyby wedle prawa tozde Iudicium Sądziło mai y

Podkomorskie Ziemskie y Staroście Sędy tak wiele uprzywileiowanych
Spraw od Laurych dopuscić appellatiey niepowinni ktore kiedyś in Ju
dicio competenti i takoby wdomu osądzone były pewnie niepuszczby do
Trybunału y znaczna przez to ujma stałaby się spraw w Trybun.
le Koronnym ale Jehmć causas aliorum subditorum każę do
siębie obracać y kiedy in exceptione Judicii y słusznie sta
nie Strona ze non est huius Causa competens Judex Panie
Podstarości y tak sprawę odeszlą do Trybunału żeby granicza
Judicia przez Trybunał, a Trybunał per cuniculos które cudzie
ne struunt obality małęc się to rzeczy widzą y prima fronte od mi
ny Trybunału dalekie Ale Aristoteles wyliczaiąc causas interitu
Rerumpublicarum, Ten najpoźrzedniejszą przyczynę liczy dzie
jowe parum in Reipliça interest quando videlicet putamus hoc concesso
nihil Reiplicą decessurum y tym najwięcsza bywa kozdy Communitatis
Zguba wcześna nammniejsza opatrzność nec ullum periculum est in Re
pub: malum quam hoc ad quod cogitatio non penetrat. Trzeba tedy
Żeby wczesnie Jasnie Oświecony Trybunał te subtilitatis apprehendowa
et vmnipis nec vltenus malum serpat Zabiegał in omnibus conten
stores praw surowemi animadvertat debetami melius integro iur
dimicare quam incerto iuris Valore remedium quierere żeby za
Clam: p: mowy de Ar: canis Imper: lib: I: cap: 13 connivencia non transeat in consensum qui enim illicitum non prohi
cum potest illicitum iubere et permittere videtur et qui non vetat pe
care cum potest iubet. Na to Swiątobliwy Trybunał postanowiony żeby Tym
słuą y takowę iurisdictią postawomi, Sędziow do powinności ich przywiod
Pisarzow wiadomości powinnej zatrzymał. Kiedy kto z Brzegow y Termino
swoich wykraczą każdego iuxta demeritum nieodwłocznie rectificował
napominał sędziół y surowo karał.

Honor Slachcicki instamant. Trafiło się raz wiednym Elliesie wktorym na teraźsza Querelle się Tyrsie
Ty mimo zgmek zredwym dosyć grzecznym wiadomem przy tym dobrze
praw naszych Jurisdierem ise ktory obaczywszy numerosam nobilitatem
spraw swoich pilnuiącą zastanowił się y długo się przypatruiąc dopiero
do mnie rzecze Chwalitesmi iako tuteczni obywatele gurieti Agua nimes,
ale widzę contrarium ze to tylko inuasores Raptores Incendiarii di sper
cussores Stratarum, impossessionati Zadumawszy się pytam prosze
powiedz czemu się to ci ludzie nie udali otkowie wiem zuas zego
prawa ze tylko takowi na tych ydach powinni się sądzic ludzie

y niedarmo tu oni ziechali zrozumiawszy zart simili onego Forstiera na
ten czas elusi arte odpowiedziawszy Ile, to to wszyscy Actores a Citati
Zynszych Powiatow po więzach siedzą wprawdzie ze to zart na ten
czas był iednak mi głęboko in pectore hæsit iaka przez to na Stan szla
checki u ludzi rozumnych zaciąga się Infamia, ze recessit ordo Equestris a
iurisdictione propria ze się poddał pod Iudicium, na ktorym tylko crimina
ły sądzone bydz powinni Ciues non infamant ciuiles actiones ktore się in iu
diciis tantum Terrestribus agitowac powinny. Tey zas wprowadzoney Infamiey na
stan Szlachecki iezeli nie Ichm Panowie Vrzędnicy Grodcy Authores ktorzy in cu
curiosos futurorum specie celerioris Iustitiæ wprowadzieły prorockim prawie Duche
Barclay in Argenide napisał Labentibus seculis specie æqui in reorum auxilium
inuenta sunt ea quibus deniq Simplicitas legum occubuit Czytałem ieden Decret
w Grodzie Nowomieyskim kiedy strona stawała in Exceptione Iudicis cau: Fol 375
sam terrestrem proszem remitti ad Competens Iudicium dał Podstarosci rationem
excelsi ingenii perspicacitate et altitudine Intellectus ad inuentam et tanquam
ex cerebro Iouis erutam poniewasz tak prędko iudicia Terrestria bydz niemo:
gą procedere roskazał powierzchowna to tylo sprawiedliwosci postura a
wrzeczy samey nieogarnioney chciwosci wizerunk niepowinna do Sprawie
dliwego Sędziego ze Sądy nierychło ta się wdzierać Compassya tak Spec: Sax Non
iudicabit ex compatientia Ziednego własnie Kalepinata Arbitraria Iuris ra
tio processit iako y owa zawołana Anaxarchi Excusatio kiedy z Zaboiu wymawiał Ale:
xandru iuste Alexander Celtum occidit quia potuit ale wrocmy się znowu do tey
ratiey Pytam się kiedy prędko niemogą bydz Iudicia Terrestria ergo ex
hac ratione Grod sprawy Ziemskie moze sądzic. To y mnie drugą takowąsz
wolno formare consequentiam, niebędą tak prędko Querelle ergo Woyt.) ex
cepto statu nobilitari bo ia in omnibus paritatem Ichmciom przyznaię Itylko ad
causam et Iurisdictionem non ad personas uchoway Boze mowię) Sprawy do
Querel należące sądzic moze Wiem ze to Ichmosciow urazieło by non est opus mor
daci uero teneras radere Articulas, A nacosz to inszym czynią co im samym
niebyło miło. A iescze wziąwszy Iurisdictionem przed oczy większe by tych
Sądow podobienstwo było obadwa od Starosty Iednego maią dependentiam tak
ten iako y ow criminały sądzic powinni et in gratia Capitanei zos:
staią ziemstwo non item bo ci są Iudices ab omni tribu electi od Krola
Pana approbati. Iurisdictionem Ciuilem maiący dożywotni a przecie sądy im samym

należące

Iniuriose et in debite ad fora sua obracaią Niemnieyszą y to Infamią stanowi szla
checkiemu przynosi kiedy ieden Vrzednik ma na sobie Infamią albo pænam
pæculatus drugi ex complicitate sądząc z nim zaciąga ią na się y tak ieden iure a dru:
:gi ipso facto Infamis exercent iudicia. Infamia et Banitia ma to w sobie że kto hunc
nexum Iuris ma na sobie censetur pro non existente w Polszcze iakosz ten slezak albo ra
czey wygnanice, może sądzić Szlachtę. Iest Ciuiliter mortuus kozdy kto ma na so:
bie condemnatę. A przecię mira Metamorphosis umarli Zywych Ludzi sądzą
Byłem niedawno w Lublinie ieden godney Wiary et magnæ æstimatio
nis Vrzednik powiedział mi casum że w iednym Woiewodztwie ma się
ieden nie Szlachcic Vrzędnik Grodzki ktorego mi et locum nati iuratis
113 powiedział znaydować y o drugim iako nie iest par in statu fortes præsumpti
ones et possibilitates pokazali ia tego niewiem chwała Bogu że ea labes na nasze niepada
Woiewodztwo I w tym że nadzieia że nieda Pan Bog tey nam doczekać Infamiey Ale
iako to per secula bywa obawiać się żeby insequelam nie poszło tak to zwyczaynie quod
hodie exemplis tutamur inter exempla erit Iaka by to uchoway Boże stanowi Szla
checkiemu cięszka oppressia bo nulli seuerius Imperant quam qui ad seruitutem nati sunt
Iaka Infamia żeby plebeiæ conditionis człowiek sądzić miał uchoway Panie Boże ta
kich doczekać czasow day Boże mortalitatis necessitate præuenire Iabym sam rozumiał że
Znowu Chmielnickiego burzliwa powstała rebellia że w niewoli iescze Kozackiey y że
Woyt z Kiiowa abo z Chwastowa sądzi ale daymy że pugnat cum ueritate tak
godnego człeka Relatia musi ipsa dubietas paritatis, Widząc Sędziego ktory tan
quam ex se natus generosum pectus Szlacheckie angere musi mouere non ex uano
Senipulos; ten metus od Sędziego Ziemskiego cadere niemoże bo ab omnibus electo non
fauore unius personæ albo efficacibus mulierum precibus lubo aliquo cæco affectu ad gra:
:dum euectus, tak Aristoteles multitudo minus subiacet errori quemadmodum aquæ ma:
gnæ congeries sic etiam plures quam pauci in corruptibiles sunt Et cum unus iudicat si ira aut ha
ius modi alia perturbatio uincat necessarium est iudicium corrumpi sed in multitudine diffi
cile omnes irasci atq errare, Wiedzą są siędzi iako kto siedzi y pewnie pares parem obierą iako
obieraią a żeby mgłę tym łacniey puscili w oczy porzuciwszy Sprawa uice Capitaneorum tytuł
widząc że infame tam się sądzić Szlachcicowi przeciwko prawu. Iudicum sibi arrogant prze:
zwisko A ono Statut Polski nullus Capitaneus potest esse Iudex Piatio legis: Tolzza

tam se quia idem non potest esse Iudex et Executor Iezeli Starosta Sędzią bydz
niemoze tym bardziey Podstarosci ktory iest manus Executoris Niech Ichmć dawnych niewstydzą
się tytułow cudzych non ambiant Niewstydzili się ich magnorum nominum spokoyni powazni
rozsądni bogoboyni Antecessorowie Ichmosciow quos tamen aequissimos fuisse zaden przeczycz
niemoze A Ichmść exercendo Officium detrectant titulum dla tego aby arbitrariam, u Stanu
Szlacheckiego mogli sobie struere authoritatem Et in Summo iure ut semper inueniant quos sub:
mittant fascibus suis, Prawo nasze Polskie na rownosci wszytko zawisło nic insze
go przed sobą nie ma Rzeplita nasza Polska iedno to aby wszyscy ubogi y bogaty Krol podda
ny pod prawem iednostaynym zyiąc prawem sobie wszyscy miedzy sobą rowni byli y słusznie
to on Wielki napisał Historyk y Orator bo wielki kleynot Rzeplitey rownosc prawa lecz
zniesc iest to zniesc libertatem a im bardziey przes Ichmściow Panow Sędziow Grodz:
kich apertissime ista dulcedo libertatis subtrahitur tanto ardentius desiderari powinna Tak
Burclaius in Argenide nihil deniq suauius libertate aut quod magis cum natura conueniat Hac
autem populos frui qui legibus suis uiuunt qui magistratus facere aut premere possunt, Sędziow
Ziemskich Electia postanowiona iest iako Constitutia 1555 swiadczy aby we wszytkim wolnosci
Szlachecka się zachowała wolne obieranie Sędziego Podsędka Pisarza ma bydz bo to pars liberta:
tis est uni ex suis obedire. To kiedy sąd Ziemski, ze ma iudices è numero et gremio totius nobi
litatis electos et omnium consensus approbatos ut in omnibus libertas appareat To
urząd Grodzki ktory ex brachio Regali podany ut seruitus re inducatur kozdy moze
uczynic Consequentią Ize Sądy Querellowe è diametro pugnant cum libertate a iako to w za
pisach magnum periculum dzieie się wolnosci Kiedy zapisuiem sie recedendo a iurisdictione
propria huic autem se subiiciendo, iusz to swoiey odstępuiemy Wolnosci a kiedy Podstarosciach
przymuiem quasi Dominum przez te zapisy To per consequens Krolom się zapisuiem od
ktorych pierwszą maią Podstarosciowie dependentią y te ktora per tot priuilegia ap:
probationes krwią y odwagą dostali Przodkowie wolnosci my dawney podaiem się niewoli Tak
Heraclitus Ephesius sentiebat non magis pro moenibus quam pro legibus seruandis Ciues

liberos

pugnare debere si quidē sine mānibus Ciuitas subsistere potest sine legibus non item magno Sudore
et per tot discrimina rerum wymogli to Swiątobliwi Antecessores nasi zeby nas Krolowie Polscy nie
sądzili a teras nas ultima Regum decretuie potestas nieznieśli tego Antecessorow na szych genero
sa pectora zeby coronata capita ktore omnem comprehendunt in se dignitatem liberam gentem sądzieły
a teras Vicariā potestatis Wikaryowie nas Sądzą Decretuią exeguuią y pro libitu obracaią I nie
iest Oratia ktora Ichmć alleguią sami się zapisuięcie czemusz sami secundum in
scriptiones suas odpowiadac niemacie Quamquisq in se legem tulit eā pati debet et quod
semel placuit amplius displicere nequit Bo ia nato odpowiadam Iura in fauorem nobili
tatis constituta in Otium et per niuem nobilitatis trahi non possunt non est uoluntas
ubi non est negandi libertas non consentit sed decipitur qui callidate inducitur ze niemasz
inszych Xiąg szlachcic musi ex eam iurisdictionem na się przyiąc ubespieczam Iak się otwo
rzą Ziemskie Kancellarie rzadkie in futurum recessus będą kozdy będzie wolał coram
competenti Iudice sine Infamia się sądzic Iusz się tak wspasli i Usurpata sobie Au
thoritate Ichmć Panowie Podstarosciowie Grodcy ze od metum ich zaden ozwac się im
contrarium nie smie y dla tego ista meticulosa uoluntas in superficie habet uoluntatem
in medulla nolitionem et dissensum consensuitam contrarium quam metus Iurisdictio
nis I dla tego in imperiali camera circa contestationem litis naypierwsza Exceptio Quod
comparendo nolit in Iurisdictionem consentire nisi quatenus et quantum de iure teneatur
y sędzia tenetur docere de Iurisdictione ante omnia Prawda iest co Ichmć mogą
obicere Ze u was w ziemstwie niepowinny bydz przymowane Zapisy tylko in posi
tione Actorū Ize tylko in positione Actorum przedtym Zapisy bywały
a tez iescze nie była tanta multitudo litigiorum ktorą teraz
nasmnozyły Kancellarie Ichmciow bo na swoich zapezdawa
ią mieyscach Panow Regentow ludzi czasem inscios uiris
czasem malitiosos czasem quos ad omnia necessitas cogere potest
ktorzy zapisy przyimuią byle nastąpiła rzesista soluta bez
braku osob przychodzących do Xiąg zkąd tez zagesczone Re
iestra Saxsandarum in scriptionibus ktorych iako patet z Reiestrow Trybu
nalskych y dziesiąta czesc nie bywała kiedy tylo in positio
ne Actorum Zapisy stawały dopiero iak wieczność przyzna
na per legem Grodom W ten czas perpetuitas litigiorum

do Polski

Gaill lib in ob ser 23 vers 5to

do Polsky wprowadzona Mogłby pewnie Vrząd Ziemsky eodem
benefitio iako Vrząd Grodzki substituere Regentow zeby takze
quolibet tempore przyimowali wszelakie zapisy Ale że cum
lege wszytko czyni et contra legem non arrogat quidquam
woli et minimam przy prawie iurisdictionem nisi uel maximam
przeciwko prawu iuris extensionem Niech Ichm Panowie
Pisarze Grodow woiewodztwa sandomierskiego pokażą eam
datam sibi elege potestatem zeby im wolno Regento sub
stituere Ja iey lubom wszytkę Vmyslnie zwartował Con
stitutie znalesc nie mogę y rad sie tego nauczę od Ich
Mc y iezeli praxim tego biorą od Grodow ktorem pra
wo pozwolęło ktorey nie mogą tilko cum manifesto
praeiuditio praw sobie usurpare trzeba tedy przyna
mni cum limitata potestate iako tamte Grody maią
ze tam powinni bydz przysięgli et possessionato Nobiles
y ze wgrodach gdzie sąm Regentami wsprawach stawac
nie powinni. Jak wielkie officiorum et Iurisdictionum
per contemptum legis przez Ichm Grodzkich dzieią
sie Confusiones uberior nizeli inszych Punctow porrige
batur Materia lubo tez ex anterioribus Illationibus
et probationibus satis sufficientur et luculenter pate
re może iednak zem Vmyslił naprzyszły Seym
Ciezeli Pan Bog Vzyczy zdrowia pewne pismo de autho
ritate dignitatis et necessitate Iudicioni Terrestrium
wygotowac I Inter iudicia terrestria et Castrensia pe
wne paralella zrobic Vmyslnie ten punct transmit
to ne videar propriam agere Causam wtamtym da

Officiorum cum fundunt

Pan Bog

traktacie snadno doczytac sie będzie mogło quanta confusio Iurisdi
ctionū y iakie szkodliwe reinducuntur consequentiae tu tilko
in praeterea custoditionem Ich Mciow Panow Starostow godzi sie przypomnieć
Iako ieden Wielki y godny Pamięci Podstarosci na seymach y sey
mikach szukał media zeby in futurum dożywotni bywali Pod
Starosciowie y kładę kiedyby nie nastąpiła tutecznego Woiewodz
twa urzędu Grodzkiego Abdycatyia mogł by był iaki wstęp
y znaczny do tego uczynic iakoz iego wziąwszy in libram
rationes expedit kiedy iuz omniū causam Iudicia sibi praetendunt
aby od Starostow per privilegia seymikom praesentowani
a potym od seymikow approbati sine quavis od Ich
Mciow Panow Starostow in futurum dependentia zostawały a to dla
tego, Ut omnibus libertas appareat ut magis electi Iudices videantur
quam aliquo imperio aut ambitu super libera capita Iudices
surrogati ale tak prętko to stanie iuz nie de Iurisdictione boiey
zadny Ich Mciow Panowie Starostowie nie maią ale puydą o intra
ty oprouenta z Imci Pany Starostami incertamen rzeką datur be
neficium propter officium nam debentur prouenta ktorzy pra
cuiemy trzeba iezdzac na executie ludzi autoritatem abez
prouentow to bydz nie moze y tak wiele innych subtilia in
genia speciosas subministrabunt rationes ciescze to na ten czas
Ichm questiones et pomnelitigia bedą nizeli teraz coercere Imci
zadney sprawy chyba kilka tanquā incomediam zmyslonych
przywołano spraw sądy odwoływano a Ich Mciow Panowie Podsta
rosciowie taciti w sobie cicho cū tripudio odprowadzali starostow
ze ich statuasa siebie samych Capitaneos zrobieli y iam sam kiedy ex
vi surrogationis zięzdzałem Iurydykę sądzic tosz expertus sum
Wielką ztąd Ich Mciow Panow Pieczętarzow W X Litewskim powaga

et potentia zebanitye

et potentia ze banitie y honory wrękach swoich tamtego Xięstwa obywatelow maią ktorą im zręku wyiąc seculo prawie integro stąpi szlachecki exquisitis starasie mediis atego dokazac niemo ze A Ich M Panowie Podstarościowie starostom swoim zrąk to wzięli Itak znaczny obnażyli powagi pamięc moia capit ze wszystkie na Rokach Grodzkich stawały banitie rzadko na Querelach zakoz tez y tak powinny wedle prawa ate raz passim po Querelach sine omni exceptione causarum sta waią nadzieia w Bogu ktory semper Iustam causam tuetur ze Iurisdictia Ziemska odbierze debite et cum fœnore powa gę naprzyszłym da Bog seymie Ale Ich Panowie staro stowie nisi mature prouiderint maiorem nie rownie niech sie spodziewaią miec molem turbationum Nietrzeba tych tak znacznych In Iurisdictione progressow lekko ważyc Poeta tych ktorzy principia rerum lekko ważą do koni rowna te niemne naprzod sobie pozwolęły Rawe cony włożyc potym osiadłac nadstatek ze iuz frenum excutere niemogą

Cervus equum pugna melior commotibus herbis
Pellebat donec minor in certamine longo
Her lib 4 pist 10 Implorauit opem hominis frenumque recepit
Sed postquam victor violens discessita ab hoste
Non equitem dorso non frenum depulitore

Prawa manuntur Nie dopiero wprawdzie eversio legum na swiat głowę pokaza ła bo pisze baldinus postquam enim lex data erat subito ei frans facta fuit edicta sepissime eluduntur iusta con temnuntur iura abusu euanescunt ale tez iuz hoc malum intantum pus urosło ze sie samo albo pukac musi albo iustitie pugio noxium potrzeba extrahere humerem ze

zas przez Ich Panow

zas przez JchMPanow Grodzkich ta iest eversio praw łatwo dowieść
do kazawszy że JchMtwoich powinnosci nie pilnuią maią JchMc ex le
ge zełapać powinni Invasores domuum iezeli ktorego wieku tedy
tego tak sie tego szyła namnożyło że iuż kozdy ab Executione
sprawę swoię poczyna Pytam iezeli in recenti crimine kogo poi
mano iako prawo każe nihil horum a wiednym pułroczu in
vicinia mea mało co więcey nad pułmile trzy naiazdy domow sła
checkich rachuię Powinni JchM Hultaiow włoczęgow łapać ka
zać a tych tantus numerus włoczy sie że poczciwi ludzie
ista in iunitate psuią sie Cyganow wyganiać także powinni
a postęremu niemasz żadney na tych publicos maleficos et da
mnificatores animadversiey y tak nescientes abstinere au
ritas neq debito modo gaudere consensis laudabilia statuta
in abusum abominabile deducunt legesq in parvo contemnun
tur in omni parte violantur wszak mowią JchMZiemstwo
nieczęsto bywa dla czego sądzić mamy Niepodobny czas żeby
sprawy Terrestres odłogiem trochę poleżały y takie Criminały
zaboie Instantanee karać coż większego że komu bydle wzbo
że wpadnie że kto komu słowa nie dotrzyma czy że go naiedzie
de pacifica possessione exturbat a przecię w tamtych structissimo
iure postępuią a nate przez spary patrzą będąc naiednych
Querelach słyszałem sprawę ieden slachcic drugiemu dał
causam exemptionis kiedy do sądu przyszła nie wiem quo fa
to że tey sprawie forum nie przyznano kiedy slachcic dziwuie
sie Dla Boga tak tu wiele exemptionum causas osądzonych
słyszałem nie wiem czemu moia sprawa wbrak poszła odpowie
dziano mu zles wm pozwał pozwii de de occupatione bonorum
będzie miała sprawa forum stało sie tak pozwał slachcic iam

tez Umyslnie

tez Umyslnie był słuchac exitum ty sprawy przyznano Forum osą
dzono Exemptibilia bona decretowano Janic nie mowię Ale
Polsky swiat niech sądzi iezeli to nie iest manifestissima inuer
sio prawa Jakoby to mogł dac pozew komu potestatem iu
dicandi komu iey prawo nie pozwoliło Jednakowo było za
pierwszym pozwem osądzic niżeli Szlachcicza do nowych
koztow przywodzic iakoby zart iakis z prawa czynic
czytałem z Grodu Nowomieyskiego pewną sprawę mię
dzy Jego Mcią Panem Taszyckiem a Jego Mcią Panem Wierz
chowskym nie wspominam tego zedwa decreta przeciwko
sobie per extractum widziałem y inne godne nagany
absurda bo to do teraznieyszy nie należy materyey y
w tym tylko radbym sie nauczył z ktorego to Prawa
miał Pan Podstarosci siebie procalculatione naznaczyc
y znowu ab executione sua sprawę do sądow swoich odesłac
y znowu na grunt kazac sobie ziechac wspomniałem
wyzey prawo ze nemo potest esse idem executor et
iudex illius nemuneris erat w calculatie sie na gruncie
wdawac toz Imci Officium Ale nie tylko prawa nasze
ale tez y cesarskie kiedy possesie nauczą ad eum qui
semel grauauit causa remitti non debet cum praesu
maturetiam in posterum grauere uelle Pendet ta sprawa
ieszcze indecisa w Trybunale koronnym nie wiem iako
padnie tuszę iednak ze seruabit iustae causae fortuna fidem
Ja iednak rozumiem ze moze Szlachcic bespiecznie narzekac
tak iako kiedys na wilka drapieznego owieczka pokorna
opuety narzekała

Quis enim non uictus abiret
Iustitiam exercendo lupo qui pastoret Actor

Postulat et censet

Postulat et censet causamq tuetur et audit
Exequiturq suam

A ia z tegoż Poety Prophetiam iemusz napiszę

Inconsultissime consul

Dum euertis Patrias leges est turpe periclum

Nie bez smiechu wiednym Grodzie pod czas Ziemstwa słyszałem
kiedy interlitigantes przywołana sprawa ratione bonae fidei
a ieszcze tamecznemu urzędnikowi Grodzkiemu prawie initia
Sądow Grodzkich były że widział causam terrestrem amittam
też miedzy sobą intamitate colebamus kiedy aparte adversa
nastąpiły Iurisdicti rationes że ta sprawa huic subselio
nie należy es incompetens huic causae Iudex prosiem remitti
ad competens terrestre Iudicium na onych Querelach nastąpiła
deliberatio Iudicis a na drugich deliberatum stanęło
po staremu iudicatum ieżeli eiusmodi lusus z Prawa po
winny bydz Ichm Sędomierzanom Sendomierskie przypomnię
prawo omnes occasiones colores artes causas caliditates fraudes
ingenia quacunq subtilitate excogitata scripta vel in
ter posita nulli hominum cuiuscunq conditionis status et
praeeminentiae existat Volumus in aliquo suffragari aut in
excusationem vel purgationem sui sceleris subq praeva
ricationis poenae et reatus trahi kiedy bym miał przykła
dami tego dowodzić takowe eversiones legum przez Ichm
dzieią sie trzeba by tantum temporis insumere de quotidi
ana w sądach Ichmciow od kilkunastu lat exempla wzięły cza
sow ale da Pan Bog na przyszłym seymie z manualow Ich
Mcio iawne będą dowody Pisze Historia Polska że tako
wez opłakany sprawiedliwości bywały exempla w Polsce

Helb sit Bona Regalia Tol Primo

że aż narzekać na

ze az narzekac nanie przychodzieło za Miecisława Starego ka
by wspomina niektorych słowa są Historyka in quorum tabernaculis
semper manebat in iustitia y tak ich opisuie surrexerunt Viri
Beli al viri pestilentes persequentes pietatem subuertentes Iudi
cium wszytko sie to działo per inuersionem legum az zaka
zimierza wielkiego podniosła trochę swięta sprawiedliwosci
głowę Instantia de cœlo prospexit pożądane przyniozszy populo
ex iniustitia gementi Ukontentowanie O tym tak pisze Historya Egre
gias leges promulgauit et laqueos earum resecuit coz potym
Coz potym kiedy ex hoc obciso capite ingens monstri niespra
wiedliwosci osmiedmi głowach nasuiat sie Ukazało Trzeba zeby
znowu ten Polski Hercules Kazimierz Wielki Zmartwych
wstał et ingentem hanc septem capitum nie ogarniony prae
sumptyey bestyia porazieł y głowy przypaleł zeby wiecey
powstac y ludziom szkodzic nimio ex acta et acerba iuris
interpretatione nie mogła

Czytaiąc Historyą Polską Wielką wemnie peperit dubietatem kiedy
pisze o Leszku białym obibat cunctas Regiones ditioni suae subie
ctas causasq et controuersias hominum omnibus in locis ipse
perse cognoscebat et iudicabat insontes ex maxime sicophan
tas animaduertebat oppressos a potentiorum iniuriis uindica
bat rozmyslałem nie raz z sobą co to za genus ludzi ten krol
iezdząc po wszytkich powiatach sądzieł ktorych Historya na
zwała sycophantami I kiedy długo myslac anceps hereo na
padłem na prawo Cesarskie ktore takowych qui leges et con
stitutiones callide interpretantur ignominiosis appellant nomi
nibus zetez ich ich sycophantami nazywa Dopiero resol
uit scrupulum zeto osobliwsza była animaduersia ktory
prawo do swoiey pociąga powagi et autentati legis podac sie nie

chcą rozymenander

Jako Karano lib 17 Fol 825

iudice de institutis ex legibus ab 20

chcą toż y menander leges perquam egregia res sunt sed is qui legibus
Herb Fit leg abutitur sycophanta esse videtur dla czego potrzeba było na nich
osobliwszy animadversatiey bo tez y na nas statut tak mowi requi
rit auditia plerunq peruersorum ut non sinues sola delictorum pro
hibitione contenti sed etiam poenas relinquentibus impunamus impu
nitate proposita, iux aliquis est qui iniuria abstinere uolit Do
brze brutus Tribunus plebis powiadał unam esse aduersus potentiores
securitatis cautionem ut potentes sinocere velint non possint Nemo
ualidius obsistit flagitiosis quamqui non indulget facinorosis
niech gani kto chce ze dalekie deduco sequellas aia sie tym bronię
tutius Iusticiam attolimus quam depromimus Nie trzeba dawać
longam properantibus malis moram w Cesarskim prawie
na takowych ktorzy legibus obtemperare nolunt napisano Dekret
Aqua et igni ipsis interdictum sit et ab omnibus impune offendi pos
sint cokolwiek ex ignorantia kto popełni excusabile zawsze u tako
wego peccatum ale kiedy kto scienter deliberate grzeszy słusznie
za sobą pociąga animadversionem Herbut nasz mowi Expertes le
gum inuetita praecepites ruunt atq inde poenisq praeuaricatores
sequi solent puniuntur Dopieroż kiedy zawołani in iure ma
gistri manifestissime iura contemnuntur ktorzy ignorantiam
praetendere nie powinni pewnie by nas Polski legum concili
ator exquisitioribus rozkazał na takowych animaduertere poe
nas y non inualidum przeciwko niem wołał by legum auxi
lium Pectora Magnus obsessa Malis
Seneca Non sunt tuti Parcenda leui.
Jezeli Troianus nie kiedy strictum ferrum praefecto Praetorum porrigebat Ac
pe ferrum hoc et siquidem recte imperium gessero pro me sinaliter
contra me utere Dało Prawo miecz w ręce Ich M Panom Urzedni
kom

kom Grodzkim zeby nim excessiuos rebelles Prawu debito ordine
karali ale ea conditione iako go y Trocanus oddawał Jezeli nie wedle
prawa Constitutij przeciwko przysiedze sprawią się contra eos sit in
Vtilitate Zażywał go ów Wielki Krol Polsky Jagiełło ktory z pra
wiedliwości immortalem odniosł Gloriam Ten Joannem Venetium gen
te plomienicum Judicem Poznanskim qui propter in iusta iudicia et
scelera perpetrata cruenti Dæmonis cognomentum meruit confisca
tione bonorum et carcere puniuit Cambises Persarum Rex Seuerius
animaduertebat ten in iusto Judici cutem detrahere iussit eamq
Trybunali affigi Vbi cæteri qui Judicaturi erant magnitudine
pœnæ a maleficio sub moueantur gdyz tez Victima haudula am
plior illaq optima Jovi mactari potest quam homo iniquus
Darmo nachorobę się skarzyć nisi medicinam adhibens gorę
bierze Verba non pro sunt Vbi facto opus est Dobrze Poeta napisał

Quid tristet Quæremoniæ
Sinon supplicio culpa reciditur

Horli 3 od 24

Ambr Judex bonus nemo erit nisi qui de se aliu cognouerit Judi
care Słyszałem Ich Mcw Panow Grodowych nieforemny Zart
kiedy Gloriam ex male facto querebant Ze wszystkie spra
wy do siebie obrocili. Tak potrzebne iest Ziemstwo iako swi
nia w kopie A to my Zastaliśmy in alia Jurisdictione iako taką swi
nię w kopie wypędzić ią non inualido legum auxilio nadzie
ia w Bogu ze krzyże powlecze ferre a legum potentia nad
wątlona y na dłowianych nogach, przy będzie Ju
stitia a im nie rychleysza tym cięższa a przecię to rzecz
prawdziwa

Raro antecedentem scelestum
Deseruit pœna pede claudo

Finem imponendo Lulubrationi meæ podziękowaniem nay
wyższemu maiestatowi kończę gdyz tez nie tylko Monarchami

Ziemskiemi

ziemskiemi ale stem Panem per quem Reges Regnant et Iudices Iu
sta decernunt finis omnium debet esse actionum gratias agere
a iako Polsky Historyk y orator Orzechowsky y ia mowię dziękuy
myz Panu Bogu zemy sie w takiey Rzeczypltey ~~porodzieli~~ wkto
Prawo wskazuie tak Krolowi iaky y ~~Kolewskiemu~~ Poddanemu
ry nie iest imposita silendi necessitas gdzie godzi sie murmu
rare contra illos qui Rempublicam oderunt Wolno sentire quae
uelis et quae sentis dicere Nie praktykuie sie tuowo Aristo
telis axioma loquere ei aut quam ranssione aut quam Iucun
dissime Wolno Krolom Panom przy prawie domowic sie
cokolwiek ex orbita legum wypadlo Dopieroz na Vrzedy
y officia ich clara et sanora uoce Wolac aby metas nie prze
stepowali powinnosci y praw zeby z tego korca equalitatis
glowy nie pokazawali bo strychulcem Iustitiae in aequalitate
contineri muszą Aurea libertas praetiosior Tym sie Polak
cieszy y Sczyci

Sum Wolnus seruio nulli
Gaudeo Libertate mea pewnoq pokoio

Nie trzeba populum molliter habitum ad duriora uortere et
despoticam wprowadzac Dominationem Do Ciebie Nayiasniey
Szy Krolu Sczesliwie nam panuiący ktory po Bogu uicario
iestes potestas powtorne fundi uota tuum dulce presidu
nomen imploro Do ciebie Augusta naszego iako y Orzecho
wsky nie sie supplikę attolle inquid Auguste et uide excu
Lib 7. Fol 59 teq praefecturas Regni tui diligenter in multis nihil repe
riens praeter crudelissimum quorundam Dominatum qui cun
ctas Subditorum tuorum res ad lucrum praedamq suam reuo
carunt immunitates substulerunt libertates oppresserunt
leges uiolauerunt calumnias exquisitis Iuribus apposuerunt
contempserunt leges, falsauerunt acta publica confingunt
per lucra

bonis pellunt Regno proscribunt quem Volunt et quando Vo-
lunt et quomodo Volunt Ita imago ab his nulla relicta est Ve
teris libertatis

Et nunc intelligite eruditimini qui iudicatis terram Seruite
Domino in timore et exultate cum tremore apprehendite
disciplinam Ne quando Irascatur Dominus et pereatis
de Via Iusta Psalmo 2do

Vae qui iudicatis iniquitatem et facies peccatorum sumitis Psa 81
Et Vobis legis peritis Vagui oneratis homines oneribus que
portare non possunt ipsi Vno digitto Vestro non portatis Sar
cinas Luce 11do

A° 1602.
28to. 9bris

Dicti tres chi Brati Rodzonych Szczeniawow Adriani de Lubomirz filiorum
Joachim Lubomirz, Jacobi Lipie, Przedaw. Wieruszyce in Anno 1000.

Item Sharbu Horonnego Pryginata Adriani Vexilliferi fratris filii fuerunt.

1091
1088
103

Nos commissarii a Sacra Regia maiestate et Reipublicae ad Recognitionem Scripturarum
in Archivio Arcis Cracouiensis conservatarum deputati, Fidem facimus et attestamur
praesentibus. Quod cum diversa Privilegia Transactiones Scripturas et Singula quae
scripta in Supra nominato Archivio Regni in Ordinem coneremus inuenimus inter alia Lit-
teras Sarvamoneras cum Sigillo pendenti in quo eadem Potior dicta expressa eernuntur cha-
ractere antiquo conscriptas sanas, Salvas, illesas, et si vetustate attritas prout de
verbo ad verbum sequuntur.

Nos Selestus Palatinus Cracouiensis et Castellanus Biecz notum facimus et attestamur
quibus expedit Vniuersis praesentibus et futuris Quod certam notitiam habituris quod
cum Tribunali sederemus Venerunt ad nostram aspectorumque virorum praesentiam Validi mili-
tes de Armis Szczeniawa, Joachimus, Jacobus, et Praedaus Adriani de Lubomir haeredis
Vexilliferi Terrae Cracouiensis Filij sani mente et cogore de bonis animorum suorum con-
silio recognouerunt. Quia ipsi bona infrascripta ex Jure diuino, et naturali Paterna
successione conhereditaria diuiserunt inter se talitatione videlicet Dominus Joachimus
accepit villam Lubomir cum suis adiacentiis, et Domum Cracouiae in qua Pater illorum
hospitari solitus erat. Dominus Jacobus vero Villam Lipie cum pertinentiis et Flore-
ginta tres marcas pecuniae quas debet Nicolaus de Moraswica Patri eorum Dominus
Praedaus villam Wieruszyce similiter cum omnibus attinentiis eruntque ab hinc in perpe-
tuum quilibet illorum taliter diuisa inter ipsos haereditatis Dominus et haeres cum sua
posteritate ipsamque tenebit pacifice prout distincta est suis limitibus nec Villas illorum labe-
bit quidquam pretensionis ad alterius bona sed sua sorte manebit contentus cum suis haeredibus

super quo coram nobis iidem Joachimus Jackus et Praeclaus sese mutuo obligauerunt. Actum in Cracouia in Vigilia Festi Purificationis B. M. Virginis. Anno Domini Millesimo Octuagesimo Octauo.

Praesentibus his Testibus Joanne de Wielopole Dapifero Cracouien. Spytko de Zaliliczyn Simone de Gay Andrea de Zydomirz haeredibus et Eustachio et Rudolpho Notariis Nris. Has igitur Literas reposuimus inter Fasciculos Literarum Palatinatus Cracouien. In cuius rei fidem praesentes manibus nris subscripsimus et Sigillis obsignam fecimus. Actum in Arce Cracouiensi Sabbatho post Festum Visitationis Beatae Mariae Virginis. Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Octuagesimo Secundo.

Stanislaus Woienski Episcopus Camenecensis Commissarius.

Martinus de Chumetow Chumetowski Cast. Zar. Capit. Zloti Commissarius.

Andreas Joannes de Zydowo Zydowski Vice Capitaneus et Judex Cos. Oswiecimen. Commissarius.

Boguslaus Ludouicus Rudzieiowski.

Casimirus Pacislaus a Brzezie Lackoronski Coronarum Thesauri Regni Custos.

Ordinatio Jarosłauiana.

Nos Commissarij a Sacra Regia Maiestate et Republica ad Reuisionem Scripturarum in Archicio Arcis Cracouien. conseruatarum deputati fidem facimus et attestamur praesen. Quod cum diuersa Priuilegia transactiones Scripturas et singula quaeque Scripta in supra nominato Archicio Regni in ordinem poneremus inuenimus inter alia Literas pargameneas cum Sigillo pendenti Charactere antiquo conscriptas vetustate attritas et non nihil laceratas prout de verbo ad verbum sequuntur.

In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam hominum Actus facile successu temporis euanescunt nisi literarum apicibus perhiberentur. Proinde nos Casimirus Dei Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithuaniae Russiae Prussiae nec non Terrarum Cracouien. Posnanien. Sandomirien. Calisien. Siradien. Kuiauien. Lancicien. Lublinen. Dobrzynen. et Pomaraniae Dominus et Haeres.

Significamus tenore p̃sentium quibus expedit Vniis Ꝺ̃ei et futuris. Quomodo Ꝯ̃ Raphael Capitaneus Leopolien' et Spytko fratres germani de Jarosław de Consilio amicorum suorum Ꝯ̃nodialium et matura intra se deliberaõne Ꝯ̃habita Venientes ad Vrãm Vrorumq̃ consiliariorum lateri Vro pro tunc assidentiũ Ꝯ̃ senciam publice et palam mutuo et vicissim recognouerunt talem inter se fecisse ordinaõnem et Jus Successionis Succoribus suis ab ipsis Ꝯ̃genitis vel ipsos aut eorum Succores in posterum domui Suæ adoptatis in hunc qui sequitur modum. In primis bona sua hæreditaria quæ nunc habent et habuerunt diuisa. Videli cet Castrum et Ciuitates Jarosław et Przeworsko cum eorum Suburbiis ad Ꝯ̃fatas Ciuitates pertinentibus atq̃ villis Tucampi Korenica. Vaslu. Ludawa. Soslo. Niezownica Wiethlyn Wroszczona. Monasterz Niebylowicz Siobiacyn Wysocko. Lyczechow. Duylow. Koniacow. Dobra. Dąbrowica. Wosthli. Blam bola. Paulowosiolo. Gaygorlaczyna. Studyczna. Nowosielce Miraczyn. Bozbor. Gniewczyna. Grodzisko. Sosna. Moluraztana. Prynca. et cum ceteris alijs fedalibus addicta Dominio pertinentibq̃ insimul et in Ꝯ̃solidum coniungunt connectunt et adimunt irrevocabiliter et in perpetuũ sub tali conditione ita quod Vter eorum Ꝯ̃fatorum hæredit ex nunc hæreditatum erit et est hæres. Videlicet quod Vni sine altero nec in parte nec in toto liebit. aliquam dictarum hæreditatum alienare in alias personas nisi in Successores domus Suæ Jarosłauiensis masculini prolis nullo Jure exquisito aut colore neq̃ aliis quibus modis ita quod in Ꝯ̃fatis bonis ipsi fratres tam videlicet Raphael quam Spytko sint legitimi ambo insimul hæredes. De vsu vero annuo Ꝯ̃fatorum bonorum Ꝯ̃dicti fratres ita inter se constituerunt quod videlicet Separatum Vsum bonorum habebunt Raphael videlicet in Przeworsko cum villis ad illud pertinentibus. in Spytko in Jarosław cum villis ad illud pertinen' Dominiũ vero hæreditarium ambobus et eorum Succoribus manebit coniunctum. Tanq̃ ambo inter se recognouerunt quod si aliquem ipsorum fratrum Ꝯ̃dictorum ex hac luce sine prole masculina decedere contingerit ex tunc Vnus alteri succedet et similiter ipsorum proles masculina apud quem ipsorum fuerit Succedet. Filiæ vero et totus Sexus femineus ex ipsis progenitus non succedet ipsis fratribus et eorum Succoribq̃ dumtaxat proles masculina. Sed proles masculina succedens in Ꝯ̃fatis bona dotabit prolem femineam isto modo Vid. si vna fuerit dotanda ex tunc quatuor Millia Marcarũ in dotem ei dabunt. si autem duæ aut tres fuerint quatuor millia Marcarũ inter ipsas diuidaq̃. Si autem plures. quinque millia Marcarũ inter ipsas diuidaq̃. Ita etiam Ꝯ̃fati fratres ordinauerunt et constituerunt

Quod si apud ipsos vel eorum in posterum Succores Deo permittente pro-
les Masculina deficeret ex tunc hæredes Tarnouienses qui Actu posside-
rint Castrum Tarnow qui tamen fuerint de Clinodia Leliwa et eadem familia
in præfatis bonis succedent et hæreditabunt et prolem fœmineum modo
præmisso dotabunt. Ipsi autem Succores de Domo Tarnouien eadem obseruabunt tempo-
ribus perpetuis ordinaonem Supra scram in præfata Domo Jarostauien deficiente autem Succore
Tarnauien ex tunc Succor et hæres Melsztynen de eiusdem armis Leliwa
existens deficiente Succores Masculo in Domo Jarostauien succedet
hæredem Domus Jarostauien modo præmisso hoc etiam præfati frēs modo
præmisso habere voluerunt, et ordinauerunt. Vt si aliquis prædictor frum
aut ips Succorum contraueniente Ordinaone cuicunque personæ status
et Sexus Vtriusque aliquem qualicunque modo alienaone fecerit ex tunc
ille vel illi cui aut quibus talis alienao in ipsor persona facta fuerit
si per quem hæredem prædictar domarum Jarostauien Tarnouien
vel Melsztynen Qui videlicet hæreditaone debebet iuxta hanc ordi-
naonem in domo Jarostauien citatus in præsentia Nræ Maiestatis
aut Succorum Nrorum fuerit, Vbi cum Nra Curia fuerimus, in Regno
Nro Poloniæ respondere tenebitur non excipien se ad Dcetum quam
Nræ Maiestati et Succoribus Nris ad petita dictor fratrum in hac
causa Judicium reseruamus. Supplicauerunt tandem nobis præfati frēs
quatenus de liberalitate et gratia Nris Regris talem ipsor frum
coram Maiestate Nra factam de Succore ipsor Domus ordinaone
perpetua ratificaremus, et approbaremus. Atque Jure Succorus Domus
et Genelogiæ ipsor constitueremus perpetuis temporibus duraturā
Nos autem ipsorum petitionibus iustis et licitis atque consonis per mo-
ti et ob respectum ipsorum fideliorum seruitiorum nobis hactenus
exhibitorum, et in post exhibendorum præsertim attenden eam ipsā
ordinaone de ipsorum matura deliberatione et consilio amicorū
ipsorum Coram Nra Maiestate per ipsos totaliter vt præmittitur fa-
ctam esse ipsam de Nra Speciali scientia consensu et gratia appro-
bamus ratificamus atque roboramus. Decernimusque talem præfatā coram
nobis factā ordinaone robur habere perpetuæ firmitatis perpetuis
temporibus valiturū Harum quibus Sigillum Nrum appensum et
testimonio Literarū. Datum Petricouiæ Feria quinta ante Festum
Sancti Valentini proxima. Anno Domini Millesimo Quadringentesimo
Septuagesimo. Præsentibus Magco Vnblibus et Gnoso Joanne de Ry-
twiany Sandomirien Castellano et Regni Mi Mareschalco Creslao

de Kurowski.

de Kurowski Joanne primo Secretariis et Marciano de Choczymow Magro Coquinae Nrae et alijs qm plurimis fide dignis ad Gmssa testibus.

Commissarij idem qui in Superiori Copia.

Copia Listu Je Mci Pana Lubomierskie Kawalera Maltanskie

Jasnie Oswieceni Jasnie Wielmozni Wielmozni Moi Wielce Mci Panowie y Bracia.

Znam się do tego ze bardziey ze złego Vdania, nizeli rzeczą samą vwiedziony w Liscie moim do WMMM Panow y Braciey na Seymik pisanym doniosłem był Xięcia Jmci Pana Woiewodę Krakowskiego in crimine laesae Maiestatis. Porachowawszy się iednak sam z sobą ze nie mogła in tantum virum, y pierwszego w Oyczyznie Wodza tanta cadere Suspicio, tym moim Listem WMMM Panom donoszę, żem to praecipitanter, bo ex Vanis praesumptionibus WMMM Panom doniosł, teraz recedo, y laesum Xięcia Jmci honorem restituo. Łasce się WMMM Panow z powolną recommenduiąc vsługą.

Datt z Grodna 25. February. Ao 1679.

WMMM Wielce Mci Panow
Życzliwy zawsze Brat
y Sługa powolny.
Lubomirski Kawaler Maltanski

Jasnie Oswieconym Jasnie Wielmoznym Wielmoznym Ich Mcim Panom Senatorom Dignitarzom Vrzędnikom y wszystkiemu Rycerstwu Wdztwa Sandomirskiego na Seymik Relationis do Opatowa zgromadzonym Moim Wielce Mcinym Panom y Braciey. Czytany w Kole.

Pewna Przestroga przed Seymem O Xiążeciu Ludowiku Synu Kurfirszta Brandeburskiego.

Nowa z Berlina iako y z Krolewca sollicitudo oritur, ktora każdego kochaiącego całosc Oyczyzny versare musi, mniey wdzięczny za tak wielkie Dobrodzieystwa quondam Cliens, częstokroc publicznych nieprzyiacioł, na zgubę naszę colligatiey, a teraz ciężki Sąmsiad iako podczas woyny Wielkopolskiey, y Sieradz, po sąm Wielun z Biskupstwem Warminskim sobie in prætium vczynioney przeciwko nąm Ligi vsurpauerat, przez traktaty supremitatem Prus, teraz zeby statecznosc zawziętosci iego przeciwko nąm nieproznowała, chce pod tytułem Małzenstwa z Xiężniczką Radziwiłowną in meditulio WXL na pograniczu Moskiewskim y blisko Granic Szwedzkich cztery posiesc Xięstwa, y cokolwiek w Dom Xiążąt Radziwiłow sæculorum tractu wielkie Sapiehow, Hlebowiczow, y inne Familie wprowadziły fortun, omnis Aduena Regnis. Zabiera się posiesc ausu in auditi, bo iako sine scitu JKMci naywyszszego tey Dziedziczki Opiekuna, y inszych w Polszcze Opiekunow, tak sine consensu na Indigenat Rzpltey poczyna rzecz ab Executione Bo gdy Panna Do Berlina iachac niechciała, Kawaler po nię przyiezdza dato tedy ze ią w Domu iusz swoim maiąc poymie effektiue, y dopiero się będzie Rzpltey iakoby kłaniał o Indigenat, y Possessie. iezeli nic na nas nie wyprosi, to gotowa offensa, to tak wielkie na Rzpltą Pretensie, tu PP. Chrzescianskich importunas instantias nąm sprowadzi, ktorzy spem auxiliorum hoc Pho przedawac nąm będą, a ieżeli y tym niewiele wskora, to vix occasiones excubabit, ktore prawie codzienne będą, gdy tak z potężnym Luctamur nieprzyiacielem. Przywiąże się do każdego Małkontenta naszego, będzie tym Seymiki, y Seymy mięszał, gdy Rzplta w naywiększey będzie toni, będzie ią zawsze iak za gardło chwytał, y tak co teraz mamy dwa Milliony na zapas dla daniey od posiłkow dwa Milliony Francuskie za JKMci Ka-

zimierza.

Kazimierza, a Secularowane co się nam nowa na Seymie Grodzieńskim
prodzita, przez Stolbrzata Lotaringskiego Pretensya do Zadnieprzcey-
szych Kniei Michała, to teraz się prodzi o Dobra Valois Siedmiu Millio-
now, ktora Pretensya będzie bardziey rzeczy nasze miszała, y szpe-
cita, ieżeli Trubecka albo Polana Summa ktora się pewniey z tego złoczy,
bo po Xięciu de Croy in Cathbatu z nigcym succedit. Dom Brandeburski ex
Pacto. Jeżeli zaś Zapłta pozwoli na Indivenat, y wprowadzi in Visce-
ra sua
ten Dom, ktorego iako się rzekło et clientelæ, et amicitias, et Vicinitates
tak ciężkie experitur, tor będzie Brandeburskie Fidium, wprzod w Sie-
bieżu na pozwaniczu Moskiewskim, będzie w Stuchu, w Kopyłu in Vise-
ribus XL. będzie w Bierzach Xięstwie Smudzkim, ktore prawie insze
go Zamku nie ma, y z tąd tameczny Obywatelom iako Laurentii Purp
abarre immunebit. Iak nie tylko insz in Prussia, ale tesz będzie się pisał
in M.D.L. Dux vix non Magnus, y tą drogą wzatrowac się Zechce, y pa-
tronowac wnasze tractaty z Moskwą przyiaźni y Civi, reflectuymy
się na to, że ten Dom ma potwą defluitatiey WXL. vt art Niemen insz ma po
towę Wielkiey defluitatiey, przez Zamknienie Portu Elblgskiego, Pilawy ma
Wielkopolską defluitatią na Odrze w kierszty nie chce nam ieszcze effecti-
ne y Gdansk Zamknąc, bo z Duńczykiem, z Holendrami, y Anglią tractuie,
aby mogł instituere mercatoriam Societatem in Mari Baltico, ktorey sedem
ma Kolberk w Pawonzce. Pilawę, Królewiec, y Niemen w Prusiech, ofiaruie
za to Kupiom wielkie zyski, et rmatne na Morzu Dunwoie, czym Gdansk Zam-
knie całe. Niechay że tedy insze kazdy Civis Oyczyzny Dwazy, iako na dyscretiey
tego Domu będziemy, y iako się Vartij ewitati tego Samsiada, ktoremi smy kiedys
pozwolili Tutoriam Duris Prussia nie ostrożnie a teraz ieżeli się nie postrzeż-
my, wpadniemy wiego czy Tutorią, czy Fratellę, iako Zas wielko, y ięzko krzywdę
pozyniemy, iak wielkim Zacnym w Litwie Domom, do ktorych mowiby się kiedysz
kolwiek Sua via ktoremi Connubia wrocic się Wtrsci, iako krzywdę vczyniemy
Rawskiemu Zacnemu w Polszcze Xięciu Marszałkowi, ktoryby na Studze Oycz-
zny tak wiele krore Sto Tysięcy Intraty z nami tracił. Indicet Orbis, oto król Fran-
cuski lubo Pan mi hoży nie pozwala Xięciu de Linque. ktory iest z Hiszpa-
nem, aby z dobr Hiszpańskich Francuzey miał Intratę consumere extra, ocz rze-
czemy dzieie do Imci, ktory takiego Pana Szlachcic pozywać będzie do Try-
nału, ktory Starosta Executią na nim zwodzic, czy pozwodzic Szlachcic do się
bieża, blisko trzech set mil do Finy, na Trybunał Niemieckie, ale rzecz, że się
sposoby na wszystko to prawda, tylko insze wiemy, iako dotrzymuią się prz-
miesa, Huius autem modus miszkania, y Obcowania z nami tego Pana ieżeli
będzie in Sexu Senatorią, et Equestri Utrodią nam nie narzuci tak wielka po-
tentia, ieżeli zaś tylko Vasalla, y titułę, y te nam się ustym Domu nie nadaty

owo zyczą lito wszystkie difficultates wyliczy, a periculą przeto życzą Principiis obstare, iakoż nie tuszą, żeby był lito exbonis Curibus, lito mby miał y chciał czynić w nadzieią tego Indigenatu, pro conclusione życzą zostać do Kurfirsztą Jmci. Rabbiowmine, żeby się nie napierał tych rzeczy, litoreby były z iego nie vlicentowaniem, przeczą Xięzmicelą Jmci żeby nie chciała bydź iako nie litora z Panien Woiewodzanek Malborskich Niebuszczyka Waierosarek, litore same się do Niemiec przeniosły a, Wioski tu zostać musiały, nie wzpominam iniuriam Rzeczą dosić wyliczasz to nie Kalozteyna swego wzięć, bo do tamtego było przynamniey Prawo, iako do Prusaka, a tu Cudzem Principem wziąć sobie iako Lasyny, ale y tego nie biorą, tylko in hostico. Zaczym chybaby lito wtey Rzeczy nie Kalwin, to tak wielkiego życzy wnią wprowadzić Protelitora, vlitorego Ascilla quid bona...

Mowa JKMci. in Consilio Senatus. po rozerwanym Seymie Warszawskim za Prezencyey Jmci Pana Kawalera Lubomirskiego.

Rzecz tu sam do siebie mogę apposite, co tam wodzieci napisał Poeta, quis me Super auras turbo præcipitem vehet atraq; nube inuoluet, tantumq; nefas eripiet oculis. Kiedy się zapatruię na tę zawziętosc, litora Seym rozerwała, mogę tu imitari wielkiego rzecząy imieniem Augusta, litory po Straconych przez Hetmana swego Woyskach, żalem, y zdumieniem zdięty, zapomniawszy wielkości swoiey, to tylko mowił, y coraz powtarzał Varre, Varre redde mihi legiones. Tosz y ia teraz mowię do tych co Seym rozerwali, wroccie mi Woyska, wroccie Securitatem publicam, wroccie mi insze nabytą y litorą się insze gotowała. Stawę. Ale iako wroccić, kiedy insze te litore do odebrania Kamieńca wzięli prawie były occasie vzyteczny, y niepochybna nadzieią zemsty tego Zdrady nieprzyiacielą widząc, miał tę Rzeplitą tandem od tak ciężkiego vwolnić Szmoiada. Wtą nadzieią grzeszono, że złożony Seym, a za nim przyszła Wiosna, mogła tę Stratę nagrodzić, ale się mylą, bo zdarzenia podobney nie dadzą dlazyey, kiedy Cesarz Turecki insze dobrze przestrzeżony o naszych intrygach, szykuie się będzie na to, aby gotowy, na niegotowych nastąpił, a my biorąc przykład z dawney Chocimskiey się spodziewać mogmy. Było to na ten czas Woyska Koronnego y Litewskiego K. 60000. Kozaków 40000. a przeciw trybutem, y szpetnemi Conditiami stanowić przyszło ten Bohoy, lubo to iszcze y z całym Rzpolitym ruszeniem, szedł Król Zygmunt tak wielkiego Woyska w Secundzie, Bogu tedy na straszny Sądzie odpowiedz, lito tak zbawienną stracił okazyą. Insze

nihil

nihil restat, bo się to wrocic nie może, y trzeba pychę z serca złożyc, kła-
niac się, y prosic Miłosierdzia v Nieprzyiaciela, a Tatarow prędkim
poselstwem, y vpominkami viac. Są tu niektorzy, ktorym prędki po-
wtorny Seym placuit pro remedio. Ja zas ani pożytku, ani possibilitate
w tym nie widzę, y przyvczywszy się z młodych lat moich do pola, y libe-
rion aeni, więcey Krzesła, y tego zaduchu zdrowie moie zniesc nie może,
W ostatku tego się trzymac przyydzie, com tam kędys czytał, a teraz na so-
bie doznawam. Ze consilia quibus impares sumus fatis committenda, nie
Poganskie, ale Chrzescianskie rozumiem fatum, prouidentię Boską, ktory
salut si voluerit, si noluerit, dziękowac mu iednak potrzeba, cokolwiek nas
od niego potka. A gdy sił Woyska nie mamy, wszystkim na Kon wsiadac trze-
ba, y bronic się, asz do ostatnich sił Rzpltey, gdy tego własnie potrzeba będzie.

Przedtym był Beton a teraz Witry w Legacyey
publiczney na Seym Walny Warszawski
in Anno D. 1683 ktory ile powtorny
Zakcye porobił na Bankiecie iednym
takowe Lemma ma przypisane
na tymże Seymie Kawalerowy[sw]

Przeciec to z tym Narodem Nasza niefortuna
Przysłali Nam Witrego na mieyscu Betona
Jednego do Amorow Kupido poduszczał
A drugi się za Stołem na Bankiecie uyszczał
Jeden na wychod dobry, drugi do Zamtuza
Nie leda to Posiłki pewnie od Francuza
A ieszcze nam pochwili co trzeciego zmysla
Kiedy Srale po Szczochu y Jeburze przyszla
A my się na Swietego Nieprzyiaciol Krzyza
Pieniężnych spodziewali Posiłkow z Paryza
O ktorych nam tak wiele y tak hoynie wieszczą
Niech przepadną iuż z niemi niech nie sraią nieszczą
Nie wiele iako widzę z Turkiem nawoiuiem
Kiedy Nas tylko bendą posiłkowac chcieli

[illegible]

Mowa JmX^a Opalinskiego Biskupa Chełminskiego dziękuiąc od JmP^a Franciszka Gałeckiego Kuchmistrza Koronnego za Jeym Pannę Dziduszycką Kasztellankę Kijowską

Ja in speculatione zostawam gorliwych miłości małżenskich affektow JmP zaś Pan Franciszek Gałecki Koronny dulci Hymeneo decoratus ad praxim żądze swoie przywodzić będzie ktorego JmP Gałeckiego Herbowny Junosz serca swego w Urodzie Jeymw Panny Kasztellanki Kijowskiey MM Panny upodobawszy sobie Pastwisko nieodmiennym affektem intentiey swoiey koniec do skutku prowadzić usiłował. Człowiek rowny fortuny łaską JKM zaszczycony in tantam excrevit auxesim. Iż iakoby mała gałeczka w ręku Panskich tornatilis superabundanti dobrodzieystwo illustrata favore nagle mienia y imienia na się transformowała amplitudinem iż ktora się zmiescić parvo posita loco mogła teraz naywiększym w Koronie godnościach za własne swoie merita rowna się Ludziom y nie od rzeczy dobrotliwego Pana JKM hoyną eiectus ręką w obszerności Oyczystych Dobr szczyci się ktorychbym zamilczał ale zemproszony mowię bespiecznie Przodek JmP Philon za Krola Jagełła pod Gronewaldem mężnie stawaiąc za Przywileiem na Wielkim Pargaminie napisanym otrzymał wielkie y małe Gały z ktorych substantia po wszystkim się swiecie rozrosła z kąd na nich JmP Gałecki Koron zdawna zostaiąc Dziedzicem do tąd nie zawiedzionym Oyczystey fortuny zostawał posessorem większe co dzień przestronności dilatatury substantiey swoiey czyniąc incrementa, Odbieraiąc tedy JmP an Franciszek Gałecki Koronny Jeym m Pannie przyiazn

dożywotniey

ds. Żywotney miłości Libertatem w Swoiey wolnemie
chcą Libertatem spondet, y poszlemie dzyskuie
Imm. Państwu Zapowiedzone w Domu swoiy insigne
Seymu Panie deus, ktemie należy do ciernosci
Imm. Panie Pozpisowac się przyslugą z serca zas
Swego ugrzymne contentuiąc Lesdeni upewnia
ze Lerdeczym affectem wroddzoney Lubosci ku bu
dowy Pańc Lumina w dzieczney Urody prospe
rem im się Zarbiwicy Zagatuie, tym dzieciey do
należytego hwalenia się Zastruska rodowitych Ba
ron in Sinum vglaskanej slawy Omieszkanie się
Vos nunc Vobis ruelleva Seruis Tues.

Przestrzega na seymiku dwiema Lowami.
wszystko Panowanie zrozumiec przed Lymwagym
z Lymu lotz wogatowie pewany
Treba Dworowi Woyny Nie Weba iey Treby pozpolitey
Treba na Woynie Woyska Nie Weba nanie pozwalac
Treba dla Woyska podatkow nie Weba nam ich uswalac
Treba Woyska aby dospiec sucessycy Zabytku Nie Weba nam tego
Treba Dworowi Zawalanse dobre sobie chowac zasypic
cale nayprzod Zmiey Domu swoy umocnic sie treba
nam tego dopusic
Treba Dworowi z Cesarzem Ligi aby syna z Cesa
rowq ozenic y by wolnosciom naszym z Kastriaka
mi granic Nie Weba nam lekce sobie tego wazyc
Treba Dworowi z Szwedem ligi aby Brandebur
czyka Vrosic o dobra Xiezki Radziwiłowey
Nie Weba nam być tak nieswoy nemi a Zebysmy nie
wiedzieli ze w tym amore ku Radziwiłowi Cerznic
się a Zeby pod imieniem dzierzenia Podlan dlezego
Dzbra swemi pieniadzmi poslugowac y dom swoy
cale w Koronie tak y w Litwie osadzic
Treba Dworowi kazac Franu za lacac nakazym się
przedzym asperuan a Zeby przez Zawisc Krzestwa
dopiec y dobrzybyt w ten czas ludzy za Zywota
Krola Miłosci Xiaze a sam Pan na Tron po
mowicany ateraz y z Woyska Krolowey Xiestwa nie
Sciąb dac y nietrudzic obrocic Polakow in abso
Lutum Dominium

Nie trzeba się nam w to mieszać
Trzeba odchydzić mieszadem Rzeczy Polskiey y iey powagę
Zmnieyszyć abo by ex fastidio drugie Swoie inte-
resse
Trzeba widzieć Polakom swoią się rzeczą walaszyć
Trzeba marszałkiem Koronnego abo iakie inne
Seruile subiectum ustąpić zeby Bishupow bezpra-
wiać Posłow oknem wyrzucać abo z Contradictorami
wsadzić mieszkać
Trzeba nam dworskich ludzi na Posełstwo obierać a nie
takie subiecta
Trzeba Panowie wyżey wyrażonych Woiewodztwa Seymikowa
zacz rwać Ludzi mieszać między sobą wadzić a zby
tek fauer Partey drobiazgu y niemiałość tego przy wol
nościach opponować
Nie trzeba nakładać Seymikow vivat ale iednostayne Con
cyi y w Instrukcyach nie obwiązować się prawdy y mocno Pro
libertate bespiecznie stawaiąc
Trzeba Dworowi aby Szlachcie w oczi mocno to appre
hensyą że ich niemasz w Polsce chyby potentiał
Regis resistat y tak iakby w ich substancyi wszystkich
wzmacniać
Nie trzeba nam desperować aby takich bydź cesure mo
miał chyby cum periculo vitae wolności bronić
Sacri ale uszy się bezpiecznie vitam et sanguinem
poświęcimy atak przy sobie swoich Sacrosanctis negotiis
przeszłemy Immolatum Libertatis decus.

Punkta na Seymik

W instrukcyi, proponuntur pericula tobie trzeba zaraz gotowym y wziąć na się a nas Woyny
Tureckiey to prawda że trzeba prowidere Rzeczypltey, ale nie zaraz nam Zołnierzem ex
actionibus

1 Że ani Respublica Stipendiis a Dachowne y Kozackie dobra Sufficere nie mogą
Abowiem na 12 Woyska Koronnego Sub Onere Contributionis Succumbowe Rzeczypo
spolita gdyby ieszcze Woyska byłe miała

2 Że mieysce Ostatnia Exercitia Respublica ale y evidenter ponad pericula zaraz gotowa Subse
quitur Bo gdyby Kozak vzdał na perdolucndis Stipendiis / Pane przyiacielu aut exactionibus
difficiliores czynie. Woysko na Swoiey Swoie y na dzyki Kozakow wolnych do Koronna y Wszyst
cudzi Subditi Regnantis aguerra militaretur Nie trzeba wiey Materyey Sentiat exactio

Exempla Swoiey mądrey Dyrma przykład że kegnante Michale Rego Tevaeriey y JKMci wyiska czesc Koronnego
Woyska a Cudzoziemskie wszystko przeciągnął na Swą Stronę przeciwko Krolowi Solo pewnie ta brania
nieslychanych nigdy wsiey Ojczyznie chlebow A cez by Sobie teraz po zaciąznym obrzeżyiac woyska
Kiedy Dyssybata Porkan Honorow a nawet y te Potrzebie Rzeczna nie mogą sie anikąc appelowac
dysturbowali

3 Po Iachał Rzeczpospolitey Sine praedio byłz sie negodzi ped czas ardentis proximi pazretis
zonse sie z Signami Koronney y, prosic aby JKM: medium defendendą Patrią wziął Samo pospolite
Kazemie naznaczywszy mu mieysce na ratuj sie Stroney zgodzą a czas o przewodzey trawnie cunctacio
podcautione ze ieżeliby Cancellaryia omieszkiwała z wydaniem tak potrzebnych dniewodzałow aby
wolno było Kazdemu Woiewodztwu one wydac w Swoiem Woiewodztwie in casum zeby ten nie
wydał to Starosta Sędowey, to tak gwałtem aż do Podkomorzego et infra. Ten iest reden
Sposob dzwonge vpadłą Rempublica y, tot vulneribus Sanctata ulicyc remediis Krore tam
in promptu na wszelką Stronę byłz mogą

Drugi punkt Instrukcyey iest zalecenie Potrzeba exhibias agentem tamen zawaz Segnitur Quies
rela ze vacuus Sub Signis miles cegonię sie penuriam et publica exhaustas Patrią y, tych Inkonueg
mieszey, nie czuię sie bydz winna ale Kolewac musi Kiedy publicas Contributiones non in
publicum sed in priuata diuiduntur ptacą z nich Guardyam przeciwko tawnemu prawu prozwaną
milionij, crudeles et miraces preces wdugier czego Sie wgrozie iescze wstydaią to na pria
Legata y, fundacyje dac necessitantur miszewimi Stipendiami Potrati zas Satelites Hestri
ones Palatowa tineą adulatores Saginantur et mastaw Satulowa comedunt panes Filiorum

Wiec aby na potym zabrzezi tym inkonwenientiom zlecic JKMci PP. Posłom aby ad instar
Constytucyey o Stołach Krolewskich formowali de Stipendiis et subsidiis Potrzebnych aby
Sub poena Infamiae nikt nie śmiał gwałtownie zdzierstwa Krore Stipendia patrantur
bo ieżeli sie tema niezabrezi to Swoią honorarią Krore dla Swoich honorow Spendzą będą
zwoyskiem tupić iako nie dawno Mikon Dopiero bendzie pavior sub Signis miles agestises
miedzy nami co Contribuimus Ubostwo

Pacta Conuenta tedy nie mam Lachowinis wspomnię bo ednego Artykułu nie masz Krorema
by manifestu nie Contravenit o zwoz tego ednego ze Swi Prątkowey, in negotio Status y, § 113
Swoią wdawac nie mogą y, nie wdawaią tesz bo Cunctos Solemnis obedunt y dwagą brong
Swoią Statek wzgledem Portecz Bo lubo dotąd nie budował JKMci żadney Portece ale
gotową wzgl ze stem Kil Pudziesięgi Dział.

Prosić tedy JKMci aby tey Krorey przeciwko Prawu nabyć apud agonizantem oddał zwoły
Klem Krolicy ale owszyckich ta mowie czas Krolkie nie pozwala.

Zlecić to JKMci Panom Posłom aby Pacta Conuenta nie przy Korzeb czytane ale drawszale
Poselski dislicter punctatim clara et sonora voce aczeby sie Każdy, przymowne mogł co Szrzdac
będzie nam ad imitatu tam sie dopiero Krolko przezwy, ieżeli ten Są pewnitas w Polszcze

Item wchodzie powinno to Kansydowacyją Ordynacyją Ostrowskiey Posiedzenia Stanow z tąd
a Kassacyja na Dom Krolewski toc będziemy liberi Cives między Potrzebami y, pod Dzialami

Siedząc nietrzeba tendzie Uniwersałow ani Instrukcyey Seymikow Jeden Kartaon dobrze na dzięgny zwoła Czale Territorium do swoiey gromady y każe Subdere Colla iugo

Proscenium Europæ

Ad finem Anni MDCLXXXI adesse

Quotquot prudentes estis Mundi Spectatores
Panditæ Scena Theatrum Europa est
Dant Fata tragediam
Non Actoribus Magis quam Spectatoribus
luctuosam
Personæ ingeniis distinctæ sunt
dignitate Suppares

Romanus Imperator

Princeps Egregius Virtutibus sed priuatis
dignus imperio nisi imperaret
Tanto e fastigio
Solas Regnantium Voluptates sibi Summens
Curis in alios deuolutis
Nominis habet inania rem in alios transmit
Alieno arbitrio et Regit et Regitur
Quietis amans et Otii ambitionis etiam bonæ Vacuus
Magno animo magnam gloriam Contemnit
Propriæ negligens non inuidet alienæ
Dum imperia alii ipse feras Venatur
Ac pro prælijs ludos ludos instruit et horeas
Religiose tamen agit
In perpetuo cum Religiosis Solatio
Claustrorum leges quam Castrorum nouit melius
Natus Cuculo magis quam Coronæ
Illum vt ornet hanc puulcat
Cælo rebelles dum prosequitur sibi facit
Ingentibus Opibus vtendo perperam
Salutem Imperii Propria Socordia dolo alieno
Prauis domi Consiliis foris Corrumpit
Documento Orbi

Arte gubernatoris non robore nauigii
deuetari naufragio

Hispania

Vastum corpus et languidum
Sanguine defectum et viribus
Solaq fama pristina magnifudinis
debiles lacertos in ich mouet
Ne sine sensu perire videatur
Ruentem mollem cui vix Atlantes sufficerent
Adolescens excipit humeris
Instauratorus si auito nomine omen
Responderet
Fragmenta colligit impera
Quod Europa quondam potentia
Nun ruina sua graue existit
Spectaculum
Dignum
Inuidendam nuper fortunam versam in misericordiam
Et e maxima redactam in nihilum

Gallia

Caput extulit sub capite
Cui par vix tulere secula vix forent
ingentes opes stupendam fortunam
Opportunam dum collocat fecisse videtur
Curando ne quem timeret timetur ab omnibus
Suasq vires metu ceterorum metiens
Insolens illorum ignauia factus vltro territat
Diuini pariter humanisq iuris contemptor
Sacra profana suae iubet seruire libidini
Belgium diuinit Germanium lacerat Italiam incumbit Turcam pulsat
Hugenetas in Ecclesiam leges Ecclesiam in suam cogit
Ipsi Romam insultans
Vt plane supra Iouem et fulmina positus
Postremo Deum lacessiturus si esse crederet
Summaq amplexus animo

Europam ambiuit procus aut raptor
Esponsam captiuam habituros
Dignum tanto Rege molimen
Gentium Reginae dominari
Qui ne quid temere voluat consilio
Ne quid frustra audeat armis prouidet
Timor Europae et procella
Alterum Alexandrum diceres vbique victorem
Nisi quod plerumque
Paratur et mereatur victoriam
Fortuna facit
Vt latrocinia virtutis dolos sapientiae specie
Orbi obtrudat.

Anglia

In salutem Europae veluti reposita
Illius libertatem sinu fouens
Vtinam mature vindex asseveret
Plena turbidis ingeniis
Et nescio quo latente malo tumens
Quam rectius fulgentem inuenis sanguinem
in exteros cumbile effunderet
Sat virium si sat et consilii
Sed aegro capite qui sanus membrorum vsus
Princeps et populus inuicem se suspectantes
Probe consulta praua emulatione corrumpunt
Nam vbi Epilepsia inuasit Respublica conuellitur
Pestiferum Religionis studium
Vbi semel egressa limites arcana minatur imperantium
Specieque pietatis pertinacem infundit superstitionem
Tuendo fidem euertit spreto obsequitque
Damnabit ex italem pacem Anglia
Cum quod exiuere cervicibus Europae iugum
In ale consulta negligit vna subibit

Italia

Diram ab alpibus tempestatem prospectans
Magnam praesensit calamitatem
Magorem praesagit
Admisso in Cervicem Oppressore
Perditam securitatem occulto ingens
Altum timorem velat gratulatione
Vna venalis anima inauditale vitale
Aliena sua sua vt aliena distrahens
Quae non habuit et habuit perdidit omnia
Ipsa pecuniae mancipium pecunia
Cives suos mancipauit
Immittantis alii perfidiam prouocante luero
Suo Iuri negata in rem alienam transferentis
Hausit visceribus lethale telum Italiae libertas
Paedo paricidio finem habitura
Impromptè ferant opem
Qui super sunt ingenui filii et Putores
Nondum incisa spes omnis est
Dum ne funestam toties Galliae Italiam
Sua prosperam faciant ignauia

Heluetia

O tantis Europae tumultibus hactenus
praeter rumorem sensit nihil
Ominosam Galliae potentiam
Et metuit prudenter et contemnit
Non tam praeruptis Alpibus quam Ciuium
Concordis studio munita
Diuisos religione animos in vnum iungit Respublica
Pericula prospicientes et periculis
Conspirant Pontificii et protestantes in Ludouicum neutrum
Partes Iniuriae proximas tuentur
Ita tradita vna tradantur omnes

Praeuenire quam praeueniri excludere bellum quam eijcere malunt
Non alii quam quibus peperit artibus
Retinebit Heluetia libertatem
Virtute, Consilio, Concordia,

Imperium Germanum

Pollens armis virisq; sed distractis
Nihil virium reliquit in medio
Monstrum Reipublicae
Innumeris Capitibus Corpore nullo
An multis Corporibus male iuncta Compages
Neq; deffensa mutuo auxilio
Quid enim Centum pumilliones in Vnum Gigantem
Nec inuicem Coherentes
Nullo Concordiae vinculo in tanta Studiorum Diuersitate
Dilabitur Sensim retinente nemine
Vna parte excepta exiguo in reliquas Sensu
pereuntes tanquam aliena Spectantibus
qui suam perniciem dilatam vt euitatam
Stolide interpretantur
Speciosum bonum libertas at Fallax
Dum sparsis viribus ab interna potentia inanitus
Externe fit obnoxia

Elector Brandeburgicus

Lumen Imperii et Volumen
Rerum gestarum magnitudine
Sui temporis admirationem futuri etiam fidem aggressus
Etatem bellis Europam victoriis Orbem fama impleuit
Non ante ferro quam arte et iustitia armatus
Consilio et constantia supra fortunam
Inuidiam superare non potuit
Quae nunquam non Heroes insectatur
Praemia sibi debita per virtutem extorta
Liuori concedere coactus

Vnus e bello nuper gloriam maximam
fructum nullum reportauit
Desertus ab his quos ante si deseruisses
Nullo fuissent futuri
Non impune tamen
Et penas infidæ amicitiæ exacturus est

Ni magnanimus Princeps omnia post salutem publicam habens
Iniurias suas laboranti Patriæ condonaret
Ingratos vlcisci demerendo
Et seipsum vicisse omni alia victoria potius ducat
Conclamatum est
Si hæc sacra Anchora fefellerit

Belgium Regium

Robur olim Hispaniæ et decus
nunc versa fortuna
Dum et prædam hosti et gloriam ministrat
Ampla damnorum et ludibrii materies
Infausta possessio
Hirundinis instar exhauriens corpus
Cui adhæsit
Maiore cum periculo retineatur an amittatur
Incertum est
Tanti fuit Hispaniæ ex hac arte Galliæ
Quondam insultasse

Belgium Foederatum

Incendio in proximis ædibus anxium nec exstinguere audet
Nec excitet magis nec omittere ne sparso impune corripiatur
Vulgus ingenita socordia
Ante publicum priuato bono interitum
Cuncta præsenti commodo metiens
Futura uti longe a se posita
Aut parum prospiciens aut multum despiciens
Egregiis sæpe ausis obstitit
Deliberat tamen serio optime
Dum statuat mature audeat opportune agat fortiter
Non ignauia opus est et segnibus illis consiliis
Quæ timidi cauta vocant

An Su Visum fatis

Vt geris libertatis tenacissima
Servitati Europæ prima intercedat
Semperq nimiam coerceat potentiam
Non sola erit
Provocabit exemplo suisq Consiliis involvet
Qui crescentem in medio mollem omnibus gravem
Multum indignantes parum audentes
Ducem expectant sequi quam inupere promptiores.

Dania

Obliteratam armorum gloriam renovatura
Bellum sumpsit cupidine magis quam necessitate
Suis ex cladibus et victoriis nobilitatum
Castrorum adversa classium prospera fortuna
Magno conatu egit nihil
Et bona sensit pauca mala plurima
Tentatura aleam denuo videtur
Melioribus forte auspiciis
Nisi bellicoso Regi imbelle Gentis ingenium non responderet
Poterat quievisse nuper si potuisset
Spes longas et ambiguas reservare
Posset et nunc si posset utile cum decoro
Privatam rem cum publica emulationem
cum otio componere
Funesta populis principium est ambitio
Felicior foret Dania si aut sui similes Rex subditos
Aut Regem subditi haberent

Suecia

Redemptam sua clade Galliæ victoriam
Sero penitens sero indignatur
Vltionem haud obscure moliens
Fidus nuper amicus nunc acer adversarius
Ad arma vocat ad Gallos provocatus

Tantum Sociabani datura Germaniæ
Quantum hostis malorum intulit
Quam prope perdidit cum Gallis mercenaria
Inuasit bello sibi maxime pernitioso
Destabili paucorum auaritia
Qui fama fide Religione salute publica Venundatis
Primo fœderum nexibus pro laqueis usi
Vbi dolus in cassum fuit ad Arma Versi
Fortuna Regni per libidinem abutebantq
quam indigni suo Rege
Quem Patriæ virtutis exasse Hæredem
Vere Martiam progeniem
Lætis oculis cuncti suspiciunt
Dignum qui ceu fatis monstratus
Exoriatq Polocreti Gallio Emulus
Germanicæ assertor libertatis

Polonia

Ab infestissimo raptore Turcia dilata potius quam Omissa
Læta pace fruitur spectator ludi
Quem tanta contentione agitat Europa
Felix nisi quietem externam domesticis
Factionibus corrumperet
Quando secura magis quam tuta
Sine hoste non sine Insidiatore
Sine metu non sine periculo agit
Eo grauiore quo ocultius paratum
Sic perpetuo laboratur
Vbi Parentes amoris incerti sunt
Imperantes Obsequii.

Turcia

Magnus Regnorum Præclo recenti rapinæ ductum inhians
Tyrannus ipse subditos armat in Dominum
Sub iugum Vtramq missurus
Quanta Morum Rabies Vlciscendo iniurias arcessere
Asserendo libertatem iugulare seruire ne seruiant

Perire pessimum Vt perdant aduersariu
grauis inde clades imminet Europæ
Sed aduersariis ad propiorem cladem animus transmittit
Christianissimus hinc hinc premit barbarus
Vter periculosior
Pari moli vterq incumbit
Vtinam non pari Consilio

Suppremum Numen

Futuri temporis exitum calliginosa nocte promens
Videnscq si mortalis vltra fas trepidat
Noctum ludo et finem ponet arcano prouisum Consilio
Quem curiose Scrutari Sacrilegium est
Humano generi salutarem Votis exoptare
Pia Religio.

Titt

Omne nimium Vertitur in Vitium quod est Causa Nostrarum miseriarum.
Nimis multum et nimis parum
Badensis
Nimis multum de ventre nimis multu de Capite
Albertus Zyzudorff
Nimis multum de violentia nimis parum de prudentia
Abele
Nimis multum de loculis nimis parum de bonis Oculis
Emericus Eppus
Nimis multum de Statu politico nimis parum de Zelo Ecclesiastico
Kolonicz
Nimis multum de barbara Ruffina nimis parum de bono et vera doctrina
Stetinger
Nimis multum de silentio nimis parum de Consilio
Hober Cancellarius
Nimis multum de antiquis Cogitationibus nimis parum de bonis Operationibus
Archiep Strigoniens
Nimis multum de palatione nimis parum de Contributione
Palatinus Hungariæ

Nimis multum de Tokoliana Affinitate nimis parum de sinceritate

Milites Palatini

Nimis multum de furtis nimis parum de Turcis

Tekeli

Nimis multum de authoritate nimis parum de securitate

Szaponara

Nimis multum de negotio futuri nimis parum de tractata utili

Caprara

Nimis multum de discursu Italico nimis parum de excursu bellico

Armada Cæsarea

Nimis multum de novis Gracialibus nimis parum de antiquis Officiis

Pauperes Musquetarii

Nimis multum de ieiunis nimis parum de peccuniis

Nobiles Austriaci

Nimis multum de Contributione nimis parum de deffensione

Nobiles Hungari

Nimis multum de Sanguine nimis parum de Corde

Cives Viennenses

Nimis multum in Amphora nimis parum in Bursa

Dux Lotharigiæ

Nimis multum de bona voluntate nimis parum de potestate

Rex Gallorum

Nimis multum de fortuna nimis parum de bona Causa

Imperator Turcarum

Nimis multum de Acie nimis parum de pace

Imperium Romanum

Nimis multum de vrcadis nimis parum de puncto securitatis

Nimis multum de membris nimis parum de Capitibus

Imperator Romanorum

Nimis multum de nequam et rebellibus nimis parum de ministris et fidelibus

Pontifex

Nimis multum de Conciliis nimis parum de auxiliis

Hoc fatale nimis multum et parum

Facit multos servos Gallorum et Turcarum

Per hoc nimis multum et parum

Fiet est eritque gubernium stultum

Dabamus Verona tempore mirabilis Armistitij A° Chris 1682

F. Osualdus Lauchert Nominatus et Pilis Remsnot

Initium S. Euangelij secundum Veritatem.

In principio erat peruersitas et peruersitas erat apud Gallum, et Gallus erat peruersus
Ille peruersitas erat in principio apud Gallum et omnia per ipsum turbata sunt. In ipso
Versutia erat et Versutia eius erat Luina Teutonum et vanias Teutonibus imminet et
Theutones eam non comprehenderunt. Fuit homo missus a Gallo cui nomen erat Vel
chelmas hic venit in Testimonium vt testemonium perhiberet de fide Gallica erat autem
Fides fallax quod perpetat omnem Pomigium. Sed erat eis in Gallo In Imperio erat et
Imperium per illum deuastatum est et proceres Imperii eum non agnouerant

Votum

J. M. Xiędza Arcybiskupa Gnieznieńskiego na Sejm Generalny Warszawski Anno 1683 przystane

Między insemi od Boga danemi Couronami attributami te mamy Initio Seruij R. Vrodu P. M. M.
mimo vnisce nasoey felicitatem ze. nam wolno nowie y wolnemi głosami u Maiestatu W. K. M.
oto quod desiderauerat quo mnie się Dziękuię za naprzod Bogu ze mu dał w stanie tak nowey
tego doczekać ze ieszcze mogę Jako M. Pan. Panom Kolegom moiego M. M. B. P. y Braci dostawać
honestas guadam vel vbiorność tey nitey Cyeczenej Naszey Wszelkiee za Regimo K. do fresa
rzow facias pumebantur dicta vero sed libere linguad impune erant Powinność tedy W. K. M.
P. M. M. Vpro Regni abys mi W. K. M. Łaskawy niechciał vitio vertere ze te Rzeczy Kapłana się
wymnię do W. K. M. nizeli vmarze przydzie Loco podstat mowi w Libertate quam vita
acer in Seruitute

Jakosmy W. K. M. P. M. M. wolnemi głosami natym Maiestacie y Krolestwie pozwolili Rozumiemy
ze W. K. M. przyłożem Antecessorow Swoich Klonej na tymże Rozdrożu Stanowisku podpiecznie
przez Opatrzność Boską maiętności nasze nam to Rzeczowiemo effektem y przez to nowemu Kolo
przyrzeczenia tego coś nam W. K. M. dobrowolnie Swoich Nie zapalowalismy Swoim sachc

przyłączenia do Królestwa Polskiego Prowincyi ani Skarbami ani Multonami podległych od Rzeczy
innego Rzeczypospolitey Exfiage przyrodzonej, zmierzaj Ktoraby należała W.K.M.ść y całkowi nam
WKM. przyrzeczoł y nad to rzeczes mazeli Pacta Conventa Ktorey bysmy, tey nadziei ze naprzod Bogu
Kościołowi swego Swiętemu y tey miley Oyczyznie Ktorey Ducatus et milites WKMci iustes
maiąc powstawe abisci nietylko nam ale y Samemu Bogu Rzeczy będę WKM. czyniś Nadziei, zadoby
WKM. prawnie czalego attentowała Powrzeczaństwa Ky znaki pewnej zguby Krzeczy WKMci. iscos
tylko Koska y Państwa władaiąc tak wiele odepchnął tey Oyczyzny grani tak wiele Cyganow
wano Kościołow w Ktorych tak wiele podeptano Imienia S. Jakowowego y Krzyżow w Krwi
Syna tak wiele Dmarłych zgrobow Ktorych w Kamieniu wyrzuciwszy pobożnych Chrześ
Scian Ciała zbożą nasiąnią Mamo Srebra to wszytko pod Swoią całkowitą znalezmy Krzeczy
Scias na Osobę WKM. zapalaiąc Się azebysmy, nie mieli czasu Dpomnieć Się Stany tak
wielkich Prowincyi Ktore nie wzięte od Turkow ale prawnie Turkom mandato WKM. oddany
Dobrzecmy zamilczeli tych wszytkich Krzeczy Ktore Się wszędzie nadzieli od Prawowały czy to
był Szczęśliwy WKMci Oyczyzny affekt Krzeczy Krwakykowanych od Panczy Turkow Brzeg
marski Fortana w Kamieniu Osadził Krzeczy te Sty Ktore Krzyża Sobie na Obrzęg chowała
wiarkiem byty małżeństwie WKMci zes mielamy gdzie należało Dwoie bogmy tey Krzeczy
pospolitey ale tamgdzie godzidzas żadnych nie Dprowadzeniey wzgledu wątpiąc
Wojska z wielkie nieprzyiacielskiego nad nieszczes Dodzadzales WKMci Kamieniec nie Fortece
Do nad nieszczes Mohilowey Kaczkowy Kadyzyny Kalnika Ktore tylko infortunnie WKMci
Michała zwodzinowanczy na Contepcieo panowania Dodzadzales A Kamieniec takzpo
ważną Fortecz otwarłes mogąc bramy zadnemu tylko Boskiego Krzyża Krzyżowego Krzymentem
zostawiwszy megratzywszy Sobiem Siedzieniem Commendantem Miasta prowizantem opuścies
y zostawiwszy Krzodzye natym ale y Dzostałego Koste Wojska WKM. wzgledzy nimoc Szy Krzow
niezostawiwszy nie Dno Dodzadzales WKMci pod Kabieszow wtym tedy odme
cz y nieszczesiem Krzeczypospolitey Krzedy naybardziey byte potrzeba Wojska Krzeczypospolitey
y Osobe K.M. Michała zostawiwszy niebyl na podmienky z pospolitem Kubzeniem A na ostatek
związek w Szczebrzeszynie sobie dzyniwszy, adyawnowawszy, Krzeczpolitą nieodzy Powaną
Confederacyą Dczyniwszy, podstęp miedzy Panami Sejmu Dawdzas Mi y Constitucyą
Sebrano publico w Jaworzu drugi Sejm z Malkontentami nazgubę Oyczyzney WKM. bez
nutes przez co takie Skoda Krzeczypospolitey wonych Zwycięzcach Jasno wszydzey widzą
Takze nadey Kiowskiey Sedzyey o Krzywdach Krzeczypospolitey pomyslano Ktore WKM. z
Skarbu Krzeczypospolitey zabrałes tak wiele Swiątobliwych Monarchow Krzodzicow y
Krol. Monarchow Polskich ornamentow nie Dpołowałes WKMci. Ktorych Się nay dzie
ur. Skarbowych Krzeczkowach na Dzesc Milionow dobrey monety natem Cos zaczerwanych
Oczynałes WKM. podstęp od Pana Jaskalskiego związku w Skarno na Wojskey na
Dwanow pod Jaryn Dgrzych zadłużne, nietrzymiwszy tego z Skarbu natok nagłey
gwałtowną Krzeczypospolitey Obrzęg ale tylko nadzieję tey nie WKM. JM Panas

Od Nayasnieyszego Kroleviczego y Jo Mci Pana Dyneckowa Seymowego natenczas podzielone Krolewa
zates WMci a Szczerowac nas Leszkowe Sto Tyszeczy Szelągami Ostatek tylko vbodze dzyeli prze
Szczni y Ramskow Miedzy Prezydentowa podzielwszy, atak wielkq Mode Krecy pleg vczynites

Despensatorowy Palacy Spalrabt'amica

Jestyno milemy do tego czasu Silentium gdy przez Legatow Oyca Swiętego z Rzymu odbrates
WMci Kilkaskroc Sto tyszeczy Szelutow Krolewe dane byly na Subsidium przeciwko Nieprzyiacielowi
Krzyża Pozego na Woysko y Obrone Krecy pospolitey, pytac mi sie nam Stimule niektorzyby JKMci
PP Rady przeciwko Kedy Swiatez podzialy, przniądze. Kto ie byl dystrybutorem y Komu Krzyż
nierzow chociaż dzieciom Szelutow zlyche Milionow dostało Aza nie JKMci niektorzy z Senatu y
z Rada Krecz yskiego Sobie Szepcz zeto WMci ze miliony z Rzymu przystane miasto Swoich
Kolegiey pro Conservatione Libertatis przy Sobie zatrzymales od Oyca Swiętego nie nikomu
nedawszy. wczym nie tylko Szkoda Krecz pospolitey wtych Milionach ale wtym pro barbaris
w Tochow regulamus ze wszem Rzym te Siemie Sebrane A nadto ze nam nie przyszło przez te
gata WMci Oyca S: zatak wielkie dobrodzieystwo Komu esmy niewdzięczni podziedowac Ich
rozumiemy ze gdy by Oyca Swiętego tey Wiedzial vdzieczne ode Krecz pospolitey gdy by te nie przy
walne odebrane byly, przniądze ale ze publicum Subsidium oddane y dalsze mogli bys my
mieć przniądze na twarszey Szey wojny Seffragia Ale tak sie nie zrozumiał Oyca Swiętego ze
te do Skarbu WMci nie na Obrone Krecz pospolitey, wnieszczas Sadko mamy vdaiacy od tych
Ktorzy tam w Rzymie z Legatem naszem byli tak sie zadney niemamy Spewadzey aby nas
miał na przyszłe nastepuiące nie bespieczenstwa Secundowac

Jestyno milemy Silentium ze przez tak wiele lat tego Woyska Krolewe WMci Pana Krecz
pospolita wszecz nie zazywales WMci na Obrone Krecz pospolitey ale dla Swarki Partes por
Colligaczey Francezskiey, zazywales WMci na Oppressyą Krecz ytey i stawiesz nie mi vabunkami
nasz Szami y, zdzierstwem vbogich Ludzi Przymuszales WMci do tey despewaczey, zciazy
tosci Kiedys Regimenty Swoiczyc a mi Zolnierzom Dawat atylko tym Krolewy byli Instrumen
tem do tych fakczey ile vczerwania Seymow Seymikow a Szczyrey obrady Krecz pospolitey ni
dopuszczaiąc y, tymes WMci a nie zolnierzami Kazmuiem Worovat a nie vgnat Krecz po
spolitey Kiedy tak wiele okat tylko zamkow nayuiętszych podymowales prace, Ktorych
tylko Szczegulna moc Boska nie vdata WMci a wsze wszytko to bez przemowiwszy wSercach
naszych czegomy Sie y oczymas naszem przez tak wiele lat napatrzyli przystopi
lesmy do Szczegulney Ekclesiey WMci odebralesmy, progrzyszczne Votas z Vkon
tentowaniem naszem Pacta Conventa Ktore powinny byly zawsze w Sobie wszyt
kie Cnoty y Krolewe Swiatobliwych Monarchow Ktore primario zaczynaią Sie
od przyczynienia y pomnozenia Chwały Bozey od dobrzymania Sumnieyszey,
przyiazni od Conservowania praw y Wolnosci naszych do Sprawiedliwey ystaty

Łysty były Dobr Kwoleuskich zastrzegnęm, gdyż to iest Pamis benemerentia' ze tedy, znaney osoba WMM wystawiła ngm przed Oczy, że nietylko z naydurnięy Nowemu Panstwu abyś sie dobrze stat ale usce WKM cantos idziesz Matę prawię Machiawellskiem, ad instar Peberni Panowania, zaszywaiąc sobu y zgromadzaiąc

Quem fata horendis maculis infamia tuxpat
Ad bene, tergendum multa laborat aqua

Aczkolwiek przeszłości nagrzewniejszey punkt przysięgi WKM do zatrzymania Państwa Kroleskiego przyrzeczenia Nowemu zawsze zaszywali pro Conservatione. Ale nie Osobę na Thronie, ale Cesarzu nie zapamiętałego Hetmana albo Kuszka, nie dobrze nieprzemieszaiąc ngm WKM nie pomnisz nato

Sit procul a Vobis Regni qui Sceptra tenetis
Fraus.

Kiedy WKM: Sinceritas vationes nie Kontentuiesz się Maiestatem Kroleskiem naigles się WKM Kroloweć Pranerus Kuima nie stadnie przeciwko Cesarzowi Jo Mść wystawuie do Węgier Woyska Kalikie Tysięczy ex collectorie plebis zgromadzonyche Nowych zaciągaiąc po ważnych maiętnościach y prod prudentiem Swoiey Swawoley Collucyi iednak nie Konomiache Swoiche pieniędzy onymi nazgotales Nawięcy gotales za granice Nowey wsiedliy do Węgier y państwa Cesarza Jo Mść zabrania Nieszy WKM przymuszeli niewinnyche Natoleków do Węgrzich przeciwko Cesarzowi Jo Mść do Rebellicy Nowych assistowałes Tyt WKM: y Jo Mść Pranerus Kuima wypędzałes WKM aby tnięc anie pomnięnęnym Rebellizantom bas nie WKM oddał pod aimsdyKręgę Rzeczom Skę nie Inakrągę Sobie mardzy ale od Salutam tylko Cioyce przyiętąng nato do Jo Mść Pran

czus Kiego pensyą

Sic hiato obsequii quod multant hostibus hostes
Manera Ventari fortasse fata fovant

Taby mi się nad tym przysło zabawić wyliczaiąc fata Krzyży ale tylko tym wyiechać zaczem WKM: tym tylko tak mocno zatrwożonąng drogę otworzyłes Brzuchomanym na mie Woyska do Kamienia ale cała Secanę do całego Chrześciaństwa Kiedy zewszytkich stron Cesarskie Nowąng Sobą zdymowey Nieszczęśliwałes Confederacyą Szwedzkiey, a zdrugiey strony dolina Tes WKM Xcia Jo Mść Swawolnego Swoią nieprzyiaźnią Kiedy wsze WKM dano by Cesarzu Pustrane Ordynanse Szwedzkie z Instinctu Kroleś Pranerskiego aby tytuł wsty w Cesarstwa Swoiey y bena Obligowi za przysięgą WKM: nieuczynitęs dosyć zgubiłes onych Kiedy Sieci natysto WKM: godził Kacie Kronemis WKM: a Assistował Jo Mść Pranerus Ning na Secundowa zawiedli y zginęli a tak zal się Bozer ze WKM: nazwszego Scultas tak z Pryncia cela tak Nieprzyiacielu zyskia gwoli czemu dobrego złego zyskie Niczym Pany Kocha

Offrii vexabit multa Jura Deo
Exemplog monet tales ne quenera Amicos
Duos ang Disiungit fidene summa dies

252.

A zasz y to nie iest znaczny dowcip rozsądku WKMci Matey Oyczyznę miłey Sasowi
kiedy przez kilka Seymow WKMci sprawnych y z Cesarzem Jgo
Mcią Mosckiem swoią tylko osobą medijs pacis variis modis starającego Cały Seymow dar
mo stwarzałey nas y Posłow do Woiewodztw y powiatowych coraz w szkody wprowadzaią
A ma Cesarz Vrzędy ze zbiegłey Szlachty Wolnoski nawzdychaią wszystkiego zeto Wolnosc Polska tak
tak stosunek bliwych szalego chrześciaństwa intencyey iakoby rozsiey miała być przeszkody a
tak w sądzie ma WKMci y całym zgrodzie autorzym y całego Xięstwa nie widzi co
polym na stan sney sądzić Bo Pismo obacz

Est immota dies qua fixa tempora fatis
Ne mea ferant primis Vlima auditum

Jakoby była trzeba Seymowe wymienić tych Seymow Effekta rodzenie tylko maią w sobie zawrzee słowem
zeto są fata Rzeczpltą gwałtem prowadzące do zguby Namienię trochę Seym Grodzieński WKMci
Koronego skutki zaszłe, ktore się tak od przyiacioł iako y publicznych Dzierżawcy Ordynacyi tak myśl
dzeniem Szkodzące Szlachcie amatyą tylko Dworzanow Krzeczy były Subsydy nowe ani de WKMci
nadzwyczaią Cesarzowi Jmci do Dzieci wybrac prosbe WKMci gdy nowe kontrybucye ani bez zadawnowania
Sie maią Czas Kiedy WKMci usłużkowatego Sie obligatowi Cesarzowi Jmci temu Stanowi ze to były Ludzie luźni
bez Ziemscy bez żadney służby, zawsiągnego Woyska Szukaiący sobie Służby, awantury, fortuny, Tamże nie
wystarczyło na pewny Assygnacyey, abysci WKMci Kozacy iemu nagodzac ambicyą Constitucyą bardzo o
nie Hałasuią y nie poczciwą bo tego Seymu nie wspominaią ani pisac w Volumen Leg um
wymowiły Seym Jakiemu przez co rozumieią WKMci y Wszystkiego Chrześciaństwa (bo to
nie iest tayno tak wielkie nas Klęski zaciągnęły adhuc y tak tego Seymu tylko się przyszedzie
Kilka punktow czynowne Acta Reformacyą naprzod WKMci Koronę tymże Sentencyą iako y Koro
nacyą WKMci wkrad Szyć się natym Seymie nie maią ale znaczną uczynią Rzeczy Rzeczpltey, a
zwłaszcza kresy tak wiele Rzeczpltey Ekonomij w Koronie y WX Litewskiem y Prus Kich bez
żadnego wzmocnienia Pokoiu ani na Kresy, tak wiele Ekonomij
na Ł y przykładow w Stanych Krzyżackich nie mamy, Tak Sie Panu Bogu tak znaczny
Interesy w Cerstytucyey włożony Laboruią wiele Pan nasz y Dziedziczny Monarcha
Jego mość Pan Kich Krolewic Krolewy Węgierskiey Włodzimierzow Italicey y całey Prus mey y przyległy
Dobrowolny Mio y dobry Czas Xięstwa Pruskiego od Krolewicy Pany zapieczętowany
do chodzi. do Koronej pendya A iż gdy nam mieć tak wiele Sukcesorow y Sprzymierzeńcow
y Xięznetw Węgierskich y Krolewicz Cesarskich Ktore wchodzą w małżeństwa do
Krolow Polskich wielkie z sobą przywodzą posagi Nawet dostatki a takich Ko
formacyą mię wyiąć od Rzeczpltey, tak wiele gorzy Cnotach słowo y Zacnym Panien
ey Bogatwo do Koronej zwyczaiu y prawnych do Polski przyszłych

Fert una in nidos animos quadrifidi
sui thalamum prodit Vxor adulteris

Ieszcze też mianuję trzeciego Ihro Jabsnego fawtora WKM. przeprawnego Jakoś nas WKM. wyrat z Warbow
obwadzy, obrony, Kpiey Kredyt WKM. Razat sobie napedzac od Archimad y allegacyami zamyczaiących
zastąpnuszey Cozy Kpiey zepchnąles WKM z Communicyi z Cesarzem Ihro Mcią Moskiewskim i do
bwowolnie Ktorey Communicyey Obojga Narodow Godnies ochotnie pragnąli y zyczyli Co ten
do przystego Seymu Stwierdzay tylko tym WKM swoią medzywose przewodu Kpiey zalatwzes
ternuszey Zwyczaiem Swym Spodobem zbiegt natyscu Monarchow do Ktorych WKM wedy powiat
Allegatow bdarge za tey mechanic dopuscac Communicyey nie pomnigc nato Co prawa nadaie

Magnatis prelas Regnum furmant et auxit
Pandulas euertat impia bella Reno
Si cupis o Princeps in Regno tutus amari
Dilige si namq; coneltatur amor
Haec prosedeam hac Regni fastigia tuta
Solus amor populi non timor ipse metus

Przebacrze mi WKM. zemi ten Zelus do mitey zaszczyta Cyczyny dobry Kzolatney zes
Inwedy WKM. apodobno znedosky sle owaz y z mitosciq Katey Kpiey zollacz mosze Cyczyny
nadzey Kredymo Ihc. iaco wlyme mi iednego postrzesc Seymu iako y tem blisko przeszly Sejmu Cz
gnowszy, przez niedziel Pilkanasie a potym nadaią niedziele tylko przelongacyey cnstru
menta WKM nie porwolity, a Seym rozerwali rozmaitszy Esko y sie pieszy na tedy procemysl
zeto było z Instwa Kiey, X. Brandeburskiego takze Ihro Mci Pana Woiewody Welenskiego.
wlyme sie Sejmu chcicy WKM. powachowac iezeli niedym dikim: bysc okoniq przynamnicy nie
Odzeczay nas v postrzegnych narodow wlasciq miescy wolci y Sukcesyey Sukcienta bobo nie wdzego
nie wzerwato przeszłego Seymu tylko zobopolny WKM. z Krolem Ihc Mcią Pranerus Kiem mtenes
atym tylko WKM nikompensuiecz KMci Pranerus Kiemu niedotrzymane obligi stale walu
A Prawowanych Swich zabawszy od Krola Pranerus Kiego pewną Suhanow pieniędzy z nąm
WKM niedopadaczas z Szwedzkiey Communicyi przez co by Ihc mogła Kpiey Salwować ale Religio

Imperii fines semper duirna tuetur
Legibus Ergo Dei Regnova Subnixa Iuva
Regna libi o Princeps si diuturna optis

Jakowo przeciwym dowo zamat sie zeto Seymy przyszły, gdy Censury WKM. stale niey
Skutecznie ze nie obradę Kpiey, ale Kuriq nakze zwolywac nas WKM vaczyszy Kredy Commendy
ey vaczy Spraw y Wolnosci na dzyscy Vrzadzeniu ad in Sadebnium orzecz od Spraw anych Pizy
netes to WKM stale pobożnego fundacyi Ktorey od stale wielu lat Antecessorow WKM
approbowany, to iest Panem benemerentia debetes Obwocales to WKM nitey in priuatis Dum
Commodam iako Consessas et Priuilegia wsy przedaige na Dobra Kpiey Koroney zadex miestkho
z Woyskowych Senatorow y Vrzednikow Koronnych nie zastycy pieniędzy Skyba za premiędze

Muneribus cumulare nouis non cessat Amicos
Princeps et fidos semper amicos colat

Stale by protuzebas WKM. Ihc Mci Panowie zasłużonym xodnicb podawnikow nie brac a nawet
y w Duchownych Dobrach iuz WKM wkorzenitas Symonią. Kredy nie tylko ona zaplaci

WKM potrzeba bo gratis miedzy ale ieszcze wyższą gotowię Intratę Koscielney WKM
(pawcat mihi) na siebie Vdzielic Kazesz Wszakże gratis acceptis gratis date y na wszelkich
mnyeyszych gratiis gratis daba Na ostatek tychże Donatoryaszow przeciwko Bogu Prawuią
Wolnościom popuszczięznem Sammiętnym Intencyaszow swoich przywalnemu Kazyc obligiuiesz
Przyznać to musze co zawrzeła mego sobie zgeszliwych y wiernych prawdę Kochaiąc cych
Dworzęn Ktorym zawsze zasługi czynity wielkie Laski Panskich fauoruy ale tak
iednak nielatwe na nich wkładali ciężary abyż mogli szkodzić dobru Rzpley takto teraz
ten despaktuiący WKM fundush zdyz zabe Dobrodzeystwa WKM Kazdy Ktory się
podzymie przywalnemu Interessowi WKM służyć maszi wielką Vczynii Panuiącemu y Wolnościom
Rzpley szkodę Ktorey to nie po Cudzyacku od WKM nas Sąsiadi ordynowanyjsko miedzy sobą
po Sąsiedzku poznamy y tak miedzy dobre zdrowe zgospodarstwo swego Krola WKM miedzy
nas vczynimy

Et malat' faciem Vanos Sammitg colones
Sic et Adulter popalavi Veslitur auva
Et Solum moves imitatur Primapis alvos
Nbi et pudici nescius

Abo y wtym WKM nie czynisz nam Krzywdy Kiedy do Senatu Ludzi ani z Prowincyi ani z
żadnych zastug godnych przypuszczasz Co tedy mamy mieć za nadzieię Kiedy tak Cięszką
nolens od WKM Krzta przeciwko nie Senatorowi ale inwadorowi czyni y ponosi Ktory
metylko Sam Zmiankę czynię mieckę Conserwacyey y wolności ale ieszcze natychmiast Ktory
ieszcze Sezyzne Obwarnę Rzpley mysli by chciał metylko Kłody ale y Szablami wraz Kaią
To znaczone widzemy y zguby naszey podobieństwo Kiedy tak Oczywisty WKM Relas przeciwko
Tey Oyczyzny obwarnię y odwagiesko nas gasi ochotę

Indigenas pete adservant hoc Signa tulerant
Antigua illustres nobilitate Viri

Nadziei wodzę Abrahym dowodzięc WKM Senatus tey naszey Oyczyzny naszey Fundamen
cie ponieważ dyskredytowana od Sąsiadow Polska bez żadney zostawszy obrony y obwarny
na Samey tylko Poganskich osadzona od WKM rozsadzą dyskredytacyey wtym się nie za
wiedę że mowię Osadzona bo widzę całkową inklinacyą confidencyą do przeciwne
go Boga Monarchi Kiedy WKM wszystkie sobie nauwdrywszy Chrześciańskich
Collegatow w Samey tylko rzeczy Vtrapiony Bokomańskiey przyciąsnie Co prawda że
Głoba WKM musi bydź Vcięta w Wielkiey nedzy Kiedy prawię Krzta
Ia Sensus mieć bo Ktoż by się wtym nie postrzegł Kiedy wydawszy prawię tak dob
rodzy do Obrony Rzpley Samey tylko Szczęścia mowisz WKM ludzi Szczęścia tez WKM
maszi te intencyią accommodować się Pańskiey Ktore natym zawisły Sub Vmbra
Bohomnica prolatkowie życzliwie mowiąc zawiedzesz się WKM atym bardziey
Kiedy WKM na mieyscu vacuyk przez Swoią instrumenta confederacyą Tyranią
czką y wyciągac na nas Vmyślitel sobie Pakta tuyże przysięgi żeby nas WKM zadob
tym Snadniey poczęgnąć zapewnię zawiedzesz się WKM atym bardziey żeby nas
Samey tylko powiat przysięgi w Szabrze to bywa w Kaszu wazie Kiedy tam Prawa Tymcz

y meszczyznedzie z Krolą takowy przysiągł tedy Dziedzictwo Państwa Polskiego
Sacramento Juramento solutum y może wypowiedzieć posłuszeństwo

Quas posuit leges Princeps obtinuit et ecclesiae
Sic populo et Sapienti semper Amicus erit

Wtym tylko punkcie przyznaię WKM powolności zemnie rachuie nasz WKM a bez Krowac ale z
drugiey strony tego nie obawiam żeby WKM nie zbankietował ponieważ WKM takowego to być
peregrinus et Alienus do Ojczyzny kiedy nie po memoryał swoi nachodzi tey Ojczyzny zostawić
ale tylko tyleż tylko fortuny obtenowiło fortunay do zaszczytu Ojczyzny wystawić ale y wstydu
y złego nie widzę tey inclinacyi aby przynamniey ogłę kiedy poprawiane Prawdo że
WKM fundusze tego w Ziemskiey Dobra iednak mieć gotowizny ale za podobne fortele
Joc nie będzie WKM zatrzymano takowe Jarosławia Dobr Polskowskich Prodow ponieważ ma
dnia nabyte powrocić y od niego banketowac Krzyżko widzę naywiększą WKM zostawisz
Swoiemu Successorowi pamiątkę inwidyi y dissydentią Ludzi godnych wydawaiąc powagę Urzędow
Korgnym odmianę dygnitarzy Krolewskich Dobr bene meritis należących Swoiemu Kraiu
za Podatki y Wkrainy Naostatek Swoiey Pozycyi y Krolestwa bo o nim memoryały Ale y to zatrzy
przez Jo Mść X: Podkanclerzego trzeźwiey szego z Seymiku wyniesione takowe nasze tych Skar
bow tak wiele milionow Kloc WKM probat z Krolestwa potrzeby takowe wszystkie y oppressye z
poczwyżek ludzi y vaine tylko Klopoty zawołanie WKM nabtrasz obrony Krzyżu wtymże
Skarbie zostawisz y chociaż to iedno nie potrzebne rozumiy z Prawi nasze mamy tę Ojczyznę
ze złe nieznośnie nabytych milionow WKM cokolwiek na obronę Krzyżu odzialisz ale
widzę dowodnie że się wtym zawsze gdyż tego cokolwiek Krzyżu należało by memoryał
vaty aby tak takowego zbioru WKM mogła co Krzyża zaprzysiężowac Drudzy za s
Powaga mowią że WKM chce Statuować Syna Swego natym Krowie przy Ktorym że
chce milionami Swymi przykładem Antecessorow Swoich ingerere Skarby tey Ziemie
Krzyżu Ale widzemy że Jo Mść Pan Starosta Sawowski dobrze by miał chronować
gdy by wtym nie Tytule postrzegał Pana WKM przy tak Slusney zaraz rzeczy tego Pana
ci Lekarze obiedzieć mogli bez żeby z nim nie było tak z Jakobem w Anglij Inni
zas Powaga mowią że WKM kiedykolwiek radzi Summonie y obaczysz Polskie przez
Swoie przyczyny desolacyą y Ostatnią ruinę zechce WKM gdzie mądrzey z Swoiego do
pozycia szukać maiętności angm daj Panie Boże Ci Panu zostawić ekstrzonem
y od Koryncza domowi zgodę y z monarchami postronnemi Sollgacie y z honor Krzyża
ad praesidium nadanie Statuy y tak cokolwiek przez Ciebie WKM cesarzowi bitnie
przyszłoby nadzieia z Boga Jachtaby do zatrzymania Swoiey Wolności y obrony Pamiętamy.

to ze WKM Sl Pamięci Wołowi Michałowi ten affront Krzymtes rzpodawszy Kamyńcz
Podolski y Wrainę pytałes że WKM iakoby się Kyiow mogła Salwować y Conservować Tak
mi Kredą że WKM wrzecz bys był nazte aniżeli na Dobrze Kyiow wynalazł Sposobow dla
to iest vzes pewna że WKM wszyscy Senatorowie Kyiow y Woiewodztwa
ni Arcano Silencio mię Karesz A znac że na tylko WKM chowasz ten Sekret u
siebie aby nieprzyiaciel bez żadney obrony nas zastał y wzgl to comue Sgnr będzie
chciał Ostatek nadzieie WKM iako Hospodarowi Wołoskiemu lub absolutum
Dominum zostawuie iako ten Bony Dokument tego zonegwoz że WKM do tego przy
kładzes aby nikt znaz abym nieboszczczciwie Kyiow zmianki mieć myślił y zawsze
Vrzęd WKM za przestrogą wierz mi WKM że nie iest tak Bogata Kyiowska na
wprzenigrze w Sity wkrnię w Kyrstanki y Sposoby gdyby nie inurdia WKM rady m
Kaszczanie trzymała dozaszczyta ochoty masz co WKM pro gloria res tak ciche Kr
Vpadoit na wiekszą na Tys zgubę Dzma sie tylko wrzoi Smaczne y Sprzętne po
nowanie WKM Kozy tylko Swoię Fortuny w Bogactwo y w Gamnę zawitas mieli
zumięgo wrzecz że Szczęśliwość WKM tak go Bogaciła że Stadem Kuzy przed
niem Chodzą że ich Pasterz nie prędzey ataden Swoię może natrzyc y tam
Ale y to maszz WKM wymowić że nie tylko Ludzi wpaltuszej Kyiow obwadzię za
vazałes WKM Swoią dyffidencyą ale y prywatnię zostaiące miasto Kozy Sedzie
pospolitu wiednych miastach y wałach y dziedzych Chodzących Rosiołem za
rzęm przez instrumenta WKM dyffidencyą że y Starostwy Lubo Lubis od Kro
low approbowane z nosem tako to Gdańsk miasto tak potrzebne y portu
Kie na sobie Kyiow trzymaiąc od WKM został okaleczony w prawach y wol
nościach Swoich Kiedy WKM obcy Sługa tak Marszałek tako y pospolitu
pod palistwy pieczęcią danych od Antecessorow Swoich praw Ales WKM
miasto tey obelżywey pozwoliłes Scalzemu pospolstwu Szewskiego Mysia
dzianowaniu Szy Marszałku powagę tak wielkiego Miasta zwonge Kazałes WKM
pobudzia ordynaryine zostawuiąc do tego przydałes WKM wszystkie ieżdże
pow y podkleidentom WKM wszystkie Decreta precz mo Sprawiedliwości
że podobno dozywotu WKM to tak powazne miasto nie będzie między sobą
miało złey dyffidencyi Inwentalen Kiedy ich nawięcz pozbawiałemy
ich prawach y wolnościach y tak potrzebna Kyiowy Powiecz nad Porten

Ex Deyskiey Fortuna Status et Natura humana [illegible] przydane od Oyca
wszystkiem rzeczy to co nay[illegible] Smierć ziała u Ludzi to nayważnieyszym
Panem a WKM było Natchnąć y [illegible] Conservari ad libertatem potomami nie
mogąc WKM Swadzić Słowa rownina mogą zapłatę z Skonami WKM według Consystucyi
wszego y tak ocaley [illegible] Swadzić WKM do Sumptu Dwyska Kwarcianego
przytaczyłes Dwiekroć Szkodę y Nazwiska Pytey Quia vapla Vmras Sola a Luena Vomis
z Skonami WKM niemaydziesie zadnych zwity na zapłatę Dwyska wszystko to na
Siebie Swoią WKM wyświeca Kazesz tak wiele do tego przytaczyć wszy Starosta Dobra
Pytey Sekwestratey Kmeu podleyte Ad Deo Boga mieliśmy tak wiele Antecessio
rów WKM Panow y Monarchow Dziedzicznych Ktorzy zawsze ten Kraiu Polski
Skarb Swoy Naymilszy Klorzy tak wiele przytaczyli Swadzenia y z tychże Skonami co
Polacek wzięli wszystko na publicum Reipublicæ Defensionem obracali nie
Smiegi per generositatem tego Swiata aby tak pewnych aggravacyi nieli
tey Pytey tho za Szczęśliwe panowanie WKM widzimy y dostarczmy się

Et nulla unquam Valitate Iustos

Manifestacie tedy przed Bogiem y Maiestatem WKM y przed Senatem Senatorem Stanu
Pytey y Swiata naiche Lubości to maią być, z Prawdą y z nieukontentowaniem WKM
wzięli nie przydzie za Prawdą WKM dalego aby Sie wszystko co z Skarbu pobrane
wrocić mogło ex Subsidium Pytey tedy do takowey napotym post Seva fata WKM
nasz Szczęśliwszy przyszłe z przymuszeniem Pytey wesołatiey co Sano Ius et Equitas Kaza
nasz Szczęśliwszy Dobrach WKM za takową przyczynę Stanow WKM a tak wiele do wo
dow maią zabranych a Successorow WKM Zomenaią się Pytey per Barva Seva per
Extrema ardua Pelo ze nieprzyiacioł maią a Natchnąć gdy iaż przydzie WKM
optatus dandi cessi et dies przy zwykłem Narodowem Zgromadzeniu mogyzidem
postrzegnąć Sprzeczki Kmeu, a Panowaniem WKM tak wiele frustrati co assecurati
Siedmiu przytaczyli takowe Emblemata Niemieckiem Jezykiem Francuskiem
Szwedzkiem Moskiewskiem Turkiem a pospolitem Jezykiem Polskiem.

COPIA LITERARUM AD SERENISSIMUM Galliae REGEM SCRIPTARUM.

Victoria quam Christiani Exercitus 12 Septem: Deo Auspice de haereditarijs S. Fidei hostibus reportarunt eliberataq Viennae iam iam cadentis felicitas ad Neminem quam ad Christianissimum Regem pertinere videtur. Cui dum Superi summa quaeris dedere tenta manq contra hunc communem Sae Crucis hostem nobis adfuturum vasta Regna illa recuperaturum non dubitamus in quibus trita Magnorum et Sanctorum Antecessorum Suorum inveniet vestigia. Optimam Caeterum Mitis Vestrae.

EPITAPHIUM. Jasnie Wielmożnego Jmci Pana

Vienna
Salve et vale
Quod tibi
Illustrissimus et Magnus Stanislaus Potok in Stanislawow Potocki
Halicien Colonien Capitaneus Colonellus S. R. Mitis.
Praestitit
Dum sub Augustissimis Serenissimi et Invictissimi
Joannis Tertij Regis Poloniarum Auspicijs
Sanguine Suo et morte
Tibi Vitam paravit
Hic Sua Viscera condidit
Matri Poloniae
Corpus ex angue reddidit
Triumphet Polonia
Othomanni Spolijs animosa Superbis

Maeroni et luctui pretium
Da Vienna
Dex Gloriam
Inuictissimo Joanni Tertio Regi
Poloniarum gratias age
Aeternum fove Nomen et Gesta Polona

Proiekt z Krakowa

Krakow Warszawie posyła nowiny
Wzanust się Himen wprowadził w Hęciny
Pani z Mirowa Strażnikowi Żona
Dawno przed Szlubem affektem złączona
Juz sie bespieczniey wswoiey Wielmożnosci
Rosciąga Panią niż w Ostrowski włosci
Lepiey że było pierwszego Małżenstwa
Trzymac sie niżli wtorego błazenstwa
Bo mnich mąż był by kappelon gotowy
Teraz ta moda ztwoey musi bydz głowy
Fera twa iaka nowy mężu będzie
Los ten Stan Mężom zawsze ganił wszędzie
Będziesz wzdy tanszy gdys dał w Jarzmo szyię
Wtorym nie ieden choc młodszy za wyie
Rogi zas co sam przypinał więc komu
Nie troszcz sie, gdy wtym kłoc się będą Domu
Juxta illud Cornua qui fecit non cornua ferre recuset.

Proiekt z Warszawy

Każdemu tę przestrogę trzeba miec wpamięci
Że iako kto zarobi tak sie mu więc płaci

Swiata iawne Straznika dosc rozpusne zycie
Kiedy wroznych dziewicach macaiąc roznice
Mężatki naylepiey mu docery przypadły
Ptych prywatne minąwszy naybardziey Uwiodły
Affekt iego dwie damie lecz cudze wydarte
Dlaczego ludzkie gęby muszą bydz otwarte
Z ktorych Męża iednego z Zoną rozłączywszy
W Kaptur wpędził nędznika chudoby zbawiwszy
Drugiemu zas po częsci przeciesz po folgował
Tylko iego rozwiodszy dzieci acceptował
Spolney z sobą roboty acz nie bez przyczyny
Kiedy przebaczał rozne wdomu swoim winy
Więc iako w swych akciach zawsze kłociel dziwy
Tak y wtych chciał pokazac ten skutek prawdziwy
Kiedy ani Panienkę ni Wdowę poymuie
Ale cos cudownego czemu swiat dziwuie
I dla tegoc się czuine wskazuie karanie
Nietylko zes niechętny był w Małzenskim stanie
Wszytkim kiedys zwyczayne te pociechy brzydził
I roznie ie wymyslnym ludzkiem smiechem szydieł
Ale ta rzecz naygorsza kto głębiey Uważa
Kiedy Buiak swywolny na to się odważa
Że iako on młodszemu nie lęnił pomagac
Tak mu tez pewnie będą więc oddawac
Bo wuczywszy ią przedtym do swoiey wygody
Tosz innym swiatczyc będzie bez takiz przeszkody
Gdyz tobie coraz nadoł zawieszac sie musi
A onę pewnie coraz większa chęc pokusi
Iakoz gdy nie bez raciey gdy Drzewa stoiące

Są mocnieysze tak własnie Kobiety leżące
Ktorym do wytrzymania naidawnieysze lata
Pewnie szkodzić nie mogą do swiadczeniem Swiata
Na ostatek się do was z swą obracam mową
Starzy młodzieńcy coście życzliwą Cechową
Dotrzymali swą wiernosc kiedy was bez wstydnie
Wasz principał odstąpił a mniey opowiednie
Osobliwie Koniuszy Stolniku Koronny
Niegorzście się przykładem bezecnym zwiedzieni
Lecz ieżeli was weźmie do Stanu ochota
Mieycie te dyskrecyią aby ta pokuta
Nie podkała was boscie ostroznieyszymi byli
Gdys cie się wtych terminach tych akcyi chronili
Czemu życzę wam szczerze abyście Panienską
Bo te przy iey prostocie łatwie kontentuiesz
Jako się przy swych leciech iuż słabszym bydz czuiesz
O wym zas doswiadczonym iak trudno wygodzić
Bo lata ratiami nie chcą się łagodzić
Przytey maximie stoiąc twardey perswazyey
Ktora od pasa na doł iest cięszkiey Passyey

Fragment z Listu pewnego Senatora o Szweckich y Brandeburskich w sąsiedztwie naszym progresie

Czekałem wgotowosci Sługi mego powrotu, z Grodna abym był zaraz potrzech krolach przybył ad Consilia Publica wrocił się ale bez gospody, ktory ani ex officio iako Senator ani za pieniądze iako gosc miec niemogłem. WMM Panu iako dziękuię za wyswiadczoną in hoc Passu Braterską łaskę, zes kazał y swem ludziom słudze memu dopomoc starania, tak gdy mi to sam mozesz dac swiadectwo ze miec gospody niemogł o ochocie moiey, tam gdzie należy zmiankę Veryniwszy

będziesz raczył excusowac niebytnosc, wszag Pałacow nieszukałem ale tylko Gospody z
Izbą y z Dachem, niechże iuz tam Pan Bog vdziela Ducha y Rady Jego Krolewskiey Mści.
Drugim zas IchMsciom Ducha iednosci aby onas radzili. Zdanie moie około rzeczy
do obwarowania bespieczenstwa sciany naszych należących iuzem WMMsci Panu w Prze:
szłych Listach kommunikował: teras zokazyiey Pisania WMMsci Pana gdy się na tamte
Strone obracam gdzie Sąsiedzi nasi Vsurpato sobie transitu przes Prowincyie R. Pospoli:
tey zakładaią Belli Sedem wtym Xięstwie w ktorym Rpospolita lubo ex Iure
Supremitatis wyzuła Arecognitione Vasaliey vwolniła: iednak ze przynamniey
niechay ze przynamniey fundi Dominium przysobie zachowała słusznie tedy wtamte za
patrzywac się stronę zeby iako mowią Res inter duos acta trzeciemu nieprzyniosła
praeiudicium mam tęz roznych miesc wiadomosc aley z Samego Grodna ze tam bar:
dzi affectibus iako kto do ktorego inclinat Sąsiada certatur nisz pro Ratione Sta:
tus ci Brandeburczykowi owi Szwedowi drogi y przeprawy gotuiąc rzatko kto altiori
indagine winteresa sie R. Politey wpatruie ia zas niestak ex memoria praeteritorum
tę abo owę przyiasn szacuię ale raczy iako ratio status praesentis et futuri A lubo
wiem ze Szwedowie Contra vitinitatis iura et contra Christianam charitatem wten
czas nam w Inflanti padli byli kiedy to ante murale Christianitatis pod czas pier:
wszey Chocimskiey piersiami swemi składało cały swiat Chrzescianski, lubo ostatniego
niedotrzymali Armistitium mieli iednak pozorne nie tak do nas iak do Panow
naszych Kolori, ze Zygmunt trzeci gdy Sam znięmi mieszkac niemogł Wła:
dysława im namieyscu swoim za Krola posłac niechciał ze potym gdy oni so:
bie inszych zteyze krwie obierac poczeli Panow Titulo hereditatis ani Włady:
sław ani Kazimierz wyzuc sie niechcieli y tak Regalis familiae Iura nas misza:
ły. ktore kiedy iuz są fatis Vprzątnione y pogrzebione, mogą ieszcze w Stateczną
y wdobrą przyiasn z Narodem naszym Coalescere, iakoz znac ze się brali do przy:
iazni naszey kiedy na Woyne Turecką Pięc Tysięcy Piechoty Krolowi IMsci Mi:
chałowi offiarowali y prawie gotowali tak znaczne Subsidium, gdyby ich była woyny Nie

mieckiey

wieckiey tempestas nie nakryła I Roku przeszłego iako sie im dała słyszec zprzy-
iaznią znacznie ofiarowali przed trzema laty Lembork y Bytąn y Ducalem prusian
zniemałą rzeczy swoich szkodą immunem ab inuasione dla przyiazni Krola JMści
ynaszey zostawili toc przecie wide ztamtey strony zechcą pensare dobrym affektem
przeszłe urazy. Kiedy zas Uwaze zdrugiey Strony od Augusta począwszy Panow
naszych y R. Pospolitey ciągniącą się sercem y dobrodzieystwo przecimko Domo-
wi Brandeburskiemu y widze ze sie wszytkie monetą niewdzięcznosci płaciły bo:
nietylko ze dawnieszych rzeczy nie wspomina Ociec Kurfistrzowski Gustawowi
przes Pilawe do nas wrota otworzyli nietylko dzisieyszy Kurfistrz JEo Mosc Ka-
rolowi wolne przescie przes pomorską swoią do wieykiey Polski pozwolił y on
prawie iako prawo mowi extinxit candelam aby nąm kto inszy apotym
y on znim dokuczył ale ieszcze z Prowintią pruską uczyniwszy coniunctią armorum
wprowadziwszy ludzi swoich titulo Subsidij do Malborka przes traktat krolowiecki
ligi odstąpił Warmiią posiadł z Malborka Subsidium wyprowadził iednem Malbor-
kiem traktatem adrugim w Lubawie uczynionym Prowintyie Wielgopolskie asz
po Sąm Wielun na sie uszwedow wytargował zewszytkiemi nieprzyiaciołami kto-
rzy nas bili natenczas ostępem nasli przeciwko nąm sie wiązał y ztak wielkiemi
siłami stawał przeciwko nąm ~~stawał~~ na Polach Warszawskich zego tylko titulo Regio
anie hostilitate Armis przenosili Szwedowie nastąpił potym Tylzinski Traktat
ktorym Rzecz Pospolita tak drogo musiała odkupic przyiasn do ktorey go nie
amor nostri ale Sueticarum Virium Suspitio prowadziła wostatku co Tylzinska
Pacificatia drogo kupiła prætextu necessitatis publicæ to pakta Bydgoskie ieszcze
przepłaciły iusz non ea iaka była przedtym in publicum necessitate ale niektorych
prywatnych ludzi Utilitate bo tam dopiero Supremo iure Prusy są oddane Nieprzy-
pominąm zaiechania Dragima podczas interegnum kiedy orbitas Sama zwy-
kła miec etiam apud generosos hostes swoie respekty kiedy naywiększa Narodu

Polskiego y Sui arbitra wolnose od wszytkich ma Swoie poszanowanie nie wspominam
vsurpata Maris Dominia należytey Krolom Polskim Polowicę Sa Pilawskiego
vsurpatiey brzegow Wisnych y woyskowych do Prus przedodoy ani wziętego ledwo
nie spod Płaszcza Krolewskiego origine et Parentelis Stadicia Polskiego Kalsztey:
na ktory wtym tylko deliguerat ze do K: J: Praw y przywigiow Szlachty
Pruski caietricem Uczynił redux nie wspominam mowie ani Ustawicznych przey:
mowania Posz cum indignitate Narodu az wielką handlow ~~ruiney~~ Ruiną y nie
powetowaną kto terzeczy rozumie Szkodą dysponowanych przez nasze y Litwe
porolibitu dla przerzoszenia listaw Raytaryey iakoby własnym domu, nie wspominam
na ostatek perpetuam ingratitudinem, ktorą sama Superat Szwecką hostilitatem bo
ani studio ani odio Partium certare mysli ale tylko precauco in futurum co do
Rzeczy Pospolitey należy y co zwykli in priuato czynić ze kiedy de hereditate
dwa certant Losy rzucaią hæres zwykł wodrzić per indictionem stawac
per interuentionem y precauere indemnitati sua traktowac ziedną stroną y kondy:
tią swą meliorowac iuz to nieznaczą bydz reclamare gdy Belligerantes zgodzonie
nostro cum prudicio botam pewnie sobie wzaiemne obmysla Securitates, y bronic
ieden drugiego przyrzyka teraz czas gdy iednemu Possessio mutat drugiemu equi:
sitio dubia gdy tez y ow na czas tak patrzą iako natych ktorzy naktorą tylko
szalę Studia nasze przełożemy da grauonderabit, co wszytko bydz może gdy tylko
do tego sie aplicowac Rady tantecznie zedcą ieszcze uważyc ze iako in ante actis
nie znalazł sie ieszcze ieden San in Christianitate ktory by z przyiazni albo ex foedere
był kontent ktore kiedy zawiral z Domem Brandeburskim tak y my ani iedny ue:
stigiam znaydziemy życzliwosci tego Domu lubo tak obwiązanego Słusznie tedy ex
ratione status obponere se crescenti potentiæ bo ieżeli szwecka fortuna succumbet
to Brandeburska tak accrescet zeciężkiego nietylko Sąsiada nie będziemy ale
y darum exactorem Miasta Elbląga pewnie nam go wezmie iako y Dradim

a gdy do Memelskiego Pilawskiego y Kolberskiego portu przystąpił teraz w Stra:
dzonski z Brzegami Pomorskiemi y Rugielskiemi ieszcze tak scisle z Dunczykiem
federa ktorego tyka fauces Baltici Maristo iako nam zamknięty Pilawam
Elbląg tak Gdansk wmałey Polszcze y Ruskim kraiom temi portami y odrą Wielgo
Polska wzięciem szczeciną zamknie sie tak wszytkie handle Polskie y odbyty
zbosz Znikamiał fortuna wrękach tak niechętnego zostanie sąsiada, ktory nam
targi Morskie prolibitu stanowic będzie snadne zas tego wszytkiego consequentie
iako Gdansko otrzymamy ktorego nietylko fides ale y vtilitas in Partibus R. Pub:
trzymała tak nas ab origenti Machometanismus ab occidente Germanismus strin
get Rozumiałbym tedy głyby to tak grande periculum indeliberationem przyse
miała iako powinna ze securius byłoby przytey stanąc Stronie anticipando
Pokoy (cysarski z francusami) ktorą iako y nas nie nawidzą Niemcy ale
zebym sie niezdał passyią narabiac tak Concluduię ze ani szwedom ani Bra:
deburczykowi fauendum ale tylko publico bono iezeli Brandeburczyk fortuny swo:
iey tak wielkie auxeses Nami w Prusiech diuidet meliorabit sortem Regi Publicae
vndique depressit iemu fauendum iezeli zas chce in immensum crescere a Szwe:
dowie e Contra iako sie odzywaią chcą nam dac dowod przyiazni swoiey resti
tuere to co nam w Prusiech nalezy toc nikt niebędzie miał zazle ze coniun
ctury Czasow tak zazyiemy iako na nas zazywano w takich razach Neutralitas
damnosa est iezeli sors aduersa rzeczy nasze in oriente deprimit pruden
tia in occidente erigat.

Powaga Tribunału w Duchownym Senacie
Praesidenta czcze innym Prałatom przyznacie
Ze wnoszą mode nową wubiorze do Stroiu
W ktorym chodzic wprywatnym znidzie sie Pokoiu

Łaska iasna z marmorkiem na głowie z Rogami
Szpeci iako Francuska kiedy z wyłogami
Łaska wdroge dla deszczu przyznam wydzie Panie
Kiedy z cudzą utaj Żoną w Pułku swym Panie

Copia Listu do Jeśmościa Pana Marszałka Trybunału Koronnego Jm Pana Borkowskiego Kasztellana Połanieckiego od Jm Zaluskiego Biskupa Kijowskiego.

Jadącego na pogrzeb Jm Pana Wdy Wołynskiego zastałż tu ieszcze nie zwykłe Pytanie Jmci Pana mego w tey sprawie w którym się mi Jm Pan tym mię Jmci Pan oskarżył imem większe affektu contestacie ustami znać tylko wyrazo ne w krótkości od W.m Pana odebrał. Donosiż W.m Pan Dźwodu oraz tey Kon trowersiey za wprowadzeniem przez Jm Prezydenta Deputata Kijowskiego Sum mo mane pod niełaskę W.m Pana. Jeżeli iaka z Jm Prezydentem diffi dencia mogłes W.m Pan aliud occasionis wymyślić gemus bo to pewna z em Zda niem W.m Panem zawsze w tey materiey miałem obietnicę admissiey Pozwa mego tym snadniey z tem Kreś Samego się W.m Pana nato destinował. Ngm w tem list Jm Pana Podczaszego gdzie y W.m Pana do tego wspomina consens. Niemożesz tedy W.m Pan allegować Nieświadomości. Co zaś o Każdey Summo mane wprowadzony niewiem dla czego bo mam się świadomość że y na tamtym miejscu nietaić się W.m Pan zpowaga wspomieniesz żebyś miał przeciwko generalnemu Consensowi przy tacie Jeśm. Pos allegować Jmci P. na fundamencie Słuszności mnie wgświadczoney co utrzymać in contrarium. Jeżeli zaś Klagpunkt W.m Pana zbi ty z Gratiey per Capitulum. ma wżywać swoy mog Pozwać, że nie ekcetus Zgwałtu interest Rzpltey że oto W.m Pan masz motum czynić y iak wonieg Zostaią a nie in eo gradu Ziemi Państwa mego osadzony z którego paruiesem respondendo W.m Pana Będzie rozumiem Rzpltą uważata zdrowszem chciem że nic Nowego niewpro wadzam. ale z W.m Panem niechcę wchodzić oto in Certamen rationum bo temu nieiest czas ieżeli się W.m Pan uważasz iakoś to wymurzeć przed wszystkimi, tem prześ Za Zat Marszałkostwu niżem to powiedział W.m Panu. że wolno przemawiać

prolibitu kozdemu kto kogo chce y kogo u siebie godnieyszego sądzi. Non Magistratus Virum sed Vir Magistratum zdobi Rad obaczę iak wiele authoritatis przyniesie w tey Oyczyznie WmmPanu teraznieyszy na ktorey casus raczey defectus dla rozerwanych Seymikow inszych Subiectorum, a y drugich modestia y ustąpienie dobrowolne WmmPana osadziło, Piszę do całego Collegium WmmPanstwa iezeli to ex Consensu Jchmsciow ten list pisany bo zdami się intantum podpis Marszałkowski w liscie Nomine publico napisanym swoy kredit y valor znayduie in quantum wszyscy się Jchmsci zgodzą czekam na to od Jchmsci wiadomosci za ktorą poradzę się mędrszych nisz WmmPana ktorzy ten list Concipowali quid facto opus sit zebym honor moy mogł vindicare et accusationi WmmPana qua par est, respondere. mogłes zaprawdę WmmPan desiderium transplantaciey swoiey inszym mi wyexplikowac praetextem mnie dawszy pokoy ktory byłem y iestem poki WmmPan chcesz WmmPana uprzeymym Bratem y sługą X Biskup Kiiowski.

Epitaphium Jasnie Wielmoznego JmPana Kaspra Donhoffa Woiewody Sieradzkiego.

Viator
O Triumphalem o Tumulum
Lachrymis ne Corruperis
Lauros Iacito
Et inauditae victoriae plausum dato.
Gasparus Donhoff.
Siradiensis Palatinus.
Non vetusta minus quam illustri in Prouincia
Stirpe Genitus.
Odioso Principis fauore
Amorem populi
Caepit Mancipauit

Eundem.
Sepulchro Socium induxit
Et
Non sepeliendum Nominis Sui trophaeum.
Imposuit
Hoc praetereunte per honores. et Magistratus sine
Invidia transit
Optimo cuiq' charus, perversis venerandus.
Mirare et profitere.
Principum favores intra plausum populi posse subsistere.
Si bonis quaerantur artibus.
Nec ut privatum peculium sed ut publicum Patrimonium
Possideantur.
Vale viator.
Et tanti viri virtutem imitare.
Innocuis manibus bene precare
Vixit annos 57 Menses 9 Obiit 4 July 1645to.

Cobym miał ex recentioribus WWm Panu deferre niemasz nic tylko Visia in ex
tasi iednego pobożnego Zakonnika nam z Rzymu per cambium przysłana
ktora rozumiem że będzie do Druku podana albo do Malarza. Widział tedy
naypierwey Wiednym wspaniałym Emporium 8 Tron Krola Jemci Polskiego
y nanim samego siedzącego cum potestate magna et frequentia gentis Polonae
et Gallicae tudziesz więc pod Pawilonem bogatym na stole leżące insignia Podko
morstwa Woiewodztwa Krakowskiego a nadnim napisane Lemma Plus offerenti

dabitur: do ktorego Podkomorstwa szło sita Konsumentow cum frequentia Braci
Seduntes Lemmate Starosta Kowalski wzgledzy Dziesięc Dzbanow czerwo
nych Złotych poszedł przed Słuń y rzucił pod Nogi Panskie mowiąc te forma
lia Domine ante te omne desiderium meum et gemitus meus ate non est abscon
ditus Krolowi Jmść nigdy sie poczęło Radzy przykro Zasmiecem odpowiedział
Fedestua Salvum te fecit vade et amplius noli tentare ktory Zadosc uczynebat
prosto do Podkomorstwa gdzie Zastał wes bodzcych Sita y Pana Starosty Dobrzy
chiego ktory go tak przywitał amice quomodo huc intrasti non habens vestem
nuptialem Ktoremu odpowiedział oportet me hic manere. widzac tedy niedobry Swoy
Starosta Kowalski westchnął do Krola Domine Sinis potes me Salvare Krol Jmść
tedy tuendo tuendo partem iego Zwrocił na Starostę Dobrzychiego quid tibi et
huic iusto. Starosta Dobrzychi Domine noli me confundere Servus enim tuus
Sum Obroconszy sie Starosta Kowalski do Starosty Dobrzychiego y mowi Amice
non facio tibi iniuriam Ktoremu Pan Jordan odpowiedział quare non es sicut
ceteri Na ktorego Pan Jerzy Zatorski porwał sie do Szpady discedite
ame omnes inimici mei a on mu odpowiedział si uchitatem dixe cur me
odis Pan Starosta Brzezinski dobywszy Pałasza percutiam Pastorem et
dispergentur oves Wychodzac ztamtąd Panowie Morsztynowie wyrwał sie
ieden y mowi Abraham Pater noster desideravit eam videre quid nos videbis Krze
mu Slawski rzekł de cognomine ignotus odpowiedział Quinquaginta annos
nedum habes et Abraham nosti Przyszli rezztam y Zydow Kupa Krolszy
w Kupie stanęli Szy Kazdy miał po Czerwonem Złotem w Zębach poswiekszy
ieden Pan Chodzinski Kasztelanski rzecze ieden mowiąc Fiate nobis amicos ex
mammona iniquitatis Ktorych poswiekszy Pan Landerz Koronny Zawołał Ze
et nos introducam meam: Pan Starosta Sędziszowski idąc ku Podkomorstwu
zdobrą fantazją mowi Ego Similis altissimo gdzie niedaleko Pan Strazny
Koronny stoiąc odpowie. Ego conteram caput tuum. Pan Starosta Sieradzki
ieden tamże idąc Koronnemu rycerskiemu a odtąd gnat Zwinem wszystkich mowi
bibite ex hoc omnes a Pan Starosta Wyszki Zanim stoiąc odpowie Ut quid per
dicio ista. Pan Marszałkowski wstrzymawszy do Pana Starosty Sieradzkiego

rzecze Bibe ad me wstawszy tedy tam ze Pan Starosta Dobrzyeli rzecze Bene nobis hic esse fa
ciamus nobis tria tabernacula nam ista Patris mei sunt Pan Deputowski natto odezdali się
Sine fine impossibile est placere Domino Pan Jordan Podkomorzy Kaliszki odpowie
dział Tobes Sine operibus mortua. Pan Szczuka Kaliszki Tedzie rzecze Zuc
ego Demidium honorum meorum do pauperibus Panowie Mieszczanowie Zszedszy się
tedy zturbowani mowią do siebie inimici nostri multiplicati sunt super nos
postrzegszy Pan Kaliszki przestrzegł Podstoli rzecze ich nolite fieri sicut equus et mulus
quibus non est intellectus Któremu Pan Chorąży Kaliszki odpowiedział Amputas quia

a Pan Starosta Kowalski zatoscziwy rzecze amici mei et proximi mei adversum me
steterunt Wstyd zaszły wszystkim Pan Podskarbi Koronny poszedł do Króla y mowi
Domine si nobiscum sacrificium dedissem utique erube
scentes qui volunt mihi mala Którego zelamiwszy zbito Pan Wie ieńszli
przymowić się Lætentur et letentur omnes inimici a o tym
Pan wiedza his zdaniem Szczuki Kaliszki Zatrzonem stoige hic est gre
dechnut Regnum et aliud reparat a Pan Podkomorzy Sandomirski powsta
wszy na Pana Podskarbiego rzecze redde rationem vilicationis tuæ nie
maige tedy czasu dalszey Swemi wzmowy Pan Podskarbi całkiem zbuzo
wany y sprawił wielki bankiet dla rożnych Panow y Senatorow abi ego Patres
wzymali wiadomy ze Pan Pakoslawski nieprzybył rzecze do mnie Desideno de
sidenbam manducare vobiscum hoc Pascha a o tym Pan Podstoli Kaliszki rzecz
milu Ogatowskiego lubo senius tam ze przyiechawszy mowi loquti mihi
sunt vanitates et dolos tota die meditabantur ego autem tanquam surdus
non audiebam et tanquam mutus non aperiens os suum Starowany tedy będąc
Pan Podskarbi rozigrawszy iednego confidenta zaraz mowi Dividentibuam
Domino portio gua mihi ut Który obaczywszy okiem Pałac Pana
Podskarbiego w Warszawie rzecze mu Sustipiet Dnus hoc sacrificium de
manibus tuis. ontedy przestawszy na iego Persuasicy Obmiwszy się do gar
Sedete hic donec ego veniam a potym rzecze prosto do Króla Mci gdzie ze Ost Pan
Zabawny niechciano go puscic a on Depone Dne aspernimi. Któremu Pan Koro
szy Koronny Amen dico tibi nescio ci Pan Podskarbi sacrificabo Dno hostiam

laudis. Otworzono mu y rzecze Pan Koniuszy Sic fac et vives. Przyszedszy przed Tronu y mowi Libera Domine animam meam de labijs iniquis et a lingua dolosa Krol Jm odpowie Nolite metuere dico vobis Pan Podskarbi tedy laetatus mowi Domine quis retribuet tibi retributionem istam quam retribuisti nobis Pan Markis tedy blisko Tronu stoiąc mowi Panu Podskarbiemu Quaere tibi aliud Regnum nam te Polonia capere non potest, a on mu odpowiedział Quomodo cantaremus Domino canticum in terra aliena. A potym upatszy do Maiestatu rzecze Accipe Sacrificium Justiciae oblationes et holocausta Krol Jmć tedy obrociwszy się ad adstantes rzecze Amen dico vobis non inuenit certam fidem in Nobilitate Polonae. Odszedszy tedy iuz Pan Podskarbi od Krola Expediuit listy do Paryża w ten sens. Eripe me de inimicis meis Dne ad te confugi Doce me facere voluntatem tuam. Nacoieszcze responsu niemasz.

Respons Ich Mściow PP. Posłom Woiewodztwa Sendomirskiego przysłany z Seymiku Relaonis do Jasnie Wielmożnego Jmpana Wdy y Generała Ziem Ruskich, Hetmana Wkorone ~~Ziem Ruskich~~ Buskie Swięcickie Starosty dany we Lwowie ultimis Julij 1685to

Osobliwa to Nieba, Czasu, y Szczęscia inclinatia do mnie gdy pod tę Coniuncturę, dum Seges inquietis fluctuat culmis et titubant frugum uberes Campi y ia obfite Zniwo życzliwemi affectami wypełnione Ich MPP. Braci Wdztwa Sendomirskiego MMPanow odbieram. Obciążone fascijs zebranych ppensiey serce tę poufałosc y przyiazne dowody w zaiemnemi redimit votis Dent Dij plura rogatis. A iako powinney należy wdzięcznosci na zawet uprzeymych chęci, w obligatiey upewnia w przyszłudze in

in publicum krwią zdrowiem y fortuną moią szczerey etc.
in privatum kozdemu realney niezawiedzie wiadome y doswiad=
czone mens bona fama fides. Dziękuię tedy optima grati=
tudine za tę compellatią, ac pro Votivis Successibus, daiąc to
in pignus niezmiennego mego affektu ze wczym kolwiek y
Braterskie IchMMPP. zaydą rozkazy, zawsze executioni mea
instabit obsequij gloa.

I teraznieysza requisitia przes JmMPP. Posłow MMPanow oso=
bliwe ma swoie należytego przyięcia Momentum.

Quo ad essentiam rei IchMMPP. Posłow praesentium na Seymie
przeszłym, fecundam interpello memoriam, iako pleno ore prze=
strzegałem Rzpltą ze deklarowane podatki computowi Woyska
namowiąnemu wystarczyc niemogą. In eo tedy fundamento summy
u Jmści Andrzeia Morsztyna przeszłe Podskarbie, y drugie u
Successorow PP. JmP. Wdy Malborskie ex plus offerentia Cell.
resztuiące, complementuiąc defectus deklaratiey applico=
wała: Gdy y to iescze complere płacy niemogło, palam ordi=
nes Regni decessus Woyskowe w ćwierciach z popisow subse=
quendos, na to applikowane mieć chciały. To tedy wszystko tak
summy przyłączone niegotowe, bo ich dopiero tenor constituti=
ey vindicaonem skarbowi Koronę in futuro nakazał, iako y
te decessy do osmey ćwierci complementuiąc płacę regula=
ri musiało. Reparticyą na tym iak było formowac co do=
piero fore futurum y ktoraby chorągiew na takiey
assekuratiey JKMści y Rzpltey służyła maturum iu=
dicium niech osądzi.

Alec tu tylko rzecz wziąc à finè Jest to pewna że y tych summ certa eaq infallibilis vindicaõ y to niemniey pewniey-sza że tak wiele decessow Woyskowych w ćwierciach popiso-wych będzie gdzie to etc: plus vltrà iako y teraznieysza ćwierć popisana Maiowa wielkie dawa Testimonium sufficere będzie mogło. O coszby tedy JchMMPP: Braci MMPP: szło, gdy JchMść naywięcey tylko co deklarowało Wdtwo wydadzą summy na osm ćwi zupełne his stantibus iako się wyżey namieniło. Do deklaro-wanych samych summ tylko JchMPP: Posłow na Seymie przeszłym gdyby się było stosowac z Computem umowionym y redukowac na Osm ćwierci Sześcdziesięcy Woyska y więcey pewnie decessisset Pos-trzegła się tedy w tym Rpplita że vis colligatiey et tenor pacto-rum inaczey mieć chce praesensit coniunctury gdy Woyska WXLo na granice swoie zapatrowac się muszą, y niemogą bydz in eo numero iako tak rocznie: subsidia Kurfistra JMści Bran-deburskieo na ten Rok nulla, Pięciuset blisko Xżęcia JMści Kur-landskieo Dragoniey ktora munderowana dosyc auxerat copias na przeszłey Campaniey nie będzie y dla teo palam pozwoli-ła niechcąc się tak znacznie disarmowac do Computu posta-nowionego Woyska iako na przyłączenie summ wyżey po-łożonych tak y tych Decessow Woyskowych applikatią do Osmey ćwierci.

Suffragantur y teraznieysze zachodzące okoliczności gdy te wszystkie consideratie przyszły iusz in eventum, à do teo ieszcze przybywa że Kozacy niczym nie posileni ani in provisum do dalszey ochoty y przysługi JMMści y Rpplitey. subsidia małe na tak wielkie y coraz szerzące się cum Estu suo imprezy Nie

przyiacielskie, à byłyby ieszcze mnieysze, gdyby ich Wdztwa
y ziemie nieprzyięły. Priwatnie tedy sobie nic niepoczęłem =
ale cum summum consensu Rpplitey cokolwiek się stało.
Wielką iednak mam Nadzieię y ufność w miłości y zarliwoś=
ci ku tey Oyczyznie IchMPP. Braci Woiewodztwa Sendomirs=
kiego MMPanow ze eplum czyniąc innym Woiewodztwom przymą
posłaną sobie tę od Woyska reparticyą ile gdy nec in asse w tym
tym będzie damni IchMściow kiedy osmą ćwierć przy resztuią=
cey summie u siebie complebunt realtr iako summy przyłączą=
ne tak y Decessus Woyskowe supremum est co u każdego
bydz votivum powinno aby desiderata rei tanta expectao
przyszła do skutku to iest solidari mogła locatia Woyska na
pograniczu.
Jeżeli się zas Rpplitey tanta ui formowana w wydaniu
dwuch ćwierci przed Hyberną zasług Woysku zmięni deklara=
ratia cosz będzie stabile in quibus modis utrzymac by się to
mogło na co się Rpplita spuscila extra me consilium.
Ja w tym żadnego à parte privata nie mam interessu cælo et cons=
cientia mente, tylko ut cummuni bene sit Patriæ.
Do innych proponowanych punktow wszelką y szczerą apli=
kacyą moią biorę się obiecuiąc to realissime że niech bę=
dzie krzywd na mnieyszych delao et prosecutio culpam pœna
præmet comes dla przykładu sprawiedliwosci.
Co dla iakiegos P. Kornutowskiego ktory allegatz bydz
Regimentu meo officerem serijssime w tym kazałem in=
quisitią uczynic, żadnego in rerum Natura pod moimi Re=

gimentami niemasz eiusdem vocabuli człeka etiam ex Gregarijs
Ale y tu wywiedzieć się pewności przyrzekam że et p facto et p
commento karany będzie.

Czekam y daley wszelkich JchMMSS: y Braci poufałych do
przysługi sobie rozkazow nieodmienną moię ochotę, gotowość, wo-
lą, studium et vigilantiam zapisuiąc y obiecuiąc

Instructia dana JmPanu Stanisławowi Sawickiemu
Chorążemu Mielnickiemu Posłowi od teyże Ziemie do JKMPNMściwego
z Seymiku Relacyalnego d/ 9 Julij odprawionego.

Po dwuch chwalebnych y tryumphalnych kampaniach, gdy po tak wielkich
pracach Woiennych studium et amor tey Oyczyzny długim nad prawa
y utęskliwym Seymowaniem wyraził quantum debeat Respb: JKMPN:
Mściwemu, że non parcendo zdrowiu swemu ktore świat wszystek
Chrześciański in maximo życzył mieć, respectu zakończył ten Seym a oraz
dał zaszczyt infensioni et securitati Rpplitey pod czas tak straszliwey
Woyny Tureckiey: Tedy należytą w dzięcznością ku Panu y Monarsze
swemu Ziemia nasza certuiąc Executionem sancitorum poczyna a
debita Majestatu iego Pańskie veneratione zlecaiąc to JmP: Posłowi swemu
aby JKMPNMściwemu quam solenissime podziękował, iż tot fluctu-
bus diffidentiarum exagitatam Navem consilij y prawie iuż ginącą wys-
tawił y in portu et salvavit, cum expressione naszey wierney podda-
ney życzliwości et supremorum votorum iż Panu Zastępow per quem Re-
gna Regunt supplikuiemy, aby on tak wielką miłość ku Oyczyznie
Prace Niewczasy dla niepodięte, etiam ex demptis Annis Nstris de
vita Nstra JKPNM: w niezmierzone czasy y w późny wiek zdrowiem
dobrym y pomyślnemi successami recompensował Dies supra Dies adijciendo.

A że Actus Seymu przeszłe° Informatio de dispendio libertatum
y że sprawa P. Morsztyna Podskarbie° przeszłe° Koronę nietylko dif-
fidentijs internis affudit oleum ale tesz inter Foederata Regna
nasiała niemało Dysplicentij, tedy zabiegaiąc in futurum similibus
życzy y o to wszelką uniżonością supplikuie JKMPNM Ziemia
nasza zachowuiąc Garynthyą et Foedera Pactami Olewskiemi między
tą Rplitą a KJM Francuskiem z Koroną iego zawartemi solennem
do KJM Francuskie° wyprawił Legatone^m aby dawną przyiaźń z tak
potężnym Monarchą Krzesciańskim et cum Foederato utrzymać
y ieżeli iakieś Krupuły z Okazyey P. Morsztyna informare, isz co-
kolwiek occasione iego progressow stało się że to ad rupturam Foederis
et Garynthiae nienależy. Ponieważ ius Gentium mieć chce isz privati-
ssimo etiam cuiq wolno krzywd swoich dochodzić wszędy dopierosz da-
leko więcey Krolestwa maią Jus integrum do Poddanych swoich uczy-
nić sobie sprawiedliwość.

Ktore negotium Interessu dobra pospolite° ze sacrum Nn y przezor-
nosc JKMPN Miłościwe° do iak naylepszego przywiedzie skutku peł-
na iest dobrey Nadzieie Ziemia Nasza.

Nietylko rożne Protestatie ale tesz same do Grodow posłane edocent
constitutie edocent że prawa Oyczyste et Jus Cardinale libertatis
iubendi et vetandi tak pod czas Seymu przeszłe° iak y po Seymie od-
mienione niektore utaione y uciążliwe wolności pochwaliły in volu-
men Legum Constitutie przez co wruszone są y z gwałcone antiqua
Jura forma Consiliorum przez Seym odmieniona tedy żal ciężki Zie-
mie naszey ex violatis legibus Imp: Poseł deferet JKMPNM: oraz po-
kornie prosić będą aby da P. Bog gdy temu czas będzie, iako supremum
Caput tey Rpplitey dał Protectionem libertati onę vindi-
cet et redintegret.

Protestatia Ziemie Mielnickiey

My Rady Dygnitarze Urzędnicy d. 9 Mensis Julij na Seymik Rela-
tionis Ziemie Mielnickiey zgromadzeni. Odebrawszy w przod
Relatią y Informatią o procederze Seymowym od JmP. Posła Naszego
tak in materya Judiciorum Seymu przeszłego iako et in mate-
ria Consiliorum. Poniewasz nietylko z Relatiey JchMPP. Posłow y protes-
tatiey rożnych ale tesz y z podpisu w Constitutiach w Kancella-
riey Koronney wielkiey zapieczętowanych do Grodow posłanych
przez JWielmożnego Pana Kanclerza W. Koron. iako Custodis Legum przez op-
pressią wolnego głosu prowadzonych przez Cardinalia iura subversa
antiqua forma Seymowania subversa zniesiona, y Miasto uleczenia Exor-
bitantiarum przez Seym, same przeszłe Seymowanie tak niedobre y prze-
ciwne prawom obrociło się w samą wielką Exorbitantią Status prze-
cię chcąc takowym zabiezec Incovenientiis wyrażaiąc vigorem
w sercach naszych y miłość erga libertatem, ktora vita et auro
pretiosior ipso solennem zanosiemy protestationem przeciwko Constitu-
tiom ktore albo per oppressionem vocis liberae in volumen Legum
są wprowadzone także ktore na Seymie są nieczytane, albo po
Seymie formowane albo extra Consensum Communem Cancellowa-
ne lub tesz utaione, a przeciwko Indigenatow y Nobilitatiom
także contra certum punctum Constitutij in termino specifi-
candum titulo summy y długi Applitey na zapłacenie Woysku
in suplementum podatkow ordynowane przeciwko Consti-
tutiey Titulo Consens Akademiey Krakowskiey, na z kupie-
nie dobr Ziemskich, tudziesz protestamy contra omnes appen-
dices tak w Constytuach iako y deklaratiach Woiewodztw po-
czynionych, et contra quosvis Actus lasivos libertatem, tak
pod czas Seymu iako y po Seymie. Niemni praesenti Manifesta-

tione ostrzegamy Repetibilia Skarbu Koronnego od P. Andrzeia Morsztyna niegdy Podskarbiego W.K. Jako wykupno Szpaler po Topowych u P. Grazy y innych Iniurias, ktore są Protestatiami Woiewodztw y Seymowemi ostrzezone. tedy vigore Consensus praesentis onych Repartionem praecavemus et praecustodimus praesenti Protestatione przyrzekaiąc sobie ze circa praetestationem et Iura Cardinalia tey Rzplitey et circa vindicationem praetensiey ktore Rzplitey ausus pessimi P. Morsztyna Podskarbiego Przeszłego poczyniły stawać będziemy.

A ieżeliby cokolwiek nieukontentowania w niepłacy Woysku isz niestanu Szlacheckiego ale ex variatione et confusione Legum Vocis liberae poczynionych poczyna okazya

Nowosielski Pisarz Ziemski Marszałek Seymiku Ziemie Mielnickiey.

Copia Listu pisanego do Krola Imści od Imć Pana Czarneckiego Pisarza Polnego Ko. z Trzesczan de data 3. 9bris Ao 1685

Nie impet strzesz Boze Zaden; bo wiem z Przodkow moich iesmy Krolom Panom Naszym powinni; ale Sam Veneratione Maiestatu W.Key Mści przeplatany Zal doniesc mi przychodzi, ani tak mdiey potrzeby motu, bo wierzę że mnie przy Sprawiedliwey nie odstąpi Bog Sprawiedliwy, iako W.Key Mści Pan Mnie Honoru, ktory przez Spolnego Kalumniatora tym barziey prostituitur impertinacius im bardziey parte Swoich Zbrodni, głosi bydz praesidium Maiestatis iusq datum Sceleri. Posiągnąwszy swemi Paszkwilami po honor nad Zdrowie droższy tym Swoie wszędzie wspiera errata Ze cokolwiek czyni, z Woli y roskazu W.Key Mści, przydaiąc że ta iest directa mens W.Key Mści trzymac mnie pod tym Paszkwilem in Vini iakoby mandatum na Seym danym; abym na przyszły Seym nie posłował; boday w nim tylo Zdrowia y Ruchu.

było ile wemnie na Posłowanie appetitu. Chlubi Sie y tym Że iednego dnia w Pila-
szkowicach trzy razy był od WKey Mści na priuatne Vocowany Conferen-
tie z ktorych Wielkie przeciwko mnie od WKey Mści do Trybunału nie
tylko pod Zwyczayną pieczęcią ale tesz pod Sekretnym Signetem iakoby
wziął instantie. głosi y to Żes WKMść Vmyślnie JmPa Kasztellana Wol-
hynskiego z JmPanem Łowczym Koronnym na to do Trybunału destinował
aby go imieniem WKey Mści przeciwko mnie promowowali. Głosi o niewyga-
szoney WKey Mści y Krolewey Jmści przeciwko mnie niełasce (a Że genuine
wypiszę Zawziętości) y to Żes go WKMść na ten czas kiedym ia WKą Mść
Pana Mcº Miłościwego witał w Warszawie w Pokoiu Vmyślnie na moię iakoby
Confusią w Pokoy wprowadzić kazał. Sczyci Sie y tym iż Zust WKey Mści
assecurowany słowem Że Quarelle Helminskie & termino nie będą Sądzone
kiedy mu kazano, aby oddał kilkadziesiąt Summy nam należącey y iusz
trzema Trybunałami euictam. His tedy & mille alijs, Woiuie mnie po całey
Polsce ten Calumniator armis. Co iako nie iest ex Dignitate WKey Mści
przychodzić na te apud Probos z Vdania takiego rozumienie, Żes mnie Wierne
y niewinnego Szlachcica przez takie instrumentum WKaMść Swoim Sięgasz
gniewem, tak lepszey bo pobożnym WKey Mści Serca będąc nadziei proszę Vni-
zenie; abyś WKa Mść ieżeli nie moiey przynamniey Swoiey własney nad tym
Calumniatorem wziął Vltionem Krzywdy, boc nie tak iest iescze Sterile Virtu-
tum Saeculum, ani tak barzo w Ludziach wygasła poczciwość, aby y cidami
ktorzy praesenti WKey Mści Vlegaią potentij nie mieli mi indolere przyznaią
Że nullum ob Crimen takie ponoszę persecutie, tracę wiek (ktorybym chciał
Panu Bogu y Samemu WKey Mści Panu moiemu immollare) w Kłotniey ktora Że
wielką

wielka pociąga krzywdę musi vel me tacente Boską Zuagac konstancyą
pacto. Które iakoż mnie do posłuszeństwa, tak K. M. ad Tuendam Praw
y Zaszczytu Sprawiedliwości ligat. Znieść te calumniantis ogłosi Łaska K. M.
mości gdy przeciwnie tego iego in administratione honoruiż memu do Trybunału
wydać V. K. M. łaskawie annues listy. Wzbroniwszy tym W. K. M. attonitas aures confor-
reis Bankietujących gdzie indzey Monarchow) rownaiących Panowanie
W. K. M. y ten Krwawy Zyczę Zawsze imprimies o sobie W. K. M. Pan M. credit
ze te iuuem Patronę genis. A ieżeli tego odrzucone W. K. M. odemnie nie przyjęte
ze Serce oto przypamniey Ar Piadema proszę, abyś W. K. M. nieprzyiacielskiego
przeciwko mnie iuż zgrzey wszczerac niechciał, Bo Same Dilac sprawiedliwości
Kosztuy moie, a nad wszytko Confusia aggrauat calumniantem, a tenże Bog Krzywdy
tkich Sprawcow ondytie y Same Maiestaty firmat et dyget ob meritum ponizia y ni-
szczy. Exter gemitu pióra tego (za którego Sekret Służbę K. M.) nie iest inszy
tylko Sprawiedliwey moiey do K. M. Vsnedzi y Życzliwości Typus, Która ieżeli
Oycowskiego. W. K. M. nie Znaydzie przyrzecia Bogu Vindicta, ale ia in Vestigiis
tak Skromnie przez tego calumniatora Zmazanego honoru Oycowskiego W. K. M.
Pana Mtne Spodziewaiąc się Suffragium całuie Stopy W. K. M. Pana M. y W. Pan.
stwa oddawam się łaski.

Tenor Listu tak Jchmci Panowie Senatorowie do Trybunału odpisali.

Nie tylko powinność y przysięga Senatorska quidquid Sciuero, Sensero. Nocibile
Regi auertam. et nie id fiat me offendam; ale też Sama wrodzona erga laesam
innocentiam temeritudo abłaza mas w tym Senacie przy Boku J. K. M.
na tym dac Znayduiącym się Reum przy dostoieństwie iego Pansium Zelami, Ktory iako
się intra profundissima Zala naszego y compatij Viscera utrzymac nie może, tak communi-
kowany Vicaris Regis jurisdictioni W. Mciom Panom Mich. Znaydowac adiutorium
et Solatia exiustitia. Oddany tu iest wrzec własne. J. K. M. Mciemu od Jm.
Pa Pisarza Polnego Ko. Listu wprawdzie, de atrabile racziey niżeli atramentem y nie
Stylem absentis ad absentem, ale genio indelionis Satyrs pisany. Wyraza w nim Vnżonste

ale podobną arietanti, Który im niżey Głowy przychyli tym zdolniy Vmierzy
rogami. Wspomina Wierne posłuszeństwo; ale z Wyparciedzy na Thron Pański
iakoby, ex pacto non tenenta Custodia Praw precatz Numen nie in rotat po-
myślnych Momentow nostro y całego Chrześciaństwa Sospitatori ale in Vltiones
et Vindicta Synowską Serya się fiducyą ale eodem momento Patris Patriæ
Jo Key Mśći furricida kiedy od niego nie dadzą Sceleri caut. Skarżyć się na
potentya że iey Vlegaią, a Sam one ut Stipulam Siccam. perdeguiz nay-
mnieyszego podobieństwa nie Zostawiwszy reuerentiahi observantiæ erga
Maiestatem Straszy non Stenli Virtutum Sedo, a to iest iedynie Jo Key Mśći
Panowania Votum aby się Państwa iego po staro polsku Zadna inizą niedzie-
ciły, Sława tylko że Virtz intaminatis fulget honoribus. Abec się wzdrygamy
daley Contenta Listu tego regestrować, Żeby Pismo nasze Vipsta Contagione nie
było winne offensa Maiestatis y spustoszonego Państwu. Caly List odsyłamy
Wm Naszym WMm Panom grande argumentu Movendo pietatis etiam apud inimicos
Ku niewinnemu Panu. Przyznać musicie tot mortales pun churas quot puritu
et colaphizatam innocentiam à oraz Sami WMm Panowie Vnum dacie
testimonium, iezeliście Kiedy mieli od Jo Key Mśći pod publiczną pieczęcią, abo se-
kretnym iakim śi cut Vocat Signetem Za Tym Panem Zachodzili Zdrzyżenia
Włodz. instantie a zaś dziwicie się in casten Prawdy podobieństwo. Byli wprawdzie
pomieniony Szlachcic w Warszawie na tey audyencyi o Krzyż wspomina w Liście
Swoim; ale Verissimo actu wciskać się z innymi nec Vocatus nec instructus bo na
niey J.K.m. z całego Serca paterne wszystkie Swoie Krzywdy y Urazy remisit et
abolevit, tak dalecze że naymnieyszey nigdy niedał skazy ad refricanda unie-
torata odia nawet Kiedy teraz Mśći Pan Sędzia porzekał mandatu y Listu Zeb-
rzego z Cancellaryi Koronnego beneficia licita nec deneganda petentibus

Sam Jo Kmść obstrint temu superflua bonitate [illegible] metuens aby tenże recen ciliaty amicus nie miał iakiey przyczyny recidiwy Patra Maiestatem Jego Inac Justo Deo nie podobało Się Że licita remedia Supplicanti — gdy teraz pewną Maiestas do tegoż dla Krzyża habuit fauorem. Ostrowskie Zdał Jkm Pnm tak rzadney niewinności ciężkiey ledwie Seredo rzutney mieć do nas prawo Kie wiedzi cinney przyczyny tak nie wygadzeń [illegible] pomięnuie Vrzędnika Który Ku sobie złey Sukcesyi myśli albo swoiey dawney Zgorszałey ku Panu Zasłużoności Że ieg nigdy przemienić nie może, mogą dobrzy nie pełne indulgentiarum y nigdy Takiey sobie nie Zastanawiaią cessere Panskiey, abo li też y tem culpa redarguit ipsum zoccasyi omiedzany ch. Campanij nie stawionych Ludzi y za niedbałego Zmysłu rzadney Rzpltey Stroży Vrzędu swego quod iuste meruit mento Sufficaią et Verax Jeżeli tedy ten Pan który Vstawiczngmi pracami, y Vigiliis suis omnia Vacaones redimit Zdrowiem y Życiem Panskim, nie oszczędnie inuctis Milex Ojczyzny Cześć o- wany pokoy nam, y wczasy largitz powinien tąż infamią affligi prosta ale od tego Vrzędnika od którego pochodzą gdy Jkms immolatz Curis dla nieuci- konych iedzie w Panstwie swoim niebezpieczeństwa, raczyły należało degustu et qualitate wszystkie odbierać. informatość aniżeli informem paginam. tak cię- żkich na Honor Panski Punctów. Jtaż to nie będzie Ojczyzny nasrey nie Szczęśliwość że ten Pan Cuem Sedet desiderantur którzyby na rozsądku delicia pią Stawały Vna I. Komu się podoba na cześć iadowitych Stanowczości inuidij centum Votis et Szczęśliwości naszych meta obstrectationis et bilorius, Dnus Virtutum et Storia obrobrzu et obiectu Cnguid dolosa. Niegodzi się. Zaprawdę Videlicet tacente Dno Zamilczyć tey krzywdy uczyney tu Senatowie przyszłemu in leuamen Łaski Jkey mci, ślubujemy się Zdrowiem y Krwią naszą pokoy do- stoieństwie iego stawać, y to pokazać że illibatus Principis honor: Vita Nostra

carior Umm. Zas nasi MMP. nie wątpiemy że to z relaty naszey in libram Judiciariam wziąwszy tyle Sprawiedliwości świętey Umyślić Zechcecie, ile honoru niewinnoś Maiestatu Pańskiego criminationibus obelżona potrzebować będzie, wszakże w ręku Swoich macie infamem libellum et Authorem obscuro. O co pro fide Nostra Jurata Juratas NM Panów obtestando Conscientias Łasce się ich Braterskiey zalecamy. &c.

Constanty Lipski Arcybiskup Lwowski. Jan Zbąski Biskup Przemyskie Andrzey Załuski Biskup Kijowski, Jerzy Denhoff Biskup Kamieniecki Krzysztof Grzymałtowski Woiewoda Poznański. Joseph Słuszka Kasztellan Wileński Hetman Polny Wiel. Xstwa Litewskiego. Jansław Jabłonowski Wdła Ruski Hetman WKo Jan Gniński Wdła Bracławski. Fulgiezan Czerniechowski Woiewoda. Marcin Oborski Kasztellan Podlaski Alexander Załuski Kasztellan Rawski Marcin Chomentowski Kasztellan Żarnowski, Kazimierz Zamoyski Kasztellan Halicki, Stanisław Druszkiewicz Kasztellan Chełmiński.

Oratio J. W. Jmści Pana K. W. K. P. E. do Krola Francuskiego.

Niechby się godziło okiem doyrzeć Nayiaśnieyszego i Niezwyciężonego Krola Polskiego Pana Mego Miłościwego Statecznego Ku Nayiaśnieyszemu Maiestatowi Twemu Umysłu przyiaźni, pewnie Samym Serc wzruszeniem iakoby Niebieskim Sporządzeniem łacno Uznać y Zrozumieć się mogło że tak iaśnie iako Statecznie w Samym Sercu iest. Maiestatowi W Key Mści dowodnieyby Wiadomo było. Ale gdy w tym nie dola dzielności Ludzi tak się wyrazną Stawić nie pozwala, Więc takowym iako należytym dowodem mnie Nayiaśnieyszemu Maiestatowi Stawia w tey powinności, gdy Nayia

śnieyszego.

sniey szego Maiestatu M Key Mśi y Pana Mlgo. wspaniałość bierze słow ktoreby
obiema Maiestatom nalegec miały, U mnie nie znayduie, a gdy mi na nie bedzie
rzecz sama tu stawa, y niech Morza będzie niech Wielkiem dawne zlączone
oporiada Francuskiego y Polskiego Krolestwa sprzyaznemu, ktore nam niegdy
Kazimierza Krola z klimatu odiali, y z nim Prawa sprzyaznie y obyczaie mnosto.
Wyrazny ych Wizerunk zadnemi czasow albo mieysc przeciwnosciami zatarte
dowodnie y tez nieyszych czasow od zapatrzonych sie uznana bywa. Niech
y poznieyszego wieku pamięc przyzna, a ta nam Ludwika Andegauense
z Wegier Henryka Walezyusza z Francyi Krolow podaie. Stawa y niniejszy
wiek ktory nam Nayiasnieysza Krolowa Marya Skarbnice cnot poruszyła.
Ta szczodrze dziecinstwa pomaga Swoią usmierzyła, tu nam szczesliwie
Panuiąca Nayiasnieysza Krolowa Marya Kazimire wdzięczność y ozdobę
Mozyła Wiekow naszych; Ale cosz postronnych szukac dowodow. gdy własne
Nayiasnieyszego Maiestatu swego P. M. M. tu liczyc potrzeba cnoty, w ktorym ie-
szcze przed wzięciem Korony nic doskonalszego ozdoby Maiestatu swego pomy-
slic sie mogło. Iako w przezornym Sprawowaniu Krolestwa swego tu Nay-
osobliwsza była łaskawość Maiestatu W Key Mśi, temu służyc, miec y tegosz
bronic. Iak wielkie imię Maiestatu W Key Mśi ludzkiego dowcipu subtelnosc
y subtelnosc przenosi, wszystkich do powinney czci zachęcaiąc. czym aby
Scisleyszym sprzysłuem ych obowiązało, ktorych sobie podobienstwo chwały
Zakrytey nie myleie sie owrey przeciwnosci łaskawosc uczyniła. Podało niegdy
podzimieniu Swiata Niebo dwoie słońca, wschodzieny y my w tosz podzimie-
nie; lecz sie oraz cieszemy że dwoch Monarchow Ziednoczonym Swiatłem,
ale nie przeciwnym Umysłem Chrześciaństwu iaśnieią, y gdy ieden zachodnie
tyna drugi Wschodnie kraie oświeca, Ziednoczonemi sie miłości Siągaią
promieniami. Przeczy niech idą zacmienia, zdaleka posępne
mgły

mgły, y iezeli iakie Zawziętość czyia, albo błąd wyrzucił nie chęci, wrodzona Maiestatu wspaniałość (przy Zaiaśnioney y łaskawey gwazdie Naywiszego Kościoła Rzymskiego Namiestniku) w Samym początku wspądza nie inszym wynikaiąca postępkiem, tylko aby łaskawiey z obłokow Promienie swe wyprowadzała. To iest Żądanie całego Chrześciaństwa? to Naywyższego y powszechnego Oyca Kościoła Bożego oczekiwanie? to Nayiaśnieyszego y Krola P. M. M. Usilne Staranie.

Komplement. J. W. Jm. P. K. W. K. od Siebie Samego do Krola Franc.

Łączę nie Vdolności moiey przysługę y te łaskawości Nayiaśnieyszego Maiestatu wego poniżam, maiąc czego Sczęściu memu Winszować, że między Naywiększemi Swiata Monarchami y między Ziednoczeniem Swiętego prawie obowiązku Zgody y miłości Stawać mi przychodzi. Żyłem do tąd z Wielkim oczekiwaniem, czym mnie widzenie Nayiaśnieyszego Maiestatu twego ukontentowało. Co w życiu moim wiek daley pozwoli to z tym że uniżeniem iakowe iasność Maiestatu W. Key mści nad ktory nikt większego kiedy widzieć mogł we mnie wyraża, ani większey od Sczęścia mego obiecować Sobie y Spodziewać Się będę ozdoby, iako to czym mnie tak Wielkiego Monarchy przyiemna Wdzięczność uczyniła. Pozn.

My Rady Dygnitarze Vrzędnicy y Wszytko Rycerstwo Ziemie Mielnickiey na Seymik Relacyi &c. ma Mensis Julij w Roku niniejszym Zgromadzeni; Stanowszy coram Assis Grodu Mielnickiego odebrawszy Relatią, informacyą o Procederze Seymowym, tak in materia Nobicionis Seymu przeszłego, iako & in Materia Consiliorum Ponieważ nie tylko z Relatij Jchmciow Panow Posłow y protestatij uczynionych; ale tez z podpisu w Konstytucyach Cancellarij Wielkiey Koronney Zapieczętowanych do Grodow posłanych przez Jasnie Wielm. Jmć Pana Kanclerza W.K. iako Subsidij Legi Pacis in certitudo & Variatio Praw Rzeczypltey in Volumen Legum przez oppressa Wolnego Głosu prowadzonych przez co Fundamenta Jura Subuersa, antiquata Forma Seymowania Zniesiona, y mianowicie Vczenia Exorbitantiarum przez Seym Samo przeszłe Seymowanie, tak nie dobre y przeciwne Prawom obruczałe. w Same Wielka exorbitantia Status, przeto chcąc takowym Zabiezec inconuenientijs. wyrażaiąc w Sercach naszych miłość erga libertatem, która Vita & auro pretiosior ipso, Solennem Zanosimy Protestationem. przeciwko tym Constitucyom, które albo per oppressionem Vocis libere in Volumen Legum nie wprowadzone, także które na Seymie nie Czytane, a po Seymie formowane, albo extra Consensum Communem cancellowane, lub też Vtalone, a Mianowicie przeciwko Indigenatom y Nobilitacyom, także contra certum punctum in termino Specificando Constitutij tituło Summy y długu Rzeczypltey, na Zapłatę Woyska in Supplementum Podatkow ordinowane, Także Constitucyi Consens Akademij Krakowskiey, na Zkupienie Ziemskich dobr. Tudzież protestamy contra omnes Appendices w Konstytucyach y declaracyach poczynione, y nie podpisanie Konstytucyi Koronnych albo podpisow do Duktu nie wprowadzenie. & contra quemuis Actus laesiuos libertatem tak pod Czas Seymu iako y po Seymie.

Ktemuiey przeciwko Protestacyi ostrzegamy repetitią Skrutu Koronnego od P. Andrzeia Mostyna, niegdy Podskarbiego Wielk. iako to o wykupno Szpiler Potoporych od P. Grabi y innych pretensyi, które są Protestatami Woiewodztw y Seymowemy

ostrzezone; tedy Vigore Ninieyszego Ziazdu o tych repetitionem praecauemus praesenti Manifestatione, przyrzekaiąc Sobie, że circa libertatem Cardinalia Iura tey Rzeczypltey, et circa Vindicationem praetensorum Wyżey Specificatorum, ktore sie u P. Morsztyna znayduią, y pokazą sie stawac będziemy.

A iezeliby cokolwiek nieukontentowania w Nieplacy Woyskiu nastąpiło protestamur, iż nie z Stanu Rycerskiego; ale ex hac Variatione et Confusione Legum, tudziesz z opressy głosu Wolnego przyczyna y okazya, ktorą Manifestatią podpisem ręki Imć Pana Marszałka Koła Rycerskiego Seymiku Ziemie Mielnickiey ztwierdzamy d. 12 Julij A° 1685.

Stefan Nowosielski Pisarz Ziemski Mielnicki Marszałek Ziemie Mielnickiey.

Copia Literarum Caesarearum ad Credentiales Regis Poloniae in Principem Lubomirski

Leopoldus. 27. Augusti 1686to.

Ex literis Serenitatis Vstrae per Illustrem Principem Hieronimum Lubomirski Nobis allatis intelleximus eundem Principem eo fine huc ad nos à Serenitate Vstra destinatum esse ut in ala et Exercitu Nstro cummunibus negotijs et sacri faeceris radnibus attendat. Non potuit profecto non gratum nobis accidere hanc Provinciam illi Persone obtigisse, cuius non tantum Serenitas Vstra fidem prudentiam et dexteritatem prospectam habet sed et nos fortitudinem et singulare in mutua commoda studium tanti facimus

ut supremam et in exercitu Nostro rei tormentariæ curam committere non dubitaverimus. Iijs igitur uti consilijs et expeditionibus Nostris quas pro communi causa suscipimus non modò et oculatus testis sed quodammodò etiam ut adiutor et # ita etiam illm de omnibus # Executor interesset et in primis quanta contentione et studio in sacræ Unionis et totius Christianæ Reipublicæ utilitates promovendas incumbamus ad Serenitatem Vestram relaturum non ambigimus. Quod ut eò accuratius faciat, Nos cum illo per Duces Nostros de singulis confidentem communicare non intermittemus, omnia tunc eâ porrò curabimus quæ pro iure fœderatæ amicitiæ et fraterni affectus sinceritate à nobis desiderari poterunt. Qui Serenitati Vestræ lætam Valetudinem prosperosq; rerum successus apprecamur.

Viennæ.

d. 24. Augusti 1686to.

Copia Literarum Cæsarearum ad Gratulatorias Regis Poloniæ de Matrimonio Archiducissæ Viennæ. d. 24. 9bris. 1685.

Leopoldus.

Quod Serenitas Vstra de Matrimonio Serenissimæ Archiducissæ Mariæ Antoniæ Filiæ Nostræ Dilectissimæ cum Serenissimo Electore Bavariæ initò non modo nobiscum lætaris sed etiam ad festivos nuptiarum Applausus Officia et vota sua solenni et extraordinaria Legatione Illustris Principis Hieronimi Lubomierski deferre, vo-

luerit id sanè luculentissimum fraterni Serntatis Vstrae erga nos affectus argumentum est eoq; nos Serenitati Vstrae reddit obstrictiores quò propensiorem honor istè ejusdem erga nos voluntatem ostendit Itaq; dum eo Nne Serenitati Vstrae condignas gratias habemus nullaq; non occasione relaturi sumus eam peramanter. rogamus velit reciproca vota Nostra pro sua Regieq; Domus suae incolumitate et gloria ex eodem Principe. plenius perciperè. quippè cuius in hoc munere candorem et integritatem ita notauimus, ut non dubitemus eum de sinceris animi nostri sensibus Serenitatis Vstrae amplissimum testimonium relaturum esse. Quam quod reliquum est prosperrimis rerum successibus, diutissime frui optamus. Datum Viennae d. 24 7bris 1685.

O Anglikach.

Czemu Angli szaleją mam respons gotowy
Krola swego zabiwszy zostali bez głowy
Niedziw ze się Panstwa ich w takie woyny w dały
Gdysz im iusz tylko ręce bez głowy zostały

Do Zoila
o swych wierszach.

Sczypiesz mię zwawie mowiąc Zoilu zaiadły
Ze niewielom do smaku wiersze me przypadły
Daremne sztychy twoie daremne y tyry
Albos iest bardzo głupi albo nader sczyry

Bo namniey ostrożnego serca w tym nieranisz
I wysoce wychalasz kiedy mię tak ganisz
Wiele głupich na świecie mądrych bardzo mało
Oboś się mnie niewielom podobać dostało.

Kopia Listu Jm. X. Pana Generała Wielgo Polskiey do Trybunału Koronego Radomskiego.

Jasnie Wielmożni Wielmożni Mój Wiekie Mść Panowie y Bracia.

Consilium nie wątpię Tamta Publica do Vszow Wmm Mść Panow wszystkich
ciężka oppressya nie tylko prywatnych osob; ale też Praw Oyczystych lesionem pozez
commissye Złotoszte ad bona Terrestria przeciwko wszystkim Prawom y Statutom indebite
wydane, kiedy pomienieni Jchmć Panowie commissarze in Consuetudinem wszystkich
Jurisdicyi & Subsellionum pro libitu suo o Dobrach y Fortunach Szlacheckich
decretowaniu onemi pro arbitrio disponerant. Więc że wiek cieszkich Parcyinach
non sufficiat ubolewać, ale et media do uleczenia szukać potrzeba; gdy pro tunc
campum ad consulendum Rzeczpta mieć nie może reassumens wym ad Authoritatem
Libelli Wmm Mść Panow; upraszam; abyście oppressis iuribus, á Tanym Legibus et quiz
Cardinalibus bez pomienionych Jchmć Panow Commissarzow Złotoszkich violatis du-
bitare raczyli. Nie wywodzę iakie z tąd następują conuenienta y Szkodliwe Seguel-
le; gdy reuelandum Arcanum, że per Priuatas et indebitas Commissiones Dobra Ziemskie
in manus Regnantium z Vszkiem Poddanych wanszyć mogą; bo to Wmm Panom iako Wiel-
kim Statusem pra oculis; auxilium tylko imploro, abyście Tego Miesca Conseruationem
Praw domyślili. Nie wątpię że terminedine Serca Jego Krey Mść Pana Wmć. iż po-
chlebne odrzuciwszy informacie, które do tąd miał wrey Sprawie. Kłoni Oyczyzna
Taka ad Conseruationem Praw na instancią Wmm Panow Senat y Woiewodztwa tych
dwu Prowincyi reprezentuiących. Manebit Wiekie Jmć Wmm Panow y przysługa Ku
tey Rzeczypltey; gdy Assistatie et interpositione Suae rem Praw y Wolnościom Possu im

restitutis y Zabiezycie Periculo; aby ex Causa Silentio Prawa te ktore iuz n. p. Cani-
culos; ale p. Contemptum p. ingenia in adulationes prona franguntz nie Szwanko-
wały. A ze teraznieysze WMM Panow Trybunału Radomskiego Subsellium od
Rzeczypltey postanowione eo fine aby aliquod Commodum et Lucrum accedere
mogło WMM PP. tesz praca na tamtym mieyscu ea intentione; abyscie iako gntr
Oyczyznie całey, tak y kazdey particulr Swemu Woiewodztwu y Ziemi przysłuzyc
sie mogli podaie do Considerandum iako Senator ex vi Iuramenti Wielka Rzeczy-
pospolitey Szkodę, gdy indebite Ludziom tym ex gemitu ubogich Ludzi cum ex-
iusceratione Braci Naszych w Domu Siedzących płacimy, ktorym Skarb Prywatny
Je°Key mssi Pana WMMo płacić powinien. Co do niozszy pro Conscientia et obli-
gatione Senatoria. Składam oraz powolnosc moię w Łasce WMM Panow y
Zostaię iako wszytkich gntr. tak y kazdego in Particulari WMM Panow

w Piotrkowie d. 18 Marty 1680.

Uprzeymie Zyczliwy Brat Sługa Vniżony.
Piotr Opalenski Woiewoda Łęczycki
Generał Wielgo Polski mpp

Instructia Ichmsciom Panom Kazimierzowi z Bobrku
Ligezie Kasztellanicowi Czechowskiemu Sandomirskie°
Janowi Druzbiczowi Chorązemu Buskiemu Chorodelskiemu Bełzkie°
Woiewodztw Deputatom do Je°Key mssi Pana Nasze° Mło°
od Trybunału Skarbowego Radomskie° Posłanym, dana w Ra-
domiu Dnia Wtorego Miesiąca Kwietnia Roku Pan 1680.

Powtore Subsellium Trybunału Skarbowe° Radomskiego przy powinney Thronu
Panskiego Ueneratyi Stawa ante Faciem Principis, aby tam Coronidem
Dzieła Swego odebrało, gdzie auspicium initium motum Cursum wzięło było.
Y iako Je°Ka mssi Pana Nasze° Mło° Namiestniczą władzą w Oyczyznie
nasey

naszey bydz uznaie, tego Ktory sie Alpha et Omega powiedzial. tak Principium et determinium Principi przyznawaiąc wszytkie Synowskie prace in Sinum Paternum pokornie Kłada, y ieżeli co in Publicum pożytecznego wyniknie, agnoscat Je°ka Mść Laudabiliora ieżeli co nie doskonałosci maiącego ignoscat quia humana Sunt. Wszym przy rzetelney Jchmć Panowie Posłowie Relacyi obszerniey to wszytko peragent, Tym dokładem iż ieżeli czego nie dołoży tenuitas nasza in Publico da Pan Bog Ordinem Conuentu cała Rzeczpospolita unizona wdzięcznoscią y wdzięczną Unizonoscią Supplere Zechce.

Iż Jchmć Panowie Posłowie explicabunt Rationes dla ktorych przeszło Affatim rozdania Assygnacyi ostatnim albo raczey wyrzuconym do Woiewodzw. Korcgmiom prorogare ad 20. Maij, y iako to nic ad operationes Bellicas nie przeszkodzi; bo y w kilku dniach za pomocą Bożą pomienione expedient opus y Jchmć Panowie Commissarze Woyskowi Korcgmiom y ich Ruchom odac mogą. Interim aby Woiewodztwa u ktorych residuy Znayduią sie uchwaliły to Subsidium służącemu y oczekiwaiącemu Żołnierzowi uprzątać będą Jchmć Panowie Posłowie, aby Je°ka mść na Seymiki gdzie uidebitur necessitas Uniuersały rozkazał wydać.

Jchmć Panowie Commissarzow Woyskich Koronnych Kazimierza Minora Siechanowskiego Kasztelana Sieminowskiego Mielnickiego Żeńskom, tudzież Jmć Pana Łąckiego Podczaszego Zakroczymskiego iako in illa arena osobliwie exhibuit Zyczliwosci przeciw Domowi Papiezkiemu Specimen y Praca in flectendis Militaribus Animis do intencyi Rzeczypltey tak nieogrodzi sie przed Je°ką Mścią Silentio transmittere. Wnioską tedy imieniem Izby Jchmć Panowie Posłowie pokorną instantią, aby tranzakcyą, gdy chwilugę inter Veteres merita poczytawszy Panską Jch prosequi Łaską miłosciwie raczył.

Dotrzymuie Je°key mści Zaszli tąż pokorney Supplikę manuductia prowadzi Jchmć Panowie Adama Krzenskiego Podkomorzego Belzinskiego Jana Malachowskiego y Jana Moranskiego peculiariter prosząc, aby Sprawa Je°ms Pana Moranskiego w Ekonomiy Malborskiey w Soblimym Panskim respecie była.

Na ostatek albo raczey co pierwsza et caput rei est, gdy Je°ka mść Pan

nasz Miłościwy Augustum Caput obiectare periclis Zabiera się dla Zasczytu Oyczyzny. Subsellium nasze in humilia do Pana Panuiących prosternuz Vota; aby wtych odwagach, tak Boska iego Laska była Jego Key Mści in parmam et Palmam, iako Jego Key Mści Krolewskie gubernium nic innego nie iest Rzptey tylko iedyna Tarcza Dy Sława.

Michał Warszycki Miecznik Ko. Staro-
sta Piotrkowski Marszałek Trybunału Radomskiego mpa

Tempore dum Virtus Ludouici Versa per Orbem.
Verterat in melius Gentes ne euerteret armis.
Pulchrior inde magis tunc in se lumina Vertit.
Hæc Domus inq aliam, Versa est. Versalia formam.

Rescript na Proiect

ASIMIRUS a Bobrek LIGEZA.

Non Sepultus sed temere obrutus immeritoq Epitaphio ornatus Libertatis Amator libere respondet.

Alloquor en absens absentia Numina Supplex
Mortuo si fas est cum Viuo posse Loqui
Qui dum Viuo.
Sepelior non Epitaphio sed lapide offensionis adstrictus, qui Felicem Cursum Libertatem Noscentibus dum præcludit me obruit dum Structorem offendit mihi nocet.
Sed.
Ne mihi mors misero bis patienda foret.
Malo mori quam Libertatem perdere.
Quâ dum fruor.
Absint inani Funere Nænie.
Luctusq turpes et Quærimoniæ.

Compesce clamorem Sepulchri
Mitte Superuacuos honores.

Quia.

Non mea mors tibi Sed tua Vita gemenda est.

Quis sis.

An milles an Fortis an Strenuus an timidus an astutus an Venenosus an ad prædam an ad tumulum Seditionem rapinamq Velox.

Taceo.

Hoc dico Quia es.

Ennius ipse Pater nunquam nisi potens ad arma

Sum.

Propugnator Libertatis. Amator Nobilitatis Defensor Paritatis
Non sum pro Caris Amicis
Aut Patria timidus perire.

Eheu.

Uox libera opressa Securitas Violata Nobilitas consternata Ecclesia profanata
Sic hic nunc patitz Nunc timet arma Locus

Generosus Ulewski.

Nil interest an Pauper an in finem de Gente natus, non Orator Sed Nobilis licet sit. exper Legum.

Sed Quia.

Unicus est de quo Sollicitamur honor.

In Consilijs Liberis Securis hoc Verbo Protestor putans esse arma Usus opprimitur Cæditur, rapitur, ducitur, laceratur, trahitur offenditz Vulneratur Sub mensam proÿcitz ex Vix adhuc non Iudicatur. Sed.

Si licet Exemplis grandibus in paruis Uti.

Hæc facies Troiæ dum Caperetur erat.

Casus Mirus.

Siccine hoc aureum Libertatis Domicilium ab Auis et Attauis. Nostris Sacrosancte honoratum. obseruatur.

Sunt Verba et Voces quibus hunc lenire tumultum
Possis et Magnam Morbi deponere partem.
Ah
En desunt Fatis Sola Sepulchra meis
Oppressores Liberæ Vocis obliti breui rataliationis à potentiori
Non timetis Legem sed cedit Viribus æquum.
Victaq pugnaci Iura sub Ense tacent
Me iubet de Templo abire Libertas intollerantia dissordinis n Directoris ira.
Confido quod.
Plus Valet humanis Viribus ira Dei.
Quid immerito Asinos Vexas Urse.
Leonem aduersum ignauus
Ego sum.
Codrus pro Patria non timidus mori.
Scias Quod.
Fortes creantur Fortibus et bonis
Est in Iuuencis est in Equis Patrum Virtus.
Nec imbellem feroces.
Progenerant Aquilæ Columbam.
Abeo.
Sed bellicosis Fata Quiritibus
Hac Lege dico ne Nimium Pij
Rebusq fidentes Auctæ.
Tecta Velint reparare Troiæ.
Si.
Libera Mox oppressionem. Nobilitas depressionem Pauperies postpositionem. Aequalitas abiectionem. Magnifica Potestas extra Sphæram Fauorem Actiuitas obligaonem pasturæ essent
Rogatus ut deuiarem respondi.
Hac arte polux et Vagus Hercules.
Innixus arces attigit igneas.
Quos inter Augustus recumbens.
Purpureo bibit ore nectar
Persuasionibus ut adularer respondi

Mirus amor iuuat ut Tygres subsidere Ceruis
Adularetur et Columba Miluio.
Credula. nec. Iuluos. timeant armenta Leones.
Ametq; Sulla. Leuis hyrius æquora.
Fatigatus minis quasi. alicuius piam Confederationi Respondi.
Iustum et tenacem propositi Virum.
Non Ciuium ardor praua Iubentium
Non Vultus instantis Tyranni
Mente quatit Solida nec auster.

Perterritus Duello ut fugerem Respondi
Dignum Laude Virum Musa uetat mori.
Sed Ego Accola tuus Populi Pilznensis Districtus oro
Per Patriæ Numen quod te tibi carius ipso est.
Per Sarilos in tua Fata Deos
Quo merui pœnam facto quæ Gloria Uestra est.
Si Puerum Iuuenes. si multi perdetis Unum
Sed minime Vereor.
Sunt mihi quæ Valeant in talia pondera Uires.

Eia.

Gens Libera Palatinatus Sandomirien. Cui Amor Patriæ Honoris, Securitatis Nobilitatis Boni Publici Cui peritus Legum Status et Libertatis presto est.

Hoc opus hoc Studium Parui properemus et Ampli.
Si Patriæ Uolumus si Nobis Viuere hari.

In reliquo.

Festa Para Conso Consus Tibi cætera dicet.

Odpowiedz Vlenskieg.

Tylkoc to iest udanie à w nie samey rzeczy
Zeby mnie tez tak barzo ten Pan miał na pieczy
Obietnicą zwodzono iescmi y pic dano.
A za coszmi to stoi gdy dobrze wezbrano.
Dopieroc to Fortuna Ma mi cos nadgrodzic
Kiedy mi przydzie Razow swoich gdies dochodzic.

2

Od Ulac ia sie zowię gdzie Pszczoły siadaią
Lecz kiedy kto w en dmuchnie to barzo kąsaią.

Copia listu Jmsci Pana Kasztellana Krakowskiego do Xcia Jmsci Arcibiskupa Gnieznienskiego z Lezaysku de data 11 Junij 1684 pisanego.

Copia Listu JW Jmsci Pana Andrzeia z Potolic na Stanisławowie Potockiego Kasztellana Krakowskiego do Xcia Jmsci Xiedza Wyzgi Arcibiskupa Gnieznienskiego z Lezaysku de Data 11 Junij 1684 pisanego.

Na zaden list moy pisany do WXcey Mci in materijs status niemam ozladnego responsu tylko Zawsze super fata Reipce narrantur gemitus, nigdy in conservationem iey non suppeditantur rady. Szwarty y ostatni list do WXcey Mci MPana pisze wyrazaiąc co sie w Polszce dzieie co za intencie Regnantis instinctu Regnatricis o ktorey Smiele mowic nihil ejus decitetur videt, nihil temeritas formidat, tantum populus credit de sua imbecillitate, quantum de viribus praesumit suis. Wszystkie prawa grantowne trzymaią ze stany niszczy y gwałci conuulsa amat, sola ambitio sit dominatrix. Seuretnie od tod WXcey + ascetyczną Mci compellabam a zebys Ascetyczną porzucił residentią teraz nullo respectu ducor, lubo plenus łaski Krolestwa Jchmci czego niepre sie ale Oyczyznie litauis fidem, proszę WXcey Mci iako Prymasa racz Polski doyrzec, dopilnowac interesow ktore idą ordine exitioso. Zasz to colligatią z Cesarzem Je Mcią tanto moturpostanowioną za przyiazdem swoim Pan Marquiez de Betton rozrywa y ieo pretio inuisi niemcy quo przesłych czasow byli francuzowie ktorych grzebąc Lubomirskich, Sapiehow, Jablonowskich w sopetną i niezapomnioną obłudą cessure lucro confidentiey in populo tamtych discreditując Jmci Pana Krayczego litewskiego poszłem przywiodła Krolowa Jey Mci aby ellarguieza wielkiego Posła Francuskiego Aegrigentium Supprimendo affrontowała. Teraz idola haec quae corruerant, erigantur, et prurientes insultus Daemonum ipsa scelerum licentia incitat. Fawory idą y augentur ku Francuzom. Posel Szwedzki Jms Pan Walsztein ten cujus opera colligatio staneta adversa pace Panu swoiemu y nam zgube vaticinatur co y ia sensu meo trzeźdze. wracaiąc Poselstwo ide scripto Krola Francuskiego przysłane przez Pana Marquieza de Betton Szwagra Krolowey Jey Mci do dworu naszego, Naprzod reinducia przyiazni dawney ktora ze ut factorum byla nadwątlona ijsdem mediis coalescat inuiolata. Secundario in robur tey przyiazni in fulcrum intencie Krola Jmci, albo dwanascie tysiecy woysku albo osmi millionow pinieg

monetą naszą realiter wylicza. Insuper Krolewiczowi Imsci in sociam uitæ Mademoiselle la Duces Danguin a Xiezniczkę Borkowską obiecuie cum assecuratione Promotionis stante vita Krola Imsci na Polską korone Krolewicza Imsci Jakoba, na co y Blankiet od Krola Francuskiego Krolowey JeyMosci do zapisania omni meliori et firmo modo przesz tegosz Pana Marquieza de Betton iest przysłany. Intimat combinationem animorum w Polszcze wzrozmionych Panow, a za zgodą tą łacno krolowi Imsci dostąpic pomienionych punktow auguratur, wszystkie te pollicitationes oblatæ na rozerwanie Ligi z Cesarzem Imsią, ut atterantur res Austriacæ Viribus Franci y Turczyna co i nąm anSequenter itidem minitatur. Uwazze WXciaMosc co się w Polszcze dzieie iako wolnosciom naszym (co y pierwey do WXceyMosci MMPana pisałem) insidiatur ale y postronnych Panow nieodwłaczaią się zarazliwe oczy, libertas circumcisioni sacratur. Racz ze tedy WXcaMosc MMPąn non leui pondere te pewne przestrogi moie y dac ad notitiam Uniwersałami statibus Regni et magni Ducatûs Lithuaniæ a zeby się zawczaszu postrzegali co się dzieie z niemi i iako na przyszły Seym Posłow swoich da Bog expedire,. Nec semper felix improbitas sic enim Deus decreuit ut qui Regum curiosissimus haberetur, esset infelicissimus. Bog nąm dopomoze et insontes conseruabit. Chciey ze tedy WXcaMosc nieodwłocznie id notum facere statibus iesli non stimulo meo stimulo wrodzoney krwi slacheckiey ktora libertatis est amans, stimulo authoritatis suæ ktora in tantum WXcey Mosci iest concessa ze regnantes corrigere mozesz, y atomos Rzeczeyptey zgube redolentes rospedzic, necessitatem habes. Hoc stilo Panuiący a Proximorum civiumq cæde religiosius abstinebit. Jezeli iednak WXcaMosc MMPąn non supprimes tak cieszki na Rzptą zamach, supra segnitiem WXcey Mosci ubolewac bede, y nie zamilcze Uniwersałami Ducibus populo ceterisq militibus promulgabo. maiąc in consideratione conservationem Oyczyzny w ktorey enutritus educatus sum. Wyiawie grontowne dowody ktorych doszedłem będąc admissus ad penetralia secretorum, ani się bede wstydac tenorem listu mego do WXcey Mosci eo respectu pisanego ut innotescat ordinibus malitia a ia gdy pisze do WXceyMosci MMPana precor per amorem Patriæ per Deum vivum nim Woysko bedzie wyprowadzone za granice na Oyczyzny racz te in præcautionem rozesłac Uniwersały dla ktorych rozesłania po Woiewodztwach y Ziemiach kilkadziesiąt Wołoskiego ordinuie towarzysza. Prosze o pretszą wiadomosc a zeby coby było omissum przesz WXMosc, ia mea authoritate y przestrogą wspierał. A teras iestem na zawsze. Datta w Lezaysku 11 Junij 1684. Anno.

Respons na tenze list Imsci Pana Kasztellana Krakowskiego pisany od Xcia Imsci Arcibiskupa Gnieznienskiego w Lezaysku de Datta 11 Junij 1684.

Zadnego in materia status niemiałem od WMM Pana listu y ten nie wierze zeby był od WMM Pana do mnie pisany raczey mutato nomine od Paszquina do Marforiusza jakiego. Atoli odpisuie ne sim iniurius famæ non ingemisco fatis Reipcæ y owszem radem zem się tych lat doczekał ktorych dawne wyglądały wieki ze za mądrą głową y waleczną regnantis ręką fortuna Oyczyzny naszey bliska iest, tego ze całego chrzescianstwa primos pozyska affectus, fatales poganstwa oddali terrores, y pożądanego dostąpi pokoiu, długiego da Bog quia armis parcam. Przy wielkich staraniach circa bonum publicum. IKM feliciter Regnantis: iezeli kiedy czasz iest ze tesz de regnatrice pomysli pewnie wten sposob zeby continuatia ingentium meritorum ugrontował sobie in cordibus filiorum Patris Patriæ nomen et affectum nieomylnie te naypewnieyszą in Regno libero et Electivo successionis Regum zakładaiąc maxime. Comhausi ab uberibus mentis IKMsci ktorey czasz nieiaki na początku Panowania IKMsci byłem tłumaczem co swiadcze. Super addo to co teras kazdy nisi sit talpa na oko widzi, ze IKM iesli kiedy affektem ktorey ex alterutra Domuum æmularum adhæsit, czynił to pro majori Reipcæ commodo y to tak ze zawsze commodis amici ante tulit commoda Patriæ iesli się zgodzic niemogły, przypomnieymy ieslismy sami tey colligatiey z Cesarzem Imscią niebyli hostes ktorzy to onie zelamus tak bardzo. A Pan wiedział quanto Reipcæ fructu trzymał ią tam zelozę y utrzymał z zyczliwemi Dobru pospolitemu synami. Iac temu wierze ze Francuzowie widząc ze się im nieponici porze radziby zepsowali te colligatią ale tesz i to, y ia, y kazdy, widzi ze ią IKMosc ingenti promovet zelo kiedy swiezo do niey y Wenetow przywiodł y przyiął wten Sąm czasz kiedy WMMM Pan (quis quis ille es) piszesz ze ią rospara. Zadnym osobom IchMsci PP Lubomirskich Sapiehow Jablonowskich compatior ze incauto partialitatis zelo nie co na te ktorą WMM Pan wspomnasz padli censure nec despero ze i to zas uleczy y IchMsciow meritis in Rempublicam wielkich swych æqui parabunt przodkow. Te zas wintereſsach coniunctiey z Pany postronnemi Nayiasnieyszego

Pana Naßego Domu transactie ktorych WMMPgn piszesz sq rzeczy dziwne tym ktego niewidali, Monarchow to rzecz Tractaty z Monarchami effecty ich iednak abo determinatia sine consilio nostro bywac niezwykła. Niemiey WMMPgn przecie ialoby segnem ze na starosc moie w Domu siedzgc wolnaciey mey modlenia sie za Rzeczpltq a nie mießania iey niepotrzebnemi diffidentiami incumbo et concessa mihi fervor quietę, nieprzeto iednak nieuspatruie coby sßlodzic miało Rzpltey. I gdybym widział co takowego poluzalbym ze nitu na de mnie scisley nrelocha Oyczyzny. Terasbym zyczył nieturbowac i siebie y Rzpltey prywatami publikq porleczonemu ale raczey kto. moze pomoc iey Viribus ad Victorias a kto nie iest potemu niedziel cicho iako y ia, czekaiqc iey przysługi według siebie. Niepozdzay ze mie WMMPgn ze nieradzę ale chciey consilium sequi meum Życzliwego WMMPana Brata i sługi. Z Łowicza 29 Julij 1684.

Kopia listu od JMci Piniąszka Woiewody Sieradzkiego do JMci Ligęzy Kasztellanica Zechowskiego & z Gorli 12 Maij 1677 &c.

Iuboc iestem certus iż JMPan Marßałek Poselski integra fide et illibata reputatione zakończył dzieło usługi swoiey w podaniu Konstitutiji do Grodu Warßawskiego; iż iednak mnie nie przyszło przy tym bydz obecnemu, lubom dni kilka po Seymie w Warßawie przemieszkał, przyszło mi powracaiącemu do Domu dosic czynięc obserwatorowi naßim tego Konstitutie te ktorem miał w Manuał moy wpisane per Oblatam podac do Grodu Radomskiego cuin cendo reputacya moia. Iż to co miałem uczynic w Warßawie, gdym tam dłuzey zostawac nie mogł expediuie w Radomiu. Wiecze czestokroc et optimi illud przychodzą in censuram Xiąząt chętnych; iezeliby kto ten Postępek moy na Seymiku WMMPP Panow opacznie brał. Uniznie proszę, abyś mnie powagą swoią zaszczycic raczył. dawszy testimonium Veritati, przeyrzawszy sie tym podaniu moim, zem integra tey Oyczyznie Fide. y wtożonej na nie Funcyji służył. Na dowod zaś tego ze praeter puram intentionem elucidatiji Vsługi moiey, nic więcey w tym sie nie znayduie

Posyłam Kopią Wmmść Panu moiey manifestatiy, gotow bydąc wszędy mieć arbitrū et Iudicem tey Sprawy Samegoż Wmmść Pana, którego łaskę pilnie. Życzliwe usługi moie. oddawszy Zostaiem. Wmmść Pnie uprzeymie Życzliwy Brat y sługa

Jan Odrowąż Pinczow

Kopia Manifestatiy Jmć Pana Starosty Orzeczinskiego.

Do Vrzędu Akt niniejszych Grodzkich Starościńskich Radomskich, obecznie przyszedszy Wielmożny Jmć Pan Jan z Iwanowic Odrowąż Pinczow Starosta Orzeczinski z Małey Polski do ordynowania constitutiy Koronnych na Seymie Generalnym Warszawskim blisko przeszłym Roku teraźnieyszego odprawionym przez Rzeczpltą Vchwalonych naznaczony y obrany Deputat, Solenna przed Vrzędem niniejszym Grodzkim Starościńskim Radomskim czyni Manifestacią w niżey opisany sposob: Ponieważ Supremus Luminis Fautor potym łaska et Iudicium Jmć Pana Marszałka Poselskiego za Wiadomością całey Rzeczypltey co loco na tym nie dawno Konczonym Seymie. mieć nie chciało, aby przy mnie. minimo całey Oyczyznie. cuius interesse tey Oyczyzny conditorum na tym Seymie Legum zostawała, gdy po Konczonym Seymie. trzy dni. mieszkałem w Warszawie. à constitutis propter molem negotiorum in hoc diem spatio nie mogły bydź podane do Prodamnie Zaś illatenus. ex multis rationibus tak długim rozniszczonemu Seymowaniem, nie przyszło dłużey Zostawać w Warszawie y abym to com powinien Jeymci Panu mmu Memu, Ktory vera Regnantium Felicitate Summa Zaś Virtute. Vigilis laboribus et inuicta animi magnitudine to Illutare tey Oyczyzny et gloriosum ad omnem prosperitatem opus Konczenia Seymu perfecit ze Voto przedtym expedita à Senatu taka Ordynacia y Locatia Woyska teraz in effectu stanęła ze immunitas zgwałcona Dobr Szlacheckich. restituta Suę Securitati honori et assecurata euicta Dignitas Klenotu Szlacheckiego Zmazanego niedawno Zadaiakim Rabowaniem. et illicita usurpatione et alia innumera immensa omnimoda euicta

Które

które Leges loquuntz super Principijs; abym mogł to com powinien Pana Mego
wyświadczył, y co mojey Oyczyźnie moiey. ex Officio ex consensu Ordinum Vchwa-
lone. á na ten czas wprowadzone w Manuał moy y Zdyduiącesie do Asty
ostatnich Asztach Kapitan Radomien podaie y Asticuis, tych Zaś ktorych inducere dla
trudności Residentow Jmć Marszałka w Manuał moy nie przyszło mi, a Tituły Consti-
tutyi czytane in Publico. et assensu zatwierdzone były podaie Salua per omnia
Authoritate illibata Virtute et reputatione Jmć Pana Marszałka Poselskiego y Jchmciow.
Panow Collegow moich, ktorzy Jchmć Pum coram et indubitanus) iż te wszystkie constitutie
tak Asti inserrent iako ich Wysoka Kazde reputatia et illibata Virtus. Gdzieliby
zaś przepomniał ktorey constitutiji tytułu, ktoraby ex consensu Ordinum stanęła á
podana przez Jchmciow in Volumen Legum, ten moy Actus nikomu pra-
iudicare nie może prasenti Manifestatione ostrzega. Co też Fide bona świadczę.
iż od Jchmciow Panow Posłow Woiewodztwa Krakowskiego proponita była Libertas
Woytostwa Bochenskie á byberuis ex postremo Jure antiquo, ktore służy Miastu
Olkuszowi, Wieliczce, Bochni, Zwalniające te Miasta, ab omnibus onerib⁹
a Woytostwo to iest in Locatione Miasta Bochni. czemu nikt nie contradicował.
Tak tedy explicowawszy radnem Actugi moiey, Oświadczam się przed Panem.
Pogodzinie coram Actis Generalibus; iż jakom tey Rzeczypltey bona & integra fide
służył, tak ecia ten Akt constitutiji persicio sine prejudicio Wysokiey Zawsze y nie.
naruszoney reputatiji Jchmciow Marszałka Poselskiego. y Jchmciow Panow Col-
legow moich. et optimo fine n⁹ ullo ambitionis priuatae prawym et temerae
presumptionis. Vtym Pobożna moia protestacia intencio, i gdzieliby redagu-
erez w tym Actey Rzeczypltey Oyczyzny moiey Judicium Sunto. A dla tey
pewności te Manifestatia moie podpisem ręki moiey utwierdzam. Jan Dzierzek
Piniazek Starosta Oświecimski Deputat z Małey Polski do constitutiji.

Actum in Actis Radomien. Feria Tertia post Dominicam Miseri-
cordie przyszłą Anno Dni Millesimo Sexcentesimo Septuagesimo Septimo

Locus Sigilli

Jchmciow Panow Posłow Woiewodztwa Krakowskiego
correxit Protestatia rescripsit

Copia Listu od Jeymsci Pana Marcina Dębickiego Chorążego na ten czas Sandom. do Jeymsci Pana Achaczego Ligęzy Kasztellana Czechowskiego y do Innych Jchmsciw. de Datt w Sandom: d. 9. Decembris. Ao 1655

Wielmożny à moi zawsze mści Panowie y Bracia

Zostawaiąc sam na tym placu na residentyi iako w Uczciwym Więzieniu odebrałem pisanie od Wmsciw MWMsci Panow. z ktorego wyrozumiawszy intentionem WmmWmsci Panow y Braci, zaraz iezdziłem do Jmci Pana Generała y referowałem mu to wszytko; barzo sie dziwował że Uniwersały z Nowego Miasta nie doszły WmWmsci Panow y Braci. wiadomości; dotąd iednak z ochotą przedłuży czasu, poki nie poprawi sie droga czekaiąc ochotnie WmWmsci Panow, gdyż y z inszych Powiatow, tak wiele Braci co dzień przyiezdza, czasem nie docisnie sie podpisu tego na Pieczęć Krola Jeymsci Gustawa Carola. Jako tedy wdzięcznie to przyiął od WmWmsciw Panow y Braci, tak spopondit, że KJm chce deferre tę ochotę; abyscie tym większą łaskę otrzymać mogli. VJKm. To tak oznaymiwszy z moich Zangm usług powolnością iako naypilniey zalecam sie do miłościwey Braterskiey łaski WmWmsci Panow y Braci. Zawsze powolny

Unizony Sługa y
Marcin z Dębice Dębicki.
A W Sand.

Pobory od dnia wczorayszego za dni dwanascie wszytkie à wszytkie roskazano oddać te piętnascie ktore były in Augusto. także y Reszty z dawnych Podatkow

Copia Listu od Nayiaśnieyszego Maiestatu po powtorney Audientyi Jchmsciw Panow Posłow Woiewodztwa Sandom. Jeymsci Pana Kazimierza Ligęzy Kasztellanica Czechowskiego y Jmci Pana Benedicta Zorawskiego do Jchmsciw Panow Senatorow.

Jan Trzeci Krol &c.

Wielmozni &c. Z niedawnego Seymiku Woiewodztwa Sandomirskiego za Uniwersałem naszym dla obrady Zapłacenia Woysku in Diem 9na Decembris w Roku przeszłym Złożonego, mielismy tu Posłow Urodzonego Kazimierza Ligęzę Kasztellanica Czechowskiego y Benedicta Zorawskiego; ktorzy inter alia puncta desideriorum Woiewodztwa swego dość feriude zalecony mieli; abyśmy Wielmoznemu Podskarbiemu Koronnemu, iakoby Perduellionis Reo racone przysiegi super Offm Secretariatus externo Principi pod czas Legatyi oddaney mandat z Cancellaryi naszey Koronn. wydać roskazali. Na ktore postulatum y usilną prozbę respons od nas wzięli, że Lege Metante takowe mandaty tylko praeuio Senatus Consilio wychodzić powinny, y że ta materya na przyszłym Seymie ustną iustificatią y przysięgą super Legacone wykonaną zdała się bydz uciszona. Przerzeczeni iednak Posłowie takowym niekontentuiąc się Responsem przez PP Rady przy Boku naszym bedące, powtorney u nas prosili audientiy, ktorą otrzymawszy, institerunt imieniem Wdztwa swego, prosząc usilnie abysmy to cum absenti Senatu per Literas communikowali Skłaniaiąc się tedy ad desiderium całego Woiewodztwa tak impensè nam doniesione do Senatu Utriusq; Gentis listy nasze wydac roskazalismy. Przeto V W desiderium przerzeconego Wdztwa in hoc occurrenti ukontentować, y iezeli Wielmoznemu Podskarbiemu ad Instaam tegosz Wdztwa takowy Mandat in Causa Perduellionis wydany bydz ma. Vczynisz W rzecz nam wdzieczną publico proficuam, kiedy Obeyrzawszy się na wszystkie circumstantie, poniewasz zarowno odmowiony iako y pozwolony Mandat czyni metum zatrudnienia Przyszłego Seymu pro solita prudentia dostatecznie zdanie swoie wyraziß. Czego praestolando dobrego V W od Pana Boga Zdrowia Życzymy. Dan w Jaworowie.

Wielmożny Mci Panie Starosto Wyszogrodzki

Jako do dobrego Katolika, iako do Brata, iako do Ziomka fiducius. Niemasz sie WMMPan oco vskarżać na diminutią czesto Braterstwa, czy to tytułu. Znam ia iura humanitatis, ale WMMPan podobno nieznasz iura sublimitatis Cardinalitia dignitas. Kanony czytać aequa Regibus maior Principibus. KJeMć każdemu rzecze in priuato, bracie, a gdyby napisał do WMMPana tobys rozumiał że żartuie. Non potestas saecularis, ale diuina hoc Sacerdotiam postanowiła. Ktore in Charactere Apostolorum Orbem Vniuersum Regit Honor Papiezoni należyty non disputatur, tak go Polak w Nogę pocałuie iako Włoch. a czemusz niema bydź proxime dignitatis tenże w Polszcze honor, iako y gdzie indziey: Exoticos titulos Polska wniosła nascente, iuż na ten czas ambitione ktora do tąd tak excreuisset że ktoby miał pieniądze toby iuż w Mitrze pod Baldechinem siedział. A to w Litwie po Imieniu sie wstydzi Szlachcic nazwać, tylko po Vrzędzie y dla tego Tytuły wymyslne, y po kilku na iednym. Wenetowie bankiety lege zakazali propter aemulationem y niemoże absq Senatus Consilio Obiadu sprawić. Ale sie Cardinalitia potestas exotica zwać niemoże ktora nascente sedere była et est Pontificis Consilium, ktorego nulla potestas Secularis, a tym bardziey Seym nec augere nec minuere może. Titulus fraternitatis pod ten czas vszedł do Polski. Kiedy to sami Polacy woiowali, y iakoby wspołtowarzyszami byli, y iesto to tytuł Secularis inter Saeculares, inter Ecclesiasticos Ecclesiasticus, ale żeby Secularis Ecclesiastico vel è contra Ecclesiasticus Saeculari dawał y to abusus. Ktorego JeMć Xdz Biskup Krakowski niechciał nigdy sequi. My zaś vel nimium

liberales Vel minimum wtym Partiales. To tylko dla zabawy discursus Summa rei non est in nostra potestate fieli minorem. Sam ieden quod collegę tot Censores Cardinalis Sanctis Bonifacius Xcia Kuntstihzowi Bawarskiemu rzki wdomu swoim niedał, ani Xciu Nyburskiemu a to sg Ota Vdzielni, a pozeng ich y Sgm Cesarz oto non reprehendit- bo wszystey Summam Sedem reuerentur choć nie Maiestatem. Zacym y naszym sie miedzirowac Ktorzy Kardynała niewdzięczy chyba maiowanego, Ze Zrazu difficiliores Je Mci Pan Woiewoda Krakowski niebył V Je Mci Xcia Kardynała Nuntiusza Zemu rzki niechciał dać Je Mci Pan Woiewoda Ruski niechcy sprzeciwiać ani expostulować bo verum gnarus. Jak to każda nowitas wpodziwieniu poki sie niewdroży. Kardynał nie powinni bydź ex omni gente et est de lege Ecclesiastica Ze w Polszcze drom kilku niebyło być to contemptus Nostri. Iako za Panowania dzisiey Szego Pana primus decor Polszcze rosit, tak purpura decus wraca sie cum fenore bo inauditu exemplum Zeby dwa oraz Polacy. Azeby Je Mci Pan wiedzyć Ze Servitor non est nisi Sigmisans domine samego tak pisze Ktorzy po łacinie piszą, bo Servus et mancipium iedno prawie Ktorego Słowa chyba podli bardzo Zazywaią albo swoim Panem. Piszą do Patrona Stow moich, niewiem Kto pozywa y oco bom Pozwow nie widział Pan Starosta Lowczynski niepowrocił przy ktorym wdzięczkio Krolewskich Sprawy a teraz piszą sie Wzmym Pana Serca Zyczliwy y powolny Servitor. Xdz Kardynał Radziewski

Traktat Wieczne Z Moskwą Pokoiu na Stolicy Zawartego 6ta Maij Poprzysiężony

W Imię Swiętey y Nierozdzielney Troyce Oyca y Syna y Ducha S. Pana Boga Nasze Wszechmogącego Ku wieczney y Swiętey chwale iego, y Ku Niesmiertelney tego Dzieła mocy wyrażonego Pamięci y Sławie y pomnożenie Dobra Chrześciańskie, y Ku ozdobie y pożytkom Narodow

Chrze-

Chrześciańskich do Pokoiu S. Skłonnych.

NAyiaśnieyszę y Dzierżawnieyszę Wielk. Ho-
spodara Jana Trzeciè z Bożey Łaski Krola Polskie. W. Xcia
Litt. Ruskie. Pruskie, Zmudzkie, Mazowieckie. Wołyńskie
Podolskie. Podlaskie, Inflantskie y innych Je K. Wielicżestw.
y wszytkich Stanow Rzeczpey Obojga Narodow Korony Polskiey
y W. X. twa Litt. My Wielcy y pełno Mocni Posłowie miano-
z Senatu, Krzysztoph na Grzymułtowicach Grzymułtowski, Woiewo-
Poznanski, Marszałek Koronny Hymn, Koscielski Starosta. Mar-
cyan Alexander Kniaź z Kozielska Oginski, Hrabia na Dzbo-
wnie, Kanclerz Wielki W. X. twa Litt. Mscibowski, Radosze-
wski, Dworzanski Sidzicynski Siemonycki, Z. Starosta.
A z Woiewodztwa Ruskiego z Wielkopolski Alexander z Przyiemy Przy-
iemski Podstoli Koronny Ostrzyński Starosta. Z Małopolski Ale-
xander Jan z Potoka Potocki Kasztellanic Kamienieckí Pułkownik
Je K. M. twa A z W. X. twa Litt. Mikołay Kniaź z Kozielska
Oginski Mieczník W. X. a Litt. Marszałek Wołkowyski

A z drugiey Strony Przeswietleyszych y Dzierżawnieyszych
Swych Wielkich Państw Boże miłością Carow, y Wielkich Kniaziow
Jana Alexiejewica, Piotra Alexiejewica wszytkiey Wielkiey Ma-
tey y Białey Rusi Samodzierzcow Moskiewskich, Włodymirskich, Mo-
skowskich, Carow Astrahanskich Carow Sibirskich, Państwy-
Pskowskich, y Wielkich Kniaziow Smolenskich, Twerskich, Jugor-
skich Permskich, Wiatckich, Bolharskich, y innych Państwow y
Wielkich Kniaziow Nowohorodu, Niżowskiey Ziemie, Czernichowskich
Rezańskich, Rostowskich, Jarosławskich, Białozerskich, Udor-
skich, Obdorskich, Kondyńskich, y wszytkiey Północney Strony
Powelitelow, y Państwow Iwerskiey Ziemie, Kartalinskich, y Gru-
zenskich Carow, y Kabardyńskiey Ziemie Cerkaskich, y Horskich
Kniaziow, y innych Mnogich Państwow, y Ziem Wschodnych Zasia-
dłych y Północnych Otczycow, y Dziedzicow, Następnikow, Państwy-
y Obladatelow Jch Carstwa Jasnie Oswiecone Xżę, y Jasnie Wielmo-
żni, Blizcy, Boiarzyn Kniaź Jeć Wasili Wasilewicz, Państwy-

Carst:

b

Czarstwennyie, większey Pieczęci, y Hosudarstwennych Wielkich =
Poselskich Dzieł Obladanatel, y Namiestnik Nowohorodzki =
Bliżny Boiaryn, y Namiestnik Suzdalski. Iwan Wasilewicz Bur:
turlin, Bliżny okolniczy, y Namiestnik Muromski. Iwan Iwanowicz
Czaadaiew Dumny, Diak Emelian Ichnatowicz Vkrainiow y Diaki
Wasili Bobinin, Wasili Posnikow, Prokop Woźniczyn, Iwan Wołkow =
Po odprawieniu od W° Hdara Nasze° Je K° W^a do Wielkich Hdarow
Ich Car° W^wa Poselstwa swoiego, y po oddaniu Je K° W^a Wieruszczey
y pełnomocney Hramot, także y wszytkich Stanow Rzeptey, pełney
mocy nam daney, będąc na wielu Rozchoworach mowiliśmy o dotrzy:
maniu między Wielkim Hdarem Je K° W^cwa Wielkimi Hdarami, y
ich obiema Wielkimi Hdarstwy, tak Koroną Polską y Wm X^m Litt^m
iako y Rossyiskim Carstwem, wprzod o wiecznym Pokoiu, a potym o
spolnym Soiuzie y o wypełnieniu nieliczonych nie opełnionych Punktow
w Dohoworach Andruszowskich y Poselskich o przeszłe czasy asz
do tego Nasze° postanowienia opisanych y wyrażonych, żeby wszytkie
niechęci y Vrazy na obie Stronie Vczynione na wieczne czasy Vspokoić,
y miłością błogosławienstwem tegoż Nadziei Chrześciańskiey Przenayświęt:
szey Bogarodzice Naszey y Przenayświętszey Dziewice Maryey y wszy:
tkich SS. Modlitwami. My W° Hdara Je K° W^a Rzeptey =
Wieley y Pełnomocni Posłowie y Wielkich Hdarow Ich Car° W^a Bliżni
Boiarowie, y Dumni ludzie, zgodnie Vmowiliśmy, postanowili y potwier:
dzili, między Nayiaśnieyszym y Dzierżawnieyszym Wielkim Hdarem
Naszym Ianem Trzecim z Bożey Łaski Krolem Polskim y W° X^a Litt°
Ruskim y innych Je K° W^a. A z drugiey strony między Prześwietley:
szemi Wielkimi Hdarami Bożą miłością Carami y Wielkimi Kniażami.
Ioannem Alexieiowiczem, Piotrem Alexieiowiczem, wszytkiey wiel:
kiey małey y Białey Rusi, Samodzierżcami y mnogich Hdarstw Ziem
Wostocznych Zapadnych y Siewiernych Otczycami y Dziedzicami, Na:
slednikami Hdarami, y Obladatelami Ich Car° W^u y ich oboyga =
Wielkich Hdarow Naslednikami y wszytkimi Stanami Rzeptey oboyga
Narodow Korony Polskiey y W° X^wa Litt° Duchownemi y Swieckimi y
Wielkich ich Hdarow Poddanemi bydź wiecznie Miru y Pokoiowi Chrze:
ściańskiemu, tak iako rzetelnie y obszernie niżey opisanemi Punktami
iest wyrażono.

Punkt. 1.

W tym postanowionym y Vtwierdzonym Wiecznym Miru y Pokoiu, wszytkim niechęciom nieprzyiaźnioścom y nieżyczliwościom obudwu Stron aż do tego czasu y dnia do skończenia teraźnieyszego Wiecznego Miru od początku naruszenia przeszłych Polanowskich Traktatow wprzeszłe czasy, Woynami, Mieczem albo innemi iakiemi kolwiek nie Druzkami Vczyniły się, we wszytkim odstawionym y spokoionym, y potym niemaiącym niepamiętnym y zapomnianym bydź maią, Także y Mierzym wszytkim przeszłym Traktatom z początku y po przeszłey Woynie, aż do tego Wiecznego Miru postanowionym y Vtwierdzonym iak przeszłemu Polanowskiemu Wiecznemu Miru postanowionym y Vtwierdzonym tak y Andruszowskim, y Poselskim Moskiewskim iakie kolwiek w Vch Punktach wyrażone y opisane bydź odstawionym, y potym nie wspominanym, y puszczone bydź maią w niepamięć na Wieczne czasy, y tym teraźnieyszym trwałem Wiecznym Mirzym Naszym postanowieniem y Pokoiem między Wielkim Hdarem Naszym Je K° W^a y między Wielkimi Hdarami Jch Car° W^a y ich obudwu Wielkich Hdarow Następnikami y napotym będącemi Wielkimi Hdarami Xżętami Polskimi y Wielkiemi Xżętami Litt^mi y między Wielkimi Hdarami Carami y Wielkimi Xżętami Moskiewskimi, y między ich Wielkimi Hdarst^w Ziemianami y Hoodami, iak temi co dawna w ktorey Stronie były, tak y temi Zawiowanemi, ktore teraźnieyszym Wiecznym Mirzym Traktatem na ktorą Stronę są postąpione, y Między Poddanemi obudwu Stron wszelakie° Stanu ludmi bydź odnowiony Stateczney Vtwierdzony Nieprzerwszoney y prawdziwey Druzbie y dobrey Wiernośći y Sąsiedzkiey iak podług teraźnieyszego naszego Vtwierdzenia na wieczne czasy ktore z obudwu Stron bez wszelkie° naruszenia trwałe dzierżane bydź maią tak Je K^mu iako też y Carskie° W^u y następcom ich między sobą we wszelakich sposobach Dobra spolnego y chęci y Brat Brata lepszego szuka, y we wszytkim wprawdzie zgody postępować, y potym temu wiecznemu Miru od Wielk. Hdara Naszego Je K° W^a y od Wielkich Hdarow Jch Carskie° W^a y ich obudwu Wielkich Hdarow Następnikow napotym będących od Wielkich Hdarow Xżąt Polskich y

Wielkich

Wielkich Xiążąt Litt. y od Stanow Rzeptey obojga Narodow Korony Polskiey y W. X. Litt. Duchownych y Świeckich, y od Wielkich Hetmanow Koronnych y Wielkich Xiążąt Roßyiskich będą y Deiere-
zanemi y wyżey mowionemi wieczney czasy bez wszelkie nayszego

Punkt 11.

A. Wielkie Hetmanstwa Nasze. Je. K. W. także y Wiel-
kich Hetmanow Ich Car. W. ich Hetmańskie mianowania, y Tytuły
pisane obiedwie stronie będą maią. W ich Hetmańskich Hramotach y we
wszytkich pismach, y na ich Hetmańskich Hetmańskich Pieczęciach
wyrażone podług ich Hetmańskie. Dostoienstwa y czesci tak iako
z teraźnieyszey y stwierdzoney trwałości, na początku wyrażono iest
bez ymmieyszenia y przemienienia. Swoiey Je. K. W. Senatorowie Wo-
iewodowie y Hetmani, y wszelkie. Vrzędu y Stanu ludzie, komu =
dzie wiedzieć należy, także. Pogranicznych Zamkach będą y
Je. K. W. Boiarowie y Wowodowie y przełożeni ludzie komu gdzie
wiedzieć będzie należało podług okazu Wielkich Hetmanow ich Hetm
skie. mianowania, y Tytuły we wszelakich pismach podług teraźnie
szego Naszego postanowienia, iako na początku iest mianowano
pisać maią. Przestrzegaiąc tego aby do Nieprzyiaźni pożyczyna wni
wszym dawana nie była, a Expedycye wszelkie Kancellaniey Je. K.
W. y od Pogranicznych Korony Polskiey y W. X. Litt. ludzi Jey
kiem Polskim y pismem iako do te. Wieczne. Mieu pod czas przyszłe
go przymierza działo się wychodzić maią.

A kiedy im Wielkim Hetmanom Je. K. W. albo im Hetm
W. w Ziemiach y w Zamkach które P. Bog potym zdarzy, od ich Hetm
skich Nieprzyiaciół y temi oni okazowa Wieley Hetmanowie mogą po-
stać się bez ymmieyszenia. A te Nowe Tytuły za podeiwaniem tego
Wiecznego Aktu poczytane będą nie maią, a ktorzy ludzie ich Wielkich
Hetmanow wszelkich Tytułow pewnie wiedzieć maią, tedy tym wo-
stach swoich y we wszelakich pismach ich Wielkich Hetmanow mia-
nowania y Tytuły pisać będą we wszytkim iako wyżey mia-
nowano albo napisano w Punkcie napoczątku. A kiedy u Je. K. W.
zdarzy się Poselstwa albo inne dzieła z drugimi okolicznemi Hetm
y Hetmańskiemi gdzie się zdarzy mianowac albo pisać w Pismach Du
chownych y świeckich y w Dohodach Je. K. W. Polskie y ich

Car.

Car° Wa Rossyiskich, a Zeby od pomylek w Tytułach Obudwu Stanow Naszych od Pogranicznych prostych Nieznaiomych ludzi okazya nie Dniała się. Tedy potym Obudwu stron Pogranicznii prości ludzie nieporzadnie będą Tytułow Hanskich Zupełnych y Szczupłych pisac, ze: dno tylko mianowac Je K° W° y ich Car° W° A Woiewodowie Vrzędnicy y Pospolici ludzie opisaniu mianowania y Tytułow Obudwu Stron obudwu Wielkich Stanow podług tego Traktatu Wiecznego Mieć Stroną się maią iako o tym w Punkcie wyżey mianowanym y pisanym.

Punkt III.

Także Vmowiliśmy y postanowili, iż wszytkim Ziemiom y Zamkom wprzeszłey Woyny od Korony Polskiey y W° A° Lit° zaiwowanym to iest Smoleńskom z Horodami y Viazdami które od tego Kraiu od Witepskiego Polockie y od Hrzhanskie Viazow Smoleńska należą Dobrorokpuszczi, Białey Krynicznemu, z Swoimi Miastami z Viazdami y przynależnościami, iako one znayduią się do tego czasu podług przymiernego Traktatu będą w stronie Ich Car° W° Z Odwiecznego Kraiu Rossiiskiego, y kędy iż Siewierskie Zamki Czernichowi Stародубowi, Nowohrodkowi Siewierskiemu, Rossosskowi, y innym także y wszytkiey małey Rusi tey strony Dniepra Horodowi Nidzkim, Pereiasławiu Batyrynu, Połtawie Perewołoczney, y wszytkim tego mało Rossyiskiego Kraiu. Zamkom Ziemiom y Miastom iakimikolwiek przerzeczkami y Vroczyszczami na czasy ze wszytkimi swemi Viazdami, Siołami y Derewniami, y ze mich mieszkaiącemi w nich wielkich Stanow ludźmi y przynależnościami, iako one do tego podług przymiernego Dohoworu Zostawały w stronie Car° W° na wieczne czasy. A Je K° W° od Dniepra przes ten wszytek pomieniony mało Rossyiskiey Kraiu żadnego Zamku y Miasta ani Wsi aż do Putywolskiego Rubieża we Władzey y Dzierżeniu od tey czasu y do dnia wiecznego Im należeć wiecznie niema y mieć niebędzie. a Za Dniepr Rzeki Kiiow ma też Zostawać także w stronie ich Car° W° y takowym Granicznym, miano wicie wierzch Kiiowa będzie Dniepru począwszy od Vsia Rzeki Irpeiu która do Dniepr wpada Wniz Dniepr z Horodkami, Zyrpolem y Stanikami, także Dniepr Wniz mila, a stamtąd począwszy od Dniepra prostym przez Pola Duktem po pzec mil wszerz a od tego mieysca także prowadzoc prosto potem do Stukny Rzeki, ma w stronie we Władzey y Dzier-

żeniu

Jch Car: Mci zostawuie a oksto Kiiowa wszytkie grunta ktore sg mg:
dzy Rzekami Irpeniem Stuchng abo Stulmg az po Wasilkow. y ze mu
Miasteczka Wasilkowa, y od niego Wieżoh od Brzegu Rzeki Stuchny
po Pole iak Wasilkow stoi o pulmile wyżey. y stamtąd wpole na prost
do Brzegu Irpeni ma bydz duktt prowadzony. y co tym Duktem wyżey
iest między Stuchng y Irpeniem Rzekami to wszytko ma wstrong Jch Car:
nalezec wiecznie. y przez naznaczonych od obudwu Wielkich Se: Mci
y Jch Car: Mci Komissarzow osobliwemi znakami y kopcami te
granicze wyżey wyrażone Oznaczone bydz maią. a wnie Rzeki Dniepra
co sie mianuie Zaporki mieszkaiący we sieczu y w Kikacku, y widnych Miastach
y Zalmieniu nayduiący sie Lżący wiakich oni tam Ostrowach y siedliskach
wokoł Dnieprowych, w Wierzch Dniepra po wzdł Rzeki Jasminy ktora
wpada w Dniepr maią bydz podług tegoż wiecznego traktatu we Wsz:
tkich y Dziesięciu Wielkich Hdarstwach Jch Car: Mci także wiecznie ze
wszytkimi przy nich będącemi Starodawnemi Wolnościami y mieszcza
mi, a ze oni Zaporowcy wszelkie Vkontentowanie iak z Lasow tak
ze Zwierzynnych y Rybnych łowach, y solnych przemysłach, obmiesz
kiwania Starodawna porządnie zachowali, a od Rzeki Dnia Jasminy Granicza
ma bydz w Zwierzch wpole prosta linią prowadzona Zabywina nie
zaimuiąc do Jasu ktory sie nazywa Czarny wstrong ich Car: Mci ku ma
nalezec, a Se: Mci naltempey y potym będący Hetmanowie Polscy y Wielko
polscy itp. y cała Rzpta obwoła Narodow Dworny Polskiey do tych
wszytkich pomiemionych Wyżey Zborow y Miast y do Zaporowc iako
wcześniey obiemiey opisano Jednego porządku teraz y potym wiecznie
mi czasy mieć niemaią, y do tych Kozakow Hordowych y Rzeczon
ego Dniepra w wyżey opisanych Zborow obywatelow na
wiecznie czasy wstrong Jch Car: Mci y Rzpltey nic poco nieposyłać, ma
cego y Jednemu posyłać y za granicę naszą Se: Mci wywodzą
cego y przyimować Swoim Jch Car: Mci niekazą y Jednemi drogami
Jednak Stosunkami na wiecznie czasy, y tym Jednowiercom Kto pienem
za Stosunkami y we wszytkich posługach Se: Mci y Jednym iego
wstrone Wielkich Hdarow Jch Car: Mci także y do Cerkiewnych wsz:
Jskich y Zakonskich Panstw nieprzyiacielskich y na Pieczęci wyrażenia
tych pomienionych Wyżey Zborow niemieć y Stykom Se: Mci
w Jednakowych porządkach postawionym wiecznie

Punkt IV.

Ito postanowiliśmy y Vtwierdzili. Ze Wielki Hdar: Se: Mci

y Rzepta Mato Rossyiskie Linniu wtych postąpionych wyżey opisanych
Hordach Obywatelow Stanu tego y wszelkie Stanu Hordowych takze
y Zaporskich Kozakow istotnie y prawdziwie sercem Krzesciańskim
od Poddanstwa swego y od przysięgi odstępować y odpuszczaiąc żadney
nad nim Zemsty mieiącym y nieposzlednim wprotekcye swoie przyimowac
y do Miast y do Hordow tam będących wstępować się nieczynemi
czasy niebędą y niekażą, a wzaiemnie y Wielcy Hdarowie Ich Car. W.
tych Kozakow za Dnieprem będących Je K. W. należących pod obronę
swoie przyimowac y do Miast y do Zamkow tam będących wtempora
sie na wieczne czasy niebędą y niekażą.

Punkt V.

Ieśli ich Car. W. Poddani od Smolenskie y Pskowskiego
y innych Mast Rossyiskich Hordow Granice albo mianowicie od K
iowskie Czernichowskie Pereasławskie Niżynskie Starodubow
skie Radzieckie Putiwlskie Lubenskie Mirhorodzkie Przyłu
ckie Pułkow, y winnych iakich kolwiek Miastach ktore wstrong
Ich Car. W. sq na wieczne czasy wstąpione albo w Zaporzu będą
sie swawolni y nieposłuszni y ich Car. W. y Przeżo[illegible] swoim
posłuszenstwa odstawać niebędą, y zechcą w Poddanstwie Je K.
W. y Rzepty będą, tedy Wielkiemu Hdarzu Je K. W. następcom
y napotym będącym Wielkim Hdarom Krolom Polskim y Wielkim
Xiętom Lit. y Rzepty tych swawolnikow do Poddanstwa swego
y pod obronę nieprzyimowac, y za nich niewstępować się, ani op
ponować się y taiemnie y iawnie ich niepodmawiać, y żadnego do
nich nieposyłać y Wogny niewszczynać, y tego Wiecznego Mirn za
dnemi sposobami nienaruszać: takze ieśli K. W. Poddani od Pob
ckie y od Witepskie Linniu albo Zadnieprskich Hordach w
Białocerkiewskim y Pawłockim Pułkach albo w Ilmiowie y w
nych tamecznych Hordach Będą sie swawolni y nieposłuszni y
Je K. W. Przeżonym swoim posłuszenstwa odstawać niebędą y
zechcą w Poddanstwie y Ich Car. W. będą tedy Wielkim Hdarom
Ich Car. W. y ich Car. W. następnikom y napotym będącym Wielkim
Hdarom Carom y Wielkim Xiętom Rossyiskim tych swawolnikow do
Poddanstwa swego, y pod protekcią nieprzyimowac y do nich nie

wstempować się y nie opponować ani taiemnie ani iawnie ich nie podmawiać y nikogo do nich nieposyłać y Woyny nie wszczynać y tego Wiecznego Miru żadnemi sposobami nienaruszać y oraz obojm Wielkim Hdarom Jeg. Mciom y ich Carsk. Mciom między sobą we wszytkim ubezpieczonego chcieć y Brat Bratu lepszego szukać we wszytkim powinien postępować

Punkt V.

Ponieważ Wielcy Hdarowie Ich Car. Mcie podług Bratersk. swey ku Wmu Hdam Jeg. Mcie przyiaźni mocy dla Wiecznego pokoiu pewną Summę pieniędzy tj. iest Rubli Moskiewskich odliczyć y Regestr oddać kazali, tedy z tych pomienionych pieniędzy sto tysięcy Rubli Wielcy Hdarowie ich Car. Mcie postanowieniu tego Wiecznego Miru teraz Jeg. Mciom Wielkim y Pełnomocnym Posłom przy odprawie ich oddać wskazą, a ostatek pieniędzy z ich Car. Mci Skarbu Rubli z Stronny ich Car. Mci wprzyszły rok to iest od Stworzenia Świata 7195 a od Narodzenia Chrystusowego 1686 Roku w Maiu Styczniu przystanym Jeg. Mciom Dworzanom w Smolensku oddać wskazą.

Punkt VI.

Co Vnas Jeg. Mci Wielkich y Pełnomocnych Posłów y ich Car. Mci Bliznych Boiar y Dumnych ludzi między nami zaszłe trudności o tych zrujnowanych Horodach y Miastach które od Miasteczka Staick Wnz Dniepra po Rzekę Sasminę są mianowicie Pysznow Trechtimirow Kamion Mosena Sokolnia Cerkasy Borowica Biuyn Worenkow Krytow y Szechyn o których znam Jeg. Mciom Wielkim y Pełnomocnem Posłom Ich Car. Mci Bliznim Boiarowie y Dumni ludzie mowili y dopominali się żeby im było w Dzierżeniu y we Władzy Wielkich Hdarow Ich Car. Mci Wiecznie Wnz Dniepra idąc Granicą od Miasteczka Staick po Rzekę Sasminę My Jeg. Mci Wielcy y Pełnomocni Posłowie niemamy nato od Jeg. Mciom y od Regestry do Vmowienia pełney mocy Vstąpić niechcieli. Tedy my Jeg. Mci Wielcy y Pełnomocni Posłowie y Ich Car. Mci Bliznie Boiarowie y Dumni ludzie zgodnie ten Punkt takim sposobem Vmowili y postanowili że te mia-

sta

sca Zostawać maią puste tak iako teraz Sg. Ktorych wszyst manowa-
nych Hordach y Ziemiach, y o Granice Ich Car. Mci wieky y pewnemi Postano-
wi Je K. Mci y Rzeptey dla potwierdzenia teraźnieyszego Mirn wyprawienia po odda-
niu Ich Car. Mci potwierdzaiey Hramoty y po odebraniu Je K. Mci przysięgi y
po przyięciu Je K. Mci wzaiemney potwierdzaiey Hramoty do nich Je K. Mci
y Rzeptey y ktym Ewyiadowemi od Je K. Mci y Rzeptey z Senatu Dohowor Vczyniq.
A ieżeliby te dla iakowych zachodzących ten czas trudności do Skutecznego Dohoworu
przyść niemogło, tedy wolno będzie natenże czas tego Dzieła ten Punkt odłożyć do
innego lepszego y sposobnieyszego czasu. A pokąd dostatecznie ktym Dohowor y
postanowienie niestanie te mieysca maią będą puste. A do naruszenia tego Wie-
cznego Mirn tego za Zatrudnienie y omieszkanie niemieć, y dla tego teraźnieyszego
Wiecznego Mirn nigdy nienaruszać, y potym za naruszenie nieprzyczytać

Punkt VIII.

Ieżeli wprzeszłe przyimowane lata w Nadzieię tego Wiecznego Mirn z
Zawojowanych Hordow, y Ziem Jsta pione są wtwng Je K. Mci Hordy y
Miasta, Połock, Witepsk Dynenburk, Newel Srebicz Wielż Luin, Reze-
ca Marienhaus, ze wszytkimi Inflantami Południowemi, y ze wszytkimi tych
Hordow Woiewodztwami y Powiatami zdawna do nich należącemi, y tym Hor-
dom będą wtymże Je K. Mci Następnikom do tych wyżey mianowanych Hordow
y Miast nie wstępować się, y przyczytania do nich żadnego niemieć. Takież y
te wszytkie Włości które Wiecznego Dzaiey za Jazem zaiechali wtwng Je K. Mci
należeć y oddane będą maią

Punkt IX.

Vważywszy dobro całego Chrześciaństwa, a Zyczęc Narodu po
Bisurmańskim Jarzmem ięczące tak ciężkiey wyswobodzić niewoli
i nadewszytko chcąc prawdziwą Wiarę Bożą y Chwałę iego, Maho-
metańskie zbrzydliwości wyrzuciwszy do Swiątnic Pańskich wprowadzić
Widząc przytym niepewność w zdradliwych z Poganstwem postanowieniu że
ten Rożyn Sg y wszytkich Chrześcian spolny Nieprzyiaciel Soltan Surecki y
Han Krymski postanowionych z Wielkimi Hdarami Ich Car. Mci Mirnym
Traktatow do niedotrzymania przyswodząc, posyłali od siebie z Krymu y
ze Azowa na Vkraińskie Ich Car. Mci Hordy y Miasta Woiennych nastą-
pieniem Beiow y innych Murzow z Mnogimi Woyskami ktorzy wielki
Plon zabrali, y Znaczne spustoszenie vczynili. także y na Hdarskow

W° Hdarz Je K° W^a mieć Vzymawszy Vczyniwszy Zwłoką Pokoiu Woyny nastąpili. Tedy po Mnogich w Zwrocach Vmowach y postanowili Ze Wielcy Hdarowie Ich Car° W^a podług Bratersiwey Swey ku W^a Hdarzu Je K° W^a przyiazni y miłości we dług Zgodania Cesar° W^a Rzymskie° y Je K° W^a Francuskie° y Kurfistra Je K^u Brandekurskiego, także Rzeptey Weneckiey za nastąpieniem postanowionego Wiecznego Mimi Zerwali Ich Car° W^a Zerwac Pokoy ktory z Sołtanem Tureckim y z Hanem Krymskim dotąd dotrzymywali a Soiuz z Je K^m Wm Wiecznym obronitelnym przeciwko Pogaństwu przyiąc a nastupatelny pokl z Bisurmanim Woyna trwać będzie. Azeby tym gruntowniejszy y Skuteczniejszy ten Soiuz postanowiony Zostawał, tedy Zarazem w tymże Wodziennym czasie teraźnieyszego Roku od Narodzenia Chrystusowego 1686 a od Stworzenia Swiata 7194 Za Mnogie Bisurmanskie Nieprawdy dla Imienia Chrześciańskiego y dla wyganienia wielu Chrześcian z Bisurmańskiey Niewoli z ciężkich gdzie Wodzienna okazya z Bisurmany potrzebowac będzie roskazu Ich Car° W^a Woyska Swoie do Siewy postać ze wszelką Woienną amunicyą y na przeprawach na Dnieprze gdzie Krymskie Woyska Zwykły przeprawować się zabraniając przeyścia do Hdarstwa Je K° W^a y na tych mieyscach wielkie Woienne Dzieł y przemysł nad Nieprzyiacielem Krzyża Swiętego także y Duńskim Kozakom roskaz Wielcy Hdarowie Ich Car° W^a na tego z Nieprzyiacielem nastąpić y przemysłu Woienny czynić na Czarnym Morzu pod temi z Krymskim Tartami y pod ich Hdarami y Miastami odwracaiąc Siły Bisurmańskie Hana Krymskiego od Hdarstwa Je K° W^a pod pomocy Bożey. W Przyszły zaś Rok od Narodzenia Chrystusa 1687 a od Stworzenia Swiata 7195 także na potym idące lata mnogimi siłami na Samy Krym pospołu z Swoim Ich Car° W^a Je K° W^a y z Je K° W^a Wszystkim Wojskiem mnogim Woyskom przez czasy Woienny przez na Tureckie Woyska y Ordy Bisurmańskie ze wszystkimi Woiennemi amunitiami Woienny przemysł czynić odwracaiąc Siły Nieprzyiacielskie zewsząd na Woyska Ich Car° W^a Jednoczywszy się z Krymskimi Siłami Nieprzyszli do tąd pokl W W. Hdarz Je K° W^a y Wielcy Ich Hdarowie Ich Car° W^a z Bisurmany spolny wskoy nieustanie

Punkt X.

Skiedy da Pan Bog Jch far. W.a Woyskom wstąpić
Woyną y Woynę Woienny przemysł nad Krymskim Turtem a iesli
Sołtan Turecki ruszy wten czas Woyska na Hdarstwa Jch far. W.
a osobliwie do Kiowa y do innych Miast na ten czas Jch W.
Kommym y W. Xiąz. Woyskom isc przeciwko Woyskom Ture-
ckim y nad tymi Nieprzyiacielskimi Woyskami swemi Sztuki czynić
Woienny przemysł odwracaiąc te Woyska od Hdarstwa Jch far. W.
Jak ter wzaiemnie Wielcy Hdarowie Jch far. W.a Woyskami swe-
mi im odwracać maią, gdyby takoważ Siła y potęga miała nastąpić
Porturmańska na Państwa Jch W.a osobliwie na Wo y na
inssze Miasta y Zwoyą się miedzy sobą iedeń drugiego zatrzymać
takim sposobem iako wyżey opisano.

Punkt XI.

Iż postanowilismy Wielkim Hdarom Jch far. W.
postanowieniu tego Wiecznego Miru pisać do Sołtana Tureckiego
y Hana Krymskiego w Hramotach Jch far. W. obiaśniaiąc
o tym Wiecznym Miru y o Soiuzie Vczynionym, y żeby Sołtan
Turecki y Han Krymski Z Woyskami swemi na obadwa Hdarstwa
Woyną nie następowali y od Woyny dostatecznie przestali y Vkontento-
wanie na obie Strony Vczynili y iesli potym Jch far. W. Hramotach ku
du W. Hdara Jch W.a y Jch far. W. Sołtan Turecki y Han
Krymski Druzby y Miru, Szukaią y od Woyny dostatecznie Zechcą
przestać, y w zdaniu Hdarskim Vkontentuią, y Je W.a zdadzą
Zawojowane Zamki Kamieniec y inne należące Kroze tym Kamieńcem
są Zawojowane. Natęn czas Zechcą W. Hdar Je W.a. Wielcy Hda-
rowie Jch far. W.a między sobą o tym przez Posłow albo Posłannikow la-
bitelnie Vczynić obsyłki y z Sołtanem Tureckim y z Hanem Krym-
skim Mir społnie postanowić, y Zawojowane przez pokoy odebrać
y tym Je W.a Vmasię Kontentować. ale ma bydź za mieszkaniem Je
Je W.a zinszem Poligatami Je W.a y Rzepter, do czego Je

Wo: y Rzepta przy wodzie tych Cohgatow aby nato Ze Zwolili o pieciu ie iakoby Ie Wo ma nadzieie Ze to cisze Cohgaci nadi Vczynic bo: zwolą. A ieli Soltan Turecki albo Chan Crymski będą V. Wiel: kich Hdarow Ie K° Wa albo Vich Car° Wa Drugby szukac bo iednemu, tedy iedna Strona bez drugiey wzadne Dohowody Sol: tanem Tureckim y Hanem Crymskim Vczaczac y Miru zniemi czynic niema, a bydz tym Dohoworom Za Spolng Ie K° Wa y Car° Wa zgodą y Dohoworem y miei Wmu Hdaru Ie K° Wu y Wim Hdarom Ich Car° Wu spolne około tego Staranie, zeby postanowic Sliz Soltanem Tureckim y Hanem Crymskim do pozytku Ie K° Wa y Ich Car° Wa Panstwom bez przerwy Zadney Zimi Woyny, take iako opisano wtym wyzey mianowanym punkcie, y zdybac Sie o tym Wm Hdarom Ie K° Wu y Ich Car° Wu między sobą czestokroc

Punkt XLI.

Przytym Wielki Hdar Ie K° Wa Wielkich Hdarow Ich Car° Wa vczynia Ze Ie K° Wa Cohgaci Cesar° Wa Rzymskiego y indi po Vczynionym y Zapiszonym Dohowodze przeciwko tym Bi: surmanom wtakowymze Sile y moc Zastawac będą wiakiey Ie K° Wa y Ich Car° Wa Cesar° Wu Rzymskiemu, y Rzeptey Weneckiey y Ture: ckim Soltanem y z Hanem Crymskim do Miru nieskłaniac Sie y ie: dnemu bez drugiego Pokoiu nie Stanowic, y owszem Z Swoich Stron Zastawiac Sie y odpor y przemysł nad nimi przy Mocy Bozey nastu: patelny y obronitelny Wszytkimi Silami czynic iako teraz iest do tego poki V W Hdara Ie K° Wa y Wielkich Hdarow Ich Car° Wa z temi Bisurmany Woyna y Soiusz nastupatelny trwac będzie.

Punkt XLII.

Takze Vmowiliśmy y postanowili Ze W Hdara Ie K° Wu y Wielkim Hdarom Ich Car° Wu przeciwko tymże Spolnym Chrzescian Nieprzyiacielom Tureckiemu Soltanowi y Crymskiemu Chanowi od nastupatelnego y obronitelnego Soiuszu W Zywać K° Wu Fran: auskie° a zeby y on do tego iego Zlączenia przykładem wszytkich K° Chrzescianskich przeciwko Bisurmanom przystąpił, y przy mocy Bozey Swey Swoiy Woyskami albo Dzengami wspomagał, iakby

Sie nedać temu Nieprzyacielowi nad Hdańską Chrześciańskim
wspreszeniac. Do tegoż Wzywać y innych Chrześciańskich M
narchow, ktorzy ieszcze w Soiuz nie weszli, iako to Angielskiego
Duńskie. K. M. y Rzpltą Holenderskiego

Punkt XIV.

Jakiedy za Wolą Bożą y za Zwoleniem W. Hdarą Je K.
W. Wielkich Hdarow Ich Car. W. z Sołtanem Tureckim y Hanem
Krymskim pokoy wieczny stanie y Woyna skończy się. Jeżeliby
Sołtan Turecki albo Han Krymski albo przez Wezyra albo przez
Galgę y Sołtanow na Państwa obudwu Wielkich Hdarow albo pod
ze Gnich iednego nastemporał, y pod Kiiow albo na inne Krainy
skie Zomki albo na Podole ku Krowom Wezyra y Baszow z Woy
skami Tureckimi posłał, także Han Krymski Galgę albo Kan
clyna z Murzami z Tedy Soiuz skroniteły takimże odwrzeczniem
y sposobami iako o tym wyżey postanowiono W. 10 y N. Punktach
bydź ma. A ieżeli po dokończeniu teraźniey Woyny y po Pokoiu
wym z Sołtanem Tureckim y Hanem Krymskim Pokoiu naruszenia
od Sołtana Tureckiego y Hana Krymskiego niebędzie a chciałby
Ktory kolwiek z Monarchow Je K. W. albo Ich Car. W. Nową nastu
pateln Woyną Zacynać, y do Państwa ich z Woyskami wść tedy ie
dna Strona drugiey tę Zaczętą nastupateln Woyną wspomagać nie
ma, y ten nasz teraźniey z Soiuszowy Dohowor ma bydź dla sta
wiony

Punkt XV.

Zdrugiego Kraiu co Kiiow, Horod y przynależące
do Horodu Kiiowa wyżey pomienione Horody y Miasta Ktore
w Wegim Punkcie są wyrażone, także y na drugiey stronie Dniepra
od Czerniechowa y od Kamyduborza wyżybać z obudwu stron drugich Sę
dziow y Commissarzow, Ktorzy Sędziowie y Commissarze podług tego z mię
dzy Hdarami y Miastami także y między Je K. W. Horodami y Mia
mi wzaiemnie Ziem Veryng y tayemnym Zyiącym ludziom na spiedze
stwu Zakazuią przez Znaki porobić, Ktore Ziemiami y Miastami Ktorey z
nich stronie podług tego Wiecznego Miru zbadać będzie należało, podług
gatce tego Zeby na obie strony miedzy pogranicznemi Obywatelami
mi niechęci y Dnedy nie wrastały

Punkt XVI.

A ponieważ wszytkie Hollandwa Zwyczay Skarbowi Hollandzkiemu do Spełnienia od targowych Kupieckich ludzi przemysłow tedy wnadzieią Obudwu Wch Hollandrow Nasz.ych Ich Hollandzkich Państwach Domżby Klubni y o tym Umowilismy y postanowili że o budowanie Wiel.ch Hollandrow Je K° Mci y ich Kr° Mci targowym ludziom (prod Zyczeń) od teraźnieyszego postanowienia Wiecznego Slubu ieżdżić na obie Strony ze wszytkimi Towarami nie zakazanemi z Paszportami tak w Stronę W° Hollandzkiey Je K° Mci do Stołecznych Zamkow do Krakowa do Warszawy y do Wilna iako w Stronę Wch Hollandrow Ich Kr° Mci do Państwa ich Swiętego W° Grodu Mosckwy wolno będzie, a Ci od Towarow płacić podług Vstawy obudwu Hollandrow wzięty z Zwyczayowych Miastach a nad Vstawę y bytku Kupcom y zadnych Grabiezow nieczynić, y tym ich niedrażać y Towarow niezatrzymywać ale wolne handle we wszytkim Obudwu Narodow Kupcom zachować. Także y Dwiną Rzeką do Rygi, y z Rygi do Smoleńska Kupcom Smoleńskim y innym przez Mosckwy Slach swoich y przez Hollandy z Towarami y bez Towarow mieć drogę swobodną bez wszelkiego zatrudnienia z płaceniem postanowionych Cett. A nad Vstawę Vtrzkow im y Grabiezow nieczynić, y tym ich niedrażać y zadnych grabiezow jak po te czasy było niezabierać y Towarow niezatrzymywać ale we wszytkiey swobodzie towar przez Mosckwy na obie Strony zachować mają. A Szlachcie Wchmość Je K° Mci y tych Kupcow żadny przez Sobie Swawolnie niewymagać y tym Kupcom od Targowych Handlow niedolganiać. W czym Je K° Mci także y zadnym Sposobem Vczyniono będzie.

Punkt XVII.

A Wktorey Stronie Swawolni y niepostuszni ludzie pokazuią się tedy o nich w Pogranicznych Hordach ma bydź obiano Wo: iewodom y Commendantom y nad temiż ludźmi podług Inquisicyey Karanie ma bydź bez miłosierdzia Vczynione y obudwu Stron w Pogranicznych Hordach Woiewodom y Pułkownikom we wszytkich Sprawach Dzielach Staraiącemi się bydź y Rozbojnikow y wszelkich złych ludzi y niespokoynych Szukać od których na obie Strony Zacnym się iakie niechcy bydź, gdzie

y Wkto

y wktorych Miastach ich Szukać y Złapać można, y podług ich Win czynić nad nimi Kary, ktoby czego bydzie za Nimi godzien podług wyszłego obudwu Hetmanow prawa, żeby miedzy Nami Hetmanami Naszemi nowiny nie było. A komu takie Pytki y Lokaty stoią się, y w czyim te ruchomości y Insze ludzmi rozdzielą się, tedy y to podług dostoieństwa oddawać, y Towarzyszom ich Zabronić także czynić Zakazy, żeby potym Tych Dzieł nie ważyli się.

Punkt XIX.

Ieśli Zaprzyczyny wszytkie nieszczęśliwości y Vrazy zdarzą się między obiema Stronami, y ktora Strona Vkrzywdzona bydzie, y tey Stroney Woiewodom y Namiestnikom dla takiey Krzywdy, albo Vyięcznia drugiey Stroney Namiestnikom y Woiewodom na Pruskich Pogranicznych Horodach, gdzie ten gwałt Vczynił się dać wiedzieć, y Ziachawszy się na granicę, te przeciwne postępki y Vczynki komu będzie należało wysłuchać, y po Bratersku rozsądzić, y Sprawiedliwość Vczynić bez Zwłoki prawdziwie. A tego Wiecznego Miru Za żadne pogranicznie niechęci y postępki żadnym sposobem nienaruszać.

Punkt XX.

Ieśli większe Dzieła zdarzą się ktorych Pogranicznym Woiewodom rozsprawić y Vspokoić niebędzie może ani to dobrze: żyć do Poselskich obudwu Wch Hetmanow zjazdow. A ktorych Posłow oni obadwa Wielcy Hetmanowie dla tych Dzieł Zobudwustron na granicę Zeszły tedy oni między sobą obiesz się żeby Zobudwustron było przy bez wszelkiego Sporu Ziachać się, y o tych Dzielach wktorych będą wy stawi Vmawiać się, y we wszytkim dobrą Sprawiedliwość prawdziwie bez Zwłoki Vczynić mają. A tego Wiecznego Miru dla żadnych nie rozsądzać.

Punkt XXI.

Także wtym Wiecznym Miru mają będą Vspokoione Wo Hetman Je Ko Wa y Wielkich Hetmanow Ich Car Wa wszytkie ich Hetmańskie Ziemie Horody y Poddani tak iż żaden Hetman Vnich nad Drugiem tayemney ani iawney nie Dręczby niebędzie zamyślał, ani sam sobą ani przez innych żadnego złego czynić y nie kazać.

Punkt XXXI.

Iakże Zgodnie Vmowiwszy y postanowili iż teraźniey-
szy Rasz Zgodny o Wiecznym Miru Dokonor na dotrzymanie wiecznemi
czasy Wielcy Hdarowie Ich Car° Wa przed Sz Ewangelią na Bli-
zkich Boiar y Dumnych ludzi, y na Wszytkich Je K° Wa Wielkich y
Pełnomocnych Posłow Dokonorney Zapisach pozwalaiąc Nas wyżey
pomienionych Je K° Wa y Rzeptey Wielkich y Pełnomocnych Posłow
Stwierdzić y Vkrzepić pozwalaią. Wzaiemnie y Wielki Hdar Nasz
Je K° Wa tego Wiecznego Miru Dokonoru na dotrzymanie ich wiecznemi
czasy na potwierdzenie Ich Hdarow Ich Car° Wa także y na Swoiey
K° Wa Hramotach przy ich Car° Wa Wch Posłach, ktorey do Je K° Wa
zpotwierdzoną Ich Hdarską Hramotą zestani będą, po przyięciu tey
Stwierdzki y Vkrzepi, y przysięgi na S. Ewangelią, wszym też wszelkie°
tłumaczenia, y po Vczynieniu tey Przysięgi tym Ich Car° Wa Wielkim
Posłom Swoią Je K° Wa potwierdzaiącą Hramotę z Hdarskimi Maie-
statawemi Koronami y Wa Cha itt° Pieczęciami w ręce oddać wskaże.
y do Wch Hdarow Ich Car° Wa ią Zatrzymuiąc odprawić. Ktorych Wiel
kich Posłach podług zwyczaiu obsytka przez Gońca Vczyniona będzie

Punkt XXXII.

Ponieważ wiele należy obojm Państwom Wch Hdarow
Naszych na porządkiey y czystey między sobą obsyłce dla wiadomości przez
Hramoty rożnych zdarzaiących się Dziełach Hdarskich, a osobliwie
do pomocy spolney przeciwko Bisurmanom, także y dla przymnożenia
targowych obojm tym Wielm Hdarstwom pożytkow. Z tych przyczyn
zgodnie Vmowiwszy y postanowili żeby przez Posłow takowe obsyłki
ktore pozadzy a mianowicie przez Gońcow, iako przed tym z wielkim o mie-
szkaniem bywało) podrzucaią wiadomości dla bezpieczeństwa y po-
Wch Hdarskich działy się y dlatego Poseta z Swoią Je K° Wa
podrzuconey od mieysca Residencyey Je K° Wa przez Hdarstwo Je
K° Wa aż do Kadzina Miasteczka na Granicy Woiewodstwa Mscisła-
wskiego leżące postanowiona będzie, ktora na każdy Niedzielę
drogą Swoią odprawuiąc, wszelkie Listy y Responsa iakie Hdar-
skie będą, także y Targowe według Swoiey do Miasteczka Ingra-
mowego Woiewodstwa Smoleńskiego Michnowicze nazwanego z Dzier-

Zamie-

Zawie Ich Car° W^a będącego Na Znaczonemu Post Magistrowi
nad Pasetą od Ich Car° W^a bez przestanku tam będącemu we Cało ści
oddawać powinna. Które te Listy wszytkie przyiąwszy przez Smo
lensk do Carskosiudzkiego Grodu Moskwy iak nayprędzey odsyła
ma. A w Zaymnie listy y responsa Hetmańskie ieśli będą. iako też
y Targowe z Moskwy do Athieznowica do Radzina przysłane Po
Magister od Je K° W^a na Znaczony przyiąwszy, iakoż nayprzedzey do
sca Residencyey Je K° W^a odsyłać będzie. a w Obudwu Hetmańskach
wodsyłaniu z Posłami (przez Hetmańskich na obie Strone posyłek.
y Hramot) od Kupieckich ludzi y od pisma ich wszelkich przemyt
Targowych Ordynowanego może bydź Pistawa po czym Kupiec podług
Zwyczaiu we wszytkich Hetmańskich będącego postanowiona. Żeby
Kupieckie pisma pod Zakazem nie przez inszych ludzi, ale przez pod
nowione Posłki przesyłane y V. Posłańców zapisane były.

Punkt XXIV.

Także Vmowiono y postanowiono z W^m y Pełnomocnym
Posłem będącym w Obudwu Hetmańskach w Poselstwach przed W
Hetmańskiem Je K° W^a y przed ich Car° W^a dla ich Hetmańskiey prze
sokiey części Poselstwa swoie odprawować Zawsze mieć na kryte
głowami to iest bez Czapek. A przyimować tych Posłów y Posł
ników y Gońców na obie Strony y odprawić z czesa podług Dos
stwa y przyiazd y odiazd im maią bydź dobrowolny bez wszelkiey
ski y zawadzania. A karmu Posłom y Posłannikom y Gońcom z
wszytkimi przy nich będącemi ludźmi dawać w Obudwu Stronach
w Koronie Polskiey iako y w Wm X^{mie} Litt^m iako też w Państwie
rzym Wielkim Grodzie Moskwie od przyiścia na Granicy y o
odprawy z tey Hetmańskiego do drugiego Hetmańskiego wracaiącym się
stom po 400. Rubli, Posłannikom po 50 Rubli Gońcom po 30.
Rubli na Niedziele. Podwod Posłom po 150. Posłannikom 50
Gońcom 30. y oprocz tego karmu Zimnemi y Letnimi czasy Posłom
y Posłannikom y Gońcom komu w swoiey drodze zdarzy się do Wiel
kich Hetmanow iachać, y po obsyłce podług Poselskiey zwyczaiu

wysłano do nich będzie żeby ich w Karmnym y z Vkontentowaniem Poselskim przyiąć. A ci Posłowie dadzą przystawowi ludzi y koni Regestr, y od przystawow iak w drodze tak y V W^ch Hdarow w Poselstwie iak długo będą, ochrona y część nad nimi podług Poselskie^o zwyczaiu czyniona bydź ma, a Vmnieyszenia w niczym iak w przyięciu tak y w odprawie do samey Granice nie Vczynią y czynić niekażą.

Punkt XXV.

A temi Posłami y Posłannikami Kupcow z Towarami iezdzić do obudwu Hdarstw tak do Je K^o W^a Korony Polskiey y W^o X^twa Litt^o Stołecznych Miast do Krakowa y do Lwowa, także y do Warszawy, iako też y z drugiey strony do samego Stołecznego Hdarstwa Ich Car^o W^a Horodu y gdzie Vkazano będzie Targowe albo na swoie Towary zamieniać maią iawno y nietayno, a ci Kupieccy ludzie przy Posłach tak długo poki w swoich Poselstwach trwać będą przebywać mogą. A po odprawieniu ich maią z Posłami na mały czas nieodstawuiąc odiachać. Także będący przy Posłach ludzie żadnego Narodu ludzi podmawiać y taiemnie z sobą wywodzić niemaią. A ieśliby kto obwiniony w tym znalazł się, tedy nad takim obwinionym Sąd skuteczny ma bydź Vczyniony. A kupcom zakazanych Towarow, Gorzałki y Tabaki do Rossyiskie^o Hdarstwa nie wozić.

Punkt XXVI.

Także w nadzieię wszelkie^o pożytecznego Sąsiedkie^o dobra obudwu W^ch Hdarow Naszych Hdarstwom służącego Wostroznosci nietylko o postronnych Nieprzyiaciel^skich zamysłach, ale y dla przemysłow w Kupieckich pożytkach, y winnych Bogu przyiemnych Dziełach zgodnie postanowiliśmy, żeby z iednego Hospodarstwa przez drugie Hdarstwo z Hramotami Hdarskimi przeiazd był wolny y bespieczny, tak z Korony Polskiey y W^o X^twa Litt^o przez Hdarstwa Ich Car^o W^a z Hramotami albo Paszportami od Je K^o W^a danemi do Perskiey Ziemi y daley y do Hdarstw swoich powracać ze wszytkimi przy nich będącemi.

cemi pożytkami w Obudwu Hdarstwach nie zakazanemi, y z ludem ich w Sąsiedzkiey ochronie z wolnym Podwod Naymem z płaceniem iednak do Stoynych od Towarow Cełł, iakie w ktorym Panstwie postanowione będą, ktorzy od Horoda do Horoda tych Obudwu Hdarstw, z wszelkim bespieczenstwem y pomocą bez zadzierżania przepuszczeni bydź maią.

Punkt XXVII.

Także Vmowiliśmy kiedy da P. Bog po potwierdzeniu obudwu Wch Hdarow Naszych dla Nadziei tego Wieczne Miru y nienaruszone dodzierżenia maią, Wielcy Hdarowie Je Ko Wa y ich Car Wa Okolicznym Hdarom z ktoremi Wieczny albo doczesny Pokoy iest w Hramotach lubitelnych, kiedy sie zdarzy przez Posłow y Posłannikow ten Vtwierdzony Wieczny Mir obiawić, żeby nie bez wiadomości było, żeby y potym między Kupieckimi ludzmi z Okolicznemi Hdarstwy Targowe przemysły mnożyły sie.

Punkt XXVIII.

A iesli za Wolą Bozą zdarzy sie ktoremu Wu Hdarowi z te Swiata na Wieczne błogosławienstwo przenieść sie. Tedy po nim nastempuiącem Wu Hdarowi dla nieporuszone dodzierżenia tego Wiecznego Miru drugie Hdara przez swoich Posłow obwieścić, y o skłonności swoiey do Druzby obiawić. Co podług tego drugi Hdar wzaiemnie Vczynić ma, y ten Wieczny Mir potwierdzonemi swoimi Hdarskimi Hramotami, spolnie oba WW. Hdarowie potwierdzić powinni będą żeby nie do wzerwania ale owszem do Vtwierdzenia, y do Pokoiu nieporuszonego służyło.

Punkt XXIX.

A iezeliby za niespodzianemi przygodami ten Wieczne Miru Dohowor potwierdzony pismem w ktorym Hdarstwie w Cancellaziey zginął albo do odniesienia do Cancellaziey gdzie zawieruszyć sie miał tedy taż twierdza y całość Dohoworu teraznieyszego opisanego w drugim Hdarstwie będącego ma oboim Wm Hdarom, y ich Wm Hdarstwom spolnie służyć y w takowym ze

kowym że nienaruszeniu tenże nieyszego postanowienia Pokoiu Zostawac będzie.

Punkt XXX.

Dla skuteczniejszego do stateczniejsze y gruntowniejsze postanowione Vbespieczenia. Iż to wszytko między nami Je K. W. y Rzeptey Wielkimi y Potężnemi Państwami i między Jch Car. W. Bliznemi Boiarami y Dumnemi ludźmi Vczyniono Vmocniono postanowiono y dokonano iest, od Nayiaśnieyszego y Dzierżawnieyszego W. Hdara Naszego Pana M. M. z Bożey Łaski Króla Polskiego W. Xcia Litt. Ruskie y innych od Je K. W. y od Następnikow iego y potym będących od Wch Hdarow Króla Polskich y Wch Xąt Litt. y wszytkiey Rzeptey Duchownych y Świeckich Stanow Koronny Polskiey y W. Xstwa Litt. także y od Przeswietleyszych y Dzierżawnieyszych Wch Hdarow Boga miłościwych Carow y Wch Wielkich Xiążąt Iwana Alexiewicza Piotra Alexiewicza wszytkiey Wielkiey Małey y Białey Rusi Samodrzcow y Mnogich Hdarstw y Ziem Wschodnich Zachodnich y Siewernych Ociczow Dziedzicow Następnikow Hdarow y Obladatelow od Jch Car. W. y od Następnikow ich y potym będących od W. Hdarow Carow y W. Xiążąt Moskiewskich, całe y nienaruszenie wiecznymi czasy zdrzeżano będzie, y to teraźnieyszego dokończenia wiecznego Mocu trzyma: ło y nienaruszone bydź ma. Do ktorego postanowienia y Zapisu. My Wielcy y Potężni Je K. W. y Rzeptey Postawie Podpisaniem Rąk Naszych przy Pieczęciach Rzeszą Naszą Spolną Obu Stron przed Sw. Ewangelią potwierdzili y temi Zapisami Wch Hdarow Jch Car. W. z Bliznemi Boiarami y Dumnemi ludźmi rozmiłowaliśmy się. Dane to Vtwierdzenie Wch Hdarow Jch Car. W. z Car. Stwoim Wielkim Grodzie Moskwie. Roku od Narodzenia Pana Naszego. JEZVSA Chrystusa 1686. Mca Maia 6 dnia. A od Stworzenia Świata 7194. Mca Kwietnia

Przysięga Ichmu Panow Posłow JeKMu y Rzeptey.

Wielkie Hdara JeKo Wa y Rzeptey. My Wielcy y Pełnomocni Posłowie. Przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu przed tą S. Ewangelią podług przykazania iego na tym. Iż to wszytko cokolwiek iest o Wiecznym Miru y przeciwko Bissurmanom o Soiuzie iako w teraznieyszym Naszym Zapisie w Punktach wyrażonych przez nas Vmowiono postanowiono y opisano. y od Wo Hdara Naszeo od JeKo Wa y od Nasledników iego y napotym będących WW. Hdarow Krolow Polskich y Wo Xtwa Litt także y wszytkich Stanow Rzeptey Duchownych y Swieckich Oboyga Narodow Korony Polskiey y Wo Xtwa Litto wypełniono y nieporuszenie we wszytkim dodzierżano bez przeciwne tłumaczenia będzie na Wieczne czasy tak iako my przed tą S. Ewangelią przysięgamy

Przysięga Ich Car Wa Bliznych Boiar y Dumnych Ludzi in Psentia Ichm Panow Posłow Wykonana

Wielkich Hdarow Ich Caro Wa. My Blizni Boiarowie y Dumni ludzie Przysięgamy PBu Wszechmogącemu przed tą S. Ewangelią podług przykazania iego na tym. Iż to wszytko cokolwiek iest o Wiecznym Miru y przeciw Bissurmanom o Soiuzie iako w teraznieyszym Zapisie Naszym w Punktach wyrażonych przez nas Vmowiono postanowiono, Opisano, od WW. Hdarow Naszych od Ich Caro Wa y od Nasledników ich y potym będących WW. Hdarow Carow y WW. Kniaziow Rossyiskich wypełniono y nienaruszenie we wszytkim odzierżano bez przeciwnego tłumaczenia będzie na wieczne czasy, tak iako my przed tą S. Ewangelią przysięgamy

Przysięga Jch Car° M^ci

Bogą miłością. My Prześwietleysi y Dzierżawnieysi
Ji WW. Hdarowie carowie y WW. Kniaziowie Jwan Alexie-
wiecz, Piotr Alexiowicz wszytkiey Wielkiey Małey y Bia-
łey Rusi Samodzierżcy y Mnogich Hdarstw y Zięm Wschodnich
Zachodnich y Północnych Ottcycowie Dziedzicowie Następcy Hda-
rowie y Obladatele. Przysięgamy Panu Bogu Wszechmogącemu przed
S. Ewangelią po przykazaniu iego nastym. Iż pomocą y Modlitwami
nadziei Naszey Chrześciańskiey Przenayświętszey Boga Rodzice Prze-
czystey Dziewice Maryey z Bratem Naszym Najiaśnieyszym y Dzierża-
wnieyszym WM. Hdarem Janem III. Bogą miłością Królem Polskim
WXtwem Litt^m Ruskim y innych &c. JeM^ci y Rzepltą wszytkich Sta-
now Duchownych y Świeckich Obojga Narodow dobrey Polskiey y W^o
XXtwa Litt^o Wiecznie Miru y Sciszku dobrowoly y postanowienia wtera-
zniey Dnia Roku od Stworzenia Świata 7194. a według Nowe Ka-
lendarza 1686 z Naszym car° M^ci Bliznemi Boiarami y Dumnemi
Ludźmi przez JeM^ci Wielkich y Pełnomocnych Posłow na Mscławie
Pełnomocne od Nas WW. Hdarow y od Następcow Naszych y potym bę-
dących od WW. Hdarow carow y WW. Kniaziow Rossyiskich wypeł-
nione y dodzierżane będzie na Wieczne czasy bez przeciwnego tłuma-
czenia, tak iako my WW. Hdarowie Na car° M^ci przed tą S. Ewangelią
przysięgamy

Przysięga JcM^ci Który Za pozwoleniem Jch car° M^ci Wielkich Posłow Wykonać ma.

My Najiaśnieysi y Dzierżawnieysi W. Hdar Jan
III. z Bożey Łaski Król Polski Wielkie X. Litt^e Ruskie
y innych. Obwieszczamy Panu Bogu Wszechmogącemu przed S.
Ewangelią, podług Przykazania iego nastym. Iż Za pomocą y Modli-
twami Hdzieci Naszey Chrześciańskiey Przenayświętszey Boga Rodzice
Przeczystey Dziewice Maryey z Braci Naszą Prześwietleyszemi y
Dzierżawneyszemi WW. Hdarami Bogą miłością carami y WW.

Xiążami Joannem Alexiewiczem, Piotrem Alexiewiczem
wszytkiey Wielkiey Małey y Białey Rusi Samoderžcami y Mnogich Hdar
stw, y Ziem Wschodnich Zachodnich y Siewiernych Otteyczami Dzie
dzicami Następcami Hdarami, y Obladatelami Jch Car. M.
Wieczne° Miru y Soiuzu Dohowory y postanowienie wtheraźnieyszym
od Narodzenia Chrystusowe° 1686 a od Stworzenia Świata 7194 r.
ku 2 Nasżemi K. W. y Rzeptey Wielkimi y Pełnomocnemi Posłami
przez Jch Car. W. Bliżnich Boiar y Dumnych ludzi na Moskwie
Vczynione od Nas W. Hdara Je. K. W. y od Następcow Nasżych
potym będących od WW. Hdarow Xiąt w Polskich y W. Xiąt
Litt. także y od całey Rzeptey wszytkich Stanow Duchownych
Świeckich Obojga Narodow Korony Polskiey y W. X. Litt. wyż.
niono y dodżierżano będzie na Wieczne czasy bez przerwnego tru
mazenia tak iako my Wielki Hdar Na. K. W. przed tą Świętą Ewan
gelią obwieszczamy

Vpominki oddane K. Je. Mci od Posłow Moskiewskich

Prześwietleyszych y Dzierżawnieyszych Wielkich Hospodarow Jch
Carskie° Wielicżestwa Vpominki Nayiaśnieyszemu y Dzierżawnieyszemu
Wielkiemu Hdarzu Je. Mu Wielicżestwu
Dwa Soroki Sobol. Rybia Zoka Rybia Zeby Rybie
Moskiemu Wu
Wielkich y Petnomocnych Posłow dary Bliżne° Boiarzyna, y Namiestnika Wiatckie°
Borysa Petrowicza Szeremetowa Sorok Sobol. Szarbat Srebrny Perski Dzieży
Sorokow Grodztaiow, dwie Sztuki Zamek Kitayskich.
Bliżne° okolniczego, y Namiestnika Muromskie° Iwanowicza Chaadaiewa Sobo
li dwie pary Lisica Czarna, Cynki Grodztaiowe. Szarbat Perski złoczysty, Dwa
Szarbaty Perskich z Złotemi Kwiatami.
Dumnego Diaka Protasiewa Iwanowicza Nikiforowa Szarbat Perski złoty, Sztuka
Zamki Kitayskiey Cynki Grodztaiowe
Diaka Iwana Michayłowicza Wołkowa Sorok Sobol
Carskie° W. Dworzan. Stolnego Dworzanie z Bliżnym Boiarzynem, y Namiestnikiem
Wiatckim, Borysem Petrowiczem Szeremetowem.
Bliznego Stolnika Wasila Iwanowicza Chaadaiewa Sobol dwie pary, Cynki Grodztaio
we Szarbat Perski złoty

Ze ledwo nie z Skory Człowieka Vbogiego nie zedrą. Na ten czas Miłosci Braterskiey pilno zaleciwszy się Zostaię na Zawsze WMM Pana Bratem y niskim Sługą. Maciek Maćkowski.

Epitaphium Ducis Longèuilla

Miraris Viator.
Quem operit ipse lapis
Hic iacet
Paris Comes S. Pauli Dux Longeuilla
Nominibus Vastus titulus amplior.
Meritis exiguus
Paris pro Paride Troiano
Dum pro aureo libertatis pomo decertat
accepit plumbeum.
Paribus impar bellum inferendo
Comes Comitoris orbis
Vrbe miser excluditur.
S. Pauli merito Vocatus
Ille enim conuersus hic recursus Vnde Venerat.
Ad Vocem ille Cælestem decidit ex equo.
Feliciorem inhoaturus Vitam.
Ad bellicum hic Sonum cecidit ex equo.
Morte infelicissimâ finiturus Vitam.
Dum Longeuillæ Ducatus ei non sufficisset
Longiores quærens Villas intra Vnicum.
terræ cubitum se retinuit.
Originem trahit à Spuriis
Vnde
Spurius etiam Rex Poloniæ fieri cupiebat
Nimirum illegitima Nouæ Electionis
Matre nasciturus.
Sicquè
Qui Poloniæ Coronam ambiuit
Nec Ciuicam obtinuit

Qui Victoriam Gallis parauit
Suam ibidem parentauit
Qui Marito Consortem eripere Voluit
Cum proserpina tandem nuptias contraxit
Paris quondam pro Helena Troiæ decubuit
Paris hic alter nedum attrectata.
Eleonora decumbit casum.
In mirabundo posteritati mirabundum
Vel in hoc solo quod eodem ipso tempore.
Quo triennalis Dominii Cursus
Michaeli Regi expirabat
Nouus hic contrahens
Infelicem animum expirauit
Plange Lector.
Si Vis
Plangunt tamen fidi Nuptæ et Corona
Olim Paranymphi
Nunc Supremæ Voluntatis subito Meritis casu.
Mestissimi Executores
Immanis Suæ in Viuentem beneuolentiæ argumenta
Vltra aras extendentes
Hoc Monumentum.
Inter miserabiles eiulatus posuerunt.

Epitaphium Hollandiæ Sepulchrale

Hic iacet Celebris Batauorum Respbca.
Ex aquis nata ex aquis sustentata.
Nunc aquis mersa.
Exiguis initiis inuidendi fortunis
Stupendis rerum incrementis
Sic Creui.
Vt terra Vix æmulum Mari Vel parem minimè tulerim.
Qui Vicinis terrori æmulis inuidiæ
Rebellitur receptaculo, periclitantibus auxilio

Nunc omnibus ludibrio
Opè Viribus auxilio, multis adstiti, nunc deseror. ab obus
Præpotentis titulum mihi sumpsi
Potentissimo in Vita cessi
A Gallo et Anglo contra Hispanum defensa.
Caput extuli
Nunc ab ysdem opprimor
Sic quibus Vitam et fortunam deleo
Tandem ysdem reddo.
Vale Viator.
Exemploquè disce meo
Verum esse Axiomâ Politicum
Sumisq; Negatum Stare diu
Nec Vllum Violentum diuturnum
Et cum Seneca.
Quæsita scelere Regna, non durant diu.

Hic libenter purpuram exuit
Hic autem in priuata Sorte oblatam non exhorruit
Eternum luendi nisi meliori locum fecissent.

~~Epitaphium Hollandiæ Sepulchrale~~
Szczwacz potężny, przybiera Myslistwo rożne.

Szczwacz tłusty, obrał chudych Pswow dwie Sworze
Głosistych ieden co gonił w Zatorze.
Tył czakowaty zkaliczał zas stary
Wsciekł sie bo zawsze ziadły był bez miary
Ow rosły az sie zagonił w Podole
Isłucha trąby nad szczekuie w Kole.
Zcicha ciekawy zgniazda Biskupiego
Wypadł z Leszczyny iuz Vgoni swego

Flusto im parzą oni przeuz chudzi. Powrzesłac niechay niekgsaią ludzi
Niezwroney otwiek co sie tuż w Saerew wbili. Inalakotkach Łowickich pohyli
Głosisci ale żaleseli pote. Jalerze tylke żłuwiż pryystoke
Pierwszy Personat Kaldunem potrzgsa. A tudzi wZadki bezlitosci kgse.
Drugi nieviełki wyłgdsie wdbrze. Już chodu wiedney z Personatem
Oto co za Woyskiem chasem sie żagoni. Woli za bydłem chodu sie chroni.
Leż przy Katuszu kiedy go złapaią. Co żadsze patrzy aby go widziano
Gdy Szelwrach Zatrgbi bieszy iak posznurze. Na głos ktorym Sztuk dokasnie wsl
Sen co przy Kuchni bawi sie zwchwały. Jako Łot Morski ipoże sobie gr
Z Sworuy go Sowim Młodym bo teb Marny Szczwaney w Berlinie niedoszymad
A Arfa Stara gniazda Wołoskiego. Za wszędzie Zwierzy dna Zwierza kasiego.
Kurlandz domey przy Sworuy bo ono. Hast, hast, hast, hast, hast, podnosge ogona.

Jan z Bożey Łaski KROL Polski

Wielmożny Z Zniedawne Seymiku Woiewodztwa Sandomierskie Za Uniwersałem Nr
dla obrady zapłacenia Woysku in diem Nonam Xbris w Roku przeszłym złożone miesz
Posłow Urodzonych Kasprza Ligęzę Kasztellanica Czechowskie y Benedykta Zorawskiego z
inne alia puncta desideriorum Woiewodztwa swe, dość feruide zaleconey mieli abysmy Wielmo
biemu koronne iakoby perduellionis reo rzone przysięgi super Officium Secretarjatus
Principi podczas Legacyey oddanej Mandat Zkancellaryey Naszey Korun. wydać roskazali
ktore postulatum y Usilna prozbe Respons od Nas wziąli, że Lege Vetante takowe ni
tylko prawio Senatus Consilio wychodzić powinny y że ta Materyja naprzeszłym Seymie z Ni
ficatią, y przysięgą super legatione wykonaną żądać się będzie vaspona. Przerzeczeni iesz
takowym niekontentuiąc się Responsem, przez PP. Rady przy Boku Naszym będące, pow
prosili Nas audiencheyy, ktorą otrzymawszy, instituerunt Imieniem Woiewodztwa swe,
silnie abysmy to cum absenti Senatu per Litteras communikowali. Skłaniając się tedy a
rium całego Woiewodztwa, tak impense Nam doniesione do Senatu Utriusq gentis listy
dać roskazaliśmy. Przeto V W. W. genuinum wtey mierze sensum requirimus, chcąc diserte wie
dzieć iakoby rozumiał W. W. desiderium przeszłe Woiewodztwa in hoc occurrenti Vkontent
y ieżeli Wielmoż Podskarbiemu, ad Instantiam tego Woiewodztwa takowy Mandat in causa pe
duellionis wydany bydź ma. Vczyni W. W. Nam wdzięczną. publico profectum kiedy
obeyszłszy się na wszystkie circumstantie ponieważ zagrono odmowiony, iako y podwołany z
dat czyni Metum zatrudnienia przyszłego Seymu pro solita prudentia dostatecznie zdanie sr
wyrazisz. Czego Pstolando. dobrego W. W. od Pana Boga Zdrowia Życzemy. Dan w Sandomirze

Jan Rzeczi KROL.

INSTYTUT OSSOLINSKICH